

ពិស្វាប័ន នគរប័នខេត្តខេត្ត

សំពីសាសនាគ្នៀនដល់សំណើសម្រេចបុរស្ថាបន្ទូរ

(សេចក្តី)

រាជរាជក្រឹង នគរប័ន នគរប័ន នគរប័ន

ជោយបន្ទូន មិនសាល ក្នុងនៅ

ត.ស. ២០០៤

ក្រសួងពេទ្យ និង សាធារណការ នគរបាល ភ្នំពេញ
សាស្ត្រីអ៊ូរ៉ាហុណី នគរបាល ភ្នំពេញ ការក្រុងឆ្នាំ ២០១៥

នគរបាល នគរបាលខេត្ត

អំពើសាស្ត្រីខេត្តនៃវត្ថុសាស្ត្រីប្រចាំឆ្នាំ

(សម្រេច)

ବୀଟୁଳଜିଠ

ବୀଲ୍‌ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ଵବିଦ୍ୟା

ក. ប្រភពមួយប្រព័ន្ធស្ថិសាស្ត្ររបស់ខ្លួនដែលគេហោង “អចិយត្រីឡើយ មុខីតចលីឡើយ”

១-សចគិទីផើ

ក្នុងជីពុកទី២នឹងទៅ យើងនឹងបានយើក្សានូវលទ្ធផ្លែត្របាបាត្រសាសនា និងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានប្រភពចេញមកពីប្រហែលសហគ្រប់ បុជមួយបុជ បានបញ្ជូលមកក្នុងអគ្គិភ័ព្រៃកពេលខ្លួន គឺអាមេរិកក្នុង នាថីមសវគ្គីទី១នៃក.ស។ បញ្ហាជាន់ឡើងនាទេនេះគឺថា តើមួនសវគ្គីទី១ នៃក.ស ជនជាតិខ្លួនយើងមានសាសនាប្រចាំជាតិរបស់ខ្លួនដែរប្រាក់ ? ហើយតើសាសនាដីបុងនោះមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចមេដីផ្លូវ ?

បញ្ហាជាមសិទ្ធិនេះ សិទ្ធិនៅត្រង់ការយល់ពីអភិវឌ្ឍយក្នុងការនិយមនីយ ចំពោះពាណី អបិយជីឡើយ បុជីឡើងវិចល ក្នុងនោះមានជីឡើយឱ្យបញ្ជាកវិជន ដែលបានថែកបានទៅ ដែល យើងត្រូវវិភ័យបីរៀងបំពុកអភិវឌ្ឍយក្នុងព្រះពុទ្ធបានចិមត្រូវដាមុន ។ ជាបច្ចុប្បន្នមិនបានចាំ ចំពោះ និទ្ទាការប្រការឯកសារស្ថិសាស្ត្រ ហើយបង្កើសនូវសារ៖សំខាន់នេះ “ជីឡើយក្នុងស្ថិសាស្ត្រ” គឺជាការវិឃុំដែលបានបង្កើសនូវសារ៖សំខាន់នេះ ។

មុចនេះបញ្ហាមួយ ដែលយើងត្រូវឱ្យទាំងមេដីយ៉ាង បុជីណែក៖ស្រាយិយាយ ពីមិនត្រូវ សម្រាប់ជីពុទ្ធនិយាយការសំងមយល់ពីអភិវឌ្ឍយក្នុងនិងអភិវឌ្ឍយក្នុងពិធ្យាគារដែលអ្នី ដែលយើងចាត់ទុកចាំ ជាប្រព័ន្ធតីនិត បុទ្ធសុខ៖ខ្លួនសិទ្ធិពេក៖ ដែលជាប្រការនៅវិបុរី និងការងារមួយការមួលដូលអភិវឌ្ឍយក្នុង បុជី និង ។

សូមជប្រាប់ជាតិ ការគោរព បុគារបន្ទំស្រែនៃការក្រុង អ្នកបានចាត់ស្រុកនៅពេលមាន អសន្ន ដែលពំណាយដោយបំណោរច្បែក តល់ឈើ បុន្មាន តុំមែនជាដីឡើងអកុល អូចពាណីរោល នោះទេ ។ ដូចមួយនឹង និងដែលប្រកបដោយសិលជមិដីខ្លួនបំផុត ។

ការយិការខាងលើនេះមិនមែនជាការខុសឆ្លងខោះទេ ដោយហេតុថា មនុស្សខ្ញុំមិន
គោរពបុណ្យជាតិលើ បុងចុះខោះទៅ តែគោរពវិញ្ញាបាយ ត្រួតឱ្យរបស់អ្នកតា ដែលជាបុញ្ញការីជន
បានស្មាប់ខ្លួនបានក្នុងគោលឲ្យ បុងចុះខោះ ដើម្បីឱ្យជូយបិទាទចំថែរក្បាញិស្សក
និងក្នុងថាដីដែលទាំងបុញ្ញ ទៅដីនេះក៏មិនខុសត្រូវពីអ្នកដែលនៅវិញ្ញាបាយ បុឡេបន្ថែមស្រែត្រែ
អ្នក បុឡេវាតាដែលមានព្រះនាកាយណី ព្រះតស្ស ព្រះព្រហ្ម ឱ្យជូយបិទាទចំថែរក្បាញិស្ស ។ ចំពោះ
យើង សកម្មភាពទាំងពីរប្រភេទនេះ គឺមានអត្ថនឹមធម្មូចត្រូវដោយហេតុថា វិញ្ញាបំណងរបស់
មនុស្សលោកគឺការវេស្វករសេចក្តីសុខសហបាយទៅបុណ្យណាមេះ ។

សារៈសំខាន់គឺស្ថិតនៅលើការឱ្យតែម្រោះ ការសន្និដ្ឋាន ប្រការសន្យាតែម្រោះលើរបស់អ្នកដែល
ធោគារពេលក្រោរ៖ តែបុណ្យណាមេះទៅ ឧទាហរណ៍ដីជាក់ស្អែមមួយគិចពេលៗអ្នករាន់សាសនា
កាតុលិក តែដើរីជាប្រៃប្រឈរស្ថិតនៅបានពីច្បោះ ស្រាប់តែរស់ឡើងវិញ្ញា ។ ឧទាហរណ៍មួយ
ឡើតិចក្នុងក្រោយពីប្រសុត្រព្រះយេស៊ុធក ព្រះនាម៉ាវីនៅវិញ្ញាបុញ្ញទៅដែល ។ តើយើងអាច
ធ្វើជូយពីនេះបានទេ ?

ផុម្ពនេះត្រូវសម្រាប់ថា លក្ខណៈរបស់ជីមានសការខុសលើកពិត្យម៉ែន តែខ្លួន
សារមួយចោនា ត្រូវបានអ្នកធ្វើសំដើរដើម្បី ការដើរបុណ្យបាប មានសិលជមិខ្លែស់ មានវិនិយ
ត្រីមត្រី ផ្លូវត្រូវសម្រាប់ជីលើរប្រការពីនេះដួងមួយមនុស្ស ។

មួយវិញ្ញាយ៉ា អ្នកដែលទីបានលាងលក្ខណៈសកល បើត្រានជីវិសាសនាបើមិរ
ហាមប្រាបមនុស្សមិនឱ្យប្រព្រឹត្តិត្រូវឱ្យសេះ សម្រាប់អាជីវកម្មសំរាប់ បានឡើយ ។

សរុបសេចក្តីមកសារៈសំខាន់របស់សាសនាទាំងអស់គឺស្ថិតនៅលើមួលដ្ឋានសិលជមិ ។
ហេតុនេះជីឡើលើចម្លាត់ទី ឬកនិង ក្បែរឯង ខ្សោយ ។ ក៏ដូចជា ព្រះពួមអ្នក ព្រះអាមិរោត

មានអត្ថមិយស្តីត្រាគៅដ្ឋីកនិមិត្តរបស់បុរោះ ។ ការណាបពណិតា ជំឡើយេស៊ូ ជំឡើយេកាះ
អាណក់ ជាទស្សន៍ខុសពិស្វាកាត់ ។

តាមពិតត្រប់ប្រទេស ត្រប់សព្វភី សុទ្ធសិន្យពេមានជំឡើប្រចាំជាតិ របស់ខ្លួនដែល
បានឱ្យអាណក់ឡើងដោយសពិសម្បែជាត្រា៖ និមបង្ហាញព្រាយណាមុខ សម្រាប់ធ្វើឱ្យជិតមានមិយ ឬ
អន្តរស ។ ផ្ទុចនេះ ជំឡើអន឵ចិន បុរីទាំងអស់សុទ្ធសិន្យពេមាន ជីវិត ប្រព័ន្ធនឹង
និងជំឡើឈើបុរីការដែល ប្រជុំនាគារដែលជាអ្នកមានត្រូវត្រាយ ប្រភារពេទ ជីមិតសារក្នុង
ស្រុក ក៏សិតលើមូលដ្ឋានសិលជិ ផ្ទុចត្រានឹង ជំឡើសាសនាដូរឃុំនាមួយតែង ។

ដោយបញ្ជាផីឡើដើមរបស់ខ្លួនមានទំហំដែលនិងលក្ខណៈសុគ្របាយពេក យើង
សូមលើកវូវគិតិតាលុមកអិប្បាយ ជីមិតបង្ហាញវិចិត្តណាស់ និងនិរន្តរភាពរបស់ជំឡើ
សាសនាអ្នុំនាគា ។ ផ្ទុចនេះតាមរយៈអន្តបទមួយចំនួន យើងអាចជីមប្រាកដជា ជំជាតិខ្លា
តាមពិសមិយបុរីប្រវតិសាថ្មីរបុរីដល់សមិយបច្ចុប្បន្ននៅថ្ងៃក្រោមមួយច្បាប់ដែលជំឡើ
ចាស់របស់ខ្លួន ដោយធ្វើឱ្យយកឃាងសំខាន់ទៅតិចនឹងជំឡើអរុបរោគបុរីជាតិ កើតឡើងជិតាបុ
ខ្លួន ដែលខ្លួនចំងប្រ្រាប ផ្សេងៗ និងជំឡើឈើពិចិត្តធម៌របស់ម្នូនាគា ឬ បុរីការដែលដ្ឋាន
សេចក្តីសុខសេចក្តីប្រើឯកចំពោះខ្លួនជានិច្ចជាការណ៍ ។ មូលដ្ឋានរបស់ជំឡើប្រជាប្រើយៗទាំង
ពីរប្រភេទនេះគេអាចឱះលើយកឃាងម្នូនាគាសំថែមទៀតនៅក្នុងពិធីដូរឃុំ ដែលបានបង្កើត
ជំឡើដោយមនុស្សខ្លា ក្នុងសង្គមមុនការដូរឃុំផ្សាយ ព្រហ្មបញ្ហាសាសនានិងត្រោះពួកសាសនា ។

ជាទិបញ្ចប់យើងអាចសន្និដ្ឋានជា ជំឡើឈើពិពុទ្ធកទោនាគា អារក្ស អ្នកភា ខ្ងាចបិសាច
គឺជាមិយបាយដោមឲ្យគឺរបស់បុរីការដែល នាសមិយបុរាណ ជីមិតនូវលំអ៊ិបញ្ចប់ឱ្យជិត
លោកិយ ។

២- ចំណើនប្រជាធិបតេយ្យនគរបាលក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា

ជំជាតិខ្ញុវាដោជំជាតិមានចំណាស់ប៉ុណ្ណោះ វិវាប្បុជិអាយុជិកដូចនេះដែរ។ ប៉ុន្តែ
គ្មានសាស្ត្រយោបាយសំរាប់ រហូមមកដល់ស្ថាព្យីផើមពីភាគខ្លួនរបស់ខ្លួន ក្នុងការងារប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យ
មួយស្រាវជ្រាវដែលពីជាសាស្ត្រម៉ោងបុរាណប្រវត្តិសាស្ត្រនៅទៅ។ មានសៀវភៅរកជាប្រធិនបាន
និពន្ធឌីឡើង ប៉ុន្តែក្រោមថែអភិវឌ្ឍន៍ប្រជាធិបតេយ្យសំរាប់ និងពុទ្ធសាសនាដែលបានបញ្ចូល
ចូលមកក្នុងទីក្រុងខ្លួននាន់ដើម្បីសរុបត្រូវទី១ នៃគ.ស ហើយជាសៀវភៅសំរាប់ ដែលមានមុនការនៅ
ចូលដែលសាស្ត្រសំខាន់ចំណាំរៀនៗ ត្រូវការបានបង់បញ្ហា បុច្ចិនិយត្តន៍មិនដឹងលី ។
តាមពិធីកម្មៈខាត់រៀនៗ បណ្តុះបណ្តាល មួយដែលបូលប៉ា មុនវត្ថុមានរបស់ព្រប្បញ្ញត្តិ
សាស្ត្រនិងព្រះពុទ្ធសាសនាត្រាងជាសៀវភៅសំរាប់ ហើយអីដែលមាន ជាប់សៀវភៅអាកុសល
ប្រុងបិយ ជាសៀវភៅចំណាំសំរាប់ ។

ជានីភាពមានមួយ ក្នុងការស្រាវជ្រាវស្តីអំពីប្រភពនៃវប្បធម៌ អាយុជិខ្ញុ ជាសៀវ
ភៅសំខ្ញុទាក់ទិន្នន័យនិងចម្លាតិ ទីកន្លឹម ឆ្នាំ ១៩៩០-១៩៩១ នៅមហាផ្ទៃទ្វាក់បាយដោយ
រូបខ្ពស់បានដោល បានឱ្យដឹងថា ជំជាតិខ្ញុវាដោមកំដូចជា អាយុជិនិងមានជាសៀវភៅសំរាប់
(ជីវិចិត្ត) ផ្តល់របស់ខ្ពស់ប្រើប្រាស់បានដោល មួយប្រវត្តិសាស្ត្រ ហើយសំណង់វប្បធម៌នានា
វិវត្ថិតិយុទ្ធមួយទៅយុទ្ធមួយឡើង ដោយមានចំនាក់ចំនងនឹងវប្បធម៌របស់ខ្ពស់ប្រើប្រាស់ ចិន និង
ចក្រភពក្រុងរ៉ាមីង នាន់ដើម្បីសរុបត្រូវទី១ នៃគ.ស. ។

មិនតែបុំណូនការស្រាវជ្រាវរៀនៗ កំបានឱ្យដឹងឡើងឡើងថា ជាសៀវភៅសំរាប់ បង្កើតបង្កើតមាន
លក្ខណៈជានីវប្បធម៌សំរាប់យោគ ហើយលោកបណ្តិតបានឱ្យដឹងឡើងថា ត្រីស្តីត្រីការណ៍នៅជាសៀវ
ភៅសំខ្ញុ ពេលគឺជាតុបុរាណដូចត្រូវនឹងដែលបានក្នុងខ្លួនដែលបានបញ្ចូលដោយខ្ញុ និង
ពុទ្ធសាសនា ។

ដោយពីនេះកទៅលើការវិភាគ អំពីការតំណាយស្ថានីយបុរប្ផគ្រិសាស្ត្រ ការសិក្សា
ធាមរយៈពន្លឹម្បញ្ញជនជាតិខ្មែរ និងកុលសម្បន្ទខ្មែរណី ដែលតាំងឡាយចូលអង្គភាពពីក្រុង
ហើយទាន់ថ្វីរក្សាដើរី ប្រពេលវិជ្ជាតារ តាំងតែឱសម្រួលបុរាណកាលមក ។

មួយសម្រួលបុរប្ផគ្រិសាស្ត្រ ជនជាតិខ្មែរយើងគោរពព្រះ (ពាក្យខ្មែរ) ទៅតា ឬ
អាជីវិៗ (ពាក្យសំស្រីត) ដែលតាំងឡាយបុរាណជាតិ ឱ្យស ឯក ត្រូនុ ឬ ពីព្រះគេជើថា
ធម្មជាតិទាំងម្នាយដែលស្តីពន្លេជិត្យខ្ពស់ សុទ្ធសិន្យពេមាយត្រកូងម៉ោងប្រចាំនាក់ ប្រការ
សក្តិសុទ្ធតែ អាចធ្លាប់ចំពោះគេឡើងសេចក្តីសុខសហរិះ ។ ដោយហេតុនេះហើយ ជាន់ជាគេ
សុខរូបសញ្ញា (គោ ក្រី ស្អា...) បួយអង្គមកគោរពបុជា ដើម្បីសេចក្តីសុខសម្រិនូរបស់គេ ។
ការបុជាមួរក្នុងឯង សញ្ញាដែលមាយជិត ដែលតំណាយទូទៅពុំសារជាតិអីមួយ គោមប្រើឯកទូទៅ
សញ្ញាចង្វិយៈដែរ ។ ចិត្តធម្មជាតិ ដើម្បី បុសញ្ញាចំនោះ គោចតែកុកជាតាកោកពេកណ្តូតំណាយ
ទូទៅអីដែលខ្ពស់ខ្ពស់ ពិសិដ្ឋ អាចធ្លាយសរ្យការ ពេលអាសន្ន ប្រមាណត្រការម្នាច់ ។

គូយល់ដឹងដោយ ការបុជាសញ្ញាផុំពេកកិច្ចនៃដែលទាន់ថែកបានទៅ កើបុន្តែជាមួលធម្មជាតិ
ធម្មជាតិ ដែលសញ្ញាចំនោះតំណាយជូនជាតិ ជិត បុជាតុដីដែលធ្លាប់ស្តីវិញ្ញាតាតិ ។

ទីនីមិនឃេះ គោរពបុជាបុរាណកិច្ចនៃដែលទាន់ថែកបានទៅ ដោយយកសព្វទៅការបំ
ហើយបញ្ចុះទូទៅត្រូវប្រើប្រាស់ការទៅជាមួយ ប្រការនេះទាក់ទិន្នន័យពីក្រុងពីរប្រជាធិបតេយ្យ ឬ
ការអមពេះទៅត្រូវឱ្យ ហើយដែលមាយលក្ខណៈសកល ។ ពាយលំអានទៅនៅម្រោងទូទៅប្រពេលី
ការរករាយបុរាណមាយអត្ថន័យខ្ពស់សំណាគស ពីព្រះសម្រួលទូទៅកំពុងមិចំពោះគីតុក
ម្នាយ ម្នាស់ទី ដែលមាយគុណប័ណ្ណចំណោយទាន់ថ្វីរក្សាយដីព្រៃ ដើម្បីបង្កើតរុប្បីជិត
ទីទៅនៅម្រោងទូទៅប្រជាធិបតេយ្យជាកោតក្នុងឯករាជក្រឹត ។ ការស្រាវជ្រាវរបស់អ្នតិ
រិយុជមិនាសម្រួលបុរប្ផគ្រិសាស្ត្រកំពុងម្រោងស្ថាបន្ទាន់សារដើមដោយភ្លាប់ស្តីវិញ្ញី

មាស្រែ និងវគ្គឲ្យធិជាថ្មី ដែលជាសមិទ្ធិផល ផ្តៃកបញ្ហាព្យាល់ នាសមិយច្ចេរលីន
ដែលគេដូចជាបច្ចេះ ក្នុងស្ថិយមួយចំនួន ក្នុងរឿងភាគតណ្ហាចិនយើងខោះ ដែលជាដែនដី
កំណើនធៀនដែលជាតិខ្មែរ ។

ក្នុងយុទ្ធសមិយវប្បធមិត្តលាយៗជាតុ គក់ទានដូចបច្ចេះនូវការគារពុទ្ធបុរស ក្រោម
រូបភាពមុស្សប្រស និងស្រីជុងដោរ ដែលទាំងឱ្យពុកអេអាចបន្ទារមួយព្រហ្មល ប្រើស្រស់ត្រាយទាន ។
គេបានរកយើងបានសំណងជាថ្មីជើងដី ដី ភ្នែក និងសិរិទិត្តលាយឱ្យបុទ្ធកើដែន នៅតាម
ផ្តូរភ្នោះ ។

ក្នុងសមិយប្រវត្តិស្រែ ក្រោមតម្លៃពលកិន្ត បន្ទិចមួនៗ ជីវិ៍ទៅលើអាជិវេជ្ជជែល
ជាបុរសច្ច ប្រជីថិបុទ្ធបុរស ត្រូវប្រទម្រង់កែប្រលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ហើយទាន
ភ្នាយទៅជាអាជិវេទ នៃប្រហែលសាសនា ។ កំបុង ទោរិបជាយ៉ាងណាក់ដោយកើងឡើលិ
បុទ្ធការដែននិងចម្បួជាតិដែលជាតំលាយទីកន្លឹម ភ្នែក ភ្នែក អារក្សអ្នកតា នៅពេមានតម្លៃពល
ខ្លាំងភ្នាយដែល ។

៣- ត្រីស្ថិបេគិតនៅក្របស់វេវី

ក្នុងកុណសម្បត្តិមន់ខ្មែរ ប្រើខ្មែរ-មន គកយើងម៉ានេវការបានឱ្យដោរ ការបង្កើតលោក ។
នៅក្នុងអត្ថបទខោះ យើងត្រាងវេវិកត្រីស្ថិបេគិតលោករូបស់ខ្មែរ ដែលបានកត់ត្រាក្នុងព្រះ
រាជពុទ្ធឌារខ្មែរ យកមកវិកិត្យកំពុងឯកត្រាបុណ្យរោង ។

-ស្ថិបេជ្ជរបស់វេវីចាប់ចាតិតិសត្វត្រកូត

ត្រីស្ថិបេគិតលោករូបស់ជែលជាតិខ្មែរ ត្រូវបានបញ្ចាក់ពាមរយៈបញ្ហាមគរភាគងុក
បុណ្យរក្សាមកម្មលំពេលនៃពុំទាន់មានការវិភាគលាយមួយដែលមានលក្ខណៈសិដ្ឋរោម នៅ
យើងយោះ ។ គត្រាងវេវិកចាប់ចាតិតិសត្វត្រកូតជាតិរបៀបបុណ្យរោង ។

ដូចនេះ យើងសូមលើកយកបញ្ហានេះមកធ្វើការអត្ថាចិប្បាយ ដោយដឹកជញ្ជាំង ចំណុចមួយដែលអេងអេងថា "ព្រះពុទ្ធឌែន្មាយ" ពីព្រះរាជពាណិជ្ជកម្ម ដែលមានសេចក្តី ពេលវេលាដោយ មុនព្រះពុទ្ធអង្គភ្លោះបរម ត្រួចបានព្រះនិតិការ ព្រះអង្គនិងព្រះអាមេនូលាងនិងអនុមក ជ័ករប្រាមដើម្បីក នៅវគ្គរាជការការណ៍ក ដែលស្ថិតចូលនេះស្តីពីនៅក្នុងអង្គភ្លោះ ខេត្តពាក់ក់ ។

សូមបញ្ចក់ដើរថា តាមពិធីដែលបានពេលនោះ វាត្រូវបានតែងតាំង កំហិត្តិកបង្កើតបន្ទាប់ពីអត្ថឃីយរបស់វា យើងពិធីព្រះអង្គ ។ អត្ថឃីយទី១៖ ការប្រើឱពីតុមានរបស់ ព្រះពុទ្ធអង្គនេះដើម្បីកដីខ្លួន ដែលដើម្បីយកម្មលើខ្លួនចំង់បង្ហាញរបស់ប្រជាធិបតេយ្យ ដែលប្រកបដោយមហិទ្ធិបុរី សិរីមួលនិងការ សម្បរិកសិក្សប្បាយ ក្រោមការថែរក្រាររបស់ព្រះ នៃជាស្ថារគឺខ្លះខ្លះដែលបានលើកពីមួលទី ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ អត្ថឃីយទី២គឺតាមរយៈទស្សន៍នេះ គេអាចដើរថា ព្រះពុទ្ធសាសនាតាម ចាក់ប្រុសគល់ យើងដោរ ហើយយើងយុរិលងកុម្ភិកដីខ្លួន ដូចវត្ថុបុរាណកិច្ចការតំណែង ជាកសិតាមស្រាប់ ។

តាមការវិភាគខាងលើនេះ គេអាចស្មើជានាមបាន ព្រះពុទ្ធសាសនាតាមបញ្ជីបញ្ជី ប្រទេសខ្លួន មុនពេលដែលប្រទេសនេះបានការិយាល័យថាជាប្រទេសកម្មជាអ្នែក ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្លួនគឺជាសាច់លាមតែម្មូយ ។

សរុបសេចក្តីមក ចិត្តឯកពេការនិមួនដោយព្រះពុទ្ធអង្គមកការប្រទេសកម្មជាតាមវិធាន ពេទះរកចាត់នេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងលើមួលដាក់និងប្រវត្តិសាស្ត្រពិតិ គឺការផ្សេចផ្សាយនៅលើទី ព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយព្រះសម្បត្តិភាពនៅកម្ពុជា ហើយដែលត្រូវបានផ្តល់បញ្ជាផ្ទាក់នៅដោយ វិរិយាប្រពេលស្តីពីកម្ពុជា ដែលដើម្បីយកម្មជាបានការិយាល័យបានសារ ហើយនៅចំ

កម្មុលរការនោះមានដើម្បីកម្មយើងដូច វិញនៅលើដើម្បីកម្មកន្លែងសព្វត្រកូទម្យរស់នៅ។

មកដំបូងថ្មីនេះសូមបញ្ជាក់ថា រូបភាពរការដែលត្រួតដោយទីកសម្រួល និងដើម្បីដែលអ្នកផ្តល់ជាបណ្តុះបណ្តាលរការនោះគឺជាក្នុងការបានការណ៍ទីតាំងនៃការងារ ដែលមានលក្ខណៈជាសកល ។ យ៉ាងណាមិញ វិធីមានរបស់សព្វត្រកូទម្យក៏ខ្ពស់ថែរ ។ វាដោបញ្ជីនិត ឬបញ្ហាការធម៌ ឬជាបញ្ហាការ ដែលគឺមួយតួនាទីរបស់ប្រជាធិបតេយ្យ ។ ព្រះរាជពេញរាជាណាចារខ្មែរ ក៏បានបញ្ជាក់ថែរព័ត៌មាន ពេលគឺមួយតួនាទីរបស់ប្រជាធិបតេយ្យ ។ ព្រះរាជពេញរាជាណាចារខ្មែរ ដែលបានសោរាងជូននៃការការណ៍កម្មកន្លែងនៅទៅ ។ ដូចនេះបានបានរយៈទេរកចាប់នៅ ដើម្បីបង្កើតបំណុលដែលជូនបំណុល ដែលបានសោរាងជូននៃការការណ៍កម្មកន្លែងនៅទៅ ។ ដូចនេះបានបានរយៈទេរកចាប់នៅ ដើម្បីបង្កើតបំណុលដែលជូនបំណុល ។

តាមព្រឹត្តិការណ៍នេះ វាគ្រាន់ដោយបានបង្ហាញទស្សន៍ នៃការការណ៍ទីកិច្ចនិង និងបុរាណសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ ។

៤- ការបច្ចុប្បន្ននៃការងារជាតិ-ប្រជាធិបតេយ្យ

ជាបច្ចុប្បន្ន បញ្ជាផែលបានលាងទៅក្នុងការងារជាតិ មួយនឹងវិភាគអីសិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ គឺជាបញ្ជាផែលទីកន្លែងនៃការងារជាតិខ្លួន នាក្រោមបុរាណបុរាណ ពេលគឺមួយការហុងក្រុងការងារជាតិខ្លួន នូវសាសនាទីរដែលសំខាន់ជាមួយគគុម្ភណាកី ព្រះបុរាណសាសនា និង ព្រះពួកសាសនា ។ បើនិយាយម៉ោងទៀតអីទៅដែលជាសាសនាបស់ខ្លួនពីរនៅនោះ?

ក្នុងករណីនេះ យើងសូមលើកបញ្ហាទៅវាមានអាជិប្បាយ ។ គេចិត្តអាចឈ្លេង យល់ពីបញ្ហាដែលម្រោងនេះបានជាដាច់ខាង ហើយយើងមិនយកបញ្ហាកំណើកនៅអាណាពិមិ មកអាជិប្បាយ ។

ខ្ញុំរាជាច់នាតិចាស់មួយដែលកើតឡើទីកិច្ចភូមិនេះ ។ ជនជាតិនេះបានស្វាបនាទុវា ខ្លឹមវប្បធម៌ខ្លួនបានលើពេម្ភុង ជាថ្រួសមួយត្រូវសម្រេចតិតាស្អារ៉ា ។ នាន់មែនពេកស្តី ទី១៩គ.ស មួយភាគដែលជាដាតិនេះបានទទួលអាណាពិមិកីឡុ ជាបោកដែលព្យាយាយជាតិ នៃជាតិសំបុរុច្រមដែលម្រោងវប្បធមិ នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន ហើយបន្ទូចមួយទារំងកុលសម្រេច នានាកុំរាយចូលភ្នាក់ដូច មួយ ហើយកំភាយទៅជាប្រទេស ប្រុងករ ។

ដូច្នេះហើយ ក្នុងការប្រារាំងវីរបោះចេរ គេត្រូវដឹងជាមួននូវលក្ខណៈដើមរបស់ជាតិខ្លួន មួនចូលសាសនាកីឡុដែលជាសាសនា ត្រូវបានក្រោយពលិទ្ធនឹង យើងនេះជាយុណ្យប៉ុណ្ណោះសាសនាកីឡុទី១៩គ.ស ។ តែដើម្បីប៉ុណ្ណោះបញ្ហាដែលជាសាសនាបស់ខ្លួនត្រូវបានប្រើប្រាស់ យើងត្រូវពិនិត្យជាមួននូវ សព្វ រូបជាតិ ប្រុងប្រយោជន៍ស្ថិតិសាស្ត្រ និងការប្រើប្រាស់បន្ទាន់ ឬសំខាន់អីមួយដែលគេហៅថា ត្រូវបានដែលជាតិសាសនាបស់សាសនាកីឡុនូវតែង ។ តើដើម្បីនេះមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្មោចដ៏រាយការ ខ្ពស់ប៉ុណ្ណោះសាសនាយ៉ាងណាគោះ ។

សូមជួរបង់ថា បញ្ហានេះជាបញ្ហាដែលម្រោង ហើយសូមស្វាត្រជាមិបរមា ពីព្រារ់វា ទាក់ទងអនិម្ត្រនាមរម្យស្ស ដែលកើតឡើបញ្ហាតិបុព្ទការីជនពេម្ខយកតែ ក្នុងព្រារ់មនុស្ស និងមួយ ដែលគេហើយ តែពួរដែលមិនធ្លីទៅនា ដែលជាសព្វ ដើម្បី ប្រើប្រាស់ ឧបាទរកកុង បញ្ហាផាកដ្ឋាកដែលត្រូវរាយការពេម្ខយកដោយរាយការខ្លួរយើង មនុស្សបុរាណខ្លួរយើង ជាបុព្ទបុរសរបស់គេជាតិ សព្វភាព ។ ដូច្នេះ បានជាផាករពបុរាណដែលជាសព្វកុងមួយតាម ដែលជាមួន

នគរតោកដ្ឋក ។ វិចិនជាតិនៅអូស្សាលិព្រៃទេកំរើចា បុព្វការីរបស់គេគឺសម្បទកង់គួរទៅវិញ ។
សុខបានសងកីឡាកចក្រើសយពាក់ព័ន្ធទេទៀតឱ្យកំណើករបស់មនុស្សខាងលើនេះជាបញ្ហាសកល ។

ដោយហេតុនេះហើយទីប្រឈមផ្លូវប្រទេសជាប្រឈម តាមស្ថានីយបុរប្រវត្តិសាស្ត្រនៃ
រុបសុភាពជាប្រឈមប្រហែលដោ តោ ព្រឹប ពស ភ្នាក ធ្វើអំពីដីដុត ។ ហើយឈាយម្យារម្យេត
សត្វ ប្រវត្តិភ័ណ៌នេះសង្គតិវិញ អាជជាសត្វ ប្រវត្តិអូយមានវិញ្ញាបាយ ប្រតិត្សាបាយ
ប្រក់ជាមនុស្សមានកេវប្រស ប្រសី អាជជាប់ជាសោច់សាធារណកិតិថិជនមនុស្ស ប្រ មនុស្ស
ដែលគោរពបុជាចុខជានិមិត្តុរប ដូចកាលប្រាក់តែសិរនោះកំនែងឈរមួយយ៉ាងឆ្លាត់សោស់ពេ
ហើយក្រោះ ដូចជានោះខេត្តសិរីប្រហែលខ្មែរ តោរព រឿងត្រព្យកុព ដោយចាត់ទុកសុភាពនេះ
ជានិមិត្តុរបស់ខ្មែរដូចតារបស់គេ ។

ឧបាទារណីដែលចាត់សោគ្រឿនពេលនៅមេដិតិមិនាន់រលតែនោះត្រូវយកម្លាត់បានយើង គឺនោះជាបទ
មានអ្នកខ្លះ ត្រសារខ្លះបាយកណ្តាលៗសត្វ ប្រកុដាតិ ដើម្បីចាំងឈ្មោះកុនរបស់ខ្លួនដូចជាតា
អាកុក អាណោះ អាចប្រើបាយ អាចប្រើបាយ ។

ចិត្តិត្រពេជាអ្នកការ់ព្រះពុទ្ធសាសន៍ដែលបាប់លាប់យ៉ាងឈរកំដោយ ទីនៅនៅខ្មែរ
យើងកំយកនៅប្រាស់ស្រីជាកាប្រឈមកាបីប្រាស់ដែរ ដូចជា សិរី ព្រៃណ សិរី ពុទ្ធដើរ
ច្បាស់និមិត្ត ។

ទិន្នន័យចាំងបុគ្គលិកខាងលើនេះ បញ្ជាក់ទីនៅនៅខ្មែរវាតចំណាស់របស់ជំនើរិសត្វ
ជានិមិត្តុនៅខ្មែរយើងនៅការ់ ដោយជំនើរិស់នៅពីរនឹងកោះកុងកុលសម្រេចខ្មែរ
លើយើងជានិមិត្ត ។

តើ "គុតិម" មានសារ៖សំខាន់យ៉ាងចុងមេឡិចដែរ ដោយខ្លួនមានពុំណាតិ អីខ្លះអីប្រភព
របស់ជំនើរិសនាបស់ខ្មែរកុងសម័យបុរាណ ？

ជាបច្ចេក នៅអាជីថាត់ទុក "តុពិម" ជានិមិត្តរប បុវត្ថុបំណងខោក្រមមនុស្សណាមួយ ក្នុងសង្គម បុរបស់ក្នុងឯងជាមួយ ហើយដែលរស់នៅជាយមានស្អែកភាព។ ឥឡិសពីនេះ ឡើង ដោយសារអច្ចិពលអំណាចសក្ខិសិទ្ធិរបស់សត្វដើមសត្វគិរី។ បានជាអ្នកស្រុករ៉ែមន ផែងចំពេ គោរពបុង ហើយសន្លឹជានៅថា អ្នកស្រុក អ្នកក្នុមិ បានទទួលនូវ សេចក្តីសុខសហរួម នៃការពេលបញ្ហាមនុស្ស ។

រួមសេចក្តីមក "តុពិម" ជាអ្នកបិបាទចំថែរក្សា បុគ្គលណាមួយ បុក្រមមនុស្សណាមួយ យ៉ាងប្រាកដ ដោយអ្នករាយកិតិសេនេះ យើងអាចប្រែបង់បាន "តុពិម" និងត្រពិនិង បុកំលាំងធ្វើជាតិ បុកីត្រូវក្នុងរបស់បុព្ទរស បុ មួយកំជានៅវា ក្នុងនឹមី "វត្ថុសក្ខិសិទ្ធិ" សម្រាប់ថែរក្សា ព្រោះពាក្យនេះទៅវាដាកាសាសំត្រួត កាត់ការណោះក បុសង្គមមនុស្ស ទោះជំនួយ ពួចកី ។

ដោយសំអាយលើហេតុដែលខាងលើនេះហើយ យើងអាចវិនិច្ឆ័យថា ទំឡ៾មទម្ងាប់ ជាមួលហេតុនៃប្រភពដើរីសាសនាបស់ខ្លួនរើនីមានមួយមុនក្នុងចូលស្រុក ពោលគិតាន ទំនាក់ទំនង និងទម្រង់នៅវា ដែលខ្លួនរាបចំ សម្រាប់ការពេញ ហើយដែលជានិមិត្ត រូបតំណាងបុព្ទរស ប្រចាំស្អាត ក្នុង រស់នៅយ៉ាងប្រាកដ ។ ក្នុងនឹមី ហើយ បានជាក្រម សង្គមមនុស្សនឹមួយ។ សុទ្ធសិល្បៈនៅមួយ "តុពិម" រួចរាល់នឹមីតំណាងជាតិខ្លួនទៅជានិច្ច ។

យើងសូមបន្ថែមថ្លែងថ្លែងថា "តុពិម" មិនត្រាន់ពេជាអត្ថុសញ្ញាបារបស់ស្រុកក្នុមិ បុរិយាណទេ ដោយសារត្រួតពិនិត្យដែលខ្លួនមាន វាដានៅវាតាសំកប់ថែរក្សាសង្គមមនុស្ស បុ កូលសម្រេចណាមួយ ។

ដោយមួលហេតុនេះហើយ បានជាមានការហាមប្រាមមិនឱ្យថើមីមួយប៉ះពាល់ដែល សត្វ បុរិយាណដែលគេសន្លឹជានៅថា ជាតុសក្ខិសិទ្ធិជានិមិត្តរបស់កប់តំណាងទេ ។ ឧទាហរណ៍

មួយដែលស្ថាបន្ទាត់ ចំពោះខ្លួនខ្លះនៅតាមព្រៃក គិតិសិទ្ធិថាទាពន្លឹវសាស្ត្របែងសព្វត្រី យកប្រព័ន្ធឌី ព្រោះ គេធ្វើថា សព្វនេះជំរាយព្រលិះងូនភាគគេដែលថែកបានទៅ ។ ហើយដោយប្រការណាមួយ មាននរណាសម្ងាប់សព្វត្រកូត អំពីនេះពីពាណាកំមកនូវ ភាពថ្មីប្រចាំពេល សោហូមតុលាង ។ ដើម្បីរាជាណត្រាគម្មនេះគេត្រូវធ្វើបុណ្យផ្លូវ បុបណ្យកាត់ត្រូវ ។

ម្អៀះទៀត ហើយធ្វើវាការដែលជាប្រជាផលនេះ យើងអាចរើលើពីរទូទៅ រាជការនៃរដ្ឋបាលនិងយោងប៉ុកិតព្រមទាំង ដែលជាមួលដ្ឋាននៃសិលជមិ ដោយហេតុបំកាយនេះ ហើយជាយាយ ។ និសពីនេះទៀត ដើម្បីសេចក្តីសុខ សញ្ញាយ គេត្រូវការពាយជាមួយ “តុតិម” ដូច្នេះដើម្បីជាមួលហេតុនៃសាមគឺ រាងក្រុមមនុស្សទាំងអស់ក្នុងសង្គម ។

រូមសេចក្តីមក ជាលើសរាណដែលយក “តុតិម” ជាកាលពិធីបុណ្យ ដែលជាលើ ព្រមទាំងយាយជាមួលដ្ឋានមួនការបុជាប់ពេលបុព្ទបុរស ជារទាសមួននយោបាយ សង្គមកិច្ច សង្គមកិច្ចមួយ ធ្វើឱ្យសង្គមមនុស្សមានមូលដ្ឋាន ឆ្ងាស់ណាស់ ជាបេតុនៃឱ្យសង្គមមានជិត សេវាភារណ៍ពីសម្រាប់ត្រូវបានបង្ហាញ ដែលកិច្ចល្អឥត ។

ក្នុងឯ៉យនេះហើយ យើងអាចស្នើជាមួលថា ជាលើទៅនៃពីរសព្វ ដែលរាជាតទុកជាតា ដើម្បីបស់វិញព្រៃកុលមនុស្សក្នុងកុលសង្គម និងបំរាយភាពាមដែលពាក់ព័ន្ធដាមួលដ្ឋាននៃវិប្បុជមិ អាយុជមិខ្លួរយើងភាពុប្បុសមួយ ។ ពាមពិធីខ្លួរបុរាណ គោរពសព្វ ប្រាក់ជាតិរាយមួយមិនមែន មានឯ៉យថា សព្វ ប្រាក់ជាតិជាអង្វីរយវត្ថុ នៅទៅ ។ គេបុជាការពាយសព្វ ប្រាក់ជាតិ ពីព្រោះសព្វ ប្រាក់ជាតិ ជានិមិត្តរបៀន កម្លាំងដូចជាតិ ជាមួលដ្ឋានរបស់ជិត ។ ចុះបញ្ហាបង្កើតឡើង ប្រាក់ជាតិ រាជាណលក្ខណៈយ៉ាងមួលដ្ឋាន ?

ខ្ញុំរួមឃើញតាមទេវការ នាសមិយបុរប្ផរភូគ្រឿសក្នុងឯកសារ ដែលបានរាយការណ៍ឡើង ដូចជាត្រូវការ ព្រមទាំង ប្រុសត្រូវដែលគូចាត់ ចាត់ដាក់ត្រូវការសារសិទ្ធិ បុរី ពុទ្ធឌី ដែលយើងខូចខាងក្រោម អនុញ្ញាតឱ្យបានបានបាន ការបានបានបាន ដោយបានបានបាន តាមប្រព័ន្ធបានបានបាន ។

ដូចដែលបានបានបាន ក្នុងការប្រើប្រាស់ជាការរាយការក្នុងឯកសារ គេត្រូវបានបានបាន ដូចជាត្រូវការ ពាល់គឺជាត្រូវការ ហើយអ្នីទៀតជាត្រូវការសិទ្ធិ ឬទីតាំងដែលមិនមែនមួយទេ ពាក្យទាំងពីរនានា គឺមានអ៊ីយេពេម្ពួយ ពាល់គឺមានអ៊ីយេដូចត្រូវការ ។

ដូចមានសិក្សាតីលើត្រូវការសិទ្ធិ ដែលខ្លួនចាត់ទុកជាត្រូវការ តាមពិធានរូបការ ជាមួយស្ម័គ្រ ជាបាលសំដែលត្រាមរូបការ ប្រអរូប ។ វិនិច្ឆ័យនាមដែលខ្លួនរួមឃើញពីពាក្យកិង់ នៅមានរូបការជាមួយស្ម័គ្រជាត្រូវការសិទ្ធិ ព្រះព្រៃល ព្រះនាកាយណ៍ ។ ពេទោះបិយាយនេះក៏ ដោយ ក៏ទៀតការទាំងអស់នោះជានិមិត្តូបនៃអនុទិន្នន័យ ដូចជាត្រូវការ ។

សំអាត់នេះដែលបានបានបាន យើងអាចឱ្យឈាយបានជាអាសនាកិត្យជាអាសនាថ្មីនៃលើវិនិច្ឆ័យ ត្រូវក្នុងសាសនានេះគេយើងបានបានបាន អាទិទៃនានា ដែលជាអនុកបង្កើតដែរក្រោ ប្រចាំថ្ងៃ ឈាក់ក៏មានលក្ខណៈជាមួយស្ម័គ្រ ។ នៅជានិភ័យពាណិជ្ជកម្មសង្គមស្ម័គ្រ ដែលបានបានបាន ។

វិនិច្ឆ័យនេះដែលយកសត្វ ប្រុងកិត្តិមួយសម្រាប់និមិត្តូបណាមួយនោះមិនមានលក្ខណៈ ដូចដែលនៅទីផ្សារទេ ត្រូវមិនទាន់ប្រប្រល ហើយសិតជាប់និង ប្រភពដើម និងក៏ជាប្រស កែវយាយប្រាកដនៃវប្បធម៌ អារម្មណិ ហស់មួយស្ម័គ្រ ឈាក់ ។

២. នគរូបនៃនគរាករដាច់ត្រូវនៃគោលការណ៍ នគរូបនៃនគរាករដាច់ត្រូវនៃគោលការណ៍

ដូចមើលការទំនួរសង្គមនៃខ្លួន សាសនាបានបានបានបាន សាសនាបានបានបានបាន ដូចមួយការ ពន្លោះនេះយើងសូមធ្វើការសិក្សាមួយនៃត្រូវបានបានបានបាន ចំពោះយើងចាត់ទុក ចាក់ទៅមិនមែនមួយទេ ខ្លួនសិតិ៍ឈាក់ ដែលដកស្របចំពោះទី Muang

Boran Journal, Vol.16, №4, 1991 ។ ដូច្នេះបញ្ហាគ្រោះកោតា ស្តីពីការងារ និងនិមិត្តវប្បធម៌ការងារដោយកំណើនរបស់យើងប៉ះពេញនូវយក្សាទេវិញ្ញាទេមក ។

១-ចុច្ច់យាតា

យោះពេលអនុមមកនេះ ពាមការអាយុរបស់យើង យើងមានកត់សំគាល់ យើងពុមាស កោត្តិ ភ្នែងជីសាសនាមួយដែលបានរកយើងពុមាសប្រទេសចំ ។ កោត្តិសិរិទ្ធិដែលមាន ក្រាថ់ចេញដារេខាគណិតយោងសំពុំនេះ បានចាក់ចាត់អារម្មណីរបស់យើងយោងខ្លាំង ដោយ ហេតុថានាបស់នេះមានសណ្ឌាយជូនដារកោត្តិ មួយដែលបានរក្សាទុកដឹងសារមិនដាក់ត្រូវពេញ “ប្រទេសកម្ពុជា” ។ នីមួយៗនេះធ្វើឱ្យឯករាយឲ្យចាត់ជាតិចាត់ទូសបំព្រឹងពិភពលោក ដែលស្រប ចេញពីវិបីជិថុនា សម្រាយដើម ហើយកំណើនប្រជាមួយដែលយើងសិក្សាពេលនេះ ។

២-សិក្សានំពីរបសារក្រោម

បើពិនិត្យក្រាថ់ចេញនូវសំណើរោបសិទ្ធិ កោត្តិរបស់យើងមានលក្ខណៈជូនដារកោត្តិមួយ នៅថាកំណាំប្រកុងខេត្តកណ្តាល នៅកាមិនមេនទំនងជាសង្គភាព ក្រោក ឈ្មោះលូន បុរីនេះទេ ។ កោត្តិដែលរកយើងចូលឱ្យដោយលោក នាងយសុកនិពុករាក់ក្រោ នៃបើតាមការចាន់ស្អាន គឺជូនពាម បច្ចុប្បន្នក្រោមឈរបាយកុងពុមុទ្ទិ ដើម្បី ។ កោត្តិសិរិទ្ធិមានកំពស់ ២ពាន.ម. ៩ទីនគរប់ សណ្ឌាយទៅនរបស់វាមានចំណែន ស.ម. និងមានតំរបស់វាមាន ១១ ស.ម.។ វិនិយោគណ នៃមានក្រាថ់ចេញដារេខាគណិតយោងរលាយ ដែលបញ្ជាក់ឱ្យយើងពិភាកេវដីបិទសបំផុត ខ្លោះនេះ ជាមួយកំណើនយិទ្ធិនេះ ។ ដើម្បីនៅរឿងបុរាណនេះថែកជាតិជូនក ដែលខេណ្ឌចេក ដោយខ្សោយក្នុងមួយ លេចខ្ពស់ឡើងតុលិចឲ្យដោយប្រុងម្នាក់ដែរបស់វា ។

ជូនកិច្ចុយបារេលិចដោយក្រាថ់ចេញនូវការការងារក្នុងមេនូវយក្សាទេវិញ្ញាទេមក(Symétrique) និងមានខ្សោយក្នុងក្នុងមួយគុណចំណែកលើក្រាថ់ចេញនូវយក្សាទេមក។ មាត់នៅកោត្តិនេះគោរើយិញ្ញាទេមក

របច្ឆុការណ៍យ រយដាច់វ ប្បុបាតកំណុលជូវិផ្សេរការណ (Demi-give) រយដាច់បន្ទះ
សមប្បមាយណ នៅដីកខាងក្រោមចំណុលទៅសណ្ឌានដឹងនៃការងារមានអ្នកចំពេញពីរ
ដែលមានកម្ពុយនៃអន្តាយ ហើយត្រួតឱ្យការណីមួយ ចំពោះបាតរមមានការក្រឡា
ចត្រូនីតិ៍មីរៀនដោយខ្សោត ប្រដាយអ្នកចំពេះយ៉ាងឆ្លាត និងឯការស្ថិតុងការយុវ
ប្បញ្ញរការងារមានត្រូវក្រុងរាយមួល ពាមរយៈតែក្នុងនេះ គេអាចយើតុកពាយ សំណល់
នៃការព្យាយកច្បាប់ប្រើប្រាស់ដីដើម្បីដោយសិទ្ធិ ។

៣-ការគំណត់ភាពមិនច្បាប់

ដោយហេតុថា ចម្ងាក់នេះបានមកពីការរករកយើតុដោយដែលទី ឬចនេះវាតុបាន
ថែងក្នុងអតុបទ ដែលទិញយាយពីរបុរាណណាកំពុងការបំបុរាណនូវរាជ ។ ហេតុនេះហើយ
គឺយើង្វាន់តែអាចចំប្រើប្រាស់ទិន្នន័យនូវក្នុងការបំបុរាណខ្លួន ដើម្បីតួចជាបារាំងខ្លួន
កណ្តាលដើម្បីកំណត់កាលបិរច្បែទរបស់វា ព្រមទាំងក្នុងរាយការណីនៅក្នុងពេញ
សន្លឹម្បានថា ការងារនេះមានអាយុស្រករទិន្នន័យការងារនៅក្នុងពេញ ពេលគិតុសនឹកស្រីក
និងទី២ មុន គ.ស ។

មីនានទៀត យើងកត់ស្ថាប់យើតុថាគាសមិយកាលនោះ កល់ស្ថាកស្ថាយវប្បធម៌ជាបា
រិតុបុរាណក្នុងចំបន់ មានលក្ខណៈដីចាត់ចាប់អស់ដីចជាបាល ស្ថានីយ Dong Son នៃប្រទេស
វៀរពណ៌មិនដឹង ស្ថានីយនៅប្រទេស លាន មានទីស្តី ឥណទូណែសិជានីម ។ ភាពដីចាតា
ដីក្នុងចំរែន និងបច្ចេកទេសស្ថាបោរាណក្នុងវិរឿយធមិតិយិតិយើតុថា សិល្បៈសិទ្ធិនៅបាន
លាម មួនព្រៃ ក្នុមិស្ថាយ ប្រនោះខេត្តកណ្តាលមិនបានចម្លាមដោយត្រង់ ពីសិល្បៈ Dong Son
ទេ ។ ការមានប្រសិទ្ធភាពចំណុលិវិប្បុជមិនចំណាស់មួយនៅឥណទូណែ និងនោះឥណទូណែសិទ្ធិ
ប្រការចំពេញពី ប្រទេសទិន្នន័យអ្នកចំបុំរូបរាយ ។ ភាពប៉ូកនៅជាមេរោគបានបុរាណនៅពីសិទ្ធិ

នៅត្រង់ដែលថា ពួកគេចេះជូនឱ្យការដែលបុរាណទីខាងក្រោម។ ដោយហេតុនេះហើយទីបី
ធ្វើឱ្យអីរិយាធង់ទេមានការកិច្ចចំនួន ។

៤-ការអនិញ្ញាយ

គ្រប់ពេលទាំងអស់ ក្របខណ្ឌមួយជាតិដើរពួកវាទីកំណត់ទូវដើរពួកសម្បុម វិប្បុជមិ ។
ចំពោះយើង ឥឡូពេលនេះវាបាក់ជូនឱ្យជាមានអាលុភាពរបុទ្ធដល ទុកនូវស្ថាកស្អាយយោងជាល
រដ្ឋក្នុងជីវិប្រជាផលដែលជាងីមួយត្រូវបានធ្វើឱ្យលើរបាយការឡើង ពាមសិល្បៈនៃ
សម្រាប់កាល ។ ជូនឱ្យនេះអ្នកទាំងអស់នេះគឺជាកស្សុពាយនៅវិប្បុជមិយោងពីត្រាកដ ។

ចំណុចពិសេសមួយ ក្នុងចំណុចពិសេសទាំងម្នាយនេះសិល្បៈនាសម័យវិប្បុជមិសិទ្ធិនោះ
គឺវាមាយលក្ខណៈជាមនុអាគាសសាសនា ។ បុន្ថែករាជធន មនុស្សនាសម័យកាលនោះបានចំណុះ
ដោយចិត្តរឿង្សា បរមត្ថរឿង្សានេះពិភាក្សាគារ ដែលបញ្ជីគិត ដោយចិត្តរាជធនដើរទី ។ ជូនឱ្យនេះ
ការអុបតែងការណ្ឌ មិនត្រូវតែជាការបង្ហាញពីលំដាប់សោក្តីរឿង្សាប៉ុណ្ណោះទេ ព័ត៌មានត្រារពេល
ទៅការមិនឱ្យ និងធ្វើយោងណាយឱ្យគេដើរសិល្បៈ ហើយដើរសិល្បៈនេះ ត្រូវ
ស្ថាល់បិវឌ្ឍនេសម្បុមដែលបានបង្កើតសិល្បៈនោះឡើង ។

ក្នុងអត្ថបទមួយដែលឱ្យយាយអំពីទេន្ទូ វ្សោព្រឹករាជធនរាងការ នានាបើកចា ប្រទេស
កម្ពុជាមាយទីកន្លែងប្រចាំរដ្ឋរីស្ស បន្ទាប់មកនៅថ្ងៃទីឆ្នាំ៩ខ្លួនពីរបុណ្យមាន
ក្រែងដែលនាំមកនូវទីកន្លែង ។ ហើយនៅចំពោះក្រែំសំដ្ឋាកមនុស្ស នាសម័យបុនប្រទិ
ស្សាន ទីកន្លែងនេះដែលស្ថិតក្នុងអាមេរិកចំណែងដែលនិងកុងការណ៍អស្សាយជាមួយ គឺជូនឱ្យដោយខ្លួនសារ
ជាមស្សាយ ។ ទីកន្លែងនេះដែលនាំមកនូវដែលប្រយោជន៍ ប្រាក់ណាមួយខ្លួនពីរបុណ្យ
ការបំជូនិចចំងារទេដូចតីខ្លួននៅក្នុងនៅដើម ដែលស្ថិតស្ថិករមានក្នុងជូនឱ្យស្ថាល់
នោះទេ ។ ចាប់ពារំពីពេលនោះមក ពួកគេសារធម្មកុងការដែលជូនឱ្យស្ថាល់

កាលដីលំប្រយោជន៍ ដូចតាមប័ណ្ណាត្ស ដោយគុរិភិថាន ផ្លាស់ប្តូរការណ៍ប៉ែពេញ
ពិធីសាសនា នូវសញ្ញាបាតិសិទ្ធិភាព ក្នុងតាមប័ណ្ណសំរាបស្តីរលជាមួយបាតុកុតចាប់ខោ។

យឺរលើទស្សន៍នេះ កៅអូគិជាមួយបាតុកុតចាប់ខោ និងវារាងមនុស្សនិងពិភាក
ខាងក្រោម ដោយគ្រប់គ្រងអាមេរិកអង្គភាព មួយចំណែកឡើង ហើយកត់សំគាល់យើងូច្ចាប់
វិប្បធម៌នៃមានប្រភពឡាត្រួតវិប្បធម៌ខ្លួនដោយដើម្បី ដែលវិនិយោគថាទាមចិកខ្លួន ហើយមាន
ដើមកំណើរកតាមពីសម្រាប់វិប្បធម៌ចិត្តប៉ែកការយ ១២០០០ នៅ ៦០០០ ផ្លាស់ប្តូរ គ.ស ។
ចិត្តរឹងតែគេគោរពអាមេរិក ហិរញ្ញាការយ៉ែងឈម្យជាតិ និងបុព្វបុរាស ដោយចាត់ទុកបាតាដារីនៃ
កៅបាយ កំវិប្បធម៌វិវាយចំណែកសំនេះ នៅជាតិវិប្បធម៌សម្បរណីបែប ដែលដឹកស្រាវប្រកបដោយ
ការពិន្ទាសវេ និងដែឡប្រើប្រិទ្ធផីក្រឹមដែលវិប្បធម៌ និងអវិយធម៌នៅប្រទេសជិតខាង។

៥-សិទ្ធិ:នូវចិត្តយ

គ្រប់សម្រាប់កាលចាប់អស់ សិទ្ធិ: ជូរភាពប៉ែងបានដិតស្តីឡទិនកាល: ទេស: ដែល
គោរ់នៅ។ តាមពីនោះមកគឺរូបសំដារណែនាំ: យើង ដែលគគ្មុលិចិត្តជានរោគនោះគឺជាប៉ា
ចាមពលដែងឈម្យជាតិ ។ របស់ចាប់ខោនូវបង្ហាត់យើងឈ្មាន់ថា សិទ្ធិ: និងជីវិសាសនា
ពីនៅក្នុងវិញ្ញាបាយ។

ដោយការពិនិត្យលិត្តឈ្មោះអំពីហេតុផលនៃការដឹង យើងយើងូច្ចាប់ ដូចមុនបានស សិទ្ធិករ
បង្កើតស្ថាដែរបស់ខ្លួន ដោយប៉ែកការពិន ប្រពេជិនបានវិវារិនិច្ចិនិមួយឱ្យមិនបានកំ
ស្ថីឡើងទេ ។ កាត់ប៉ែកប្រពេជ្រាក់ឈម្យជាតិ កំណែងនោរបាតាតុ របុពណ៍ជាតិក្នុងប៉ែកប្រពេជ្រាក់
មាននិយោជា ឈម្យកំណើកៅ មិនបង្ហាត់ពីការប្រកបដិយមទេតាមការមិនយើងូច្ចាប់ឡើយ
នោលគិជាមួយនោះពីពិនិត្យនាមួយ នៅក្នុងការិនិច្ចិយបាយរយៈបង្ហាត់
នូវលក្ខណៈនិងការធានាត្រូវនេះកសារ គេអាចស្និទ្ធផាន់បាន លើដែនដើរនេះយើងស្តិតនៅជាតិ

មួយកម្មាយអាតិកំបាំង ដូចជាព្យះ ផ្លូវកម្មោរ ទីកន្លែងទៅលាស់ ហើយកម្មាយទាំងនេះត្រូវ
តំណែងយោងសាមញ្ញបំផុត ដោយក្រោចចេញ ដែលយើងឱ្យបាកចំនៅខាងក្រោមនេះ ។

បានក្នុងពាន់ត្រូវបានបក្សាយស្របតាមគំនិត ដែលបានសំដែងឡើងដោយបញ្ចប់ស
តាមរយៈស្អាត់ដៃជាមធ្យាក់ ។

៦. និមិត្តូបនិយមការដែលសាសនាដែលក្រោចចេញ

យើងតំបន់ធ្វើឱ្យភាគដែងឆ្លាយ ដើម្បីបង្ហាញលក្ខណៈជានិមិត្តូបដីខ្ពស់ នៅក្រោចចេញ
ទេ ។ ដូចនេះ ក្រោពិការតុបដែងលំអបន្ទាត់កោង ដែលត្រូវជើងចាយចិត្ត គឺទាក់ទងទៅនឹង
និមិត្តូបដៃមុនឡើង ។

កើតឡើងពីការរួមគ្នាដែលភាព ប្រើប្រាស់បង្ហាញ ក្រោចចេញ គឺជាប្រភពភាពដែលការ
បង្កើត ប្រចាំមេភាពដីសកម្មខ្លះមួយ ។ យើងមិនត្រូវក្រោចចេញ សម្រាប់មួយស្ថាបីឡើងឡើង
អាទិទៃ ដែលជី កត្តិជាយកិត្យព្រោះទាំងអស់ ពាណិជ្ជកម្ម ជាកិត្យបុរាណុចខាងលើ
បុជាក្រោចចេញ ។ ចំណែកកុងចលនាបានក្នុងផ្លាស់ផ្តានទៅមួយច្បាប់ណូល (Mouvement centripète)
គឺជានិមិត្តូបដែលការហេរ ប្រការធ្វើដោយការដែងចុងក្រោមឱង សំខាន់ទៅការបានឱ្យរិញ្ជ មានអំពី
ថាទៅការដែងបានការណ៍នាយ ដើម្បីចាប់កំណើនការជាយកិត្យឡើងវិញ ។ ចំណែកក្រោចចេញដែលមាន
ចលនាបង្កិច្ចមានទំនាក់ទំនាក់រវាងមណ្ឌលនិងជិត គឺបង្ហាញពីការវិលកើតវិលស្អាប់ ក្នុងវាលវិង
សម្រាប់ ។ ចំពោះក្រោចចេលមានការងិតចង្វារណា បានក្នុងចង្វារចំណែក ហើយចំង់
ចាល់ពីកិដ្ឋិក គេអាចបក្សាយជាបាត់ត្រូវសំដែងអំពីផ្លូវកម្មោរ ប្រព័ន្ធនឹង ។

៧- ការគោរពមួយតាមឱ្យកើត

បើពិនិត្យឱ្យមានហ្មត់ចំពោះ ក្រោចការងិតបង្ហាញពីអតិភាពដែលជានិមិត្តូប នៅការរូបាទ
បុជា ទីក ដែលគេប្រជុំចេញនិងក្រោចចេញ ។ យើងជីងចារ ទីកដើរក្នុងជាមួយអ្នកជិតសង្គម ។

ចំពោះបុព្វបុសចំងម្មាយកុងសម្រាយនៅ ឡេចាត់ទុកទីកម្ធិត្រីមពេជានិមិត្តរបវែនភាពបិរុណិ
ដោយរាជនគល់ដោកម្មាមបុរីដែលមួយនៅក្នុងខ្លួន គឺជំនួយចំងអាចព្យាបាលអ្នកជី ឬ
រប្បាយសាកសពនៃលស្សាប់ទៅហើយ ឯុទ្ធសាស្ត្រមានជីតផ្សេងរឿងរៀបចំនៃ ហើយនៅថ្ងៃនេះ
វិធីបុជាសាសនា ការគារពាណាជីទេទម្ពុជាតិជាប្រព័ន្ធផូមិនុយ ដែលមានវិរាយចំណោលសំជាមគ់ ។

ឡៀចិនេះទីក្រុងគំណងដោយក្បាញក្បាញចំបោះទេរៀនទាំងពីរ ព្រោះវាដានិមិត្តរបវែនចាយពល
ជីត បុនិយាយឲ្យខ្លួនជានិមិត្តរបវែនជីត ហើយវិនិមានដែលគូរឲ្យកត់សំគាល់ទៀតនេះ គឺចំពោះ
អ្នកស្រួលតាំងដែលក្នុង បុរាណជនតាមតំបន់រាយការបែនប្រែចេសកម្ពុជា សត្វចំងម្មាយដែល
មានជីវិតព័ត៌មេចុះទៀត ដូចជាសត្វដែន សត្វបុរុយ ពស ក្រពី នាគ ។ល ។
ត្រូវគោលប្រឈមបង្កើរទៅនឹងទីក្រុង ។

ទីពូលនៅថ្ងៃនេះ ក្បាញចំបោះទេរៀនភាពគំណងដោយក្បាញក្បាញរាយពាណិជ្ជកម្មខ្លួន ឱិយពាណិជ្ជកស
"នៅក្រុងគំណងកុងប្រចេសចិនតិសមិយបុរាណ" បណ្តាលឲ្យមានទីក្រុងផ្ទាក់ចុះមកឲ្យ
បុរាណជនកុងពេលចាប់ផ្តើមខ្សោយផ្ទុរា ។

៤- ធនក្រាម: ថានោាយការងារក្នុងក្រសួងការងារ

យើងតែងអើករួមឲ្យបាន ការើកចំនួននៃសិល្បៈដើម្បីអំពីសិទ្ធិភាពុងសមិយបុរាណត្រូវ
សារស្អាតដូចជាបញ្ចាំងដោយខាយក្រួល តាមរយៈអតិថិជ្ជកម្មសាសនាដែលសម្រាប់
បុរាណ កុងសម្រាប់ដែលប្រាក់ត្រូវបានបង្កើរដោយម ដោយឲ្យកតិថិបុជាសាស្ត្រទៀតនេះ
តាមប្រព័ន្ធបុរាណ ដែលមានការវិយមការងារបញ្ចុះព្រមដែលសំខាន់បាន ។ ដូចនេះ ចំពោះយើងរួច
ចម្លាក់នៅក្រោមបានដូលទូទៅការយល់ដឹងដីមានសារ៖ សំខាន់បានក្នុងការណែនាំសារពីវិនិមាន
នៃទីក្រុង ។ កុងការវិភាគ យើងអាចស្អាតពីគីឡូ ការពិត ដែលធិនិយសិល្បៈការងារក្នុងការងារ
នៃទីក្រុងដោយមានក្បាញក្បាញរសរវិក ។

ដីបុងបង្គស់ រូបចម្លាក់បំជុសទីឱ្យក្នុងវអត្ថនយចលនា ឯធម្មុវកំសុសបំព្រញដែលយក
ឡើងរកអរូបិកម្ខ ដូចជាការលំអង្គារខាងក្រោម ដែលបានវិភាគខាងលើ ។ ពេលដែលបានពិនិត្យ
យ៉ាងលិតិណ្ឌផ្ទះ យើងយើងបានក្រោចចែកនាយេសិកពិភាគនៃអស្សារ្យដែលនាក់ខ្ចិតលោកដូចតិច
ប្រពិភពលោក ។ ដូចនេះយើងអាចចាត់ទុកជាការសញ្ញាណកំណែងពិភពលោកយើងជាតុល់ ។

មួយចំណោកទ្រៀត តាមការវិភាគលើពិធីបុញ្ញល្អទ្វាច់ដែលជាតិខ្លះ ដែលការ
ទំនួរម៉ែនបាប់បានមិនបាន កំអាចជួលកសុពាយនាការលើលក្ខណៈលោកបាតុវិញ្ញា
ដែលការសិការដែលបានក្រោចដែលបុងបង្គស់នៅក្រោម គឺសំរាប់ជុំការបាតុអ្នកដែលស្ថាប់ឡើងហើយ
ដើម្បីឱ្យបានជាតិទីឱ្យក្នុងវិញ្ញា មួយហេតុមួយទ្រៀត គឺការប្រើប្រាស់ក្រោមនេះសំរាប់ជាក់ទីកកុង
ដីលើករាជការនៃបរទេស ។

ដូចនេះ នៅប្រទេសខ្លះ កំដូចជាសង្គមអ្នកការសំប្បីពេលបានប្រើប្រាស់ទៅបានប្រើប្រាស់ក្រោមទ្រៀតដែរ កោដ្ឋារត្រូវ
បានចាត់ទុកជាសំណែរដែរដែលសិរីសិរីពិភពលោក ។ ហេតុដូចមេះ ការដ្ឋានត្រូវមានលក្ខណៈជាដុំឡើ
សាសនាមួយជាការធ្វើឱ្យមានការជួលកំពើក្រោមឱ្យក្នុងវិញ្ញា បុជិវិតដែលជាសិទ្ធិកាលត្រូវគេតែណាមួយ
ដោយរម្យក្នុងវិញ្ញាប់បែរី ហើយប្រជុំថានឹងទិកការមេដុីឱ្យស្មែរដែលត្រូវជុីឱ្យដោយ
កម្ពុជាការកណ្តុះ "ត្រូវឱ្យមានផ្ទះដី" នៃជាសិរីក្នុងសាសនា ។ ដូចមេះកម្ពុជាការកណ្តុះមានក្រោម
ខាងក្រោម ធម៌បាបពីក្រោម អាចជួលសំខ្បួនដើរដែលបានក្រោមឱ្យក្នុងវិញ្ញាប់បែរី ត្រូវក្នុងបាន៖
ជាក់ទូនជុំការប៉ាមពលបង្កើតលោក ។ បញ្ហាកំឱ្យយើងបានក្រោមឱ្យក្នុងវិញ្ញា នេះការសំឡើងឱ្យក្នុងវិញ្ញា នេះការសំឡើងឱ្យក្នុងវិញ្ញា នេះការសំឡើងឱ្យក្នុងវិញ្ញា នេះការសំឡើងឱ្យក្នុងវិញ្ញា ។

គឺប្រាកដជាពាមលក្ខណៈនេះហើយ ដែលអាចសន្និដ្ឋានមានពិភាគបុងបញ្ហាដានិមិត្តរប
រាយកម្ពុជាការកណ្តុះដែលជាតាមក្រោម ត្រូវ ឯធម្មុវការសាយក្នុង គ្រប់ប្រជាយទាំងអស់
នៅក្រោមឱ្យក្នុងវិញ្ញាប់បែរី ដោយហេតុជាមានសម្រួលភាពរវាងកត្តាថាំពី ។

៥-សមាគ្រិតកិច្ចនិត្យាន

ការពេងលំអតិថិជនទៅតាមទេរកចាប់ផែលភាពរឿង ដែលជាត្រីនៅពីចុងក្រោយ សាសនា អាជប់គិដលំបើងនូវទេស្សនទានពីបរមបុរាណ ក្នុងពិភពលោករបស់ជនជាតិខ្លួន មនុសមួយមួន ដីលក្ខារនៃការកសាងនគរបញ្ជី ដែលជាសាមដើមនៃប្រទេសកម្ពុជាមួន សម្រាយអង្គរ នៅលក្ខិតិសពវិធីទី១៩ខែតីនៃគ.ស និងការបង្កើតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទ្វារីនាទុងស.វិធម៌នឹមស.វិធម៌នៃគ.ស គឺប្រាយពីប្រែបន់គរបញ្ជីដែលបានបង់បាន។

ទេស្សនទានពិភពលោកនាមបន្ទូលសំខុសទូទៅ ស្ថាកសាមយ៉ាងប្រជាក្នុងទំនួរ និង ប្រព័ណិតខ្លួនគ្រប់ជាន់ ត្រួតពីពេលបើងទទួលអារម្មណិតណ្ហាត អស់រយៈពេល២០០០ឆ្នាំ មកហើយក៏ដោយ ។ ហេតុនេះវិបុរឈិតណ្ហាតដែលចាក់បុសក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រខ្លួននានានឹម សម្រាយប្រើគិតសាស្ត្រ ឬនាមអាជាតបំបង់រាប់របៀប បូលប់ចេញពិសម្បីជាតុះខ្លួនរាយការណ៍ នៅទេរក សូមរីលីកចាត់សាសនាពិធាងបស់ខ្លួនជានាសាសនាប្រកបដោយលក្ខណណិវិចិថិនិយម ដូចជាកំណត់បន្ទូលជាតិខ្លួនជាត្រីអាជិត្យ ទីក ភ្នំ ឱ្យល់ ដែលត្រូវគេចាត់ទុកជាអាជិទ យោងទៅតាមប្រព័ន្ធផ្លាសារ ខ្លួនបុរាណ (Ontologie) អាជិទទទំនួរយ ទោះជាការសំបើង បូជាបងីរុបកម្មដែលកំណែបន្ទូលជាតិកី ត្រូវបានចាត់ទុកជាបុញ្ញបុរាណ ដែលអាជារ្យបាយជាអាជិទ ដូចនេះបុញ្ញបុរាណអាជិវប្រកបនៅក្នុងប្រព័ន្ធដោយក្នុងជាបាត់ពាណិជ្ជកម្ម និងបើង សព្វ ដែលជានឹមសន្តិវិបុរឈិតិយោប់ និងបុញ្ញបុរាណអាជិវប្រកបនៅក្នុងប្រព័ន្ធដោយក្នុងជាបាត់ពាណិជ្ជកម្ម និងបើង សព្វ សម្រាយជាតិដែរ គឺជាកម្មវិធានការបង្កើតបំបង់នៃជីតនៃរូបសាស្ត្រ ។ បើតួន យើងមិនគូរក្រោចដែរចា នៅក្នុងរីងលើក បុក្រុងលទ្ធនឹងលិយាយពីរាសនាមួយរឿងប្រព័ន្ធដោយក្នុងជាប់បែងដែលខ្លួន សម្រាយមួនបានបញ្ជាក់ថា ការបង្កើតពិភពលោក ជាតិសេសការបង្កើតជីតក៏ដូចជាការចាត់ តាំងសង្គមវិបុរឈិតិ នាមពាករតែងទៀតឱ្យបានក្នុងក្រោចដែលនាំឱ្យអាជិវប្រកបនៅក្នុងយុទ្ធមួយពីភ្នំមួយទៀត ។

ប្រាកដលាភសំដែរ ដែលថា ពិភពលោកគឺជាលទ្ធផលនៃការតស្ស ប្រយុទ្ធត្រា ប្រាកប់ខ្លួនឯងគ្នា ត្រាករវាយកំលែងចម្បុជាតិពីរ ប្រគល់ការណ៍ លោកធាតុវិញ្ញា ជាបចិបក្ខ ពេលបំពេញត្រាមិនិរឿ ឡើងក ។

ទីបញ្ហាប់ យើងអាចសម្រេចយើងពីរបាន ការវិភាគទៅលើកោដ្ឋ រូមចំណោមជាការបំភី ឱ្យខ្លះទិន្នន័យកំទែងដែលកវិញ្ញុជិ ដែលអាចកើតមានឡើងរាយការសហគមន៍ក្បែត្រនៃខ្លួនសម្រាប់ និង និងចិនសម្រាប់ និងយកដីរួមឈុរ ។

គ. ឯកសារសម្រាប់បង្កើតនិងការប្រើប្រាស់

១- តីវិនិយោគនៃស្ថាននិងការប្រើប្រាស់

ក្នុងការស្រាវជ្រាវវិញ្ញុបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធសាស្ត្រ កំណើចត្រានិងដឹង សម្រាប់ប្រព័ន្ធសាស្ត្រដឹងដែរ ដែលបានបង្កើរសំនោះក្នុងបិសាទរិយាធិការ ប្រកបដោយភាព អធិវិយៈ ពេលវិគ្គារការបែងចែងអីវិជ្ជមានគោរព ជាការប្រព័ន្ធដី និងអីវិជ្ជមានជាការ ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដីឡើយ ។

ទស្សន៍របស់ដែលបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធសាស្ត្រ គឺអីទាំងអស់ចុងជាអ្នកជាតិ ត្រូវក្នុង និងសម្រាប់ប្រព័ន្ធឌីឡើយ នៅកាលអីវិជ្ជមានទាក់ទងនិង ជីវិត គឺត្រូវបានគោរព បុជា និងខ្ពស់បានដឹងបំផុតចំណេះចំណេះ ។

យោងតាមការស្រាវជ្រាវនៃការបង្កើតនិងការប្រើប្រាស់ យើងអាចដឹងថា សត្វដែលសិក្សាចំជាមាបារ ប្រុមិនសិក្សាចំ ត្រូវបញ្ជាកំតាមរយៈចម្លុម ដួរត្រូវ ខ្លា និង ឆ្លា ដែលជាបីជាមួយ និង មជ្ឈម្ញុនិយោគនៃសម្រាប់ប្រព័ន្ធសាស្ត្រ និង ប្រព័ន្ធដី ចំងារសំនោះគឺជារីបីសិរិម្ពុល ដែលនាំមកនូវការពារជាកំពង់សេចក្តីសុខចំរើន ។

ស្ថាន ដើរ ចម្លែមសត្វទាំងនេះ ដែលជោជាតិខ្មែរយល់ចាំ វាទាមដូរយប៉ាត់ភាព ចំព្រៃខប្បទ ដោយសារអទីពិលពិសិដ្ឋធនដែលរបស់វា ការសិនិជ្ជានេះបាយបញ្ចាក់បង្ហាញ យោងឆ្លាស់តាមរយៈវត្ថុមានរបស់វត្ថុទាំងនេះដែលជោជាតិខ្មែរសម្រួលប្រវត្តិមានកប់ជាមួយ សណ្តា។

ដោយទីរដ្ឋការឡើង គេកំបានដូចប្រទេសទូទៅនៃស្ថានប្រើស ត្រាត់ ប្រវត្តិធីអំពីស្ថានគោ ក្រឹម ដូចជាចិត្តឡើង កែវ កងដើង កងដើង ដែលបានកប់ការបំពានអ្នកហើយនោះ សុទ្ធតែ ត្រូវបានបង្ហាញពីអភិវឌ្ឍយុទ្ធភាព។

វត្ថុមានរបស់ស្ថាននិងចម្លែម ដែលជូនលើក្រាល បុរុន្តមាត់របស់សត្វពេទ្យ តុលេសជាតិ និងសាមញ្ញសម្រាប់មុស្សបុរាណនោះទេ ។ ជូយឡើង ជោជាតិខ្មែរសម្រួលបានដើម ដីជាកំរុងអច្ចិនិយយោងសកិ សិទ្ធិលាងសំ ។ ប្រចាំកន្លែងដែលរបស់ទាំងនេះនោះ គឺជាដីឡើងដែលជូនក្នុងអទីពិល យោងខ្លែង សម្រាប់សត្វ។

ដោយសារពេមានជាស្ថីក្នុងសម្រួលបើយ ទីបែនជាតិខ្មែរនាសម្រួលដើម បុ បុព្ទការីជំនះពេមានប្រើប្រាស់ស្ថាន ចម្លែម ថែសត្វ ធីជាតិក្រឹមធមុបំពេកកាយរបស់គេ មិនជាថាសំ មិនជាកេហែម មិនជាកេហែប្រុស បុរីឡើយ ។ សុមីនៅរបុរាណកដល់បង្ហាញ ជោជាតិ ខ្មែរឡើងដែលរស់នៅតាមពេទ្យត្រូវ ប្រព័ន្ធបុច្ចាត់មាត់ពេក នៅពេមានជាស្ថីលើអនុការរបស់ វត្ថុទាំងអស់នោះ នៅឡើយដើរ ។ គេយល់ចាំស្ថាន ចម្លែមសត្វ ជារបស់ត្រជាក់ត្រជីនិងជូយ ការពារីនិងសការ៖ អាណារក់មិនឱ្យមកបៀវតបៀវមែលការកាយរបស់គេបានចំមេឡើតជីង ។

នៅមានជំនួយលើសមេទ្រព ដែលទាក់ទងដល់ការធ្វើសង្គម ឬ ការពារត្រាប់រសវិភាសម័យបន្ទាប់មកទ្រព ។ ស្ថិសមិទចុមសង្គមយប្រហេត្តក្រោមពាន់អាជីវិតធមិនឯុទ្ធស្រវិបាទចំណេះ បង្កើនចំពោតិអារុង មកចំរុបរាយរបស់គេបានទីយោ ។

២-ហាតុផ្លូវបានចាន់ចាន់តាតិវិញ្ញានីឡាយកាលស្រីកវិញ្ញា

ពាយការស្រាវជ្រាវថាមឯុទ្ធឌាតា ផ្លូវត្រាមានទ្វាយរស់នៅជាបុរុខ១ របស់វា ។ នៅក្នុងបុរុខផ្លូវត្រាមឯុយៗ គេយើក្រុមានមេបុរុខមួយជាមួយការឈាម ដែលមិនត្រឹមថែមាមាមួយ ហើយខ្សោយជាមួយគេបុរុខឈាមទេ វាដែមទាំងការសារការទ្រពីជាន់ ។ នៅក្នុងខណៈពេលដែលមានកុំផ្លូវត្រាមិនិច្ឆ័ន់ មេបុរុខផ្លូវត្រានឹងការសារការនៃខំសង្គមបំភាយទូវក្នុងផ្លូវការឈាមណាមួយ ។

អ្នកស្រួលរស់នៅតំបន់ជុរក្តីដីនៅក្នុងបុរុខឯុទ្ធឌាតា ការបំជាតុកមួនឱ្យបុរុខចេះ បណ្តុះបណ្តាលមកពីមេបុរុខខ្លាច់ក្រោងកុំណុះឈាម នៅក្នុងបុរុខនេះនឹងជាមិនមេបុរុខទេថ្មីត្រូវបាយ ។

ទ្វាយរបស់ផ្លូវត្រានេះ តុលែងជារឿងចំណុចស្រីសង្គមសង្គមដើរធ្វើឯុទ្ធនាការនូវពិតិយោះទេ ពេលនៅឆ្នាំមួយជាតិ ។

ពេលមេបុរុខផ្លូវត្រានឹងស្អាប់ ខិបវាទុកកុំណុះឈាមណាមួយ ដែលប្រាកបដោយលក្ខណៈសម្បត្តិរឹងមាំ មានជុំខ្សោយនិងជាមួយទេ ដើម្បីទុកឱ្យដឹងកនាំបុរុខផ្លូវត្រាបន្ទាត់ការទ្រពី ។ ចំពោះមេបុរុខផ្លូវត្រានឹងពេលវាទាសំដូរខ្សោះទេ វាណើរទៅក្រោមនៅលាក់ និងមានដើមឈើជាន់ ដើម្បីយកខ្សោយពាក់របស់វាកាត់មិនពិនិត្យទៅការចំបំបាកកុំហេងបំចោលនៅនឹងដើមឈើនៅ ។

មហិទ្ធិបុរុខរបស់ខ្សោយពាក់ នៅត្រង់ថាថារីមី ប្រាក់តុសក្នុងឱ្យជាពីរីនៅលើថ្ងៃសង្គក ត្រូវដែលពាមថែរក្សាទុកតាំងជានិច្ចកាល ។ ឲ្យរីមីនេះឱ្យដែលពិបាកនឹងមាននរណាមួយ

អាជសម្ងាត់រាជរដ្ឋបាយការណ៍ទីផ្សារ ។ ហេតុធ្លឹងបើយទាំង ប្រជាធិថន្នខ្ពស់ពាយតែប៉ារំ
ពេញភ្លើងនៅក្នុងបច្ចេកទេសទីផ្សារ អ្នកដែលវិនិច្ឆ័យពារ៉ាង្វេរ
ព្រៃយកមកពាក់គិតទីនិងមានសេចក្តីសុខ សិរីសុសិទ្ធិភាពទាំង ។ បានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរ
រក្សា ការពារមិនឱ្យ សង្គ្រោះនិត្យបាយការណ៍បច្ចេកបង់ បួយកណ្តាលលើខ្លួនគេបានទីផ្សារ ។
អ្នកមានខ្សោយពារ៉ាង្វេរត្រ គេតែងតែមានត្រកូលមួយចំនួនដែលគោរពយោងខ្សោយខ្លួនគុបង់
និងមួនអាណាព ជាប់នៅមីនុយតែងនៅក្នុងបច្ចេកបង់ ការណ៍តែធ្វើឱ្យខ្សោយពារ៉ាង្វេរត្រមាន បានឯកទេសទាយពេម
ទីផ្សារ ។

ចំពោះបងប្អួនជំនាញជាតិខ្ពស់ រហូតមកលីតេលនេះ ពួកគេកំណែវាតែមានជំនើន
លើនេះជាតិ ទៅលើមីនុយ ប្រចាំថ្ងៃជាតិគេដឹងដើរ ។ គេយល់ថាទៅចំពោះបានឯកទេសទាយពារ៉ា
ជ្រកត្រីនិងការពារសង្គ្រោះត្រូវដោយសារកិច្ចមួយ បុរាណធម្មជាតិ ព្រៃសរ ជាដើម ។
ដោយហេតុបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរត្រ និងការព្យាយកបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរ ។

សរុបសេចក្តីមក ពាយទស្សន៍ ខាងលើនេះ ជានីរីលើខ្សោយពារ៉ាង្វេរត្របស់ជំនាញជាតិ
ខ្ពស់ដើម្បីបង្ហាញការងារបច្ចុប្បន្ន ទស្សន៍របស់មនុស្ស ពេលប្រជាមួននិងត្រការកំណែរ
ឈាមួយ គេប្រចាំថ្ងៃសេចក្តីសុខ និង ការព្យាយកបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរ ។ បើយឱ្យជំនើន
កំជាប់មកបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរ និងអារម្មណិរបស់ជំនាញជាតិមួយជាមួយដើរ ។

៣-ចំណុចទី៣នៃត្រួតពិនិត្យ

រឿងដែលត្រូវកំណត់សម្ងាត់គិតស្ថិតិនិងកុក ក្នុងទស្សន៍និងរបៀបនូវសក្ខុណា
ពិសិដ្ឋមិចគ្នា ដោយហេតុបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរខ្លួនបុរាណធម្មជាតិ និងអាណាព
និងការងារបច្ចុប្បន្ន ដូចនេះ រាយការពាណិជ្ជកម្មខ្សោយខ្លួន បុរាណធម្មជាតិ និងសារជាតិ
មួយទីផ្សារ គេយើងបានឯកទេសទាយពារ៉ាង្វេរត្រ បុរាណធម្មជាតិ និងសារជាតិ មួយទីផ្សារ ។

គេបានជួយប្រទេសទូវការពីរបុរាណដោយត្រឹម ជាស្ថាមសត្វ ប្រកែត្រួចដោយភូកដីវិកុម្ភសានិយភូកមិន្តាយ ។ ទីវត្ថុបុរាណដែលតែកប់ជាមួយ សាកសពនាសម័យបុរាណវិត្តិសាល្ត នៅមានអំពើមួចមេច ?

មួចមើលបានយើងរាជមកហើយថា ចំពោះមនុស្សបុរាណជាស្ថាមគឺជា អង្វិរយ ភាពត្រូវឱ្យស្អប់ស្ថាមក្រឡេង ។ ដូច្នោះហើយបានជាស្ថាមតាំងរាយនូវជាមណ្ឌល ប្រអម្ចារំខានិតិដី ផែងមួយជាតិ ។ តាមពិត់ស្ថាមទាក់ទិនទេវិនិច្ឆ័ន់ ពីព្រះការបង្ហាញនូវសោកសារភាព និងសមនុស្ស ឯធមបុត្រការដែលជាស្ថាមជាតិ ប្រើស ទន្ទោះ ក្រើម គោ ។ ឬ ការដែលបើវត្ថុដែលមានរូបរាងជាស្ថាម ប្រកែការប្រើស្ថាមសត្វដីមីត្រួចជាប្រើប្រាស់អលង្ហារ ផុំបញ្ចប់នូវមនោគមិនធ្វើជាបស់មនុស្ស នៅក្នុងខេត្តបន្ទាយមានជួយនាសម័យបុរាណចំពោះ សារជាតិពិសិដ្ឋរបស់ស្ថាម ប្រភូកសត្វ ។

រួមសេចក្តីមក វត្ថុដែលធ្វើឱ្យឱ្យអំពីស្ថាម ប្រភូកមានលក្ខណៈសកិសិទ្ធិ អាចធោះស ការងារបានសកម្មភាពមិនធម្ម ប្រគ្រឹងឧបត្រមាងវគ្គ ដែលបើវត្ថុបៀវត្ថុមនុស្សរាក ប្រាំមកនៅ ភាពត្រូវជាក់ត្រជុំ ភាពសុខស្អាយ ។ ដោយមូលហេតុនេះហើយបានជាគេយកស្ថាមកប់ជាមួយមនុស្សស្អាប់ដោយវិនិច្ឆ័ន់នានាបានមួយការបង្ហាញខ្លួនខ្លួនឡើយ ។

ការវិភាគនូវវត្ថុបុរាណកំពុងឱ្យឱ្យដី មានមូលហេតុទាក់ទិនជាមួយការចាប់ជាតិ ឱ្យឱ្យវិក្សុដែលបណ្តាលឱ្យគេយកស្ថាម មួចជាស្ថាមប្រើសជានិម កប់ជាមួយមនុស្សស្អាប់ ។ យើងលាក់ដោយកំពុងឱ្យឱ្យការឱ្យតែម្រួលបែបនោះមិនខុសពីការតិតបុន្ទាន់ឡើយ ព្រះដោយសារពេ ស្ថាមជុំ ហើយអុំវិញបានជាស្ថាម ប្រចេចបស់សត្វត្រូវដូចតាមតាមខ្លួនចាត់ទុកជាតិវត្ថុវិមិត្ត តាំងរាយនូវភាពអមពេរបស់ជីវិត ។

៤- លីនីវិនិសត្វជានិមិត្តបន្ថែក្រុច

ពាំងពីបុរាណកាលមក ពោលគិសម័យបុរប្ផវត្ថិសាស្ត្រ ដែលជាតិខ្លួន ចាត់ទុកចា ទីក
ដី ខ្សែល កើង បុសត្វូមួយចំនួន ជាក់តុសកិតិសិទ្ធិ ដើម្បីទ្រួលដឹកនរបស់មនុស្សរហាក
ហើយដើឡើខេះត្រូវបានបន្ទាប់របស់ខ្លួន ទី១ នៃគ.ស.។

បុំន្លែនៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ អធិតាមលីដើឡើចម្បូជាតិត្រូវបានចុះថយ បន្ទិចម្នងទា
ដោយប្រការផ្សេងៗ បុំន្លែនៅមានលេសសែលខ្លួនទៅតែប៉ុណ្ណោះ មួចជាតំបន់ដែនដីសណ្ឌរ
នៅវេរ្ងពណ៌មានពួក និងនៅខេត្តសៀវភៅ។

ដោយដើរកទាំលើការស្រាវជ្រាវ និងការវិភាគរបស់យើងអ្នកបុរាណវិញ្ញា ឬនាទា
ទុកចា ខ្លួនមានដើឡើទៅលីចម្បូជាតិ សត្វ ចាត់ក់តុមានព្រឹកធម៌ ឬ ហេតុការណ៍នេះហើយបាន
ធ្វើឱ្យមនុស្សដើរបានបុញ្ញការដែនរបស់ខ្លួន ។

មនុស្សបុរាណកំបានយកឈ្មោះសព្វ និងដែនម្បូជាតិមកពាំងលីក្បែងចោះ របស់ខ្លួន ។ ការ
ពាំងឈ្មោះបែបនេះ គេសង្ខេតយើព្យារធ្វើមាននោះតែប៉ុណ្ណោះត្រូវដែលមានបងបុរីនៅក្នុងខ្លួន
រហូតដែលសព្វថ្មី ។

ដើឡើបែបនេះ មិនមែនជាដើឡើអកុសលទ្ធផល ព្រះវិនិ បុសត្វចាំនោះ វាក្រោមតែ
ជាតំបោងទូទីអីមួយដែលគិតិយត្រូវបានឈ្មោះ ។

ពាមការស្រាវជ្រាវ និងការិយាល័យ នៅពេលមានពាក្យសារព្រមទាំងមានបងបុរីនៅក្នុងខ្លួន
សព្វជីថិ៍ សព្វស្អាប និងពាក្យត្រូវ ។

នៅវេរ្ងពណ៌មានពួក ទី១២ នៅយើព្យាមានការិយាល័យសព្វប្រើប្រាស់ និងសព្វត្រូវនៅលី
ចម្បូការក្រោសានេអ្នកវិនិ ។

មេចតំខ្លួនពេលពេត្តិរបគ្រាយ នាក់ ប្រព័ន្ធដែកកុំពូលដែលក្រោមពាក្យសារ និងក្រោមពាក្យត្រូវ
ដើឡើបង្ហាញទូទីការពួក នៅក្នុងខ្លួន ។

សរុបសេចក្តីមក ការដែលខ្លួនរើមមានជាក្រឹតលើសត្វ គឺជាសញ្ញានិមិត្តប្រចាំព្រឹកល
របស់ខ្មែរ មិនអុសពីជាក្រឹតលើតុតិមទេដែលជាទិអាមេរិកការង់សៀវភៅក្រហមឡើយ ។

សូមរំលើករាយីមិត្តប្រចាំព្រឹកដែលជានិមិត្តប្រចាំព្រឹកឡើង តុតិម ។ ដើម្បី
សេចក្តីមកនឹងសារ៖ សំខាន់ដែលការគ្រាប់ និងជាក្រឹតលើ តុតិម ឬបុរីយើងត្រូវពន្យល់នូវអនុវត្ត
របស់ពាក្យនេះក្នុងបិទទៅប្រឈមទីខ្មែរ ។

ជាបច្ចុប្បន្ន “តុតិម” គឺជាសញ្ញានិមិត្តប្រចាំព្រឹកដែលមានវិញ្ញាង ឬ ធម្មជាតិ ឬ
វិញ្ញាងក្រុងរបស់បុព្ទបុរស ឬមួយកំដារទៅការ ដែលមាននិមិត្តប្រចាំព្រឹក និងក្រុងក្រុងថាទិច
ដែលក្រុងក្រុងមួយ ឬក្រុងណាមួយ ។ នេះបើតាម ការបកប្រាផ្ទាយ យើងអាចដឹងទៀតថា
ពាក្យនេះគឺជាអាស៊ា ” អណ្តាក្រហម នៅសហរដ្ឋអាមេរិច ។

ខ្លួនរើម នាសម័យបុរប្ផិតិស្សនា បានចាត់ទុកថា ខ្សែ ផ្តាយ ព្រះអាណិក តែព្រៃក់
បុសត្រូវដែលគោគារពបុជាតាតាគ្រោះ ដែលនៅទីនេះមាននិមិត្តប្រចាំព្រឹក “តុតិម”
ដោយចាត់ទុកជាក្រុងក្រុងថាទិច តូចជាទិគោរពបំផុត ព្រោះថា កាលពីដែលនៅនេះ ទៅការខ្មែរ
តុំទាន់មានរូបរាយជាមួនស្សី ដូចនៅក្នុងសមិយប្រវត្តិស្សន៍ទេដែលធ្វើតាមលំនៅណាត្រា ។

ឧទាហរណ៍ក្នុងមួយជាកំស្សី ដែលអាចបង្ហាញឡើងអិចិនិមិត្តប្រ
របស់ក្រុមមួនស្សី បុសហគមន៍ គឺការពារមួយឡាយៗទូក ដូចជានៅក្នុងតារាង ព្រៃក់ កង្វែងនាគត
។

តុតិម គ្មានរូប គ្មានរាយជាមួនស្សី គឺអរូបខុសពីទៅការ ដែលជាទាក្យសំស្តីត ដែល
មានរូបរាយជាមួនស្សីដូចព្រោះសិរោះ ព្រះព្រោះ ព្រះនាករយកំជាតិដើម ។ តុតិម គឺជាសញ្ញា ឬ
ក្រុងជាតិប្រចាំរឿងព្រឹកលមនុស្ស ។

មុនសម្រាយកើនឡាលស្សក ខ្សែរយើងគោរពបុជានូវតុតិម ដែលជាជាតរបស់សាសនា
ខ្លួនសុទ្ធសាច ។ ជាលើកទេស្រវេថាមអ្នកស្សក បុមុសុយបុរាណដីចា ពួកគេតួចពីសព្វ
ប្រភពជាតិដែលជាបុរាណកិច្ចនរបស់គេ ។

នៅក្នុងរាជាណាចក្រការបស់ខ្លួន គេកំពើតាមសព្វកុងមុននាត ដែលជាម្នាស់នគរការអ្នក ។
ស្ថាយភាពមិនខុសពីដែលជាតិនៅអូស្សាលិ ដែលគោរពដីចាបុរាណកិច្ចនរបស់គគឺសព្វកុងក្នុងបុរាណដី ។

ហេតុនេរបីយានជាតា គេជួលប្រចាំថ្ងៃតាមស្ថានិយបុរប្រវត្តិសាស្ត្រ នូវរុប
សព្វ គោ ក្រឹម ពស់ ក្រោក រមាស ពេះ ។ បងបួនខ្លួននៅខេត្តសិរិក្រុ គោរពដី
លើសព្វត្រកូតចា ជាជាតិដួនតារបស់ខ្លួន ។

ការគោរពបុជាតា បុជាលើកីតុតិម នៅបច្ចុប្បន្ននេះ នៅតាមដែលបទ មានអ្នកខ្លះ
ត្រូវសារឱ្យ នៅពេលមានជាលើកីតុតិម មិនទាន់ជួលរាល់ជិតពេលនៅឡើយទេ បើមិនជួលដូច
មិនមែនត្រូវសារឱ្យបានយកសព្វ ប្រភពជាតិមកពាំងឈ្មោះឱ្យកូនរបស់ខ្លួន ដូចជាអាកុក អារ៉ា
អាជីវ អាចប្រើបាន ។ ជាតិសេសប្រព័ណ៌នេះនៅរស់នឹកកូន កូលសម្បនូវខ្លួននៅឡើយ ។

ដោយឡើក ជាលើកីតុតិមដែលជាសព្វកិច្ចនរបស់ក្រោមកំបានដែលពារទាត់លើ
ពេលបាននាសម័យអ្នកដី ដោយហេតុថាតាការដែលពួកគេរាក់ក្សោះ ដែលមានរុបគ្រែ ឬ
ប្រើស អាចដូលប៉ែនពេលគោនូវគុណសម្បត្តិនៅការប្រសើរ កូលការពសិធនិមិត្ត ឬមិត្ត ។

យ៉ាងណាមិញ ការដែលកូលសម្បនូវគោរពបុជានូវសព្វកិច្ចនា មានតួយជាតា គេស្ថិតនៅកូន
រីយ្យគ្រូលម្បិចត្រាដី គ្រោះពួកគេកើតឡើងពីបុរាណកិច្ចនាមត្រូវបិច្ចាបាន ។ ទាំងនេះជាតា
អន្តប្រយោជន៍ និងសារៈសំខាន់នៅប្រព័ណ៌ដីដែលនិយមខាងលើ ។

៥-ការនិយមប្រព័ន្ធលើធម្មតាបសត្វាតា

នាសម័យបុរប្ផគិតសាស្ត្រ មនុស្សភាគច្រើនបានកំណត់ថា ខ្លួនជាតា សង្គមព្រមទាំង ទីតាំងនិងការសហការ ជាសង្គមទាំងពូល ដែលត្រូវបានគោរពប្រចាំថ្ងៃ អង្គភាពពិសិដ្ឋ ដីគ្នាណីរាងការពុំទាញ លាយក្បែរទៅដោយការគោរពសក្តារៈ ដួងដឹង ។

បន្ទាប់ពីមានការសិក្សាភ្លោះជាការពេលចូលនេះបានឱ្យដឹងថា មនុស្សសម្រួលិកបុរាណ ប្រព័ន្ធសាស្ត្របានចាត់ទុកបសត្វាតា គឺជានិមិត្តសញ្ញាណនៃអង្គភាព ឬ អំពារដីពិសិដ្ឋនាមកពី ធ្វើជាតិ ។ ឥឡូវនឹងសង្គមបានប្រកាសអិងអង្គភាពអារក្រកំទាំងឡាយ ដែលមនុស្ស សម្រួលិកដែលត្រូវបានឱ្យដឹងទៅ ជារៀរងរបុរាណ ។

ជាអ្នកឱ្យដឹងឯធម្មតាសត្វាត៍ការពុំទាញ និងអ្នកមានចិត្តស្រាល ប្រចាំថ្ងៃខ្សោយប្រព័ន្ធរបាយទៅជាមនុស្សមានចិត្តភាពបានស្រាវជ្រាវដូចជាដឹងទិញបានដឹងទៅ ។

សូមរំលើកទីផ្សារនីតុបាន របុរាណទៅលំពេលនេះ យើងតុចាន់ជួយបង្ហាញសារណារោង បញ្ជាក់ថា តើខ្លួនយើងបានគោរពបុរាណសត្វាតាធិសម្រួលិកការសោះទីផ្សារទេ ឬ ពេទោះជាប៉ាងណាក់ដោយ កុងពេលចូលនេះយើងបានដឹងថាគុងសម្រួលិក វិប្បុជិយុត្តិលោកបាតាតុ មនុស្សបុរាណ បានស្វាក់សត្វាតា ដើម្បីធ្វើជាបាបន្ទាមពាក់រោក ។

នៅក្នុងការសរព្លោះជាការបង្ហាញឱ្យដឹងទីផ្សារ ឥឡូវនឹងសង្គមត្រូវ នៅ ដែលជាតិត្រូវបុរាណទាំងនេះវាស្ថិតនៅក្នុងអំពូលអំពូលនៅក្នុងរាងការពុំទាញ និងអាជីវកម្មបានការបង្ហាញ មនុស្សសម្រួលិកបុរប្ផគិតសាស្ត្រ មានការិយាមប្រើប្រាស់ដីពិសិដ្ឋបសត្វាត៍នេះដែល ។

ការសរព្លោះជាការបង្ហាញឱ្យដឹងទីផ្សារ នៅប្រទេសអូរីក់ អូរីង ការបូជា សត្វាតាព្លឹវបានគោរពតែសម្រាប់តាំងពេតិះ៥០០នាទីមួយ មករដ្ឋ់ ។ កុងវិប្បុជិយាសម្រួលិក

បុរប្ផិតិសាស្ត្រ គេបានចាត់ទុកចា សព្វខ្លាត់សព្វមានអំណោចដីពិស្វាបស់ព្រះមហាក្សត្រ ឡើយពេល ។ ហេតុនេះហើយ នៅក្នុងកសារបស់មនុស្សខ្លួននាមបុរប្ផិតិសាស្ត្រ និងធម៌សព្វាដែលសព្វ ខ្លួនគ្នាដឹងខ្សោយឱ្យភ្នាក់ជើលអីទេ ។

ចំពោះបុរិការដឹងខ្លួននាមបុរប្ផិតិសព្វ ការប្រើបន្ទាយកណ្តាលដោយរូបសព្វព្រៃបែបនេះ គឺទុកដឹងជាប្រើបន្ទាយសិរិមុន្តលិខិន និងជានិមិត្តរប ដើម្បីការពារខ្លួន ឯុទ្ធសាស្ត្រ ការពារការពារខ្លួន សុខជុំមួយម្មានឡើយពេល ។ និយាយរូប សព្វខ្លាត់សិរិមិតិសព្វាដែលមានលក្ខណៈជាសកល ជួលដឹង ។

សូមបញ្ជាក់ថា ការពារកំគ្រឹងអលអ្មានា រូបសព្វខ្លា ដែលធ្វើអំពីថ្មីម្ខ្ម បុច្ចិយក់ មិនត្រាន់ផែលម្រាប់ធ្វើជាប្រើបន្ទាយអរុបភាពកាយមនុស្សឱ្យលើដឹងនៅទេ តែវាអាចការពារ កំចាត់ការពិនិត្យប្រព័ន្ធបាន ។ ដូចជា ខ្លាច ប្រាយ ិសាធ ឡើយពេល ។

ម្មានវិញ្ញាយៗ តុងគិតវាបស់មនុស្សខ្លួនបុរាណ គេយល់ថា បើអ្នកណាមានសាក់ជាសព្វាសព្វខ្លា នៅលើខ្លួនប្រាយបានបស់គេ គឺមនុស្សនោះមាន វត្ថុពលប្រចាំបីចំនួនខ្លាត់ខាង ។

៦-ប្រភពនៃតិចិថិជិថិបានក្រុម

នៅលើជញ្ជាក់ម្មានសាខាបាយៗ ដែលប្រារោងបានដឹងខ្លួនទៅបានស្ថាបនាមីន ដើម្បី អនុសមិលប់ព្រះពេជាសព្វអវេណាគេស្យេះ ដែលបានប្រារោងអាជីវកិចនីសំខាន់បំផុតនៃលទ្ធផ្លែត សាសនា មហាឤាន នៅថ្ងៃសព្វព្រឹកទី១២ និមសព្វព្រឹកទី១៣ នៅគ.ស គេបានយើងបាន រូបម្មានកំបុកណាមួយ យ៉ាងល្អប្រណិត បង្ហាញពីការបុជាប្រើបាន ។

សូមបញ្ជាក់ថា ការបុជាប្រើបាន ជាតិធិសាសនាមួយយ៉ាងសំខាន់បំផុត សម្រាប់ មនុស្សខ្លួនដឹងនៅទេ ជាតិសេសសម្រាប់មេច៉ា មួនពេលចេញចូលថ្ងៃសម្រាកុមិ ដូនច្បាយ ចំពោះវិញ្ញាយក្នុងខេះបុរាណសខ្លា ដើម្បីសុំសិរិមុន្តលិខិនដឹងនៅទៅលើបញ្ហាមិត្ត ។

ការបុជាប្រហិក៏ដាក់ធិនិស្សមួយ ដើមីប្រមូលដូកម្នាមេ ចាមពលដើមីប្រណិតមួនត្រូវ ដែលគេប្រាក់ពីរបៀបបង្ហាញទៅជើសិកស្អាម ដោយមានការប្រជុំតាមរយៈអីកអងិនិត្ត ការសម្ងាត់ប្រហិក៏។

តាមរយៈទំនួរមួនបានបង្ហាញទៅក្នុងខ្លួន ដែលមានពាណិជ្ជកម្មបុរាណតិត្តិសាស្ត្រ ដូចជាតុកកុលសម្រេច រួម សេរី និងយុទ្ធសាស្ត្រ (ជួចពុកពុនិមិត្ត) ស្ថិតនៅក្នុងអម្ពរមេ-ខ្លួន មានឯុទ្ធផិនថា ក្រោយពិធីបុជាប្រហិរួច គេបែងចែកសាច់ទៅតាមមុនុស្សមាត្រាដូច ប្បញ្ញមណ៍ ហិតដើមីយេរោគទៅបិនភាគ ហើយជួនកាលត្រូវបង្រៀនកំពើយោងសហរិល ដើមីឯុទ្ធមានសេចក្តី អង់ភាគច្បាប់រាយការណ៍ឡើង ។

ទំនួរមួនបានទេ ខ្លួនយើងស្ថិតថ្វីលូបសម្រេច ព្រោះគេចាត់ទុកចាប់យុស សម្រេច គុបង្កែវិនិត្ត នៃយោងខ្លួនបង្ហាញស្ថិត ដែលគេបានបង្ហាញទៅក្នុងខ្លួន បុរាណបង្ហាញនៅតាម ព្រោះក្នុងខ្លួនការ នៅឯុទ្ធមួន ។

ពិធីពលិការសង្គ្របិនាសម្រេច មានកំណើនយុទ្ធយារណាស់មកបើយ៉ា ។ ទំនួរមួនបានប្រព័ណិតខ្លួនអង្គករនេះ និងទំនួរមួនបានប្រព័ណិតខ្លួន បានកើតឡើងពេលពីរបៀប របៀប និងពេលបង្ហាញបិនិសនិត្តឱ្យនាំនៅពីសម្រេចបុរាណតិត្តិសាស្ត្រម្លៃៗ ។

ហេតុដែលនាំឯុទ្ធផ្លាមប្រាក់ដោយខ្លួនសនិដ្ឋានថា ជាសំណង់របៀប និងប្រព័ណិតសាស្ត្រ ព្រោះគេចានជួបប្រជែងស្ថិតលានដឹងក្រោម និងផ្ទិនប្រហិតាមស្ថានិយបុរាណតិត្តិសាស្ត្រជាប្រើប្រាស់ដូចជាបាននៅក្នុងយោងជាន់ ។

មួយការទេរៀប ដូចជាកាលនៅសម្រេចបុរាណតិត្តិសាស្ត្រពាល់គឺនៅសម្រេចករក្តៃ ពីសពវិក្សរ ទី១ ដែលករក្តៃ ទី១នៅគ.ស គេបែងចែកយើងទូទៅស្ថាក់ស្ថាមនៃពិធីបុជាប្រហិនោះ ដូចជាសិទ្ធិដែលគេចានក្នុងអណ្តុំ បុំដែលកប់ក្នុងដី បុច្ចម្ងាក់ស្ថាមនារោបិ ដែលមានរូបជាសង្គ្រោះ ។

ក្រឹមនៅស្ថុកអង្គរបុរាណដានដើម្បី សរុបសេចក្តីមក វិត្តមាននៅពីចិបុជាក្រឹមនៅលើនំព្រោះនា
ប្រជាសង្គមខ្លួនយុទ្ធមូលដ្ឋានសំណង់ កំចុចជាការពស់យោគរបស់វិបីជិ អិរិយជិ
ខ្លួនដើម្បី ។

ឯក្រឹមនៅក្នុងការបុជាក្រឹម សម្រាប់សុទិកភ្លៀង ត្រូវបានប្រជាផុកស្ថិត ខ្លួនប្រជាប្រជាក្រឹម
អចិន្តក្រឹមនៅខ្លួន នៅថ្ងៃសុទិកភ្លៀងទី១៩ នៅខេត្តកំពង់ចំ ដើម្បីបុងសុទិកភ្លៀង
សម្រាប់ការធ្វើផ្សេង ចម្លារបស់ប្រជាកសិក ។ គោមានការយល់ដឹងថា ក្រឹមជាតំណាង
ឱ្យចាយពលប្រជាធិបតេយ្យ ហើយឈាយរបស់វាការចាយដោយមកនូវទិកភ្លៀងប៉ូនបិរុណិសម្រាប់
ការស្រាវជ្រាវពាល់ដឹងថា នៅពេលដឹងពួកគេកំពុងត្រូវការ នៅដោយស្រួលបស់ខ្លួនបុរាណ
ដឹងជាតាមពលដឹងខ្លះមក ដូច្នោះអាយអេវេរិចាបអំពើបាបកម្ពុជាទំនួរយោលីសមរ
ក្សិត ហើយឱ្យប្រជាធិបតេយ្យ និងអូរពាតាស់ស្ថុកមេត្តាប្រជាសប្តាហិតិ ដូយដឹល់ខ្លួនពានដឹយ
សិរិមិត្តលដល់ពួកគេ ។

រូមសេចក្តីមក យោងតាមការធ្វើការចាយលើយើងអាចដឹងថា នាសម័យបុរាណ
មុនការចេញចូលភ្លៀង ដឹងជាតិខ្លួនរួមមេដែលធ្វើពីចិបុជាក្រឹម តុលាដឹងខេត្តការិយ៍ ។ ព្រោះ
គោមាននៅខ្លួន ដឹងប្រយោជន៍ដឹងចម្លូលបានពីការធ្វើពីចិបុជាក្រឹមគឺ ចាមពលខ្លះការសិត
កុងសាច់ឈាយក្រឹម ហើយឈាយរបាយពេលខ្លូលបានវាការមានសេចក្តីសុខ និងសៀវភៅរការពសម្បុមពិត
ជាកេតិមាននៅខ្លួនតុលាដឹងខ្លួន ។

ដូចនេះ នាសម័យបុរាណគឺស្ថិត និងសម័យវិបីជិអង្គរ ដឹងជាតិខ្លួន ដឹងបានព
ពុំដឹងពីសម័យមុន នានប្រាប់ពីចិបុជាក្រឹមនៅរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន កំបុងផ្តល់ក្នុងបិរាណ
វិបីជិសំយោគខុសពិបងបុរាណខ្លួន ។

អត្ថម៉យរបស់ចម្ងាក់សិទិការបុជាប្រហិ សិទនេលកូណា៖ សំយោគនៅវិបុរិជិ ដែល
យើងបានចាប់អារម្មណ៍ ចំណុចនេះដាច់ណុចប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលគូរឃឹងផ្លូវបាន
នូវខិសាទទស្សនីយភាពចម្ងាក់នៅប្រាសាទាយ៉ា ឱ្យសិទិការបុជាប្រហិ សំយោគរាជនៅវិបុរិជិ
មនុខ្លួនឯងអណ្តាសម័យអន្តរ។

ការនូវបញ្ចូនអំពីទំនើមចម្ងាក់កុងសម្បុមខ្លួន ធាយយេះចម្ងាក់ប្រាសាទាយ៉ានេះយើង
អាចសម្រាប់បាននូវសម្រួលភាពរាជនៅក្នុងខ្លួនឯង សិទិការបុជាប្រហិថ្មាយដូចតាមទេស
ទេរូច្ចោះ ដែលយើងបានអធិប្បាយខាងលើនេះ ។

ដើរការមិនបានចម្ងាក់បុរាណនេះ ធ្វើឱ្យមានការវិភាគសិទិការប្រជុំយកច្បិតទេរូត ពោលគឺ
យើងអាចរកឃើញនូវចំណាស់នៅខ្លួនឯងបុរិជិ ដែលបានកែតិសម្រួលប្រវត្តិសាស្ត្រ
ហើយបានរូមរស់ដោយសុខសាន្ត សុខដុមរមនាដាមួយព្រះពួនសាសនា និងព្រៃបញ្ហាសាសនា
នានានេះសម្រួលអន្តរ និងអន្តរ ។

បញ្ជាផីខ្លួនឯងនេះមានសារ៖ សំខាន់ណាស់ ពីវប្បធម៌រាជនេះរាជនៅយោគនៅ
មនោគមិនជាសាសនាដូចនាសាសនរវយោជន៍ទៅ-១៣នៃគ.ស ហើយចម្ងាក់នេះកំមិនត្រាន់បែងបាន
ឱ្យយើងពីពិធីបារាយប្រភពខ្លួនលើ “មន-ខ្លួន” នៅក្នុងទំនើមចម្ងាក់របស់ពេបុណ្ណោះទេ
បុណ្ណោះជាការរូមរស់ដោយសុខដុមរមនា រាជនោសនាមន-ខ្លួនជាមួយប្រជុំសាសនា និង
ព្រះពួនសាសនាបានយ៉ាងល្អដែលទេរូតឯង ។

គោលបំណងនៅការធ្វើពិធីបុងសុខនេះទេរូតសោត គីការសុំសែចកីសុខសប្បាយ
ដោយពីអ្នកពាណាសំស្តុក ព្រមទាំងជាការពីធនសាមគិតិការពួកមួយដែរកម្មទៅមុនពេលទេរូត
ទេរូត ឬនូវការយើងពីការធ្វើពិធីបុជាប្រហិរួច ពួកគោត្រវិបន្ទុធេតិធីបំលើយុម្ភូយ ដោយយក

សាច់ក្របីសង្គមទៅដោកជាយធើនុបុរាណភាពអាតំបិរការត
សុខភាព។

កុងទស្សន៍របស់មនុស្សបុរាណ សាច់ក្របីដែលបានបុច្ចាយចេហ៍ ត្រូវបានចាត់
ទុកចាយមិនក្នុងការបិតិសិទ្ធិ ព្រមទាំងការបិតិសិទ្ធិមិនមែនភាពធម៌ដែលបាន
ថែកបានទៅ។ ផ្លូវទេស ចំពោះមនុស្សបុរាណ ការបុច្ចាសត្ថិធម៌បុច្ចាមនុស្សមិនជាការខុសត្រាគេ
ដើរកិនិមិត្តរបសិយម ពេលគឺត្រួតពិធីនេះមួយឱ្យសុវត្ថិភាពស្ថិតិមានជួយការពារណ៍ ដោយយក
ជិតសត្វ ជួនដឹកពិរាងសំភាគទៅច្បាយ។

បាយរយៈទស្សន៍យកពេលបុច្ចាប្របិះនេះ យើងអាចយកប៉ះនូវវិវឌ្ឍភាពទៅ
ខ្សោយឱ្យបុរាណខ្សោយ ការអនុវត្តន៍ប្រព័ណិតសម្រាប់ក្របីនេះ សម្រាប់ខ្សោយបន្ទីតិសមិយបុរាណ
រហូតដល់ចុងសរវត្ថិ ១៩ នៃគ.សទិបសារលាប។

៤-ប្រភពនៃលេខ្សោយនិងថ្មី

ការវិភាគនូវទិន្នន័យ ដែលបានមកពីស្ថានីយ៍បុរាណប្រពិតិសាថ្មមយចំនួន បានឲ្យដឹងថា
ជីវិតប្រព័ន្ធដឹងឱ្យ ប្រុណិតប្រព័ន្ធដឹងឱ្យ ដែលមានប្រជាបិយភាពខ្លាំងភ្លាមស្អាតរៀនោះ បាន
ភ្លាយជានិមិត្តសញ្ញាផេរបាយការជិបពេយ្យខ្លួន អន្តរ និងអន្តរ។

បាយពិជ្ជជីវិតប្រព័ន្ធដឹងឱ្យ ប្រុណិតប្រព័ន្ធដឹងឱ្យ បានបុរាចូលបាយរយៈសាសនានៅ
កុងអគ្គនាយករដ្ឋបានដើមសមិទ្ធិបិទ្ធិសាថ្ម ពេលពាយពិត យើងបានដើមគោរព
លិអុតាំងពីសមិទ្ធិបិទ្ធិបិទ្ធិ រហូតដល់សមិទ្ធិបិទ្ធិលោបាយបាត។ ផ្លូវចេះជាការ
កែវប្រឡេមយប៉ាងចំពោះអ្នកប្រពិតិសាថ្មនិច្ច ជាប្រចិនបានសិទ្ធិបានចា ជីវិតបិទ្ធិប្រព័ន្ធដឹងឱ្យ
ប្រុណិតបិទ្ធិមានប្រការចេញ ពីសណ្តាប់មួយគត់។

មុលហេតុផែករាជការព្រះសីវិនិដ្ឋិជំលាមានអារីកចំនួនដែល
បានចាប់ឡើងនាប់រហូស បណ្តុលមកពីភាពស្របតាមដ្ឋានកន្លឹមត្រូវបាន និងអត្ថស៊យសិទ្ធិ
ពីសារជាតិបស់លិខិត ដែលមានលក្ខណៈសកម្ម ។ នឹងយាយម៉ាកមេរោគ ខ្លួនបុរាណបាននាំត្រា
ការពេសការ៖ ព្រះសីវិនិដ្ឋិ ឬប្រាក់ពីរីបស់អណ្តាល សម្រសបនឹងមនោសពេញនៅ និងចក្ខុ
វិស័យសិទ្ធិអំពីលោករាបស់ខ្លួន ។

ពាយការសម្រួលជាទូទៅ ជីវិធម៌និងត្រូវបានប្រាក់ដើម្បី នាសម័យបុរបរិតិ
សាស្ត្រ ដូចវត្ថុមានរបស់អ្នកប្រើប្រាស់មួយចំនួនធ្វើអំពីថ្មី ដីអុត ដីងសត្វ ជាកសុពាយប្រាប់ ។
មួយការដែលឱ្យលិខិត ដែលមានលក្ខណៈជាចម្លាត់ត្រូវបានបញ្ចប់ខ្លួនយកមកពាក់ធ្វើជាតា
បន្ទាយខ្លួនដើម្បីធ្វើជាតារគ្រឿងសិរិមុលការពារខ្លះ ។

សូមរលិកបញ្ជាក់ថ្មីមិញវិញថា លិខិតធ្វើអំពីដីងសត្វនៅស្ថានីយសំរាងនេះ កំមានអត្ថស៊យ
ដូចលិខិតដែលឱ្យត្រូវដោយ ដែលស្ថិតកុងសម្រាយកាលដូចត្រូវបានពី រាយមេ០០-១០០ មុនគ.ស ។

ក្នុងសម្រាយអនុវត្ត ការប្រជាកុងឯកាសធ្វើពីដីងប្រាសាទ ដើម្បីបង្រៀបប្រឈមជាតិ
ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត់ព្រះសីវិនិដ្ឋិដោយប្រើពាក្យ "កំមេង / ជគគពាក្យ" ។
ពាក្យនេះមានន័យថា "ទៅតាប្រជាក់ដៃនៅក្នុងថ្ងៃខ្លួន" ហើយសំងគ្រោះសីវិនិដ្ឋិនេះបង្គង
ដែលស្ថិតនៅចំកណ្តាលព្រះរាជនគរ" ។

ចំពោះខ្លួន លិខិតធមូត្រានៃជាប្រជាប់រោងប្រជាប់នូវភាពស្រួលកុង
ការរួមរាយជាមួយកែទេស្តីពីប៉ុន្មានទេ បុំនែកជាប្រជាប់បន្ថែមពីមួយនូវត្រូវការឱ្យរាយក្នុង
ទេរៀតជានេះ ។ សារៈសំខាន់របស់ទស្សន៍នេះ គឺស្ថិតឡើងការបន្ទាន់ពីមួយនូវត្រូវការ ពេលគឺ
ខ្លួនការពារ ច្បាយបង្អែនព្រះសីវិនិដ្ឋិក៏ដោយសារមូលហេតុចម្លោងនេះដោរ ។ ហេតុមួយចេច្ចារហើយ
ជាមជាត់ត្រូវការសារលិខិតដែលប្រាប់ជានិមិត្តសញ្ញាណក្នុងជានិសការបុរិជាតិ ។

គេនៅចំងារថា នាថុងសពវត្សវិទ្យានៃមួននេះ ស្តីដើរជាមួកកែវចំការណ៍ខេត្ត កំពត
ជានិច្ចកាលមានទម្ងាប់ឡើងអ្នក បុច្ចលកុងរូបភ័យនា ទោះបីឡើយហេតុយ៉ាងឈាត់ដោយ
ដើរឯកបំផ្តល់សិរិទិញ ដោយប្រាញចំងារទូទៅ នេះជាព្យាការសម្រាប់ប្រជាធិបទមួន
និងព្យាការរបស់មនុស្សខ្លួនទៅទៅ ។ រូមសេចក្តីមក លិខិត្រប្រភពនៅជិត ហើយក្នុង
ករណីនេះហើយដែលជាតិខ្លួនបុរាណការពួកជាតិ ។

៤-ចំណូនឈើនិត្ត

និយាយពីជាអីវិលិខិត្រនៅក្នុងអតិថតប្រព័ន្ធភាពការក្រោមក្នុងជាតិ យ៉ាងហោមណាស់
គេត្រូវដឹងយ៉ាងច្បាស់ច្បាស់កំណើត និងភាពដុះជាមួកចំនួនជាន់លាក់កាលដែលប្រព័ន្ធដើរ៉េ
ដែលមានក្នុងសង្គមខ្លួន ។ ជិត្យការកំកាលទី១ទី សម្រួលប្រព័ន្ធផិតិសាស្ត្រ ពេលគិមន
ធម្មិយម ។ ជិត្យការកំកាលទី២ទី សម្រួលចំតាប្រព័ន្ធផិតិសាស្ត្រកម្ពុជាអ្នកជាតិសំបុរាទំងើបី
ក្នុងពេលដែលជាតិខ្លួនការពាសនាឌាកិត ។ ក្នុងសម្រួលនេះ ជាអីវិលិខិត្រដែលជាតិត្រូវ
តំណាង ប្រើប្រាស់ធម្មិយដើម្បី ក្រោមរូបភាពប្រព័ន្ធសិរិទិញ បុណ្ណោះនិង ។ ជិត្យការកំកាល
ទី៣ទី សម្រួលអង្គរជាសម្រួលចំនួនប្រាញច្បាស់ទេ ។ ដូចជិត្យការកំកាលទី២ទី សម្រួលនេះហើយដែលគេបាន
យើង្វាន់ការដុះជាលច្ចេកប្រាញច្បាស់ទេ ប្រចុះជាប្រើប្រាស់តំណែង ដើរឯកដុះកម្ពស់
ប្រព័ន្ធដើរឯកជានិសការបុរាណ ។

ហើយនិយាយម្យារម្យារទៀត ការបុរាណប្រព័ន្ធសិរិទិញ ជាមួយហេតុដែលការដុះជាលដែលល្អប្រព័
កម្ពុជាតិខ្លួន ។ ជិត្យការកំកាលទី៤ គឺសម្រួលបច្ចុប្បន្នដែលជាអីវិត្សសិរិទិញ (លិខិត្របស់ប្រព័ន្ធ
សិរិទិញ) ត្រូវបានគេបំភេទចេះ ចាប់ពាន់ពីសពវត្សវិទ្យានៃទី៤ទៅទី៥ ដោយហេតុចាប់ប្រព័ន្ធ
សាសនាលទ្ធបិទយាន ប្រចំរវាង បានក្រាយជាសាសនាឌាកិតក្នុងប្រព័ន្ធភាពការក្រោមក្នុងជាតិ ។
ការជាតិសំបុរាណសាសនាឌាកិតខ្លួនទៅ បានបង្ហាញឱ្យគេយើង្វាន់ជាតិខ្លួនយើង្វាន់ជាតិខ្លួនយើង្វាន់សងសង្គមទី

បុរដ្ឋិទៀតហើយ ហើយការបុជាបិន្ទុកំណើប៊ វិកសុសាយដ៏ដែរ ដូចសម្រាយដែលខ្សោរការនៃលទ្ធផ្លាម្ពាសសាសនានេះម៉ោងមហាយករា ។

កីឡាឌីទៅបិយាយនេះកី ដើរកទៅលើមុលដ្ឋានវិបុរិចិន្ទខាងលើអាជីវិភាគដោយជំនួយដែលជាប្រព័ណិករបស់ខ្សោរសុទ្ធសាស នៅពេលនេះ ជារៀនរបុណ្ឌដែលស្តីថ្លែ សម្រេចបាមីបុរិចិន្ទជាបិន្ទ បង្ហប់ដោយអតិថិជ្ជកម្មបំផុត និងដីជាលេដ្ឋានបំផុត ។ ការវិភាគទៅវិកចា ប្រព័ណិកិម្ពុយៗ បនិមាសាស្ត្រ អាជីវិភាគយើងឱ្យស្ថិតិសុវត្ថិរបស ដែលជាតិខ្សោរបុរាណនៅត្រប់ប័ណ្ណប៉ាប ត្រូវកែវិស័ុមុនចោរសេវិន្ទុ ។

ពីពេលនៃពេលបិន្ទុដែលខ្សោរមុនសម្រាយអន្តរ និងអន្តរភាពបុជា ជានិមិត្តរបៀវត្សសិរី បុន្ញនូវកុងសុយវិច្ឆាបុរាណ លិន្ទុគឺជាកិត្តិភាពរបស់របាយការជាតិបានឯកសារនៃជាតិខ្សោរ ទាំងមុល ។ ដូចចេះហើយបានបិយាយនេះយើងឱ្យតាមរយៈសិលាតិកក្នុងការការពាល់ការ ចំពោះត្រសិរិន្ទ ក្រាមរូបភាពនិងឈ្មោះដោយខោ ដូចជាការអូទិស បុងិយជាមុន និងការចោរយុទ្ធសាស្ត្រជាផើម ។ ពាមពិធីទៅពាក្យវិញដែលជាមុនដោយកង បំពេញទិន្នន័យ ។

និមិត្តរបស់របាយការជាតិបានឯក មានដើម្បីទៅលើបិន្ទុពាក់ព័ន្ធទៅនឹងនិមិត្តិភាព ដែលមានលក្ខណៈសរស់សរសោះ និមិត្តិភាព មុនសម្រាយកិន្នុចុលស្រុក ដែលជាតិខ្សោរបុជាបិន្ទុ ក្រាមរូបភាពចូលចិន្ទជាតិ ។ បំន្តោះមក ទៀតនានានិមសរុប្រឹទេ នៅគ.ស ចូលចិន្ទជាតិកីឡាបានបិន្ទុរូបភាពដោយតម្លើលក្ខណៈ ហើយកីឡាបានបិន្ទុរូបភាពសម្រាយការពាក្យជាកំពង់ និមិត្តិភាពសម្រាយការពាក្យបានបិន្ទុ ។ លិន្ទុចូលចិន្ទជាតិនេះហើយដែលប្រជាក់ខ្សោរនៅតាមកហន់ស្រែ ដើម្បីសង្គមឱ្យបានបិន្ទុ ។ ដូចចិន្ទជាតិនេះហើយដែលប្រជាក់ខ្សោរនៅតាមកហន់ស្រែ ដោយហេតុចាថ្មីជានិមិត្តរបៀវត្ស

សំខាន់ជាយេនទៅឡើង ក្នុងទស្សន៍ខ្មែរបុរាណ លិខីគឺជាក់ឡើង ដែលព្រមឱង
ផ្លូវតាមប្រចាំថ្ងៃ សម្រាប់ថែរក្សាតុលទៅឱ្យបានកំណែដោយនឹវត្ស់ ហើយបានបង្ហាញពីក្នុង
ការបន្ទាត់ដែលមួយ មនុស្សពីសម្រាប់បានកំណែដោយនឹវត្ស់ ប្រសាទបុរាណខ្មែរជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រសាទការកំណែដោយនឹវត្ស់ នៅពីស្ថាសកភាគ ប្រព្រមប្រសាទលិខីដែលស្ថិតនៅក្នុង
ក្រោមប្រសាទការកំណែ ត្រូវបានគេទទួលស្ថាលជាតុលទៅដោយសិលាថីរកចា បានកំណែដែលមួយ
សម្រាប់ ឧទ្ធសង់ "កំឡុង ដុតពាណិជ្ជ" ឬយោះ "ត្រូវរួមស្អារ" ជាព្រះសិលិខី ពំណៈរួរ
"កង្វែងស្អារហ៊ី" ពោលគឺសារជាតិនៅព្រះរាជរាជីរដ្ឋានឯករាជ្យខ្មែរ ។

ដូចចេះ ពាយការរឿករារយើងអាមេរិកនឹងបានបានចាំបាច់ ជាលើករឿងលិខីនៅពេមានសម្រេះ
ប្រអាណុភាពដែល ពាន់ពីសម្រាប់បុរាណការលរបុណ្ឌដែលសព្វថ្មី ឱ្យត្រូវតែប្រាបូញ្ញសាសនា
យុប់ក្នុងយោទៅសាសនាអ្នកកំហែយ ។ ក្នុងការណើនេះហើយ ដែលវិត្តមានរបស់លិខីឡើង ដើម្បីប្រាយដែលបុរាណដែលតំណាង
ដោយអ្នកតាមចាស់ស្រួល ។

៥-ទិន្នន័យបាតិមានចំណាស់ចាន់តែក្នុងរាយការណ៍ចាន់នៅក្នុង

ពាយជាលើករឿងខ្មែរដើម្បីបានគោរពបុរាណលិខីដូចមួយជាតិ ប្រចាំប្រុងជាព្រះមួយអ្នក ព្រះគេ
យែងយើរពី លិខីគឺជាតិវិតដែលពាយការយោះការរួមសង្គមរាងនិងនឹងយោះ ពោលគឺបាន
និងមេ ប្រុកប្រាស់ និងទីកន្លែងបានផ្តល់ នូវកំណើនពិនិត្យដែលមនុស្សជាតិ ។

ការសិក្សាប្រចាំប្រុងបានឱ្យដើម្បីបានចាន់តែក្នុងខ្មែរការណ៍ដែលខ្មែរការសម្រេះ
បុរប្រិតិសាស្ត្រ មានលក្ខណៈមិនខុសគ្នាអំពីជាលើករឿងឡើយ ។ ដោយហេតុចាតិលើករឿងខ្មែរ
មានអគ្គន័យមិនខុសនិងជាលើករឿងបស់មនុស្សជាតិទូទៅនៅទៅ ។

ជំនួយដីចលប្បដែលឱ្យលើព្រាណធមរបស់ខ្លួន នាសម្រាយបុរប្ផរគិតិសាស្ត្រានានីងទេរៀក ថា មុនព្រឹត្តិការណ៍ តណ្ឌរបនីយកម្ម នាថីមសពវិស្សូវីទេនគ.ស គឺជោគជ័យលើអចិន្តិកលិចមុជាតិ និងបុព្ទបុរសដែលជាប្រភពនៅការពួកពុជាពង្រីកព្រកុលរបស់មនុស្ស ។

លើសពីនេះទៀត ជំនួយបស់សង្គមបុរាណណ៍ខ្លួន មានអូចជាមួយ ត្រីម ទីក និង ដីជានិម ។ ដោយមុនបេក្ខុទាមលើនេះហើយ បានជាដែវានីមបានគោរពបុជាគិច្ចមុជាតិ ព្រោះគេមិនយើងឲ្យចាត់លិចអីជាជិវិត ដែលបាយរយៈការូមសង្គមរាយការលិចអិនយោនីទីប បានផ្តល់កំណើតជាមនុស្សលោក ។

មានការបង្ហាញពាមិនការសារព្រោះប្រាក់បានឱ្យជំនួយទៀតថា លិចអីដែលបានកើតឡើងសេចក្តី សុខខាងការគុណដងដែរ ។ ដូច្នេះ លិចអីបានមួស្សនៃរបស់មនុស្សបុរាណគិត្តាលក្ខណៈ ពាល់អារាតែសេចក្តី ព្រោះលិចអីមែនអាស្សែយលើភាពព្រៀបប្រាល់នៅទេ បើផ្តល់ជានិមិត្ត របៀបដីតាមឲ្យ ។

លិចមុជាតិរបស់បុព្ទការិដនៃខ្លួន ដែលមានចំណាស់ជាមនគេ គឺជាលិចអាយុ កាលជាមេន្តរៗ និងប្រភេទជម្លាតិ ត្រូវបានយើងរកយើងឲ្យក្រោមឯកជាកំណើន ក្នុងស្រុក ហើយពីចំណុច នៃខេត្តឬតំបន់ ។

ជាមួយគ្មាននេះដែរ ឈាកសាស្ត្រាចារែ វីឡាម៉ែ មួនី កំបានរកយើងឲ្យក្តុលាលការដនៃខ្លួន នាសម្រាយថ្មីរបៀប ដែលមានអាយុកាលប្រមាណ ៥.៥០០ឆ្នាំក្រោមហើយ ។ នៅទីនោះដែរកំ បានរកយើងឲ្យនូវវិរបស្សីកែទៅដីអិតមួយចំនួន ដែលជាកំពុងបុរាណគិត្តាលក្ខណៈរាយជីម មានអាយុ កាលប្រហាក់ប្រើបាលនិងក្តុលាលការដនៃខ្លួន ។

ពាមរសុពាមជាក់ស្នូល ដូចដែលមានថែរកយើត្តកន្លែងមក យើងអាចសិន្ទាយបាយចាមួយការគារពួកដ្ឋានទេសិរីលិន្ទដែលមានប្រភពពេញពីប្រទេសអណ្តា បុរាណវិជ្ជនៃខ្លួនខ្លួន នៅក្នុងកុម្ភិភាគតណ្ហិនីនេះ មានរយៈការជាប្រើប្រាស់ពាន់ឆ្ល័យកហើយ មានជំនួយលិន្ទ។

សង្គមខ្លួនបុរាណមានកសាងប្រព័ន្ធដែលវិសាសនាបាលសង្គមរួចជាប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីពួរការចំណាត់ខាងបញ្ញាស្ថាផិរស់គេ។

១០-និន្ទនភាពនៃល័ះន្វែលិន្ទ

ប្រាសាគលិន្ទ ជាប្រាសាគស្ថិតនៅក្នុងរដ្ឋបាលបច្ចេកទេរក (ដើម្បីរួចរាល់ និងក.ស.) មានការងារប្រចាំថ្ងៃស្មើ សាងសង់ដោយចូលរក ដូចចំនេះប្រហែលជាគិកមកពីពំបន់ដែលស្ថិតនៅផ្លូវយើងពីកន្លែងសាងសង់។ នៅលើដំព្ងៃមេរក ខាងនៅមិន តែយើត្តមានបង្កួនកិរិយាដែលជាមាត្របស់យោាយឯស្ថិតក្នុងប្រាសាគ ។

ក្នុងបញ្ញាក់ថា ការបង្កួនកិរិយាដែលមានថ្មីនៃដែលមានព្រះសិរីលិន្ទនៅពីលើបែបនេះជាប្រព័ន្ធឌីតិចឡើងក្នុងវិប្បុចមិថេជ្ជរុញ ដូចដែលមានក្នុងប្រព័ន្ធដំឡាមាសនៅទីក្រោងល្អសាមបុរាណ បុសម្បរណីត្រួតគុក នាចុងសព្វរួចរាល់ និងដើម្បីរួចរាល់ទៅ។

ពាមការក្រោារក្រោរដែលមានចុះថ្លែងដោយច្បាប់ដែលទីតាំង ប្រាសាគលិន្ទប្រាសាគដើរធ្វើឱ្យគេតសម្ងាត់នានា ប្រាសាគនេះស្ថិតនៅក្នុងបិរិយណ៍រួចរាល់ការការ (គគី) ដែលជាប្រព័ន្ធបាននឹងព្រះបានជួយរួចរាល់ នៅក្នុងខេត្តប្រចុប្បន្ន និងបារបច្ចុប្បន្ន ។

ប្រាសាគជួយមានចំនេះអស់ ស្ថិតជាច្បាប់រហឿយមានការងមុចច្នា សាងសង់អំពីចូលរក គេសង្គែនយើត្តនៅចំណោមប្រាប់ប្រាសាគនឹមួយា មានវត្ថុមានរបស់ព្រះសិរីលិន្ទដែលជាងគេ នៅ ដែលមានចំណោមរាយការងមិថ្នេរោះ ទៅទៅថ្ងៃព្រេន់ គុណ និងថ្ងៃព្រេន់ ទៅទៅថ្ងៃព្រេន់ នៅជាប្រាសាគដែលមានលិន្ទដែលជាងនៅក្នុង ព្រះរាជឈាមក្រកដ្ឋាន ។

ភាពវិសេសវិសាលរបស់ព្រះសីវិលិកទាំងនេះ ត្រូវដោយបណ្តុះអ្នក ប្រកបដោយក្រោច
ទៅសម្រាប់នូវប្រកិត គឺជីថុនិងបណ្តុះអ្នកទាំងនេះដើម្បីដែលជីថុនិងបណ្តុះអ្នកទាំង
នេះដើម្បី នៅជាមធ្យីរិយភាពរបស់ទីតាំង ដែលធ្វើឱ្យគេស្អប់ស្រែងចំពោះទេរាណសញ្ញា
របស់ខ្លួននាសម័យបុរាណ ក្នុងអំឡុង១០០០ឆ្នាំមុននេះ ។ ម្រៀនទៀតការយកចុះដីម្បីនាក់ទាំង
លិខិតនៃស្តីរាយនេះក៏ជាកសិកបានមួយបង្ហាញក្នុងឱ្យរួម ដើម្បីចំណាំនេះមានលក្ខណៈ
ពិសិដ្ឋជីថុនិងជ្រាលប្រជុំបំផុតសម្រាប់សាសនិកជនខ្លួននាសម័យ បុរាណ ។

១១-ធ្វើជាប្រព័ន្ធសិទ្ធិ ហើយព្រះសិទ្ធិតាំងតី ?

នៅក្នុងមនេះមិនមានវិធានសាសនា បុគ្គលិកអរុបិយនៃព្រៃបញ្ហាសាស្ត្រដែលជាមួលហេតុនៃ
ការសោរសងម៉ោងនៅក្នុងនឹងព្រះសីវិលិក ដើម្បីតាំងរាយនូវលទ្ធផលិតិថុកនៅ និងការយសនិវោះដែលមាន សិវា
ព្រះព្រហ្ម និងព្រះវិស្សារអ្នកតាំងរាយនូវលិខិតានុបំពេញត្រូវតាមចំណាំដែលបាន ។

សូមជប្រាប់ជាមានប្រកេទលិខិតិថុនិងប្រកេទលាលស់ ជួនកាលយើង យើងព្រះសីវា
តាំងរាយលិខិតិថុនិងប្រកេទលាលស់ ដែលមានរាយជាតិប្រុងនិងព្រះព្រហ្មតាំងរាយ ដោយបាតរាយបង្រៀន ។
ព្រះទាំងពាណិជ្ជនេះគឺព្រះនរោត្តក៏ ព្រះវិស្សារ និងព្រះព្រហ្មតាំងរាយជប្រុងលិខិតិថុនិងប្រកេទលាល
សូមដែលពួកគំលើបណ្តុះបណ្តុះមួយនិមិត្តរបស់ ឱ្យយោង ។

បណ្តុះនេះដែលមានឈ្មោះថា ស្ថាប្រាកិមានមាត្រស្រួចដីម្បីបង្ហាញទីកម្មនូវក្នុង
ពិធីផ្សេងៗ ។

គួរព្រាតក៏ នៅក្នុងសម័យមុនអង្គរព្រះសីវិលិកមានលក្ខណៈជួច លិខិតិថុនិងប្រកេទល់
ដោយមានរោងចាយលិខិតិថុនិងប្រកេទលាលស់ ដែលមានឈ្មោះជាការសាលាំស្រីតជា គ្រប់គ្រង ។ ក្រោយមកនៅសម័យ
អង្គរ ស្រាយាមលិខិតិថុនិងប្រកេទល់នេះក៏ត្រូវបានគេយកបង្ហាក់ ប្រើយកពន្ល់ទៀត ។

១២-ចែនបាតាគិច្ចយចំណួននៅមាត្រីទៀត ” រាយក្រឹម ”

ក្នុងសម្បាមខ្លួរធ្វើសពវិស្ស់រីមករហើយ នរណាក៏ដឹងដោចា អាបគិជាមនុស្សស្រី
ដែលតែងឱ្យចាំមនុស្សបានរឿងសិណ្ឍីមនុស្សហើយ ប្រសើហ៍មុខ ។ ដោយសារពេតទិត្យពលនេះ
ហើយ មិចប្រុះមានសិណ្ឍីមនុស្សអាចរក្សាទុកដុំខ្លួនទៅ បូចិអំណោចត្រូវពិច្ឆ័ន្ធ ដែលព្រលិន
របស់គេរាជជកចេញពីខ្លួនបានឡើងដែង ។ ដើម្បីនេះមិនត្រឹមពេជនជាតិកម្ពុជានេះ សូមឱ្យចាតិ
មួយចំនួនឡើងត្រូវពេជនជាតិអាសុធអាគ្រួយៗនេះក៏មានជំនួយច្បាស់ដែរ ។

ជាទូទៅ គេកត់សម្បាល់ចាន់នៅពេលនៃពាយប់ ព្រលិនអាបគ្គុប់ដែលប្រជាប់ក្នុង^១
ខ្លួនមនុស្សស្រី អាចចេញទៅរកសុំ ដែលខណៈនោះក្បាលប្រាកដចេញពីដែលខ្លួន ។ អាបនេះធ្វើ
ជាកិរដោយការហេរប់ហើយ រកសុធប្រើប្រាស់ជីវិកអាហារ សម្រាប់ខ្លួនគេ មានផ្ទុចជាតា វត្ថុម្មាប់
ត្រឹមស្អាកត្រាក ជាមាមនៅតាមច្បាក ប្រាំ និងកូនកុក ភាត់ជាផើម ។

ព្រមទាំងការជាក្បាលមួយដែលមានភាគប់ពេលនៃរឿងរយាយជីននោះ នៅពេល
ហេរប់ហើយ អាបគិមានបញ្ញាប្រើប្រាស់ពីកិច្ចពណិខ្សែវិភាគ មានចំណែកឯកសារនៅរបៀប ។ អាបពេលធ្វើ
ជាកិរិលព្រម្យប់មការមិនមែនសៀវភៅរបស់ខ្លួនវិញ មិនឱ្យបុសពេលថ្ងៃនេះឡើយ ។
គេបានឱ្យយាយជីនជាតា ប្រសិទ្ធភាពប៉ុករិលព្រម្យប់មកចូលដែលខ្លួនវិញ ឱ្យបុសពេលថ្ងៃនេះ
អាបនិងចូលប្រការច្បាក កំណើនខ្លួនរបស់គេ ព្រមទាំងនេះរឿងត្រូវបានក្រាប់ក្នុង^២
ដែលខ្លួនបានឡើយ ។

អាបគិជាសការ៖ អាបកំ ដែលពេងកុយខ្លាចការវិចិថាបពីអ្នកស្ថុក ដោយការជាក់
បន្ទាស្រាស់នៅតាមកន្លែងស្អាកត្រាក ប្រសៀនប្រាមដូចរបស់អ្នកស្ថុកដែលមិចសម្រាល
កូនរួច ។ ព្រមអាបវិចិថុកការពារអាបតាមវិធីស្រាស់បន្ទា ព្រាមដូចយ៉ាងចុងចេះ ។

ឱ្យខ្លួនអាបស្ថាប់ មនុស្សដែលមានជាប់សិណ្ឍីមនុស្សណិតនោះក៏អាចស្ថាប់ច្បាស់ដែរ ។
ព្រមអាបការសម្បាប់អាបបានដោយសារការខុសត្រូវបានកិច្ចតាមរយៈសម្រួល ។

ជំនួយដើម្បីអាបង្រប់នេះ ពីមេនតែនៅក្នុងសម្បុទ្ទិន៍ នាថលចុងក្រាយនេះទេ
គឺមានមកពារមិតិសម្រួលូរប្រវត្តិសាស្ត្រម្មោះ ដោយថ្មីកអំបុរីខ្លួន ។

ក្រោមធនធានភីក្នុងសម្បុទ្ទិន៍-ខ្លួន ជំនួយដើម្បីអាបង្រប់នេះនៅរដ្ឋបាល ។ អ្នកដែលមានជំនួយ
ដើម្បីអាបង្រប់នេះគ្រឹះជាបានគេត្រូវ ក្នុងសហគមន៍ដែលមានជំនួយខ្លួនរស់នៅ ។
ចារូវប្បុញមិតាមលក្ខណៈដីរដៃលិយមានរដីនេះអាចបង្ហាញឡើងចំណាស់ឡើងជំនួយនេះយ៉ាង
ប្រាកដ ។

ប្រព័ណិតីអាបង្រប់នេះ អាចផ្តល់បញ្ជាផាមរយៈអក្សសាស្ត្រ របស់អ្នកស្តុកខ្លួន
ដើម្បីដែលបានកើតឡើងឡើងវិញ ដើម្បីនិយាយបង្ហាញប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ បីនេះត្រូវបែងចែកជាអាជីវ
ត្រូវសាររបាបជាបណ្ឌិរ នៅពេលដែលសម្បុទ្ទិន៍រាយការណ៍ពេមាន ភាពជំនួយលើរឿងខាយិទ្ធោះ
សាស្ត្រ ។

១៣-នគ្គិយោនេសក្តីវិក្សុទំនួំសាសនាដែល

ក្នុងចំណោមសត្វពាណិជ្ជកម្ម៖ដីពិសិដ្ឋចំងារសំ ជីមានប្រជាបិយភាព និង ជាតិភាព
ជាមសត្វនានា ។

ស្អែចខ្លួនគ្រប់ជីវាន់ចំងារសំនៅសម្រាប់គ្រឹះ បានចាត់ទុកសត្វជីវិត ជាសត្វជីមាន
ពេល ជាតិសេសក្នុងដូរការណ៍ការ ដីបានដើរូបនាថីសំខាន់ ក្នុងការប្រយុទ្ធក៏ដូចជាប្រើក្នុងក្រុង
កំហាម ។ ឧបាទារណ៍ នៅក្នុងជំនួយការណ៍បណ្ឌិន្ត ដែលកើតពេមានថ្មីនៅឆ្នាំ៩៨៦១
នៅក.ស ព្រះបាទមហាក្សត្រវិក្ស បុចិត្រសេវានៅអាណាពការក្រោមនូវបានក្រោចពីត្រកូលនគរ
ភាគីយុទ្ធផលនៅ បើសិនជាតិក្នុងក្រុងកំហាម ព្រះអង្គតំអាចទទួលដឹងនេះបានថ្មីយ៉ា ។

ជាមេនទៅទៀត នៅក្នុងសម្បុម ខ្ញុវរិះមេនប្រឹព្យាស់ដ៏មាយធ្វាបាយដីកដុំយ៉ាង
សំខាន់។ បុណ្ណុលសំខ្លួនដែលទៀតសម្រេចបាយអង្គរ ក៏ពីនេះប្រើប្រាស់ជាមាយក្នុងការធ្វើដំណើរ
ដែលដោរ។

មួយទៀត ពួកវាតារិនិយោគលើកម្រឿងអំពីទីផ្សារភាពទៅការទំនាក់ទំនររាយ
ស្ថិតខ្ញុវជាមួយអាយារច្រកចិន ក៏ពីនេះប្រាយឡើងអត្ថប្រយោជន៍ខែសីហុងីរីនេះដោរ។ ក៏បីទៀត
ទីផ្សារថាត់ទុកចា សត្វដីគិតជាសត្វដែលមិនគូរបានចែងបានឡើយ។ ព្រះនៅក្នុងការចាយណ្ហូ
ខែដែលពីនេះ (ឆ្នាំ៩៣៨-៩៤៨ ខ.គ.) មានការរិះបាយចា ស្ថិតនគរក្នុងបានចែងបានឡើយសត្វដី ដែលជូនឯង
រួចដល់ស្ថិតិមានអត្ថបែងចុះបានសំខ្លួន។ បីទៀតក្រើសប្រព័ន្ធឌីជាទីផ្សារថាត់ទុកសន្តិសារ
ចុះសន្តិសារ (ឆ្នាំ៩៤០-៩៤៨ ខ.គ.) ថាទីផ្សារថាត់ទុកសត្វដែលរស់នៅ
ជាយទាំងនេះជាប្រភពជិនដល់ប្រជាធិបតេយ្យ នៅក្នុងការចែងបានសំខ្លួនទៅក្នុងការ
ស្រួលកំណើនដើមវិញ។

ពាមការរួចរាល់បែងចុះបានការណាយដូច មហាក្សត្រខ្ញុវចិត្តបានច្បាស់ ស្ថិតិមេន
ប្រើប្រាស់ជាមាយក្នុងការធ្វើដំណើរទៅបរាបាន ដោយមានរយៈពេល ៥៣៧-៥៣៩ ខ.គ. អ្នក
ស្រាវជ្រាវខ្លួនថាត់ទុកចា ការបរាបាននេះមានថាត់ទេទៅនឹងពិធីសាសនា បីទៀតឲ្យឱ្យ
អាចកត់សម្ងាត់យ៉ាងឆ្លាត់ចា សត្វដីគិតជាសត្វដែលមានក្នុកណ្ហូ ដូចដែល នេះមិនមែនជាបាន
ហេតុដល់មានសាសនាបុរាណទេ ហើយត្រូវការអ្នករបស់វាដាករក្នុកក្នុកសិទ្ធិ ដីអស្សាយ ឬ
ជាថ្មានសម្រាប់កែវករដីពិសិដ្ឋិវិញ ទីបាកត្រីម្រោងជាមួយ។ មូលហេតុដែលទោះកំណើននៅក្នុង
សាសនា គឺទោះកំណើនរួចរាល់សម្ងាត់បាន ដែលគេកត់សម្ងាត់ពាមរយៈ
ប្រព័ន្ធសង្គក្រីនុយអង្គរក្នុងបាន មានភាគលេខ។ ប្រព័ន្ធសង្គក្រីនុយអង្គរក្នុងបាន ក្នុងឆ្នាំ ៩៤៨ ខ.គ.
មានការកិច្ចជាអ្នករការស្ថិតិមេនដែលបានចែងបានឡើយដូចជាប្រជាធិបតេយ្យដល់អធិរិន្ធដី

ចម្លាក់ សត្វជីវិធីអំពីលើក្រងុប និងការផ្តល់មួយធ្វើអំពីភូក ។ ហេតុដែលនាំឱ្យគេយកភូកមក
ភ្នាក់រូបគឺបណ្តាលមកពីលក្ខណៈ អច្ចិនិយោះដើម្បីមួយដឹងទូសំបុត្ររបស់ភូកជីវិធី គឺជាមច្ចាក់
បានបង្ហាញឱ្យយើងថា ភូកដែលឆ្លាក់នេះមានកម្លាំងសក្ខិសិទ្ធិនិងប្រកបនូវប្រចិតិអំណាច់មួយជាតិ ។

ពាយពិត សត្វជីវិធីដែលជាតិខ្លួនយើងជាកុលសម្រួលខ្លួន-មនករាយពួកបាន មាប់ពំនៃពី
សម្រាប់ប្រវត្តិសាស្ត្រមកឡើង ដោយសារិយធម្មបរបស់វា កំបុងផ្ទាល់សម្រាប់ប្រវត្តិសាស្ត្រ
សត្វនេះគ្រាន់តែទូលនូវពួកតាមិច្ចិមួយឡើតតែបុណ្យៗ ភូមិសង្គមខ្លួនបុរាណណា ។ ភូមិរាលីនេះ
ហើយនាមជាគេសនុស ប្រាក់រូបជីវិធីជាតិគារពួកបាន ។

១៩ - ការគោរពមួយចាប់សក្ខោគគុណសត្វនៃខ្លួនបុរាណណា

ជាទូទៅ ភូមិសង្គមបាន ទៅវាតីមួយទៅសុទ្ធដែលមានយាយជានិស់ បុ សត្វដែល
ពំណាយខ្លួនពំនៃអស់ មួចដែលគោរពដីង្រួចមកហើយយាយជានិស់របស់ព្រះព្រាសាឌីជាសត្វ
ជីវិធី ព្រះពិរិណ្ឌ ទៅវាក្រែងឈាមជីសត្វតាមការ និមិត្តធម្មតាម បុចិក ។ ឯព្រះសិរីវិញ្ញុ
ព្រះអង្គជីស់ព្រះគោរពនិន្ទ័យជាយាយ ។

ព្រះគោរពមួយស្តីពន្ល់នៅភូមិខ្លួនបុរាណណា ភាពសក្ខិសិទ្ធិរបស់សត្វគា មិនគ្រាន់
តែម្នល់នូវសេចក្តីសុខស្ម្រាយបុណ្យៗទេ ព្រះគា កំជាអ្នកព័ត៌មាននៃលើក្បួនពរបស់សាសនិក
ជំនះទៅការអាមិះទេ និងជាសត្វពំណាយនូវ សិលជិ ហើយសុភាពរបាយសារលើស
ពីអវត្ដនេយោះឡើង ។ ពាយទស្សន៍ខ្លួនបុរាណណា ព្រះគាតិជាតុអង្គរបស់ព្រះសិរីយោងពិត
ប្រាកដ ហើយដោយភាពសេចក្តីភាពខាងមិន្ទៀកទៅស្ម័គ្រារការខ្លួនទិន្នន័យបែងនេះហើយ
ទីបច្ចុប្បន្នព្រះគោរពមានប្រជាបីយភាពខ្លួនខ្លួនបំផុតភូមិខ្លួន ។

នៅក្នុងសង្គមខ្លួនព្រះគោមនាយកទូទាត់ដើម្បីលើចំណេះអ៊ីមនុវត្តិកម្មសង្គម ដូចជា
បុណ្យទាម ស្ថាបត្រកម្ម ។ នឹងរាយពេលពាណាពាកសាស្ត្រមនុស្សដែលកើតឡើតាមនា
សម្រាតិសត្វនៃគោមដូចតែសក្ឍីសុខក្រោមក្រាលក្នុងជីវិតរបស់គោម

មានឯកសារច្រកទៅ ដែលបញ្ជាក់អំពីជំនួយសាសនាដែលបុរាណពីរឿងព្រះគោម
សិលាបារីក និង បងិមាសាស្ត្រ ។

សូមរីលីកថា ជំនួយសត្វព្រះគោមនាយកលក្ខណៈជាសកល ។ នៅមុនសណ្ឌរបនីយកម្ម
បុព្ទបុរាណខ្លួនចុះកសិកគោម បុរាណ ជាថែវតាប្រជាធាសាបន្ថែមខ្លួនដោយស្របទេរីយ៉ាយ ។
សព្វថ្មីនេះគឺជាកម្មបាយសុស្សមួយចំនួនមិនហើយបុរាណគោម ព្រះគោមបាយ ។
ការយិការជាប្រព័ន្ធបុរាណយោះទៅក្នុងឈាមបាយពាណាពាកសាស្ត្រ ដូចជានៅមុខទ្វារព្រះសាធារណៈបុរាណព្រះគោម
ដើមពេលជានិម.... ។ ដូចនេះវីរិទ្ធេ ដែលស្របព្រះគោមបុរាណ និងគោមខ្លួនគឺដូចក
និមិត្តរូប ។

នៅសម្រាប់បុរាណ ខ្លួនយកសិកមាស បុរាណដែលមានប្រធាប់រូបគោម មកជាកំភុង
ក្រឡូ ដូចដែលគោមនាយកដូចប្រធាប់នៅស្ថាបុរាណអង្គរបុរីខេត្តតាក់ក់ ដើម្បីមួលបេតុសាសនា ។
ពាណាពាកវិកាត ព្រះគោម ដែលមានក្រុកបិទជានិមិត្តសញ្ញាបនសំសិរី នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទ
សវគ្គរីខេត្ត-ខេត្តក.ស ។ ឧបាទរណ៍ដើរកំណែកំសុំមួយគឺ នៅសរុបឬរីទី គោរយើត្រាមានសិក
សិមានៅទូលអូរពាតាតំកែ ប្រុងដោន្ចារ ខេត្តកណ្តាល មានផ្ទាក់រូបព្រះគោមដូចជាលួរកិរិក
ក្រពុំ ។

ក្នុងពេលជាមួយគ្មាននេះដ៏រ គោមចេញស្មោរប្រពេលគោមដើម្បីអំពីសិរិទិណាយប្រពេល
ជំនួយគោមបាយ ដែលគោមរកយើត្រានៅឆ្នាំ១៩៨៣នៅ

ទូលកុហារ ស្រុកកោដែង ខេត្តកណ្តាល ដែលសញ្ញាប័ច្ចិននៅវិគ្យាប្រជែងរក្សាមប្រមាណដាក់មួយ ឬប្រើមពីលើនេះ គោរចមិនយើងបានមានការនៅលើខ្លាងទារឡ៾ងក្នុងចាសមួយនៅ អាណាព្យក្រសករភ្លើង នៅថ្ងៃខេត្តតាក់ក្រិកដោយឯករាយ ដែលសញ្ញាប័ច្ចិននៅកំងសរមនឹង ហើយ ឬរូបចាំនោះដែលប្រវត្តិថាមគេងកាត់ ឡើងនៅអំពួលសព្វវគ្គីទី ៤-៥ នៃគ.ស ។

តាមពិធី ពិសមិយអនុរាយឱ្យនឹងថា ខ្លួនរាយការប្រាសាទម្មួយចំនួន ដែលកុងនោះ គោរមពមួលចំម្លាក់ប្រជែងការ ឬត្រួតពិមាយការងារការពាក្យខាងមិជ្ជរបសិយម ប្រាសាទការទៅនាក់ ទៅអនុវត្តកិច្ចការសារធម្មួយសណ្ឌកំដោយ ឬត្រួតខ្លួនយឱ្យនឹងមិនយក ទាំងបុណ្យវីវីដែល មកពីបរទសន៍នោះទេ ឬចុងចម្លោះហើយបានជាពុំប្រទេសយើងឡើងវិញ សារការរបស់ទៅវាតាកិត្យ ដូចជាប្រាស់សិរីពាក់ខ្សោយជាលិក្ខាលមនុស្សជានើម នៅកុងអតិថប្រទេសកម្ពុជា យឱ្យនឹងឡើយ ការរាយពុជាប្រជែងការ នៅកម្ពុជាយឱ្យមិនមានលក្ខណៈខុសពីអណ្តាលប៉ុន្មានទេ ហើយមានចំណែកសំដី ២០សព្វវគ្គីមកហើយ ។

១៥-ការបញ្ចុះសត

តាមការពិនិត្យវិភាគតម្លៃដូរខ្លាចម្មួយចំនួន ដែលគោរពនឹងកកកាយនៅក្នុងស្ថាយ ដោយវិធីសាល្ត ប្រដោយវិញ្ញាសាល្ត យឱ្យនាមសលមិនយើងបាន នាផីមសមិយប្រវត្តិសាល្ត បន្ទិច ដែលជាសមិយកាលវិប្បុចមិមួយគឺទាំងទូលាសុវត្ថិភាពរបសិយកម្ម បុកំនោះពេលដែល ទំនួរមិនម្នាប់សណ្ឌកាត់ទាំងម្នាប់ត្រូវបានបញ្ជូនខាងក្រោមនៅឡើយ បុព្ទបរសខ្លួនរួចចិបញ្ចុះសត ដោយយកសព្វទៅកូប់នៅកុងអនុង ដូចកុលសម្រេចខ្សោយលីត្វន ស្សុំម ប្រាយ ទំពុន ត្រឹង ឱល ។) សញ្ញាប័ច្ចិន ។

ការកប់សពចូលកុងផ្តូវដែលមានជារោតិ ១.២០ ម៉ែត្រ នៅ ១.៤០ ម៉ែត្រ បុព្ទកី ជនខ្លួនដែលជាត្រាតិសណ្ឌាយ បានបញ្ចុះនៅកុងអនុងសពមាននូវសម្រួលិតជាលិខូនរបស់សព

ដូចជា កែវកម អារុំទ ក្រស្ស ឆ្នាំ៨ ដែលជួរដោយមួយអាបាហ បាន ៤៧ នៅលីដ្ឋាន
ត្រពូសម្បតិរស់ខ្លាចដើម្បីទុកជា ត្រពូបរណ៍ហុ ។

នៅក្នុងឯធម្មនាយ ខេត្តបន្ទាយមានជូយ ឯធម្មកិត្តបញ្ជាផ្ទៃ (ខេត្តព្រៃនីង)
នាមឱ្យដឹងដឹងដែរថា ការដែល អ្នកញូកទៅដើរការសំ ការយវត្ថុបុរាណ បុគ្គិមអលអារ
ដែលមានអ្នកអំណុំរៀបចំខ្លាច គឺជាអំពើខុសឆ្លាប់មួយ និងសិទ្ធិនេះទៀត គឺជាការបំផ្តាញពី
ពិធាយការនៃមួយសម្រាប់ការចេង ក្រោមប្រវត្តិសាស្ត្រជាតិ ។

តាមរយៈដែលការកប់ខ្លាច យើងអាចធើលើយើងឡើងរហូរបែងចែក ហើយ៖ កែវ
ឆ្លាស់លាស់ ដូចជាកុងដឹងរខ្លាចប្រុស នៅមានជាកំជាតិ អារុំទ ឬខ្លួនកុងដឹងរកន្លែងត្រី
គេយើងពីមានដូចតុល់សម្រាប់វិអំពេះ ឬដែលការដើរ ក្រិតត្រពេរ ។

ម្បាងទៀត គេដឹងកប់សំ ដោយជាកំក្បាលបែរទេទិសខាងកើត ដែលជាចិសន៍
ព្រះអាវិត្យនេះ ។ នេះជាដើរឈើរស់មនុស្សបុរាណដែលធ្វើថា ព្រះអាវិត្យតែណាមួយវិភាគ
អមពេះ ។ ព្រះអាវិត្យកើតឡិច វិនិមនុស្សបុរាណពីរដូចខ្លះដោរ គឺស្ថាប់ហើយត្រូវកើត
ទៀតឈើរការិយាល័យដែលបំបិទដែលហើយ ។ មនុស្សបុរាណចិត្តកប់សំ កុងដឹងមែនមានន័យ
ថាទូរបុរាណមិនដែលបុងដារទេ កំបុងនេះជាការពេញឯម លើកដែលពេករណិតិសែល ។

ត្រួវនេះនៅក្រោមបាតបាកយណីខាងលិច យើងមានជូបប្រចែនទូទៅដូរកប់សំ តមុស្ស
ដែលមានចំណាស់ជាង១០០០ពាន់ឆ្នាំករហើយ ។ តាមពីរប្បុជាឌីបុរប្រវត្តិសាស្ត្រនេះត្រូវ
ជូរក្រាប់ទៅនឹងរប្បធមិនជាកុម្ភនាយ ដោយហេតុថា កុណាលការដែល ដែលយើងមានជូប
ប្រចែនទិន្នន័យមានលក្ខណៈដូចតាមនឹងដែលមានកុងលិចរសត្វនៅក្នុងនាយ ។ នេះជាបុ
កសុពាយមួយបង្ហាញបញ្ជាក់ថាបុច្ចាក់ដែលខ្លួនទៅរកចារពីបង្ហាញដោយបញ្ហាមួយវិត្តបីប្រាស់
ប្រចែនទិន្នន័យបំពាក់ពេលដែលចាប់ជាតិចិត្ត សពិមានរបស់ប្រើប្រាស់ពេទ្យនេះនៅបរណ៍ ។

១៦- ការចូលរួមនៃក្រសួង

ដើម្បីផ្តល់ពិតិថិជេះ អប្ប័ម្ពិនធម៌ នានិមសពវគ្គីទី១៩ គ.ស. ខ្លួនយើង
បានចូលរួមនៅក្នុងក្រសួងនៃក្រសួងនាយកដ្ឋាន និង ពុទ្ធសាសនាដាមូលដ្ឋាន ។
ដូចមេក្នុងបិន្ទានរបស់ប្រធានបែង ជនជាតិខ្លួនយើងបានដាក់ប្រធានបែងបន្ថីច
អ្នក ពិតិថិកបំសពឡាតាំងជាតិចុងជាសពដោយគីឡូ ។ ដូចដែលបានកត់ត្រាគ្នុងកំណត់រហបុ
ចិននាសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ ។

តាមកំណត់រហបុចិន បានគិតនឹងថា ខ្លួនយើងបានដោយមានវត្ថុមានរបស់
ព្រះភីកុសុំ ឱមខុសពីប្រព័ពេកដែលខ្លួនត្រារព្យនៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្នប៉ុន្មាននេះ ។ ពេលនីពុក
ម្នាយទម្រូលមានរហការ ក្នុងចោរអំពេញទីកន្លែង ដើម្បី ។ ពួកគេការសក់ដើម្បីការអំឡុកដោយ
ប្រហាយដែង ។ ក្រោមគ្រសារបានឱមិនឯកព្រះសុំនិងព្រះភីកុសុំមកសុំគ្រប់ ហើយបោក្បែនសព
ឡាក់ការអំឡុកដែងបុងបាន ដោយមានភេសខ្សោចលេងកំដែង ។ សពត្រវិបុជាក្នុងបច្ចា សង់ដោយ
ឈើក្រអុប ។ ក្រោយពីបុជាប្រពេកភីកុសុំ គេវិសាតាតុកាត់ក្នុងការដើរដើរដើរ ដោយមាន
លាបពេកដោយបុងបាន ហើយកស្សាប់នោដាប្រពេកដោយក្នុងបុងបាន ។

ឯកសារខាងលើនេះបានបញ្ជាក់ថ្មីថែរក្សាល់ដែលមែនជាប្រពេកដែលបានបង្ហាញដោយគ្រប់
កំប្លែងបញ្ហាបែងបានឡើងនៅទី១៩ នៅក្នុងក្រសួងនាយកដ្ឋាន ។ គឺបានបង្ហាញដោយគ្រប់បុជាសព
ខុសពីបុច្ចាការដែលរបស់ខ្លួន ដែលឱមិយកបំសពត្រវិបុជាបានបុងបានវិញ ។

តាមត្រីសិកអំពីព្រេនី បុវិញ្ញុណា ជនជាតិខ្លួនបានដោយគ្រប់
វិញ្ញុណាកិនិងបានបង្ហាញដែលនឹងឱមិយកបំសពត្រវិបុជាបាន ។ គេដើរដើរដើរ
មនុស្ស បុរាណត្រូវក្រោយពីមានរហការ នាមទីនិវត្តន៍ឱមិយកបំសពត្រវិបុជាបាន នៅលើក
ទាំងមូល បុរាណត្រូវ ។ តាមរយៈព្រះអគ្គិដែលជុំពកមេដ្ឋានប្រជាមុនដែលមានក្នុងខ្លួន

ប្រាយកុតុលីមួយទៅ អាស្រែយហេតុនេះហើយ បានដាក់ខ្លួចចាប់ព្រាយហើយ ចាំងពុទ្ធសាស្ត្រ និយមបុជាសពន្លឹមព្រះភ្នំឃីង ។

វីដីដែលបានខាងលើនេះមិនមែនមានអ៊ីយថា ខ្លួចសម្រាប់កិច្ចុលស្អុក មិនមែនបុជាសពន្លឹមភ្នំឃីងទេ ។ ពាយការពិត ជនជាតិខ្លួចបានប្រាប់ធ្វើចិត្តហើយ បុំផ្ទៃគ្រាន់តែ មិនទាន់មានលក្ខណៈទូទៅទេ ។ គេចូលចិត្តកប់សព្វច្រើនជាមួយបុពស់ ។

ពាយរយៈការវិវត្ថិស៊ីឡូប្រវត្តិសាស្ត្រចិត្តឱ្យគេសិទ្ធិថានៅថា ការបុពស់ទាក់ទិន្នន័យ ជំនួយភ្នំឃីងដែលមានលក្ខណៈជាសកល ។

ភ្នំឃីងជាតាតុមួយដែលមានលក្ខណៈពិសិដ្ឋ ដោយហេតុថាគ្របកពេជ្តិព ។ ពាយកម្ពុជានេះ គឺជាតុភ្នំឃីងនេះហើយដែលកម្មាធិញាក ហើយពាណាក ទ្រួមចំណោមពីភាពនៅទៅ ភាពដីន ពីភាពលូចចំឡាតកភីស្អាយ ពីអវិជ្ជាភោអិរិយភាព ។ ល ។ ដូច្នេះហើយបានប្រាយហើយកោតុលីកោតុលី ហើយតាំងឈ្មោះថាគ្រោះអគ្គិ ។ នៅពេលដែលបុព្យបុរសខ្លួចចាប់ដើម ការសំព្រោះប្រាប់ការបុរាណ គិតិយោប់ភ្នំឃីងថា ព្រះអគ្គិពាយធម្មុ កំបុំផ្ទៃសម្រាប់មុនប្រវត្តិសាស្ត្រ គេហេតុថាទូទៅ ។ ហើយការដែល ខ្លួចប្រើបាយអាមិកឱ្យដែលជាការសាស់ស្រីជួនសច្ចោមចិត្តឱ្យគេមានភាពខាយស្អែលកុការសំសុំមួយបំពីអគ្គិយរូរវាង ថ្វី ភ្នំឃីង និង ព្រះអាមិកឱ្យ ។

អ្នកប្រាប់ខ្លួចសម្រាប់បុរាណបានសេងយល់ថា ខ្លួចប្រាយការសំមនុស្ស ជាការងីរងីរ រាយការពុទ្ធឌី ទិក ដី ភ្នំឃីង ខ្សែសិនិមិត្តុណាបុអាត់ន ហើយប្រាយពីស្អាប់ ជាតុទាំងមេះ ច្បែរច្បែរបំឡែកអំប្រកតដើមវិញ សម្រាប់ជិតអមពេទិត្យប្រាយហើយ ។ ប្រាយហើយកំសិទ្ធិនៅទីខ្លួចបំបុត ដែលជាផីជុំពេរដោះទុក ។ ដូច្នេះដើម្បីឱ្យអាត់នអាជ់ទៅការសំភាពអមពេទិត្យ គេច្បែរបំពេញពិធីបុជាសពន្លឹមភ្នំឃីងដើម្បីសម្រាប់ប្រាយការស្រាវជ្រាវ ។

ការវិភាគពាក្យរៀង អាជម៉ោមកន្លែងសេចក្តីផ្តើម ដែលទាក់ទងនឹងជាថ្មីសាសនា
ខ្មែរ។ ពាក្យរៀងអាជម៉ោមកន្លែងតាមគ្រប់គ្រង់ គឺដែលត្រូវដំឡើងពីក្រោមថ្វី ដែល
ពីការមួយចំណែកមួយ ពេលគឺពីស្ថាយមនុស្សទៅការដែលវិសាល់។

តាមរយៈអត្ថអនុយោះ យើងអាចស្និដ្ឋាមបាន គីឡូមិត្រម៉ោងត្រូវបានពល
អម្ចាស់ប៉ុណ្ណោះទេ កំហុំនៅក្នុងការពិស្បែក ប្រពៃណីដែលមេរោគ ក្រាយពីអំពីសម្រាត
រាល់ការពារត្រាត្រាពីរឿន្សាសអស់ ។ ចូលរោះពិធីបុជាសព្វបស់ជនជាតិខ្មែរ មានអត្ថអនុយោះ
ជារៀន៊ី ពុំមួនជាតិដែលអគ្គសល ប្រគល់ខ្លួនសារនោះទេ ហើយនៅក្នុងការពិស្បែក យើងនៅក្នុងការពិស្បែក ពីរឿន្សាសអស់ ។ ក្រោមឯកសារនេះ ជាផ្លូវការរបស់ពាក្យលិខិត្តមួយកំ
វិតដែលមេរោគ ។ ចូលរោះពិធីបុជាសម្រាត ដោយការពិនិត្យបស់ការ ក្នុងស្រួលរបស់កុល
សម្រាតខ្មែរ-មនុស្សខ្មែរ ។ ចូលរោះពិធីបុជាសម្រាត ការពិនិត្យបស់ការ ហើយជាតិអូរការពិស្បែក ។

១៧-ចំណុចទី៣និងទី៤

គឺដែលត្រូវស្រួលយល់ពីត្រូវពិស្បែក ដែលបានអត្ថអនុយោះជារៀន្សាសអស់ពាក្យលិខិត្តមួយកំ
វិតដែលមេរោគ ។ ចូលរោះពិធីបុជាសម្រាត ដោយការពិនិត្យបស់ការ ក្នុងស្រួលរបស់កុល
សម្រាតខ្មែរ-មនុស្សខ្មែរ ។ ចូលរោះពិធីបុជាសម្រាត ការពិនិត្យបស់ការ ហើយជាតិអូរការពិស្បែក ។

ជនជាតិខ្មែរនាមឱយបុរប្ផគ្រិសាស្ត្រកំបុងជាសម្រាប់ប្រិត្តិក្រុងប្រជាធិបតេយ្យ ជាតិខ្មែរជាតិ
ប្រជាធិបតេយ្យពិស្បែក ក្នុងត្រូវការពិនិត្យបស់ការ នៅលើក្រុងប្រជាធិបតេយ្យ ។

ពន្លោះ យើងសូមលើយកហបញ្ញាទាក់ទិន្នន័យដែលបានអត្ថអនុយោះដែលបានអត្ថអនុយោះដែល
ស្ថិតនៅថ្មីកណ្តាលប្រពៃណីត្រូវបំលក្ខណ៍ នៅលើក្រុងប្រជាធិបតេយ្យ ។

គេបានដើម្បីចូលរោះពិធីបុជាសម្រាត ប្រពៃណីត្រូវបំលក្ខណ៍ពីត្រូវបានសង្គមដែល
ជាតិអូរការពិស្បែក ។ ក្រោមឯកសារនេះ គឺត្រូវបំលក្ខណ៍ពីត្រូវបានសង្គមដែល
ជាតិអូរការពិស្បែក ។ ក្រោមឯកសារនេះ គឺត្រូវបំលក្ខណ៍ពីត្រូវបានសង្គមដែល
ជាតិអូរការពិស្បែក ។

ច្បាស់ដែលបានបាតិដែលមុនចេញពីនឹង ហើយអ្នកស្រួលដើរ ជាសំណាក់តំណាមរូបរាង
ប្រិញ្ញាយក្នុងផ្ទាល់ ដែលបានមកប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងច្បាស់ ជាបេរពនៃខ្សែដាក់តុសកិ
សិទ្ធិ ដូចជាជោវប្រចែកស្ថុម អ្នកស្រួលដើរដែលបាតិជាទិប់បុរិ ដែលចាត់ទុកចាត់ច្បាស់ដែល
នាមកនុងសិរីមុនសេចក្តីសុខរក្សាមក្បាស ។

ចំពោះខ្មែរបុរាណភូរិ ដូចជានិមិត្តប្រជែងភាពអមពេល ហើយភាពអមពេលនេះបានរាល់
មកពីសារជាតិដើរម៉ាបស់ជាតុប្រចំនេះដ៏ដី ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាមានពាក្យមួយដែល
ពេលចាត់ “ក្បាលីរឹងចុងច្បេះ” ។ ម្រៀងឡើត មនុស្សបុរាណកំមានទម្ងាប់កុងការប្រើបង់ប
លិង្ហានទៅនឹងចុងបានបស់មនុស្សដ៏ដី ដូចពាក្យ “លិង្ហាន វិវឌូចច្បេះ” ជាសកិភាពស្រាប់ ។ គឺភាពនឹងម៉ា
នេះហើយដែលជាមុនហេតុនៅការគោរពបាតិច្បាស់ដែលមានរូបរាងមួចក្បាលលិង្ហាន
ដែលដូចច្បេះចុងច្បេះបានប្រចាំថ្ងៃ ។

ទស្សន៍ស្តីអំពីច្បាស់ដែលជាផាយបញ្ជាញចាត់ យើងមិនត្រូវចាត់ទុកចាត់ ទស្សន៍អំពី
ដូចជាតិខាងលើនេះជាក្រឹងអកុណលទ្ធរឹង ហើយឱ្យសំអាយទេនិតិយសិន្ប័របស់ច្បេះ ។

ពាយពិត បុព្វបុរសខ្មែរតុលេខនៅការពបាតិច្បេះ កំបុងអ្នកដែលចុងច្បេះនោះតំណាម
ពេលគិតិមិត្តប្របសវាតែបុរាណ ដោយឡើក គលីដីងចាត់ ចំពោះខ្មែរបុរាណ ភាពពិសិទ្ធិ
ប្រសកិសិទ្ធិបានបស់ច្បេះអាចកើតមានពេកកុងករណីណានៅដែលព្រលិន ប្រិញ្ញាយ របស់ជូនពាយក
ប្រចាំថ្ងៃនៅលើច្បេះនោះ ដើម្បីចូលដែរក្រាតុកគេតែបុរាណ ។ ម្រៀងឡើតគេកំត្រូវឱ្យដែរចាត់ច្បេះ
ចំអស់តុលេខនៅក្នុងការពិសិទ្ធិចុងច្បេះ ប្រសើរតាតំអស់នោះទេ ។

គ្នាកំពេញបែបខ្មែរបុរាណនេះមិនខុសពីទស្សន៍ស្តីអំពីច្បេះ បុត្រានទេ
ពីក្រោមគេបានប្រើបង់បង់បានប្រចែកប្រចែកដែលបានប្រចែកប្រចែក ហើយ ប្រទេរតាក្តី ។

ការសិក្សាប្រចាំប្រអប់ដើម្បីពាណិជ្ជកម្ម ចូលរួមជាតិ នៅកណ្តាលប្រាសាខ្លួនប្រចាំ
ឆ្នាំ កំពុងជាថ្មីទៅនៅក្នុងប្រាសាខ្លួនជាផើម ពិធាគារតែបានលិខ្ងបស់ព្រះសីវ៉ា បុរាណសុរីយ៉ា ។

ការយោប់ដើម្បីពិធីតិច និងចូលរួមជាតិ ប្រភាពប្រចាំប្រអប់ខាងអត្ថេត្យ ប្រឹមិត្តុប្រ
រាយទស្សន៍ខ្លួនឯងគឺនឹង ជាការប្រចាំឆ្នាំដើម្បីឱ្យយើងយល់ទុរាងភាពធម្មរីន ព្រមទាំងការរាល
ជាលូយ៉ាងលើវិនេះដើម្បីពិធីតិច កុងវិប្បុទមិអារម្មណិតខ្លួន ជាតិសេសនាសម្រាប់មុនអង្គរ
និងសម្រាប់អង្គរ ។

គេយើពីថ្ងៃ តាមរយៈចម្ងាយកំបែបប្រហុញសាសនាកិច្ច នាសម្រាប់អង្គរ និង
ចេសក្រោម គេរើមភាគបំលិងប្រចាំសុរីយ៉ា ឬមេយោវិត្រោះនាមទាំងអាមេរិក ដែលជានិមិត្តុប្រចាំថ្ងៃពាល់
ប្រពុទ្ធវែងចម្ងាយជាតិ ពេលគិតិវរបស់សព្វលោក ចូលជាតាមី ឬក្នុង 'សម្រាប់ឯង
ប្រកាសប្រុស ប្រុជា និងទីកសម្រាប់យោវិត្រោះ ប្រកាសសីវ៉ា ប្រកាសសីវ៉ា ប្រកាសជាផើម ពេលគិតិវរបស់
សព្វលោក ។

ដូច្នេះ គេយើពីថ្ងៃហើយចាត់ឯងមិនបានដែងជានិមិត្តុបរបស់ចូលទៅ វាបានចំណាំជាតិ
និមិត្តុប្រចាំជីវិត ប្រភាពអមពេរបស់ជីវិតឡើង ។ សូមបញ្ចាំងដែរថាទានិមិត្តុប្រ
បស់វិបកជាកិច្ចខ្លួន ។ ហើយតាមរយៈការសាយសង្គមព្រះសីវិតិឯងចំពោះ ព្រះមហាក្សត្រខ្លួន
បុរាណបានចំណាត់ការនិងរាល់ការ និងការពិនិត្យរបស់ប្រជុំអំណាចរបស់ព្រះអង្គរដែលមានការពិនិត្យ
ម៉ាប្រជុំបាននៅក្នុងចំណុំ ។

១៤-អំពីត្រួនាំ

តាមការប្រាក់ដ្ឋានរបស់ពិធីពិនិត្យខ្លួន យើងអាចដឹងទាមថ្ងៃ នាសម្រាប់ប្រភាពកាល
រហូតដល់បច្ចុប្បន្នកាល ដើម្បីបាននូវសុវត្ថិភាព សន្តិសុខ និងសិរិមុណ្ឌ ដូចជាបុរីមិត្តុក

ដែលជាតិខ្មែរមានប្រាក់ព្រមទាំងប្រព័ន្ធដឹងជាអង់គ្លេស។
ចំណេះ ទាំងអស់ដែលបោះពាយក្នុងសង្គមជាតិ ។

ដូច្នេះទីនឹងនឹងនៅ ប្រជាពលរដ្ឋដិតភាពជាមានអនុវត្តការពេញ ព្រមទាំងមួយចំនួន
ទាក់ទងនឹងសង្គមដែលគោរពការពួកបុរាណុចដែលអ្នកស្រួលកក់ពុលធ្វើចំពោះសព្វមួយចំនួន ដូចជាសត្វ
ព្រក្តុត មេរោគ គោ អាណុក ឱ្យ ជាតិជាមី ។

ឧបាទារណ៍ដែលលើកយកមកបង្ហាញនាមពេលនេះ មនុស្សចាស់ទៅតែរក្សាយឃាយ
គង់រង់ទូវប្រពណិកមួយចំនួនដូចជា មិនសុទ្ធសាច់អាណុកនិងគោ ដោយហេតុថា តែជើងចាសត្វ
ទាំងពីរប្រហែលនេះ ពំណេរអវតារបស់ព្រះនាកាយណី និងព្រះពោនិនី ដែលជាយានជីវិះ
របស់ព្រះនៅរឿង បុសិរិ ។ ចិត្តពិត៌ំដែលទីនឹងនៅ មិនមានលក្ខណៈទូទៅកំដោយ កំដោឡើងនេះមិន
ខុសតាមបុន្ញានេះនឹងជាលើករបស់បង្ហាញខ្លួនខ្លួនទៀត និងជាតិក្នុយនៅខេត្តសិសាកេតផែល
រស់នៅក្បែរប្រជាធិបតេយ្យដែរ សូមអំពីសង្គមព្រក្តុត ។ តាមការស្រាវជ្រាវរបស់យើង កាលពីឆ្នាំ
១៩៧៦ យើងដឹងថា ពួកគុលសម្បែនខ្លួនខ្លួនបានការណាមួយ ក្នុយឈើ ដែលរស់នៅពំប៉ែនេះគោរពសត្វ
ព្រក្តុត ហើយជារៀងរាល់ឆ្នាំ គេប្រាក់ពិចិដ្ឋជាសត្វនេះបានយកពាណាពាស់ស្រួល ។ សូមរំលើកថា
ពួកគោមជាលើកសង្គមព្រក្តុតជាសត្វតែប៉ុណ្ណោះការណាមួយនេះ ហើយគឺមិនសិសាកេតរបស់សង្គមនេះ
ឡើយ ។

រូមសេចក្តីមក ព្រះមហាក្សត្រប្រកួតាតិមួយចំនួន ដូចជាផ្រក្តុតនៅខេត្តសិរិប្បូរិ
មួយនេះខេត្តកំពង់ឆ្នាំង បានបំពេញនូវក្នុងសង្គមខ្លួនយ៉ាងសំខាន់ណាស់ ។

មួយវិញ្ញាយេរោគ ការដែលបង្ហាញគុលសម្បែនខ្លួនខ្លួនរបស់ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ដែលមាន
អនុវត្តប្រហាក់ប្រហែលនឹងជាតិខ្មែរ អាចបញ្ជាក់ទូទៅប្រភពនេះបានហើយ ដែលពីន្មោះ
កើតឡើងពីខ្លួនរបស់បុរាណុច កើតឡើងជាតិខ្មែរ ទម្ងាក់របស់ជាតិខ្មែរជាតិ ។

សរុបសេចក្តីមក ជំនួយលើត្រពាម គឺជាករណីបានការក្រោងរូបភាពនៃខ្នាតមនុស្សប់ប្រព័ណិតជាដីយធម៌ ។ ព្រមទាំងនេះមានចំណាយសំណាល់ត្រានឹងកំណើនរបស់ប្រជាធិបៈខ្លួន ជំនួយលើត្រពាមជាប់ជំនួយមនុស្សប់ប្រព័ណិតខ្លួន មិនថា ចាស់ប្រហែល ប្រសិទ្ធភន ។

១៩- ចំណួនឱ្យឱ្យការតាមដានសំណុំគ

ពន្លេវានេះ យើងនឹងមិនលើកយករបាយការឡើងទុកសិទ្ធិបស់សង្គមខ្លួនដោយ អាហ្វេប៉ែមកនិយាយ បុអចិប្បាយទេ ។ យើងនឹងសិក្សាប្រាក់ដីជំនួយអ្នកតាមដាន ស្រួលកិច្ចមួយដែលបានការណើករាយដោយមួយមករិកាណត្រូវបានបង្កើតឡើង ។

ជាអ្វីងកល់ឆ្លាំ នៅខែធីសាខ មានការប្រាផ្ទុបុណ្យរួមឱ្យកុងមកព្រំ យុំអមីឃ នៅក្នុងកិតចង់ស្វាយ ស្រួលរាយការ ខេត្តពេជ្ជសាត់ ដើម្បីរួមឱ្យកិតចង់គុណុបការជំនួយការណើករាយ នៅសំមត្រូវបនេះ ដែលមានត្រួតពិនិត្យ ព្រមទាំងត្រួតពិនិត្យស្រាវជ្រាវប់ប្រទេសជាតិ នៅដើម ទស្សនីពីទៅនៅតែត.ស ។ តាមពិត ឧកញ្ញាយុំអមីឃ គឺជាថេយ្យបស់អ្នកតាមដាន ដែលមានត្រួតពិនិត្យខ្លាំងការជាមគេ មិនត្រូវការពិនិត្យខ្លាំងការជាមគេ ទៅបុំត្រួនខ្លាំងប្រព័ន្ធបាន ទុកដាក់ពាណាពក្រកម្ពុជាទាំងមូលដែលមិនមែនពីរដែល ។ ពិធីមីនុករាយខ្លាំងមីនុករិករាយ ទៅបុំត្រួនខ្លាំងការជាមគេ ។

បើសំអាងនៅលីវ៉ែលីមិនមានប៉ែខ្លួន នៅខេត្តកំពង និងពេជ្ជសាត់ យើងអាចជីថាទា ដើម្បីយិតិបុណ្យរួមីងអ្នកតាមដាន ព្រមបានប្រាផ្ទុបុណ្យជំនួយ ចាប់ពាយពិន្ទោះចំណុំដែលនៅតែត.ស ដោយព្រះបាយពាណាពក្រកម្ពុជាដ្ឋាន ហើយប្រាយមកទៀតិចនៅនៅសិតស្អរគង់វិញ្ញាបុរិដែល សព្វថ្មី ។

សូមបញ្ជាក់ថា ពិធីបុណ្យនេះមានរយៈពេលពីថ្ងៃពីរយ៉ាចំ ដោយមានភេអ ព្រះមហាក្សត្រ និងសេន្តប្រព័ន្ធមីនុករាយ បុណ្យសង្គម និងការបំបាតជាមុន ។ តាមការសង្គម

របស់យើងទាំងដីម៉ោង ពិធីនេះមានលក្ខណៈខ្ពស់ ពីបុណ្យរួចរាល់អ្នកតាមវេខត្តផ្សេងៗ ដោយ
ហេតុថា វាមានលក្ខណៈសំរាយត វារាយជីឡើលើបុព្វបានសិរុប្រព័ន្ធផីតាមបែបបញ្ហានិយម ។
ពេលវិស់ខាងបំផុត នៅក្នុងប្រព័ន្ធបានកំស្រួលនៅក្នុង ដោយត្រូវត្រូវពីរការកំរែប្រចាំ
ពាណិជ្ជកម្មបានកំស្រួលនៅក្នុងប្រព័ន្ធដឹងទិញបានក្នុងប្រព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធផលនៃ
ការរៀបចំការងារលើក្នុងប្រព័ន្ធ នៅក្នុងប្រព័ន្ធដឹងទិញបានក្នុងប្រព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធផលនៃ
ការរៀបចំការងារលើក្នុងប្រព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធផលនៃការរៀបចំការងារលើក្នុងប្រព័ន្ធ ។

ដែលទាន់បីជាយោងហាតិ យើងជីថាតា សេចក្តីអធិប្បាយខាងលើនេះ ពីត្រីមត្រីទាំង
ស្រុងទេ ពីត្រូវការពិនិត្យនូវរក្សាទិន្នន័យបុណ្យរួចរាល់អ្នកតាមក្នុងយ៉ាងមេរីង បង្ហាញបញ្ហាកំ
យើងគឺជីងអំពីមុនបានហុតិតប្រាកដរបស់រាំ កំស្រួលនៅក្នុង ដែលគេត្រាប្រព័ន្ធដឹងទិញក្នុង
ពេលជាមួយគ្នានឹងបុណ្យរួចរាល់អ្នកតារ ។ ចំពោះយើងជីថាតា រាំកំរែនៅក្នុងប្រព័ន្ធ ដើម្បីបង្ហាញ
ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នីរួចរាល់ស្ថាប័នី
និងភាពច្រុងច្រើន ក្នុងការរកទទួលទានប្រចាំថ្ងៃបែងប្រជាធិបីលើក្នុងពេលបែងប្រជាធិបី ការស្រាវ
ជ្រាវរបស់យើងកំពុងរកយើងពីក្នុងពីរ ប្រជាធិបីនៅក្នុងតំបន់នេះការត្រួតគិតជាគិជ្ជការពីរ
ដែលជាអ្នកបរបានពីរយ៉ាងចំណាយក្នុងអតិថតកាល ។ ដូចនេះទទួលនិងបានការពិនិត្យក្នុង
នៅលាក់តាមក្នុងមេរីង នៅក្នុងយោងជីថាតាដែលមានការងារក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលត្រូវជាការយោ
និងក្នុងមេស្តីបែងប្រជាធិបីនៅក្នុងពេលបែងប្រជាធិបី និងបុព្វទាំងពីរ ដែលត្រូវជាការយោ
និងក្នុងមេស្តីបែងប្រជាធិបីនៅក្នុងពេលបែងប្រជាធិបី និងបុព្វទាំងពីរ ដែលត្រូវជាការយោ
និងក្នុងមេស្តីបែងប្រជាធិបីនៅក្នុងពេលបែងប្រជាធិបី និងបុព្វទាំងពីរ ។ ដូចនេះ
ទទួលនិងបានការពិនិត្យក្នុងជីថាតាដែលការងារក្នុងប្រព័ន្ធ ត្រូវជាសំខ្លួន តាមការរិភិបត្តិនៃបែងប្រជាធិបី
កំបុងនៅក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលត្រូវជាការងារក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលត្រូវជាការងារក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលត្រូវជាការងារក្នុងប្រព័ន្ធ ។

នេះជាចិន្ទន័យដើម្បី ដែលយើងទទួលបានព្រាយពីការអត្ថតម្លៃយរបស់រាជរដ្ឋមន្ត្រី គ្នាតិចិច្ចុយរាយជាមួយ ។

ម្រោងទី២ យើងអាចបញ្ចាំបន្ថែមទូទៅរាល់ក្នុងពិស់ដីដើម្បីអ្នកភាពនេះ ទី២នេះ ព្រាយពីធ្វើធនិចិថែសម្រេចការអ្នកភាព និងការបាតាព្រាងសង្ឃឹមក្របាណលានដី គ្រប់ខិស យកទិកមកដីនៅទៅមេស្សុក ដើម្បីយកទៅចាក់លើដីបុរាណ្នកភាពយើងឡើង ។ អ្នកស្រួលយកចិត្តទូទៅរាល់ក្នុងពិស់ដីថ្មីទី២នេះលាងសំ ព្រោះពាមរយៈទិសទិកបុរាណអាចទស្សន៍ ទាយចាញមានក្រុងឆ្នាតាកំប្រុអត់ ។ ឧបាទរណី និងទិកបុរាណទៅទិសខាងក្រោម ទិសនេះពិតជាមានក្រុងឆ្នាតាកំដោរជាតុកបំបាត់ខាង វិនិលិះដែលជាបាកិច្ចកំបានដែលផ្តល់ជាផិធីមានដែរពាមសេចក្តីបែងឆ្នាតា ។

នឹងរក្សាសំណែនតម្លៃយកទិន្នន័យអ្នកភាពវិញ យើងមានទាំងអស់១៣មុខ ដែលមានចូចចាយ ព្រមៗ ។

១-ស្អាតិមុខមួយគុ

២-ជូនិកអប់ដ្ឋានិងលើស្តីស្តីមួយគុសម្រាប់រាលាសំទិកមន្ត្រី

៣-ទិកអប់មួយគុ

៤-សម្រោះបាតាកំមួយគុ សម្រាប់លោកភាព និងលោកយាយ

៥-ហី ទី២ ចូប មួយស្នា

៦-ចោលមួយគុដុកដោយហើយមួយចម្លាប

៧-មាន់ស្រាវមួយគុ

៨-ក្យាលដូរមួយគុ

៩-ដូរឈើគ្រប់មុខមួយគុ

១០-សំចិនមួយគុ

១៩-ស្រាវបម្បយក

១២-កន្លែងដាក់បាយ សម្ប មួប បង្កូប និងពេងមានចំណុចទាំង

១៣-ស្អែកស្រាវបម្បយក

តាមការស្រាវប្បាឯរបស់យើងបញ្ជីគ្រឹះសំណែន បុរាណទាំង១៣មួលខាង
លើនេះ តុលាសរក្បាលក្នុងការដើរបស់វា ដោយសារការជ្ញាស់បុរាណទៅម្នាក់មួលទៅ ។
ដោយហេតុថា ខ្ពស់ពីសម្រេចបច្ចុប្បន្ន ក្នុងសម្រេចបុរាណ គោមានបុរាណជាមួរ ស្ថា ក្បាលដី
សំណុះអារីស ប្រាក់ការកំចិត្តនឹង ស្ថិន មាសរូបហាយ និងប្រាសាទប្រុឆាតសិអុធយក្រាមដើម្នូល
ដែលគេជាកំក្នុងពេកក្រឹមដើម្បីអំពីឈើណាប្រាក់ ។

គេធើបំផើឃើមពីប្រភព និងកម្មវិធីជាប្រព័ណ៌កើនឃើមបុរាណទៀតឱ្យអ្នកការ នៅខេត្តពេជ្រណាត់
កំបុងទៀតឱ្យអីដើម្បី ប្រភពអ្នកការខ្លួនជាក្នុងប្រព័ន្ធភាពការប្រព័ន្ធដែលនៅទីផ្សើ ។
ករណីលោកតាមក្រុងប្រព័ន្ធបានឈ្មោះមីនីម ត្រាន់ពេជ្រាកសុតាមមួលបញ្ហាកំទូរកំណើនការិវិត្សន៍
របស់នីមីខ្លួនឯងបុរាណជាន់ យ៉ាងពិតប្រាកដ ពីស្ថានការពាយទុសុជាមបាបុរសចំស្ថាន
ការជាអវិយបុគ្គល ប្រអប្ញិយការ គីអ្នកការចាស់ស្រុកអរប់ដែលមែនតូនាទីថែរក្សាមទុសុ និង
ទិកី ។ ពីឃើមបុរាណទៀតឱ្យអ្នកការនេះនាថែមតែទុកដារ ជាការគារពេញជាបុរសដែលមានគុណ
សម្រួលិលីសពីមទុសុជមួលតាមទុកដារបុគ្គលិក ។ ជូចនេះ តាមរយៈការិភាគរបស់យើង
គេអាចកំសម្រាប់បាយមួលទៅ តាមពិតករណី អ្នកតាមក្រុងបាយមួលមីនីម ជាការណីពីឈើណា
ដើរកដីស្រីសាសនាខ្លួន ដែលគេអាចយើងបុរាណសារពាររបស់អ្នកការយ៉ាងច្បាស់ពីស្ថានការ
អប្បិយបុគ្គល ខ្ពស់ពីអ្នកការមួយចំនួនដែល ដែលគុណការកំណត់កាលបិន្ទុទៅ ត្រាមប្រវត្តិ បុ
គ្គាយអតិថរការ ។ តើអ្នកការទាំងនេះកីឡាបេញពីប្រភពណាមដែរ ?

ចំពោះបញ្ហាមេះ យើងអាចនិយាយថា ជំនួយសាសនាពិតាបស់ជំដាក់ខ្លួន និង
កុលសម្រេចខ្លួន-មនុសាត្រូវបានគ្រប់ប្រជុំទៅវិប្បុជាឌីប្រជាសុដ្ឋា ប្រចិន គឺបានប្រសិទ្ធភាព
ពីមុលដ្ឋានជំនួយអ្នកភាព ដែលជាអ្នកដែរការពារកំពង់ មនុស្ស សត្វ និងជម្រាតិ
ទាំងម្នាយ ។ ពាយពិតាទៅពាណិកអ្នកភាព បុ អារក្សុជានឹកកំពង់ប្រជាសុដ្ឋា ដែលគេស្ថាបត
ថា ដីខែដែលសិតុកុមណ៍ហើយនេះសុទ្ធដែលមានជិត ប្រពេជិនទាំងអស់ ផ្ទុចជាតិ បិនប្បារ ទីក
នៅក្នុងខ្សែល មេយ ក្រីន ក្នុងជាតិ ជាផើម ។ នៅទីនេះ យើងត្រូវសង្គមចូលចិត្តជាតិ ជំនួយអ្នក
ភាព បុអារក្សុជានឹកដើរឱ្យយើងរាក់ដើរឱ្យមីនុលអ្នកភាព ពីព្រោះជាលក្ខណៈដើមរបស់សាសនាដោយ
យើង ដែលបានប្រសិទ្ធភាពពីខ្សែលវិប្បុជាឌីប្រជាសុដ្ឋាមកដែល
ជាតិសេស នៅពេលដែលសហគមនីមនុស្សចាប់ដើរឱ្យមិនមែនប្រពេជិនទាំងអស់ នៅពេល
នៅពេលទាំងណាមួយ យ៉ាងជាកំណែក ។ ផ្ទុចនេះបញ្ជាប្រភេទអ្នកភាពមានចំនួន កំបុងនូវយើង
ដែលមានសារ៖ សំខាន់ជាមេគគេ ហើយត្រូវធ្វើការវិកចំពោកនោះទី សារជាតិរបស់អ្នកភាពមួយ
ចំនួនដែលកំពង់ប្រជាសុដ្ឋា ហើយដែលត្រូវជានិង្វែនជិត ក្រោយពីថែកបានទៅ
បានក្នាយទៅជាអ្នកភាពចាស់ស្រុក ដើម្បីចែរក្រាសុដ្ឋាមួយ វិញ្ញត្រូលមនុស្សឱ្យអង់រំង់ជាតិ
ឡើងរហូត ផ្ទុចដែលអនុត្តមិនបានកំណត់ឡាយប៉ុណ្ណោះ ។

ចំពោះបញ្ហាមេះ ក្រោយពីធ្វើការសិក្សាប្រាក់បាននិងការមួយចំនួនផ្ទុចជាតិ
ទៅនូវមិនមែនប្រពេជិនទៅ និងក្រីនប្រពេជិនទៅ យើងអាចអេងអាយុជាតិ អ្នកភាពខ្លួនមួយចំនួនគឺជាតិ
ជួនបានដែលបានប្រពេជិនទៅ ការបែងចាយវិញ្ញត្រូលអង់រំង់ជាតិ ក្រោយពីប្រពេជិនទៅ ។
ទូយ៉ាងផ្ទុចជាតិនេះនិយាយថា “ ក្រោយពីស្អាប់ បុព្ទបាននេះបុព្ទបាននោះ ណាកការនេះ
លាកកភាព នោះបានក្នាយទៅជាអ្នកភាពចាស់ស្រុក ដោយមានឈ្មោះអ្នកនេះ អ្នកនោះ ” ។
នេះគ្រាន់ពេ ជាពិមាយមួយចំនួនបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា អ្នកភាពអូស្សីខ្លួន របស់មនុស្សខ្លួន

មិនត្រាន់ពេជាមបង្កើតវិវីតធមិ អារម្មណិចបុរណណាជន បុរីទីលើសពីនេះទៅឡើពីបានបង្កើត
ប្រទេសខ្លួនឡើងពេមុន គឺកុងនឹងយោនេហិយ ដែលសិលាទារីកខ្លួនមួយចំនួន ដូចជាសិលាទា
ទារីកនៅប្រាសេ កិមាយ និងប្រាសេទាយនៃបានពិណិត្យអាម៉ែតិត្តមានបស់អ្នកភាពថែរក្រា
ទិត្តនៅបុរាណស្ថានទាំងនេះ ។ ផ្លូវតិតិកាសនេះបើឱងសុខរីលីកដែរថា អ្នកភាពាស់ស្រុកទាំង
ម្នាក់ដើម្បីក្នុងប្រាសេ ប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេ
នាមជាសាក្សីដូចមានចែងក្នុងអត្ថបទសង្គមប្រជាធិបាយប្រព័ន្ធសម្រាប់ដែលអស់ត្រឡប់ទៅ
មុខុណាការខ្លួនមួយ និងឡើងការងារដែលបាន ក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេក្នុងប្រាសេ

ការវិកត្រូវខាងមិត្ត្យបនិយមនៅបុណ្យឡើងអ្នកភាព ជីរិញ្ញីយើងខិតខំនូវល
នូវអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងការស្អាប់បរស់លោកអុកត្រូវយើងមេរីម ។ ឯកសារសំខាន់ក្នុងការបក្រាយពី
ការសំអាមេរោគិត្រេរាជនឹងព្រះរាជការខ្លួន ដែលជាមួលដ្ឋាននៃការអន់អាម មួននិមិត្យយកអំពី
មួលហេតុនៃការសម្រាប់ខ្លួនបស់ប្រព័ន្ធ និងក្នុងទាំងពីរបស់ លោកអុកត្រូវ ។

នៅក្នុងសៀវភៅប្រិតិសាស្ត្រខ្លួន គេអាចយើងប្រសិទ្ធភាពអិចិយាយអំពីប្រិតិបស់
លោកអុកត្រូវ យុវវេរីនីមួលនៅទេ :

លោកអុកត្រូវយើងមេរីម ជាមជានីម្នាក់មានស្រុកកំណើតនៅខេត្តពោធិ៍សាត់ ។
នៅពេលចុរៈម៉ោងចាត់ចាត់សៀវភៅ លោកបានសម្រាប់ខ្លួនដោយបានលោកចុលទៅក្នុងរឿង ដើម្បី
កេណូទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទីតាមទី
មកដូចយេស៊ូទេ ដែលកំពុងចុរៈម៉ោងនិងប្រព័ន្ធគ្មានចុលទៅក្នុងទីកន្លឹមខ្លួន ក្រាមលេសចា
មិនបានបញ្ជាផ្ទៃទេ នៅពេលកំពុងចុរៈម៉ោងនិងប្រព័ន្ធគ្មានចុលទៅក្នុងទីកន្លឹមខ្លួន ។ គុណបំណាន់នេះ ប្រព័ន្ធ
ចិនមានបញ្ហាយុទ្ធផលរាយការដែលយើងបានដឹងស្មូលនៅពេលបានពីរដោយអ្នកភាពយើងមេរីម ។

ព្រះរាជពិធីរាជការកំណត់ថ្ងៃដែលចោរ ក្រោយមកព្រះបាយអង្គភាពកំណត់ថ្ងៃចាប់មួយ
អង្គភាពយុទ្ធសាស្ត្រ បុន្ញេត្តមានបាយស្របតាមរាជរដ្ឋបាយ នៅពេលបំផ្តុំស្របតាមរាជរដ្ឋបាយ
ឈ្មោះស្របតាមរាជរដ្ឋបាយ ហើយព្រះអង្គភាពកំណត់ថ្ងៃចាប់មួយមាសនៅខេត្តកំពតខេត្តកំពង់ចាន់ ។

នៅថ្ងៃសេចក្តីសង្គមប៊ែនជីវិប្រឈរបានសេចក្តីបានការធម្មតក្នុងមីនីមី ព្រមទាំងសង្គមបាន
ដើរឯកសារបានកាត់ ដែលជាមូលបរកត្រូវការការពារពាក្យបំអាយ និងចាត់ទុកចាត់ លោកអគ្គក្នុងជាប្រឈរបាន ។

ពាមការស្រាវជ្រាវសិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ យើងសង្គមបានក្នុងមីនីមី ការបុជាថីនិង
របស់លោកមីនីមី គឺជាការធ្វើអត្ថយាតដោយសារការបរាណដីអាមេរិក ក្នុងការធ្វើ
សិកស្រាមរវាងខែសៀវភៅ និងខែតុលដែលមានលោកអគ្គក្នុងជាមូកតំណែង ។
សូមជប្រាប់ថា ក្នុងសម្រាប់បុរាណ ទាំងព្រះរាជា ទាំងនាយិក ទាំងមន្ត្រី ពេលមានស្រាម
មួយទៅត្រូវការពារទីកន្លែង រាជប្រាជ្ញសង្គរនៅឯឱងសមរភូមិទាំងអស់ ។

លោកមីនីមី ធ្វើឲ្យពេលបាយក្នុងមីនីមី ដែលបានការពារពាក្យបំអាយជាអ្នកសេ
សព្វពិធីនៅលើសមុទ្រ ។ ដោយវីរការពេលបាយសុខចិត្តសម្រាប់ខ្លួនឯធមិនព្រមចុះថាទ្រូវនឹងសង្គរ
ជាចាត់ខាត មួចនៅក្នុងបុរាណជាកំណត់ថ្ងៃខ្លួនបានការពារទីក្រុងខេត្តកំពង់ចាន់ ហើយនឹងឯធមិន
ខែសៀវភៅ យើងជាប់ចុំលាងទូទៅដោយជាស្ថាតា ។ ដើម្បីរាយការណ៍វិរការ
នៅរហូតមកដល់នឹងសញ្ញាប៉ែង ជនជាតិខ្លួននៅត្រូវបុណ្យរាយការណ៍របស់លោក
មីនីមី ហើយចាត់ទុករូបលោកជាមូកស្ថាតាតិជីកំពុល ។ ម្យាត់នឹងឯធមិនទៀតមរណការ
របស់លោកពាយមីនីមី កំណត់ថ្ងៃចាប់មួយមាស ដើម្បីបំភ្លើច បុរាណរបាយជាយទៅ
ជាប់ចុំលាង ក្នុងការធ្វើសិកស្រាមរបស់ខ្លួន ប្រយោជន៍នឹងបច្ចបច្ច ពម្រិនពម្រិន

សាមគិតការ និង មូលដ្ឋានសម្បុមទ្វីមិញពេជ្រ ដែលជាតម្លៃខ្លួនរាយការបានបង់ប្រចែកដោយ
មាត្រក្នុងដីដែរ ។

បាយគិតិធិសាស្ត្រដីប្រព័ន្ធប៉ុកវិទ្យាបំព្រះរាជពេញរាជការខ្លួន គឺការបង់ប្រចែក
រាជបាលដីយោទជាបាយពលដីមិថុនាមួយដោយយកលេសចា លោកអគ្គក្រោយប៉ាន់មេរីមាន
ពលដីព្រោះតែកៅណ្ឌីតាមការបង់ប្រចែកដីស្រីមិញប៉ុន្តោះ ឬ បើឯមាយម៉ោងទ្រឹះ
ទេពការសល្អរបស់អ្នកប្រព័ន្ធសាស្ត្រិទ្ទីខ្លួន គឺស្ថិតលើចំណុចចែងករិសយសិល្បៈសាស្ត្រ
ដែលមួន ដើម្បីបុណ្យអនុវត្តការដែលបង់ប្រចែកដីស្រីមិញប៉ុន្តោះ លើសពីនេះ
ទ្រឹះការធ្វើអត្ថយាតនេះដាច់រាយក្នុងការបង់ប្រចែកដីស្រីមិញប៉ុន្តោះបណ្តុះបណ្តាលអនុវត្តការដោតិយោងខ្ពស់
ប៉ុន្តែ គឺក្នុងដីយោទបើយ៉ា ដែលសម្រេចនៅក្នុងរាជប្រចែកខ្លួនជូនដូចជាល បើយសម្រាប់
បុណ្ឌឯម្មានប្រព័ន្ធសាស្ត្រអក្សរ យ៉ាងមេរីមាននេះទ្វីមិញ នៅឆ្នាំ១៩៩៨ ដោយមានការចូល
រួមពីអ្នកសុ ស្ថូហាតិត្រប់មិនជាញ ។

មគិតដែលយកសំចាត់ ការបង់ប្រចែកដីរាជបាល លោកអគ្គក្រោយប៉ាន់មេរីម ប្រព័ន្ធនឹង កូនរបស់លោក
មិនមែនជាកីរការអីទេ ដោយហេតុថា លោកអគ្គក្រោយប៉ាន់មេរីមិញត្រូវបានបង់ប្រចែកដីរាជបាល
តែប៉ុន្តោះ ព្រោះស្ថូចដីខ្ពស់ខ្ពាច់លោកអគ្គក្រោយប៉ាន់មេរីមកំពុងមានប្រជាបីយការយោងខ្ពស់
ដើម្បីកៅណ្ឌីតាមការបង់ប្រចែកដីស្រីមិញដូចស្រែបន្ថែមឱ្យលោកពាសម្មាប់ខ្ពស់
ដើម្បីកៅណ្ឌីតាមការបង់ប្រចែកដីស្រីមិញប៉ុន្តោះ ឬ ស្ថូចដីខ្ពស់ដែលមិនមែន
មានសម្រាប់ការ ទ្វីយ៉ា កុំភ្លេចចាត់ការសម្រាប់ខ្ពស់គឺជាតិលិកមួយដីដែច្នោះប៉ុន្តោះជាតិ
សាស្ត្រ ប្រជាមាយក្រោម ។

២០-រួមទំនើប្រកបដីខ្ពស់ទៅខ្ពស់

នៅក្នុងព្រៃត្រមួយ ដែលគេបាត់ជាមួយសពកុណភេទ នៅក្នុងស្ថានីយ៍កូមិស្ថាយ គេបាយករយើញ្ញវា ត្រាប់អង្គាំជាប្រើប្រាស់ដើម្បីអំពី កែវ ឬងច្ចោ ព្រមទាំងរូបសត្វាមេរោគមួយពីសិទ្ធិ ។

បើគេពិនិត្យវាណីរីមិត់ចំពោះ គេអាចដឹងថាទា មេអំពីនៅក្នុងមេរោគមួយបែង ដែលមានស្ថាបុខុសពីស្ថាបុខមេអំពីរកសុទេលីច្ចោ ។ គេអាចធោនស្ថាបុជា តើមេអំពីតំណាងអ្នីទេ ? ហើយហេតុអ្នីជានាក់កំប្លែរមេអំពីនៅជាមួយសពកុណាមារ ?

ពាក់ព័ន្ធទៅនីមួយៗណូរខាងលើយើងអាចពួរលីច្ចោ មនុស្សខ្លួនបុរាណណា ពិសេសនៅមួយសម្រាប់ក្នុងវិសាល់ ពួកគេបានចាត់ទុកជា ត្រាប់សម្រាប់ពេលដីពិតស្សុទំនាក់តុលាយឱ្យ ដិតស្សុទំនាក់តុលាយឱ្យអង្គិយកាត ។ បើឯធយាយម៉ោងឡើត តីត្រាប់សម្រាប់ពេលដីពិតប្រចាំច្ចោ គេមិនអាចជួចចាត់ចេញពីសំបាលសាសនា ដែលជាសម្រួលិសមួយវិប្បុជិយដែលជានូរណាមួយ ។

បើយើងវិភាគឱ្យសិធម៌ប្រែ យើងអាចដឹងថា ការកប្បែបមេអំពីជាមួយសពកុណាមារ គឺមានអនុវត្តឈ្មារសំណង់របស់វា ។ រូបមេអំពីតុលាយឱ្យត្រាគ់ពេជាបស់លេខសម្រាប់កុមារចូច ការស្និដ្ឋានផែមពិមួយចិន្ទីនៃបុរាណណាមេរោគ ឬតុលាយឱ្យសម្រាប់បរាក់បែមឡើតដួង ។

យើងអាចលើកឧទាហរណ៍ជា ចំពោះជំជាតិខ្លួនបីប្រព័ន្ធផីរសំគាល់ នៅពេលកែបស់ពីរ គេច្បាប់នូវចិន្ទីមេនៅពីលីច្ចោ នៃសពកុណាមារឡើត ។ ការធ្វើចិន្ទីមេនៅពីលីច្ចោសាកសពកុណាមារនេះទុកសម្រាប់ជាក់របស់របរប្រើប្រាស់មេរោគ សម្រាប់កំពង់កំពង់ កែវកែវ ចាយឆ្លៅ ឬងត្រីធម៌សិធម៌កជាបីម ដែលគេមានជានីរីថានីមិត្តឈាមទទួលិយករបស់របរចាំអស់នៅក្នុងបរាណោក ប្រាក់ខាងមុខ ។

នៅខាងក្រោមនេះសព គេដោរពបន្ទាល់ឈើមួយមានកម្ពុសប្រមាណជាតិ ៥.៥ម៉ែត្រ ហើយនៅលើបន្ទាល់នោះ គេច្បាប់សពតាមពេលដីរូបចំម្នាក់ ។ ទាក់ទិន្នន័យសពតាមដែលជាសពស្ថាបុខនេះគឺមិនខុសពីនីរីនៅការកប្បែបមេអំពីជាមួយសពកុណាមារនេះទេ សពស្ថាបុខ ទាំងពីរនេះជាតិពំណាយនូវត្រីធម៌នៅក្នុងប្រព័ន្ធដីពិត នៃកុណសម្រាប់ខ្លួន-ខ្លួន ប្រើខ្លួនបីដែលពុំបាយ

ទទួលទុកវាយដី និងវិប្បុជិតណ្ហានៅត្រឹមយោ ជីវិ៍នេះក៏ត្រូវបានគេចាត់ទុកចា ជាដីរឿងមានលកភ្លោះសាកលដែរ ។

វិវឌ្ឍនីសុស្សខ្លួនបុរាណិតុ គេមានជីវិ៍ចា សព្វរកសិរិយប់ គឺជាសព្វមានចូលអំណាច់ត្រាងពេលយប់គឺជាពេលវេណាបាបុប្ផោបាយអាចធិកចំពោះជាទីបំផុតដែលគូរឱ្យការិយាល័យ ដោយត្រូវការក្រុណាំពិនិត្យរបស់មែនដែរអាមេរិកបញ្ចក់តាមចំស្សែន៖ ជីវិ៍មេនកម្មវិធី សាសនាតីប្រើបង្ហើចប្រាបិន្ទុមុស្សដែលចេញពីដំឡើង ហេរ៉ែហិរញ្ញវត្ថុដែលអាកាសនៃបាតា យ៉ាង ផ្លូវបានដែរ ។

ហេតុដូចនេះហើយ ក្នុងជីវិ៍របស់ខ្លួនបុរាណិតុនាថ្មីចំស្សែន៖ថា សព្វមានដែរ មិនត្រូមធែជាបុរាណពេលរាយសម្រាប់ក្នុងលើបុរាណិតុ ពេលអត្ថិត្យយសំខាន់គឺជា ប្រាបិន្ទុម្នាយដើមដែលនៅតាមថែរក្សាក្នុងរបស់ខ្លួនដូចជាលើល ទោះបីទេដីលីមីណា ប្រសាប់ទៅហើយក៏ដោយ ដោយហេតុចា ម្នាយដើមមានតូទាសិទ្ធិរាយកត់ គឺតាមបិទាថែថែរក្សាក្នុងរបស់ខ្លួន ជីវិ៍នេះនៅពេលសរវិករបុពណ៌លីស្សថ្វី ។

២១-ចីវិ៍នេះខ្លួនបុរាណិតុសព្វរោងអំពី និគតា

នាល់យបុរាប្រវត្តិសាស្ត្រ សព្វមេអំពីត្រូវបានជាតិខ្លួនបុរាណិតុគេចាត់ទុកចា និងមិនរួមដែល “ប្រាបិន្ទុវិញ្ញាបាបុប្ផោ” សិរីដែលបានបាន ពីសេសគិប្រាយនៅម៉ោងម៉ោង ដែលល្អាបាយរបស់វាតែម លក្ខណៈខុសពីម៉ោងអំពីថ្វី ។

ជីពារសំមុន្តុស្សបុរាណិតុខ្លួនជ្រាវក្រាប់ទៅនិងការងារកសិកម្ម និងការង់ចុះ ការង្ហារក្រាប់ទៅនិងការងារកសិកម្មនេះហើយ ដែលធ្វើឱ្យខ្លួនបុរាណិតុយកសព្វមេអំពីថ្វីជាបានសព្វរាយកត់អំពីថ្វីរាយកាល ក៏ដូចជាសព្វរាយកត់អុទិន្ទិយមេនក្នុងសង្គមខ្លួនដែរ ។

មុន្តុស្សបុរាណិតុរៀនៅម៉ោងកត់សម្រាប់តាមបទពិសោធន៍យ៉ាងត្រូវត្រូវចា មួនពេលក្រៀម ដ្ឋាក់មួនសព្វមេអំពីរៀនៅពេលហើយក្នុងនៅក្នុងក្នុងអាកាសនៃក្រោមស្តីកប្បុជ៍មេក

ឯណី ។ វិងអនោះពេលព្រៃកត្រលិម្បាហ៍ដែលមានពីរថ្ងៃលូ សត្វមេអំឡុងពេលបិចហើយពីជាតុមួយទៅជាតុមួយឡើត ដើម្បីព្រហស្ប័ញ្ញកំយកលំអងជាតុដឹងឆ្លាត់ពិសោធន៍យោងសហរួមរក្សាយ ។

កត្តាដែលធ្វើអាយាយចាស់ព្រៃកចាប្រើខ្លួនអាជទស្សន៍ទាម ប្រកំណត់អំពីពេលវេលាថាលូប្រាក្រកដោយផ្តូវការលម្អានក្រោមគ្រឿងបុគ្គិចនៅ គឺអាជ្ញេយដោយផ្តូកតាមតីរាយបែរស់សត្វមេអំឡុងនេះ ។

តាមការស្សន៍ទាមរបស់ចាស់ខ្លួនបុរាណអំពីផ្តូវការលវេទិកក្រោម ប្រជើលិលជិលរាំកសិកម្ពុជាមទ្ធលិលជិត ប្រធើនយោងណានៅគីឡូនីសត្វមេអំឡុងនេះ ។ ឧទាហរណ៍វិញ ការប្រទេសឱ្យពុំពុំមានសត្វមេអំឡុងពេលបិចគ្រឿង គឺជាសញ្ញាបន្ទាត់ ឱ្យដឹងចាត់ផ្តូវការលិខិតផ្តូលជិលជិលវាំ កំណើចជាធិកក្រោមគ្រឿង ហើយពិធានទូទៅផ្តល់បិទបិទបិទបិទ នៅមានសញ្ញាបន្ទាត់ ឱ្យដឹងចាត់ផ្តូវការលិខិតដោយការផ្តល់វិកក្រោមតុលាប្រាក់ប្រាក់បិទបិទ នៅមានសញ្ញាបន្ទាត់ កសិកម្ពុកិចនាមទ្រឹសបិទបិទ ។

បុន្ឌីលិគប្រទេសឱ្យពុំពុំមានសត្វមេអំឡុងបិចហើយបិចហើយបិចហើយ នៅមានសញ្ញាបន្ទាត់ ឱ្យដឹងចាត់ផ្តូវការលិខិតដោយការផ្តល់វិកក្រោមតុលាប្រាក់ប្រាក់បិទបិទ នៅមានសញ្ញាបន្ទាត់ កសិកម្ពុកិចនាមទ្រឹសបិទបិទ ។

ជីវិះរបស់ខ្លួនបុរាណកំមួយគិតទៅដែលសត្វមេអំឡុ ឱ្យដឹងចាត់ផ្តូវជាតិ ។ លើការលិកទៅ ឱ្យពុំពុំមានជាតិកសុំសញ្ញាយពាល់ពេញនៅលើដីឱ្យ រួចជាតិមានពណ៌កឲខ្សោះស្រែមាត់នៅ គឺជាសញ្ញាបន្ទាត់ ឱ្យដឹងចាត់ វិញ្ញាបាកុំប្រើប្រាស់បុរាណសម្រាប់ប្រាក់ប្រាក់បិទបិទ នៅការប្រមូលជិលជិលរាំកសិកម្ពុកិចនាមទ្រឹសបិទបិទ ។

ផ្តូកលិគជីវិះរបស់បុរាណការខ្លួនយោងមួយច្បោះហើយ ទីបន្ទីប្រទេសឱ្យពុំពុំមេអំឡុ ឱ្យដឹងចាត់ប្រាក់ប្រាក់លិគចំពោះនៅអង្គរបុរីរាជអស.វ.ទិះ ឯុងទីផែនគ.ស. ចម្លាក់នេះហើយ ដែលបង្ហាញនូវអគ្គិស្សន៍យសុធន៍ប្រជាក់ពីប្រភិត្តិឱ្យជីវិះរបស់ខ្លួនបុរាណកំមួយ នៅទីនេះយើងសុមរការ

សរសើរព្រមទាំងខ្នាតទេរទេសយកតែម្បជាតិនៅបុរីព្រៃខោ ។ នៅពីជាលក្ខណៈសម្បត្តិថែ
ចម្ងាក់លើចិញ្ជូនរបស់យើង ។

សំឡាល

ជាតិសាសនីខ្មែរក្នុងជាតិសាសនីដែលស្ថិតនៅក្នុងពេជ្យល់បានទៅខ្លួនខ្លួនមកពី
វិបុរិយធម៌ជាតិរបស់ខ្មែរដែលជាកំណែករួមចម្លកហើយ ពាណិជ្ជកម្មការទូទៅមកពី
ក្រោមឱ្យការដឹងសរុបរួចរាល់ឡើង ដូចការវិភាគសិក្សាដោយប្រុងបង្កើតឯកសារឈាន់
សិក្សាការព្រោះ ដូចនេះ អ្នកទូទៅនឹងបានដឹងថាអ្នកមានប្រាប់បញ្ជីសាសនា និងសាសនាដារីគឺ
ដីម៉ា ពុំពាល់ប៉ូលាង ប្រកបដោយប្រុងបង្កើតឯកសារឈាន់ខ្លួន ប្រព័ន្ធផីរឈាន់ខ្លួន ដែលមាន
អាយុរកប់ពារ់មិនផ្ទាល់មុនសម្រាប់តិច ដើម្បីរាយរៀងរៀងដែលពេសប្រុង
សម្រួលបាយដូចកិចចាស់របស់សហមនីក្នុងប្រុក ។ ក្នុងបីបទសង្គមនេះហើយ ដែលយើង
យើងឈាមចឆ្លាតឱ្យមួនវិបុរិយធម៌សំយោគមួយ ដែលគឺវិញ្ញាយឈាន់ សណ្ឋិ-ខ្មែរ ចាប់ពាំងពី
ស.វ.ទេនដែលគឺសម្រាប់ ។

ទីផ្សារមានក្រិតខ្ពស់ កបកំពុល របស់វិបុរិយធម៌ខ្មែរ នាសម័យមុនអ្នក និងក្រោយ
អ្នកគឺជូនកម្មទៅក្នុងបញ្ហានឹងជីវិសាសនាជាទំង្វើប្រុង ដែលជាត្រីសិល្បៈបុរីជាកម្មនៅព្រៃខ្ងាន
ទៅមុខ នូវសមិទ្ធផលសង្គមប្របំបែកយើងទាំងអស់ ដូចជានឹងយុស៊ូបុរាណមួនិងវិច្ឆិកសិល្បៈជាបារិទិត ឬប្រសិទ្ធភាពតាមនីងជាតិសាសនា ដែលជាប្រភពដែលបានឱ្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធ ដែលជាតិខ្មែរតុរកចាត់
អាយុរកប់ពារ់មិនបានទេរទេសយកតែម្បជាតិខ្មែរ អាយុរកប់ប្រព័ន្ធសូន្យខ្មែរ អាស្រែយកបុរីនេះ
ហើយ អ្នកសិក្សាបានរបស់ប្រព័ន្ធដែលជាតិខ្មែរ ទាំងជាតិសាសនាដែលមានប្រភពចេញពីសណ្ឋិ
ទាំងសាសនាអ្នកសារបស់ជាតិខ្មែរ ជានិច្ចកាល បានចូលរួមនិភាគទាន់អ្នកការស្តាប់នៅក្នុងបញ្ហាន

គ្រែទេរស័ព្ទបង្កើតការអនុវត្តន៍ដែលបានរៀបចំឡើងដោយក្រសួងសាធារណការ ។
ជាបន្ទីរបង្កើតការអនុវត្តន៍ដែលបានរៀបចំឡើងដោយក្រសួងសាធារណការ ។

ការសិល្បៈអំពីប្រាប្រាសាសនា ប្រចាំពុំសាសនាដែលរៀបចំមានលក្ខណៈពេញ
ឈរត្រូវដោយទេ ។ កុលប្រចាំរុបគឺជាតុលាជាមួយសិក្សាថ្មីដែលត្រូវបានបង្ហាញក្នុង¹
ប្រជុំថា អបិយជនទីផ្សាយតិចនៅក្នុងដីបិន្ទុជាតិ និងប្រជុំមួយតារាងដែលជាសាស្ត្រីមានបស់
ជនជាតិខ្លួនយើង ។ យើងដឹងជាក់ថា ដោរបណ្តុះខ្លួនត្រូវបានត្រូវបង្ហាញដើម្បី
របស់ជនទីផ្សាយបានឱ្យបានសារៈ ដោរបណ្តុះខ្លួនត្រូវបានត្រូវបង្ហាញដើម្បី
ទៅក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ ។ គូប្រជាធិបតេយ្យបានសារៈ ត្រូវបានឱ្យបានសារៈ
សិល្បៈដើម្បីដោលជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ មួយនឹងទៅទែ ជនជាតិខ្លួនមួយចំនួនត្រូវបាន
ចូលរួមនៅក្នុងប្រជាធិបតេយ្យ ។ និងជាតិខ្លួនមួយចំនួនត្រូវបានឱ្យបានសារៈ
សិល្បៈដើម្បីដោលជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ សម្រាប់មានលក្ខណៈមិនអារិកចំនួន ដូចសង្គមថ្មីកំមែនពិត កំហុងខ្លួនមាន
ការងារធម្មតាបាន និងវាបានឱ្យបានសារៈ និងជាតិខ្លួនមួយចំនួនត្រូវបានឱ្យបានសារៈ
សិល្បៈដើម្បីដោលជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

បន្ទីរពី យើងនឹងបានយើងពុករាបូរចូលមកអូម្ពត្រជាជាមិនបានបាន
សាសនាសំខាន់ពីគី ព្រឹមពុកសាសនា និងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយការវិវត្ថឈប់សំសាសនាចំង
ពីរនេះ អូម្ពត្រដើរជូនភាគប៉ឺងជីថ្លែងពីធមរបស់ជនជាតិខ្លះ ។ អូម្ពត្រសិក្សាប្រាស់
ជ្រាវរោះ បានធ្វើឱ្យយើងយើងពុកនូវចំណាស់ផ្លូវប្បួនមិ អាយុវជិថ្មីជាក់ណាក់ ព្រមទាំង
លក្ខណៈសំយោគរបស់វា ដើម្បីការសិក្សាប្រាស់ជ្រាវរោះមានលក្ខណៈពេញលេញ លុះត្រា
នៅយើងសិក្សាសុំដោយកម្រិតថែមខ្សែត ទៅតុលិតក្ខណៈជីវិសាសនាដឹកនាំប្រចាំស
ឆ្នាំ ដែលដើម្បីពុករាបូរចូលមកអូម្ពត្រជាជាមិនបានបានបាន

កម្ពុជាយើង ពីរក្រោមនៅក្នុងអតិថិជនភាគខេត្តខ្មែរចាំប៊ែន គេយើងត្រូវមានជំនាញដីភាគតិច
ដើមកំណើនខ្មែរ និងកុលសម្បទីខ្មែរ-មននស់នៅយោងក្នុងករណៈឡើយ ដោយពួកគេនៅបាន
រក្សាទាមសម្បត្តិវប្បធម៌ដូចតាមឃើម យោងជាប់លាប់ ។

ឃ. សេចក្តីសន្លឹក្រាន

បន្ថីរៀនពីសម្រាយវប្បធម៌ដូរកើង សម្រាយវប្បធម៌លោហេះជាពុជាសម្រាយកាលមួយដីបុរី
រឿងនៅខ្មែរទីបណ្តុចិន ដែលបន្ទីចម្លាច ក្រោមតុធផលសណ្តាប និងចិន យោងសកម្មចាប់ពីស.វ
ទី១នៅគ.ស នានាការយោជោគជោគក្រោមក្នុង បុរីណ៍ ។ ដើម្បីខ្មែរបានអ្នកដែងនេះទានបញ្ចូល
ទុកនុវក្វីរក្រោមករិប្បានិជ្ជាប្រើ ដែលជាសម្បិទ្ធិដែលសម្បាម ដលិតឡើងដោយបុរីបុរសរបស់
ជនជាតិខ្មែរដែលស្ថិតក្នុងអម្ពរមនុ-ខ្មែរ ចាំងខាងវិស័យការណ៍ ទៅឡើមទម្រាប់ និង ពុំសាសន៍ ។

ដូចនេះ ដើម្បីបំពេញនូវការលក់កម្មៈជាពន្លានាក់ដូរក្រោរតិសាស្ត្រ នាសម្រាយមួនសណ្តាបុរី
និយកម្ម គប្បីយើងត្រូវពិនិត្យកាលស្អាតស្អាមវប្បធម៌ ដែលដូចនារាបស់ប្រជាធិបតេយ្យ- ដែល
បញ្ចូលទុកក្នុងទីកិចដីខ្មែរបុរីបុរី កំដូចជានៅក្នុងតំបន់នាក់ក្នុងអបទីបណ្តុ- ចិន ដែល
សហគមន់មនុ-ខ្មែរនានាការអំកាប់ បុរាណស់នៅមួនសម្រាយប្រពិតិសាស្ត្រ ពិសេសនៅប្រទេសចំ
ណាត់ និងកម្ពុជាប្រជាមឺន ។

អតិថិជ្ជិខ្មែរលើនេះយើងទីបំពេងក្រោមឡើង បានបង្ហាញដោយសម្រេចបន្ទី ដើម្បីយោងដែលបន្ទីឡើង
ដូចមួយដែលទៅឡើមទម្រាប់ ជីឡើសាសនាដើមបានសំអស់មុនស្សែខ្មែរពេលបណ្តុ ដែលជាមួល
ដ្ឋានមួយបង្ហាញនូវទស្សន៍សុខិចនិយមរូមចំណោកក្នុងការសែនុំយល់អំពីសពិសម្បជាតិខ្មែរ ។

ស្សែខ្មែរជាតិ ការស្រាវជ្រាវរបស់យើងបានបង្ហាញនូវយោងច្បាស់ជា មូលដ្ឋានត្រី
នៅប្រព័ន្ធតែនីខ្មែរ នាសម្រាយមិនទាក់ទានសណ្តាបុរីនិយកម្មបានសិតនៅលើវិស័យជាន់ឡើង
សាសនា ដែលមានការគារគារបុរីជាបុរីការដែន និងជីឡើងជីកម្មបំផុំជាតិ ពាល់តិដីមួយ

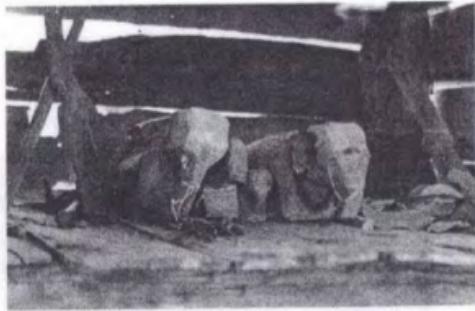
ដែលគេហោថា ជាក្រឹមដីរបស់ខ្លួន កំរែចថា ជាក្រឹមសាសនាដែលមានលក្ខណៈដីរបស់
ខ្លួន ដែលជាចំណោកកម្មយើងមានពេលវេលាតែមទៀត នៅខ្ពស់ខ្លួន ក្នុងមិនមែន អារម្មណិត ដែលគេតុំអាច
ជាតិចំឡើងពីសិសម្បែជញ្ញា៖ជាតិខ្លួន ដូចជាសម្បែតិវប្បធមិនាសាធិទេទៀតដែរ។

ចំណុចចម្លៃមួយចម្លៃទៀតដែលយើងត្រូវកំសម្រាប់គេ ការបន្ទាត់ពេលវេលាបាន
បញ្ជាស់ខាងក្រោម ដូចសម្រាប់សម្បាមនូវស្ថាសម្រាប់បុរាណពិតិសាស្ត្រ។ ដូច្នេះ បានជាយើងយើង
មានការស្វែនរួមបានឱ្យបានប្រើប្រាស់ តែតកលក្រា តំណាងបុរាណដែន ធ្វើអំពីដី ភុក ឈាប់ ជាតិ
ប្រុសពួកដែលគូរគានពេលគ្មាន៖ នៅពេលបុរាណដែនខ្លួនបង្រៀនបានច្បាស់ ក្រោមរូបភាព
នៃម្នាក់ដៃរៀង ដែលជានិមិត្តសញ្ញា ប្រុងិមិត្តរប។

ផ្នែកទី ១

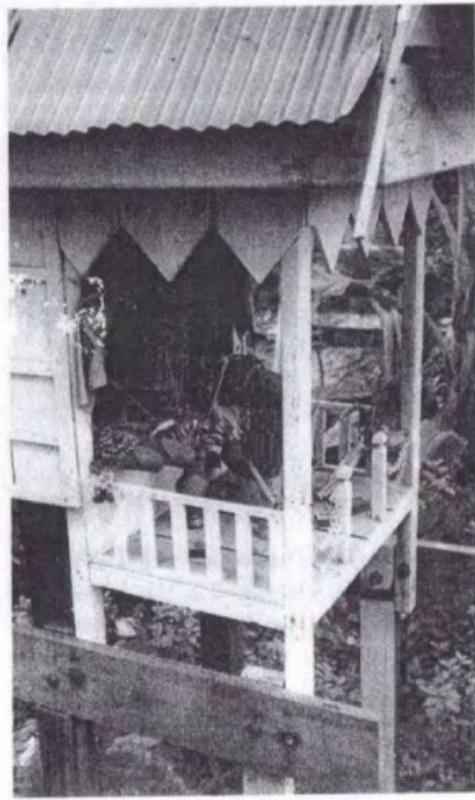
១

២

៣

៤

របៀបទី ១-៤

ខ្លួនអូកតាថាស់ស្រុកតែមានដោយចិន បុរីអូកតាវិន ប្រាមទៅខ្លួនអូកពីផែលមានរូបជិតខ្ពស់ជាតិ ធ្វើអំពីលើឯកតាំងហាត់អូកជាតិរបស់ខ្លួន
នឹងលក្ខណៈប៉ែង ខ្លួនបុរីយាយមានដីយ៉ា (១៩៩២)។

ផ្លូវបនី ២

ខ

៦ (ក)

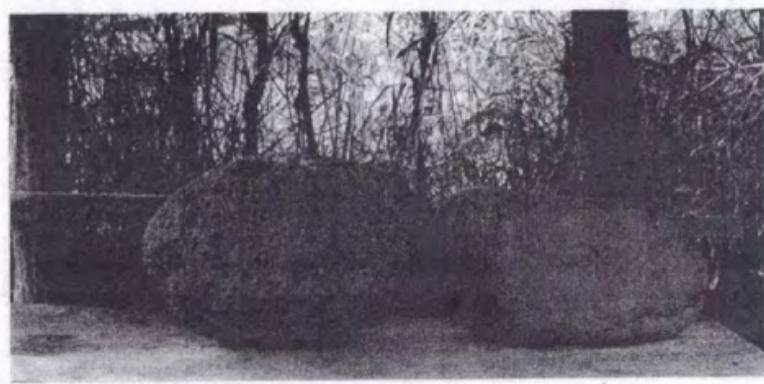

៦ (ស)

របកាតិ ៥-១ (ក-៨)

របីមួលតែលកម្ពាយដើម ឬ ត្រួតពីក្រុងការបិទិយុទ្ធទាតិមកពីស្ថានឃើញជាមួល ខេត្តទំព័របុង សម្រាប់ប្រើប្រាស់
ក្នុងការប្រើប្រាស់ ៣០០០ឆ្នាំមួយទ.ស សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ទាមការពីរ ១៩១៤; រូបមន្ត្រី សិរី កុម្ភាយ ខេត្តបន្ទាយការណ៍ឱ្យ
២០០៦ ។

ផែនក្រោមទី ៣

រូបភាពទី ៤-៥

ក្នុងពី ខេត្តកំណែចាម; ក្នុងក្រោម ខេត្តសៀមរាប ឬន តួអូរការណ៍ដែលជានិមិត្តបំប្លាញនៃក្នុងមួយភាគតិចដែលជាកំឡៈស្ថានរបស់អារក្សរូរការ

ប្រព្រឹងមួនតា ប្រចាំថ្ងៃក្នុងរាយការណ៍។

ផ្នែកបន្ទី ៤

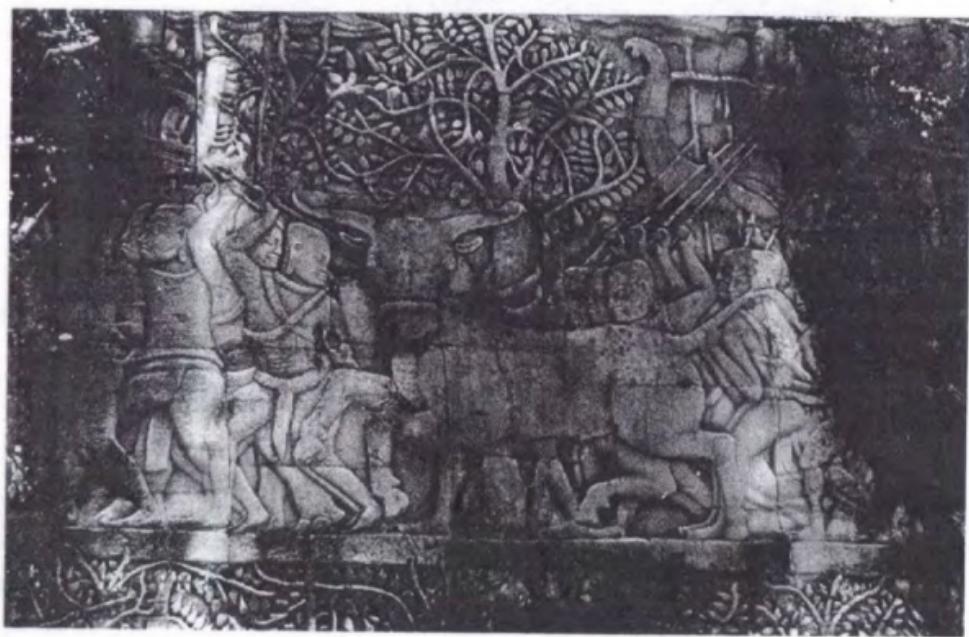

៩០

៩១ (ក.ខ.ន)

៩២

រូបភាព ៩០-៩២

ទ្វាក់ដីលី; មនុស្សរស្សីកិច្ច និងមនុស្ស សិរីទួលមកពីកុម្ភីត្រូវបាន យុំប្រាប់ជោគ្រែ ស.វិ. ៥០០-៦០០មុនគ.ស និង ការបុច្ញាក្រប់
អនុញ្ញាតក្នុងប្រាប់បាន ទម្លាក់ប្រាសាគម្រោងខ្មែងស.វិ. ១៩៨.ស ដើមស.វិ១៣ ន.ស ។

ដែលរបមិ ៥

១៣(៨)

១៤

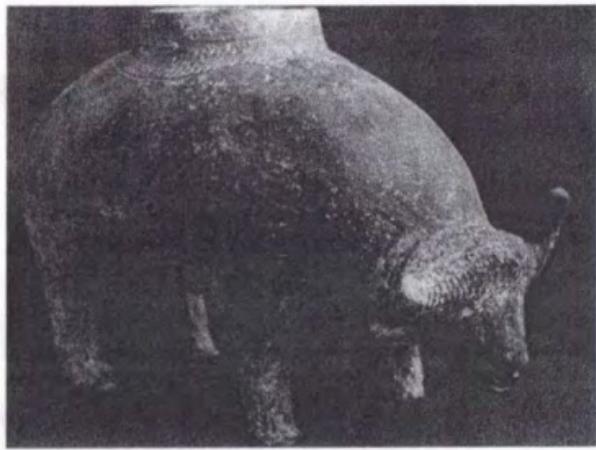
១៥

១៦

១៧

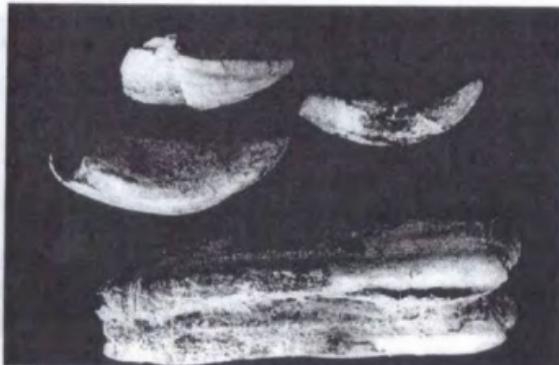

១៨(ក)

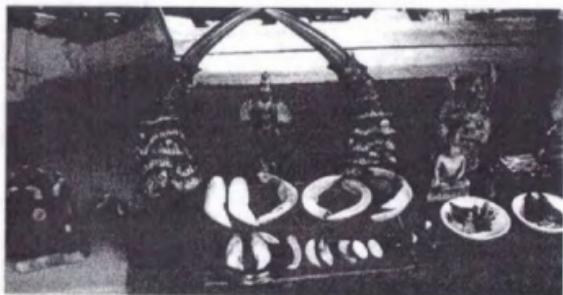
របាយក्रណី ១៣(៨)-១៨

ស្តីពី ជប់ ខេត្តកំពង់ចាម និងកោដ្ឋានឱក មកពីស្អាតឃុំព្រះ; បុរាណជានិវិត្ត, កំឡុបទីឱ្យស្ទើ និង ជីវិស្សិត, ក្នុងក្រុងដំបូង (៩០០ក)។

ដីល្អបច្ចី ៦

៦៨

៧១

៨៩

៩១

៩០

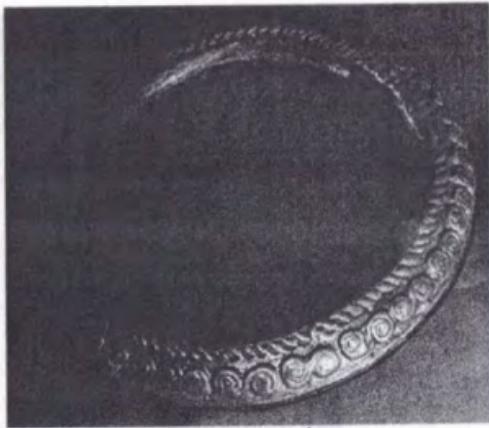
របាយកត់ ៩៤-៩៥

ឡូក្រាតា, ខ្ល. ស្វឹនបេរិយ ឯឈ និងជាបញ្ញាន ក (ស្ថាផិយស្សាយ នាសមិយបុណប្រវត្តិសាស្ត្រ); ខាយព្រៃកវត្ថុ, ឡូក្រាតា, ស្វឹន ឯឈ
ឡូក្រាត់ចំលម្លើដើមឈករដឹងក្នុងក្នុងឈរ ឆ្នាំ ២០០៦ ។

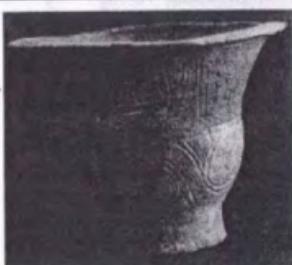
និងអ្យកទី ៩

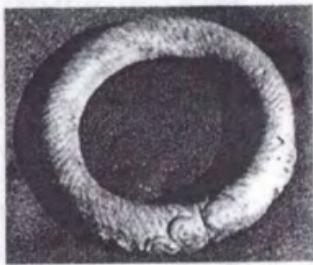
៩៣

៩៤

៩៥

៩៥

៩៥

៩៥

៩៥(ក)

៩៥(ខ)

របាយការ ៩៣-៩៥

តូមានក្រឡេត្តុមិញ្ញ ព័ណ៌កកំលាំងចម្បុជាតិ សម្រួលូហ្មប្រភពិលាល្អ ប្រុងសង្គម: ខេត្តសុវិក្ស; ផ្ទះដីខ្ពស់, ភ្នំពេញ, បាត់ដែង, តួដាក់
ពាណិក្តាយ ៩-តួដាក់ពេជ្រិកកិត្យាយ និង ១-តួលិវិទ្យាខកិត្យាលើលើយ៉ែវ; កង់ដែង និង ចិត្តរោង មានអុខស្សុច នាន់មិយបុរាណពិលាល្អ
មកគិត្តិក្តាយ ខេត្តបាត់ដែងមានដី។

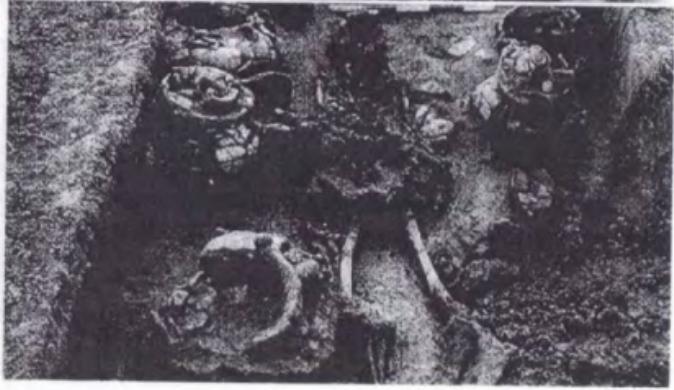
ជំនាញបច្ចុះ ៤

mo

四〇(四)

三〇(2)

ງປກາຕີ່ ຕາວ-ຕາດ(ກ.ຍ)

ផែលមួយបច្ចុប្បន្ន ៤

៣២

៣៣

របភាពទី ៣២-៣៣

ស្រីបុរុន្តែ កំបើងទូទាត់ខិក ស្មូលីអសិវិធី (២០០៣) និងស្រីបុរុន្តែ កំបើងទូទាត់ខិក ស្មូលីអសិវិធី (២០០៣) កសិករាជការ (២០០៣) កសិករាជការ (២០០៣) និងស្រីបុរុន្តែ កំបើងទូទាត់ខិក ស្មូលីអសិវិធី (២០០៣)

ପ୍ରମାଣିତ

ព័ម្ពីរដែលបានដឹងថ្មី ប្រាកេដូច និង សត្វក្រុកដែលរការការពារខ្សោយ នៅវគ្គថ្លើបីខ្លួន ជាយុទ្ធទៅក្នុងការរើបចិត្តការណើអនុវយ
ដែលបានការពារប្រាកេដូចនេះត្រូវបានសារុអុចក្រកពីរ ឬក្រសួងបច្ចុប្បន្ននឹង ប្រាកេដូចនេះទាំងអាត ហើយការ គី តី ត.ស
លេខទៅ ។

ଶ୍ରୀକୃତ୍ସମୀପ
ଶ୍ରୀହୃଦୟଶାସନ

ប្រភពនៃរូបភាព

- ដែលរូបមិតា៖ រូបភាពមិះ១៦៦ ដំកសុងមកពី Muang Boran Journal Vol.16, №4 1991, Bangkok.
 - ដែលរូបមិត់៖ រូបភាពមិះ៣៩(ខ)របស់ Cambodge Soir, № 2052, 24 Juin 2004.
 - ដែលរូបមិះ១០៖ មកពីសៀវភៅរោងប្រើប្រាស់ជាមនុស្សនាត. ចម្លងចេញពីសាស្ត្រិករិត. បណ្តាញការគិមតិ. ព.ស២៥៤៥ គ.ស១៥៥៦ ភ្នំពេញ។
-

សេចក្តីផ្តើម

គារបាត់ប្លុសកែវរបស់ខ្លួនជាមួយចមកហើយ

ដែលជាតិខ្លួនកុមារម្មរោម-ខ្លួន មានវិប្បុជមិរបស់ខ្លួនជាមួយចមកហើយ មុនពេល
ដែលទទួលវិប្បុជមិរបស់ខ្លួនជានិមសពាំពួរទី១នៃគ.ស។ ត្រួតការណើយោង នឹង
បានគេហោចា ឥឡូវបីយកម្ពុជា ដោយបានធ្វើឡើងយ៉ាងសរីរម៉ាតិថ្នូរសមុទ្ធទំនាក់របស់
និងចូលបង្រៀនចោរកុងដោយប្រទេស ជាបេរុបឈ្មោះលើមានការពួកជូនជាសហគមន៍កសិកម្ពុជានា
ហើយបង្កើតឡើងនូវរាជ្យខ្លួនខ្លួនដែលបានរាយការណ៍នៅក្នុងការបង្ហាញកសិកម្ពុជានា

៤ ច្រកពត្តិក ភាសាចិនហោចាហ្មុណក (ទីក្រុង+ភ្នំ) មានវិកិនិចសមីម គុណជាទីមោទនេះ
ជាប់ពាំងពីអនុរបី ខេត្តការកែវ កំពង់ដែនអនុរជាតិកម្ពុជាប្រាមអូរកែវ ដូចជាប្រាយម៉ាក្រាយ
ហើយបន្ទីតិនោះលាតសីមុខណែនិងចំណែកបន្ទាលមកកុងអគ្គិភ័យនឹងខ្លួន
សិធម៌ពេល វិត្តក្រមម្ភរសាក់ប្រទេសណាបិចុប្បន្ទ ដោយរូមបញ្ចូលមកកុងអគ្គិភ័យនឹងខ្លួន
ប្រទេសកម្ពុជា និងថែបច្ចុប្បន្ទថែមឡើងពេល ។ នេះជាការបាត់ប្លុសកែវនៃវិប្បុជមិរបស់ខ្លួន
គេពីវិកស្សានដល់ ។

នៅក្នុងម៉ោងយោនោះ ខ្លួនបានឱ្យរបបត្រប់ត្រង់ដែលជាតិសុញ្ញតិ៍ របបការជាតិបានយក¹
និងសាសនាចាមពីគឺ ព្រាយុសាសនា និងពុទ្ធសាសនា ចាមមហាយោ និងហើយយោន
ព្រមទាំងក្នុងក្រុរបណ្តុះ ដើម្បីបង្កើតអក្សរប្រចាំជាតិរបស់ខ្លួនចាមនេះ ។ បានធ្វើឡើងខ្លួនជាសំ
ប្បុទ្ធប្រម៉ោង អារម្មណិជីរបស់ខ្លួន ដូចជាការសំនោះប្រចាំថ្ងៃជានិម ហើយបានការយ
ទៅជាអវិយប្រទេសរុងហើយនឹងអស្សារ៍ ពីសហគមន៍មួនឯងដែលគ្មានអំណោចកណ្តាល ដែលជាតិ
ខ្លួនសាយនូវព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមានស្ថិត និងសព្វនាមីនមត្តិជាប្រមុខ និងមាន
ការត្រប់ត្រង់ប្រទេសពាមហេង្ឋារចោរម៉ូនូមួចនៅប្រទេសឥណ្ឌាល ។

ពីវប្បធម៌នៅព្រំមាត ដែលជាតិខ្ញុរមានពម្យារាតារជាលាយលក្ខអក្សរ ព្រមទាំង
អក្សរសិល្បៈ អក្សរសាស្ត្រ របស់ខ្ពស់យ៉ាងប្រាកដដូចជា ថ្វីងសិលាថីករុការណ៍ ឯកអត្ថប្រាម
ដែលសរសេរនៅសំពាត់ព្រៃទីនៅក្រោមគិតភាព ។ ឯកប់ព្រៃព្រៃ ព្រមទាំង ក្បែនខ្លាត
ដូចជាបេកាបាសាស្ត្រ បាកសាស្ត្រខ្លួន សុទ្ធសិនចេញពីប្រទេសអណ្តូរដៃ ។

តាមពិធី ការខ្ញុរបច្ចុប្បន្ន និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃយោបាយអូរឈុត្តិបំផ្តាការនូវ
សំណង់វប្បធម៌ដើមរបស់ខ្លួន ។ ដូយទៅវិញ វប្បធមិតណ្ហាល ឬកិន ជាកម្មវិធីរាជ្យប្រាមដែល
សំខាន់មួយទីឱ្យមារករវប្បធមិម៉ោ -ខ្លួន ការដែរកុងដោលម៉ឺងចំណេះចេះ ។ នេះសរាយ
យើងបានវប្បធមិខ្ញុរបច្ចុប្បន្នជាតិវប្បធមិសំយោគ ។

តាមរយៈការស្វែរប្រាការ និងបង្ហាញទីក្រុងដី ខ្ញុរយើងប្រើការសាល្ទិតពារ៉ា
តែពីស.វិទីទេនគ.ស ភាសាតាមដីនៅចុងសភាពព្រៃទីម ដើមសភាពព្រៃទី១ និងទី២ នៅគ.ស
មករដ្ឋ់ ។ ដោយហេតុនេះ ហើយបានជាយើងដឹងថាគ្នុងពីពីពារ៉ា ខ្ញុរយើងប្រើការសាតិតាមរយៈ ពួកមន
ប្រសិទ្ធភាព ព្រោះបុព្ទការីដែនខ្ញុរមានចំណាក់ចំនួនដោយព្រមដាមួយអណ្តូរ និងស្រីលអាតា
តាំងពីអតិថជាល ទៅបិន្ទុរយើងនាសមិយក្រាយអង្គរ ឬបំនិយមការសាស្ត្រ កំដោយ
កំបុងខ្លួនបានស្ថាល់ការសាតិម្ខាត់នៅសម្រាប់បានប្រើបាយការឡើង ។

សូមកត់សម្ងាត់ថា តីត្រីពេតេសព្រៃទេនេះ ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាបសរដ្ឋ
និងជាតិខ្ញុរគិតផ្សេងៗកំដោយ បុន្ថែលទិន្នន័យនៃមានប្រភពពីប្រទេសអណ្តូរ ។ ម៉ោង
ទេរ៉ា អធិតិបាលនៅលទ្ធផ្លព្រមបានសាសនា កំពុងទៅរាយរាល់ទៅស្រុងដៃ ទោះបីជាសាសនាដែល
សាសនាដែលយប់ភ្លាយទៅជាសាសនាអង់គ្រាយពីដែរកាលរបស់ព្រះបាយជីវិតកំដោយ ។
ជានិច្ចជាកាល ទៅម៉ោងទម្ងាត់នៅសាសនាប្រាប់ឯណ៍ និងព្រះពុទ្ធសាសនា រួមមានកំទិន្នន័យ

ឯកច្បាស់ទីនេះ ដែលមានលក្ខណកៈជាដៃខ្សោយដែលដោរ ។ ទាំងនេះជាបិយាកាស នៅមន្ទីរដី
វិជ្ជាដែលមានកុងត្រប់រាយបានបានបញ្ហាប្រកបដោយខ្លួន ។

ម៉ោងវិញ្ញាយេរី គេតាំអាចជាងវិប្បុជិ អាយុជិខ្លះ នាក្រាបប័ណ្ណផ្លូវតិត្សាស្ថ្ទិក កម្ពុជាចែកពីសាសនាអាហ្វេ-ខ្លួនទេរីយ ដោយហេតុថា សាសនាដាស្តុល បុគ្គេះ ដីម៉ាន់នៃ វិប្បុជិ អាយុជិ មិនមែនចំពោះពេជនជាតិខ្លួនប៉ុណ្ណារេច បុគ្គេចំពោះមនុស្សប្រប័ណ្ណ សាសន់ជុងដែរ ។ គឺគុមករណីនេរប័ណ្ណ ដែលយើងត្រូវពេត្តាល់ប្រុសកែរនៃសាសនាដូន្មាន សមិយបុរាណជាមុនសិន ។ មួននឹងយានទោរកការវិភាគទូរសមិទ្ធផលសង្គមធ្វើងាយេរី ដែលគឺអាចប្រើបាស្ថ្ទិភ្លាមបានដើម្បី និងបញ្ចប់បញ្ហាប៉ុណ្ណាបានដើម្បី និងបញ្ចប់បញ្ហាបានដើម្បី ។

ជាបច្ចុប្បន្ន ប្រភពពេទ្យមានជាថ្មីដែលគោរពអត្ថបទសិលាទីក
ស្ថាបត្រកម្ម និងកំណត់ហេតុធូរដៃខ្លួនខាងក្រោម នានឹមសកវក្សរីទី១នៃគ.ស
ប្រជាជនខ្មែរដែលរស់នៅតាមរាល់ទំនាក់ទំនាក់នៅខេត្តឡាសំរាប់ និងផ្លូវសម្រេចដោយម៉ាក្នាយ
មួយក្នុងការ និងមេក្រុងឈ្មោះសម្រេចស្រែមស្អាតថ្មី នានឹមសកវក្សរីទី២នៃគ.ស
វិបុរីជិជាមួយបរទេស ។ ផ្លូវនេះបានទទួលបាននូវមនោគមនឹងជីថិតីវិតិវិទិ៍ ព្រមទាំងសាសនា និង
ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលស្រើស្រាវជ្រាវ និងស្រើស្រាវជ្រាវ នៅក្នុងប្រជាជនខ្មែរ ដែលស្រើស្រាវជ្រាវ និងស្រើស្រាវជ្រាវ
នៅក្នុងប្រជាជនខ្មែរ ។

ម្យាក់និញ្ញលេក គឺត្រួតប្រើពិនិត្យយោងស្ថាត់ដែលត្រូវ គីឡូចិនករចម្លៃអ្នកអាជីវកម្ម

ក-ការង្មេញដ្ឋាននូវបញ្ជាសាសនា និងប្រព័ន្ធដុំណាស់នា

ជាទុទៅ គេហាយសម្បិត្តានថា សាសនាកិច្ចបានប្រចុលមកក្នុងអតិថតប្រព័ន្ធដាហាមក្រកម្ពុជា គីឡូករក្សាទៅដើមសពវិធីទី១៩៩៣ នៃគ.ស. បុន្ញែបើយើង សំរាមទៅលើប្រភពពិមាល ដែលបាក់ពួនទៅខិះការមកដល់នៅប្រព័ន្ធដុំណាស់នូវប្រជាយសុវត្ថភី នៅអាជីវបានការង្មេញដ្ឋានធ្វើឡើងនៅសពវិធីទី២០០៨គ.សមកម្រិះ ដោយប្រព័ន្ធគារសោរ ។ ពាក្យសុវត្ថភីប្រជាតិ ដែនដីមាស គីសំដើរប្រចេងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលជាមិនគមនជាតិក្នុងយាមដី ភាសាតាមួយខ្លួន ។ កំបុងក្នុងនេះគឺវាបែបបញ្ចូលនូវប្រចេងសូន្យនាមពួកខ្លួន ប្រចេងបញ្ចូលនូវប្រចេងសូន្យនាមពួកខ្លួន ប្រចេងបញ្ចូលនូវប្រចេងសូន្យនាមពួកខ្លួន ។

ទីនឹងដីនេះ ក្នុងអំឡុងពេលវេណាដែលយើង ប្រព័ន្ធដុំណាស់នាក់ ត្រូវបានង្មេញដ្ឋាន ដល់ក្នុងភាគអាសីកណ្តាលប៉ូរ ។ ចំពោះស្រុកចិនវិញ វិនិម័យរបស់ប្រព័ន្ធដុំណាស់នា ត្រូវកេកកំសម្រាប់យើងទៅឆ្លាត់ខ្លាំងនៅគេហ៌នៃគ.ស.និងប្រចេងដីបុរាណនៅឆ្លាត់ណានៃគ.ស. ។ បន្ទាប់មកមេរោគ ប្រព័ន្ធដុំណាស់នាមបានរាយសីអង់ល់ប្រចេងទីបេត នៅឆ្លាត់៩០នៃគ.ស. គីឡូករក្សាទី១៩៩៤ នៃគ.ស. ។

២-អំពើសាសនាគំណុំ-ខ្លួន

សាសនាគំណុំនាសម័យប្រព័ន្ធដិតិសាស្ត្រ គីមាយលក្ខណៈសំយោគរាង សាសនាមន-ខ្លួន ដែលមានការបុងបុរាសនិងបង្កើតជាតាមួយលម្អាន ជាមួយសាសនាកិច្ច គីព្របញ្ហាដុំណាស់នា និងប្រព័ន្ធដុំណាស់នា (ហើយយាយ មហាយាយ និងពេជ្យយាយ) ដែលបានប្រចុលមកក្នុងខំណីសិមាន នៅអតិថតប្រព័ន្ធដាហាមក្រកម្ពុជា គីក្រុងក្រុង បុណ្យណាន ។ ការជាផើករាងសាសនាកិច្ចប្រុក និងក្រោរប្រុក ធ្វើឱ្យយើងអាច ហៅជា សាសនាគំណុំ-ខ្លួន ។

នទេវនេះ យើងសូមលើកយកលីនីវេទនិយម ដែលជាសាស្ត្រភីអី មាតិប្បាយ
ដោយសង្គម ព្រោះជាយហេតុថាការជាប្រភពនៅលីព្រហ្មពួកសាសនា និងព្រះពួកសាសនា ។
ហើយមិញម៉ារ៉ែវេទនិយម ព្រហ្មពួកសាសនា និងព្រះពួកសាសនាទាន់កើតឡើងពីលីនីវេទនិយម
ដែលត្រូវបង្ហារបង្កើតឡើងជាប្រធ័ណ៌ ផ្លាស់ខ្លួនគ្នុងច្រកពលណ្ឌ ។

១. សម្រួលទទួលទិន្នន័យ

នីវេទនិយម គឺជាការនិយមគោរពបច្ចុប្បន្ន “ គម្ពីរវេទ ” ។ គម្ពីរវេទ ឬកម្រោង
អត្ថបទមន្ត្រាគារមការ ត្រូវបាននាំចូលមកក្នុងប្រព័ន្ធសង្គមជាយពុក អារ្យវនដែលបានរាយ
លុកជុលប្រចេសសណ្ឌាការទាមព្រឹង ។

យើងចេកការសិក្សាដែលនិយមនេះ ជាតិច្បៃកជំទៅ :

-ជ្រើកពុទ្ធឌី

-ជ្រើកភាគវេទ

-ជ្រើកសុខេទ្ធេទ

២. ផ្លូវការគូនិគូនិទេទ

លីនីវេទជាសេចក្តីយំណែង ជាសេចក្តីប្រការៗដូច ឬជាកម្រោងស្ម័ន់ ។ ពួក ជានិជ្រាប្រការចេះដែលមានអធិប្បាយរៀបរាប់ក្នុងគម្ពីរវេទ ។

គម្ពីរវេទ

ពាក្យ “ វេទ ” ភ្លាយពីពាក្យវិទ មានន័យថា ឯធមុន ចំណេះ ។ ការណ៍នឹមឈ្មោះគេ
ថែកគម្ពីរវេទនេះជាប្រភេទដែលហៅថា : “ ត្រីយិរោ “ ឬ “ ព្រេនវេទ ” ។ ឬបុរិយេទ
មានកើតឡើងមួយច្បែមឡើង រួមជាប្រភេទប្រភេទហៅថា ” ចតុវេទ ” ។ នៅទំនួនបុរិយេទមាន :

១-ប្រធែទ ប្រគល់ ប្រចេះ (សរសើរបុងសុខ)ជាតាតាចាសម្រាប់សូត្រ បន្ថែមទាំង
បុងសុខសរសើរ ប្រក់បុងជាអាមិទេទ ។ ប្រគល់ជាត់ដើមបង្ហែង ហើយសំខាន់ជាយទេនង ។

២-យុទ្ធភន់ យុទ្ធសោះ (ការបូងជាតា)ក្បែរ ហេការសាស្ត្រ ក្បែរសង្គ់ផ្ទះ ក្បែរ ធ្វើដីណែកី
និងមន្ត្រអាកមេដៃៀង ដូចជាការសូត្រកុងពិធីបុងជាយញ្ញ ។

៣-សាមិទេទ(សាមេះ សម្រួលពិភោះ)ជាចេរ្យេង ពាក្យអន្តរកសម្រាប់សូត្រថ្វាយ
អាមិទេទ ព្រះពារ ដូចជាប្រះព្រះព្រៃ ។

៤-អច់រវេទេ : ជាអអុបទមន្ត្រអាកមេតាតា សូត្រដឹងឱ្យឱ្យបានសម្រេច បំណុលដឹងល
ជាសេចក្តីផ្លូវការបនសំអ្នកស្រុក ដោយប្រើគិតខ្លួន ប្រកវេទជាគោល ។ ការដឹងលបង្កើតជាបាក់
វិញ្ញាប់(ពណិ)មកពិតិភាករុង បានដើរីមយកដឹងល ឱ្យកុមិ ធ្វើជាកម្ពស់ទិន្នន័យសំខ្លួន ។

វិញ្ញាប់មាន :

-វិញ្ញាប់ប្រាបេ	-បុញ្ញជិត
-ក្បុរេយ៉ែ	-ស្អែច ប្រអភិជន
-វិស្សុ	-ប្រជាកសិករមានសេវាកាត
-សុទ្រ	-(ខ្ញុំ បាន)វិញ្ញាប់ជុំដឹងលទ្ធផលនៃការ ឡើងនាយពី

វិញ្ញាប់ដៃៀងទេទ ។

ចំពោះប្រធែទ និងយុទ្ធភន់ដូចជាយើងចាប់បានអធិប្បាយពីខាងលើរូចរកយើងរាជ្យភាព
បញ្ហាសំខាន់ចោរទេរីងទេ ។ ចូច្រេះពន្ល់ទេនេះយើងសូមបក្ស្រាយសាមិទេទ និងអច់រវេទេដឹងល
មានឱ្យធមសារដូចតទៅទេនេះ ។

លើកទី៣ :

ធមកដោយយើង្វាតា លទ្ធនវត្ថុរមានការសមរម្យ គេកំប្រព្យិជ្ជី នូវសេតកមកនៅត្រីមនៃចិត្តី៖

-ត្រែត្រូវ

-ត្រីវិស្ស

-ត្រែតសុវ

គេយកត្រែត្រូវបាន ជាបោរុបធិនីរួចរាល់ លទ្ធផ្រាយនេះថា លទ្ធប្រាបុណ្ណោះដែលមានភាពប៉ាមួយទូទៅនឹងពីរខ្សែតិត្តិកៈ

-លទ្ធអាត្រូវ

-ឧបនិវេះ

លិកទី៥៖

ធមកពីលទ្ធប្រាបុណ្ណោះមក មានត្រោតពួកសាសនាកំពង់ខ្សែក្រោង សាសនាដែល (ក្រោយពីឈ្មោះដីនេះដែលជាប្រជាពលរដ្ឋ) ។ សាសនាជាម៉ែនពីរនេះសុមី មានតាមការណ៍ដែលក្រោមក្រោម ហើយជាតុក្រប់រាយប្រជុំដែលនឹងត្រូវកំដោយ កំពង់មានតាមបំណែងផ្ទាល់ច្បាស្រោះ ដើម្បីមានបនិវត្តន៍ដោយឱ្យមួយស្តី ហើយប្រាប់ចំណេះដីសាសនាប្រាបុណ្ណោះ ដែលជាបោរុបតុសិរីមេ សាសនាប្រាបុណ្ណោះភ្លាក់ខ្លួន ។ ពួកនេះកំពង់ខ្សែក្រោមបិទិនឹងត្រូវយើងដែលក្នុងលទ្ធផ្រាយនេះមួយជាង ទៅឡើង ។ ដោយយល់យើង្វាតា ជាក្រុងលទ្ធប្រាបុណ្ណោះនឹងរមាប្រសិទ្ធភាព ហើយកែវិញ នូវបច្ចេកវិទ្យាដោយប្រាបុណ្ណោះ និងក្នុងលទ្ធប្រាបុណ្ណោះ ។

អំពីទី៦៖

ក្នុងវិទ្យាអេវេរោះត្រូវណាស់ ពេលយើងដោរីសយកតែទេរោះសំខាន់ៗ ដែលជាមួយកំណែងមួយជាតិ ទេរោះមាននៅលើបានសុទ្ធតិ ក្នុងអាកាស និងក្នុង បានមួយស្តីលោក ។ ការ

ដែលនៅក្នុងកំឡើងខ្លួនភាពយ៉ាងនេះ អារ៉ាស្តីមកពីលក្ខណៈ ឱ្យស់ ចាប ឬ អារក់
របស់ទៅវា៖ នេះជាមួយ ពីពាណិជ្ជកម្ម និងគុណភាពម្រួតឃើមលក្ខណៈ?

- ព្រះព្រោះ : ពំណោមស្រាម ជាអ្នកហើយពី និងរវ៉ា ។ ក្នុងសិល្បៈ គេពេងឆ្លាក់ជា
មនុស្សជីវិករាលបី ការំចាស ពូជោ និងកង្វៀនី ។

- ព្រះអតិថិជ្ជៈ : ពំណោមត្រឹម ជាសារក្រឹមអំពើលូរបស់មនុស្ស ។ ជាមនុស្សរាលពី
ដែបូន ជីទៅពេល ការំពូជោ ត្រឹមចន្ទះ ជិត និងស្អាបប្រា ។

- ព្រះវិរុប្បុជាតិ : ពំណោមត្រូវមិនមែនទីក្រុងការ ជាអ្នកចាំប៊ាំង និងសេចក្តី ឬ អារក់ ។
មានរូបជាមនុស្សជីវិក បានក្នុងក្រុងការ សេចក្តីឱ្យមនុស្ស ។

- ព្រះអាមិត្យ បុព្រះសិរិយា : ហើយព័ត៌មានពី ជាថោក្រោមការសេចក្តីឱ្យមនុស្ស ។
មានរូបជាមនុស្សជីវិកទេស់ អង្គូយលើផ្តាសម្បុក មានពន្លឹមចេញពីខ្លួន ។

- ព្រះចំពោះ : ពំណោមនៅសោររាលកាត ជាអ្នករក្សាបុរិជាតិ មានរូបភាពប្រហាក់
ប្រហែលមិនប្រះអាមិត្យដោយ ។

- ព្រះយមេ : ពំណោមរណកាត អ្នកជាក់ទោសឱ្យមរណៈ ជាបុគ្គលមានរូបជាមនុស្ស
ជីវិក ការំពូជោ មេឡូ ដីបាយ ជាន់ ការិតស្អោត ។

- ព្រះព្រៀងព្រាណាជិ៍ន : ទៅពោះថែរក្សាបុរិជាតិ និងហ្មាមសង្គ្រោះ ។

- ព្រះពាយៗរាយៗ : ហើយពីរូល ពំណោមកម្មាធោះ និងលោក្រឹន មានសេស ជាន់និង ។

គុណភាពម្រួតឃើម ឬ លក្ខណៈវិសេសនានាដីប់ជុំផុំចោះជាតាំ :

មហាផ្ទៃ : - ភាពធំចេង , មហិមា

ិត្យ : - ភាពមិនប្រប្រល ជាសំបុរុ

ស្រុកត្រៀមតាករុណា

ទេដៃ - ពីឱ្យ ព្រចេនប្រចេង

ពល់ - កម្លាំង

វិបុល - ភាពបិរិយុទ្ធសាស្ត្រ

មជ្ឈតា មិនលំអេរ៉ា

សព្វពុកា ដឹងសព្វគ្រប់

អំពើមួលស្សី

គេចែកមួលស្សីជាឯោវិញ្ញុ: គិតិ១ វិញ្ញុ: ព្រាប្រុណី ជាអ្នករករាយសាសនា មានចំណោមឲ្យជាតិ
និងជោរយដែលមួលស្សីចាំងម្នាយ ។ ពួកគេស្សីកពាក់ស ។

២-វិញ្ញុ: ឃុំត្រូវ ជាម្នាស់ដែលដី ជាទាបាយរក្សាថ្មីកនៅស ស្សីកពាក់ ក្រហម ។

៣-វិញ្ញុ: នឹងស្សី: ជាអ្នកប្រកបកសិកម្ម ពាយិជ្ជកម្ម ស្សីកពាក់លើរឿង ។

៤-វិញ្ញុ: ស្សីកពាក់ខ្លា ជាតុ ហើ ទាបជាងវិញ្ញុ: ធនឡើត ។ ពួកគេចាត់ទុកជា
ជារឿង: ចោកទាបជាឌីប័ណ្ណ តាមសិរីភាពនេះ ។

ការបង្កើតឱ្យមានវិញ្ញុ: ខសតាប់បន់ គិតំមេនមួលស្សីជាអ្នកបង្កើតនេះ គេចោ
អាចឱ្យពជាអ្នកបាយពាក់ផែកក្រិពទុករួមកបើយ ដូចំនេះវិញ្ញុ: និមួយា មានករណិកធម្ម
ពិសេសសម្រាប់បំពេញ រើយតុមានការកែប្រែឡើយ ។ កំបុះនូវទោះជាយ៉ាងនេះកើតពេញវិញ្ញុ:
នៅក្នុងវប្បធម៌ខ្លា ពំដែលមានលក្ខណក: គិតិវិនិច្ឆ័យនៅលណ្ហារឡើយ ។

តើមួលស្សីមានកំណើពយាយដូចមួលចុខេះ?

អំពើមួលស្សីវាទ

ជូនជាលោកៗដែលទទួលថា (មនុស្ស) មានកំណើតពីសការ៖ ដើម្បីសង្គស គឺត្រប៉ែន
ក្នុងមនុស្សវាទៅកំណើនបាយមនុស្សមានកំណើតពីសការ៖ ដើម្បីសង្គស ដែលមានឈ្មោះថា អាត្រូន
ក្នុងសម្រាប់ខ្លួនគឺយិចរាយម៉ាក កាលដើម្បីរួចរាល់ ត្រប៉ែននិងអាត្រូន សិរីនៅក្នុងភ្នាក់ជាប់កសារ
សការ៖ តែក្រោយមកអាត្រូន ហើយ ជាចំណេញពីត្រប៉ែន ហើយចូលទៅក្នុងរូបការយើងយ៉ា ។
ក្នុងពេលនោះហើយ កម្លឹងដែលជាអំពី បុរកម្មានម៉ោងកំពើកំណើនឡើង ។ កម្លឹងនេះ ជាបុរាណកុ
ធ្វើឱ្យ អាត្រូនិនកំពើស្ថាប់មិនចេះឈប់ឈប់ ដែលហេត់ថា សំសារ៖ វិជ្ជសម្រាប់ ។ ហើយកម្លឹង
មិនឈប់ ជីវិតីកំមិនឈប់ ហើយកម្លឹងអាត្រូន ជីវិតីកំអាត្រូន ពេលនោះកម្លឹងដែលជាអំពី
បុរកម្មានម៉ោងកំពើមានឡើង ។ កម្លឹង ជាបុរាណកុធ្វើឱ្យអាត្រូន ឲល កំពើ ឲលស្ថាប់ ។
នៅពេលកើត អាត្រូនមានចូលទៅក្នុងរូបណាមួយដែលស្ថាប់ រូបនោះត្រូវឱ្យនាសទៅកិច្ច
តែអាត្រូនិនស្ថាប់ទេ កំចូលទៅក្នុងរូបមួយឡើង យ៉ាងនេះជាការ ទៅតាមអំពីដែលខ្លួនបាយ
កសាយពីមួនមក ។

ជូនច្រេះ កម្លឹង ត្រូវបាយទៅកិច្ចកម្មានម៉ោងម៉ោងរូបច្បាប់អាត្រូនិនកំពើ ឲលស្ថាប់មិន
ចេះអស់មិនចេះហើយ ។ ការិនលីលក្នុងការកើតស្ថាប់នៅអាត្រូន មានឈ្មោះថា៖ សំសារ៖ ។

អំពីចម្លើជាតិ

សុទ្ធដែងជាកម្មានម៉ោង បុសការ៖ ផ្សេងៗដែលមានអាជីវិតណាមួយតែលាយ ជូនច្រេះបាយ
រូបរាយជីវិត វិញ្ញាណដូចជាបាយមនុស្សដែរ ។

បញ្ហាសុខ៖ ក្នុងលទ្ធផ្លូវនៃទេរសភា

ក្នុងលទ្ធផ្លូវការកំចូលក្នុងលទ្ធផ្លូវការ ទេរសភាស្រាយបញ្ហាសុខ៖ របស់មនុស្ស ឈាមជាសិទ្ធិ ។
គេចេកសុខ៖ ជាមួយប្រកេទេះ៖

-សុខចម្លើតា ជាសុខក្នុងលោកិយ ត្រូវបាយមួយជាមួយទុក សុខនេះមិនប្រសើរទេ ។

-បរមសុខ៖ ជាសុខភូមិបរាងលាក ឬអំឡុងបីសុទ្ធមិនលាយទ្វោយឯមទុក ទ្វីយ ។
តើសុខជាតី៖ មុនវិនិមិនសុខ ត្រូវដឹងជាតីជាទុកសិន ។

-ទុក តាមលទ្ធនៅជាការជាថែងពេញ រាយអាត្រូន និងព្រាប់ ហើយ អាត្រូននេះ
កំចុលលាយទ្វោយឯមិនលាកជាតុកដើម្បីតុលាបីសុទ្ធមិនទុក ហើយទៅភ្លាប់ និងអមិន ។ ដែរណា
អាត្រូននៅតែវិលកើត ឲលស្អាប់ទៅកូនសំសារ៖ ជាបនោះអាត្រូន ិនិមាថឲលព្រមទ្វោយឯមទៅជួល
និងព្រាប់និងបានទ្វីយ ។

ការលាយទ្វោយរាយជាតុបីសុទ្ធ និងជាតុព្រៃតព្រាត បណ្តុលិច មនុស្សតុលិចលិចការ
ពិត គឺមានអវិជ្ជា ។ ដើម្បីបំបាត់នូវទុកនេះ គគ្រឿវិស័ូនរកសុខ ។

តាមរបៀបណា?

អំពីសុខវិធី

១. និមិត្តផ្តើមសុខចម្លាត់ :

-ត្រូវគោរពវិញ្ញាប់ ប្រចាំពេលករណីយកិច្ចនិមួយារបស់ខ្លួន

-ត្រូវវិធីពិធីប្រជាយព្យាល់

-ត្រូវចេនវិទ្យាឌីមួយារាណ គឺចេនវិទ្យាឌីមួយារាណ បុសជាបុស

-មានវិជ្ជាយល់ទៅបងកសារការវិវាទ (ព្រាប់ អាត្រូន)

២. និមិត្តផ្តើមសុខនូវ

ជួលជាបើយឯងបានដឹងមកហើយ បរមសុខជាសុខភូមិបរាងលាក ជាសុខ បីសុទ្ធភាព
រកបាន ។ តាមដោនៈបរមសុខ គឺអាត្រូនមានឲលទៅជួលបន្ទិង ព្រាប់ ត្រាយពីមានវេដ្ឋានខ្លួន
ឱ្យផុតពីលាក់ (ករម្យន) ។

ម៉ារោងទៀតសំសារ: ឯធម៌អវិជ្ជាគ្រោះដើម្បីស្ថាពហិសុទ្ធសិន ធើបអាចទៅរូមបាត់ជាមួយ
ត្រប៉ុទ័រដែលជាបាត់ពុំដឹង ពេលខោះអាត្រូនលែងមានទុក ហើយបានចុំពសស្សេះពីរគ្រឿងសោ
ហ្មងទាំងឡាយដែលតែហៅថា មោក្ស ។

កំបុងនេះ ដើម្បីសម្រេចទូវមោក្ស គេត្រូវអនុវត្តនិងពិនិត្យចំណែកទៅ:

-ត្រូវចេះនៅទីក្រុងប្រព័ន្ធដែល:

-បូសជាប្រសិនដែលមានពីរយោងគឺ:

១-ពីរវិធី (បូសស្អុង-ចិត្តសិរីប្រជាធិថីមួយឱ្យអាជីវពសហយិត្ត)

២-យោគនិធី (វិធីទូទាត់ដូរិច្ចិកឱ្យស្ថាព ពោលគឺត្រាយសល់នូវ
លោក: ទោស: មោហោ: អបវិធី ហាត់ប្រមូលអារម្មណីវិតាសានិងមួយកន្លែង) ។

-ត្រូវយលិរិជ្ជា ឯធម៌កសារភាគ: ដែលជាការភីស្ថាយ ការភ្តាក់រីក
ហើយត្រូវឱ្យមានសំណង់ថា ត្រប៉ុទ័រ ឯធម៌អាត្រូន ជាកសារភាគ: ហើយ មនុស្សកី សត្វកី
ធម្មជាតិកី កំសុទ្ធដែលជាត្រប៉ុទ័រទាំងអស់ ។

ត្រូវពិនិត្យទូទាត់ខាងលើនេះ លទ្ធផលបានឱ្យតម្លៃយោងដែលយោងខ្ពស់ លើមនុអាណាព
លើការបំផ្តល់ ការសរសើរអាជីវព ពោលគឺការពិនិត្យបាក់របស់មនុស្សចំពោះអាជីវព
ហើយត្រូវចេះបន្ទាក់តម្លៃមនុស្សខ្លួន ។

លទ្ធផលស្ថាព

ជាបច្ចុប្បន្ន គប្បីត្រូវដើមជាមួយសិនថា ក្នុងលទ្ធផលរាងកំសុទ្ធលទ្ធផល គេខៀវដោះស្រាយ
បញ្ហាសុខ: របស់មនុស្សជានិច្ច ។ ក្នុងត្រប៉ុទ័រយិយម គេចែកសុខជាមួយ ប្រកែទៅ:

-សុខចម្លាក់ គឺជាសុខក្នុងលោកកិយដែលបាយច្បែរឯងទុក

-បរមសុខ ជាសុខក្នុងបរណាក ដែលខ្ញុំខ្ពស់បិសុទ្ធភពមានបាយច្បែរ ឯធម៌ទុកទិញ ។

ម៉ារោងទៀត មនុស្សលោកអុនិងដឹងសុខ ព្រះស្ថាប័អីជាមួកសិទ? ទូក ពាយលទ្ធផលទីនេះ គឺជាការដោចចេញរវាង អាត្វែន និង ព្រៃយ៉ាន ហើយអាត្វែននេះ កំចុះលោយចូរជាមួយជាតុ ព្រភាពប្រាណ មិនបានសុទ្ធប់ ហើយទៅភ្លាប់និងកម្លិះ ។

ដែលបានអាត្វែន នៅពេលកើត ឲលស្អាប់កុងសំសារ៖ ដែលបាន អាត្វែនតុំអាចឲល ព្រមួយប៉ែងដឹងព្រៃយ៉ានទានទៀត ។

ម៉ារោងទៀត ការលាយចូររវាងជាតុបិសុទ្ធនិងជាតុប្រជាពលរដ្ឋបាន បណ្តាលសិរិយ មនុស្សយើងពុំយល់ទូរការពិត គឺមានអវិជ្ជា ។ ដើម្បីប៉ែងបានទូទៅទូក នេះ មនុស្សព្រះពេរកសុខ ពាយវិធី៖

១-វិធីបង្កើតសុខផ្លូវការ

- ព្រះពេរក វណ្ណៈ
- ព្រះប៉ែងបាន ករណីយកិច្ចនិមួយារបស់ខ្លួន
- ព្រះថែ មនុអាតុម គឺថែនវេទកុងព្រៃយ៉ាន
- ព្រះថែ បុសជាប្រជិះ
- ព្រះថី បុជាយព្យុ
- ព្រះមានវិជ្ជា យល់ទៅងកសារភាព៖ (ព្រៃយ៉ាន អាត្វែន)

២-វិធីបង្កើតបរមសុខ

សុខកុងលោកកិរិយជាសុខដែលពុំបិសុទ្ធដុល្លារជាសុខ ក្នុងបរាងលាក ដែលក្រោរបានលាយសំខាន់ ។ គោលដៅនៃបរមសុខ គឺអាត្វែនទានវិល ទៅដូចបន្ទីនិងប្រាប់ ព្រាយពីរដោះខ្លួនឱ្យដឹងពីកម្លិះ ។ ម៉ារោងទៀតយើងព្រះថី យ៉ាងលាយឱ្យសំសារ៖ និង

អវិជ្ជាណីសាតបិសុទ្ធសិន ទីបាបអាថេឡូរមានាពាត់មួយ ព្រហ្មនៃដែលជាតាតុដើម ។ ពេលនេះ អាត្រូនឹងអាថេឡូរកិច្ចិកុក្ខ តីក្រឹមសោ- បុង ដែលគោរ់ថា មោរោះ :

កំបុង មនុស្សព្រៃវេអនុវត្តនិងចិត្តចធានេនេះ ដើម្បីនឹងសរប្រចល់ មោរោះ :

១-ពហ័និច បុងសុខចិត្ត ឥសុខ្យាត្រាច់ ដើម្បីឱ្យអាជីវិេសសប្បាយចិត្ត ។

២-យោគវិច វិចុទ្ទានាមជូរិច្ចុរៈរាប់ទូវ លោក៖ ទោស៖ មោហ៊ៗ ។
ជ្រុវហាត់ប្រមូលអារម្មណីឱ្យសិតនោមួយកន្លែង ។

៣-ត្រូវយលិជ្ជា និងការដែលជាការរាជការរីក ហើយព្រៃដើមឆ្លាត់ថា ព្រហ្មនឹងអាត្រូនឹងជាប់អស់ការការ ក្រាតីនេះមនុស្សព្រៃវេអនុធតែម អាជីវិេស ហើយព្រៃបន្ថោក ពេម្បមនុស្សខ្លួនបាន ។

នៅនីយមបានជុំតាល់តែទៅ ពួកព្រាប្រុណីបាននាំត្រាគារពារប់អានព្រះអាជីវិេស ខ្ញុំអីសំមួយអនុធនឹងទៀត ដែលមានឈើៗប្រពេលនិងព្រាប្រុណី តីព្រះព្រះ ប្រពេលនិងមបានបន្ថែមការពីនៅទៅនីយមមកចាប់កំណើនទៀតទៅឱ្យប្រពេលនោរកុងផ្លូវខែនគេន.ស ហើយបន្ថែមជិតរបុពជលសភាពរួចរាល់នៅគ.ស ។ លទ្ធផ្រាប្រុណីពីមែនជាលទ្ធឌី ដែលពួកព្រាប្រុណី បង្កើតឡើងឱ្យបែកទៅ ពិលទិចាស់នោះទៅ តីថានស្សែន៖ ទីសិនិតនោរកុងលទ្ធឌី នៅពេជ្ជាមូលដ្ឋានមួយដែល ។ លទ្ធផ្រាប្រុណីនេះមានជិតរួមរឿងបន្ថីចម្លោមឱកុំពោន់ដែលដែលមានជំនាញនឹង លទ្ធឌីទៀត តីពួកលទ្ធឌីនឹងដែលលទ្ធឌី ។ ទំនាក់នេះជាករម្មអនុញ្ញាតនូកព្រាប្រុណីឱ្យខ្សោរក មធ្យាបាយយ៉ាងណា ដើម្បីរៀបចំលទ្ធឌីរបស់ខ្លួនឱ្យការនៅពេល ប្រសិរីរួច្រោះ ចូលជាលើកយកទ្រិស្ស ទស្សន៍ទាំងបុក្រាសមកចេងក្រោងជាក្យែង វិធីសាស្ត្រ គម្ពី ឯករាជ ពេជ្ជាសំរួច្រោះ ។

ក-បញ្ហាតិឱ្យកុងព្រាប្រុណីនិយម

ជូនដារវេទិយមដៃ សម្រាប្រាបុណ្ឌីយមនេវតិចិត្តម៉ែទោលើ អម្ចិរវេទ ។
តែក្រពិតម្ចិរវេទ ពួកប្រាបុណ្ឌីមានហើតុធដើម្បីម៉ែមទៀតមុខដារ កំណាពុរ
ធយ្យាករណី ការចេងក្រោមវេទនានុក្រម ការថែងកំណាពុរដារដើម ។ ក្រាតិនេះទៀត នៅមាន
អតុបទអក្សរសិរី និងសម្បនិជ្ជា ។

អតុបទអក្សរសិរី

អតុបទដែលគឺយមនាមជាមគមាន មហាការណ៍ ភាគាយណ៍ ធម្មសាស្ត្រ ឬកណ
ត្រូ ។ អតុបទនិស្សនិជ្ជាដែលចងក្រោមជាលើយ្យាមហ័ថា ធនសិនមាន

- ស្មាយ៖ ជាលិស្សនិភីទុរិទ្យា
- វិសេស់ក៖ ជាលិស្សនិអតុបទិជ្ជា
- សំខ្បៅ ជាចម្លើជាតិជ្ជា
- យោគ
- មិចំសា (វិញ្ញាបណ្ឌសាស្ត្រ)
- វិទម្ភៈ : បញ្ហាជោះស្រាយដើម្បីរកមេក្ស ត្រូវឱ្យជា អាតីន
និងត្រូវឱ្យជាបងកសាករៈ ។

ប្រភព និងលក្ខណៈពុទ្ធ

ក្នុងសម្រាប្រាបុណ្ឌីយមនេវ គោនោវតិចិត្តមុខដែល អាចរកស្មួំ
យើត្តិគឺជាទុទ្ធមានប្រភពពីអាជីវេ ។ ផ្ទុច្ចះ :

- ១-ពុទ្ធនេះជាអំណោយរបស់ភាគីទេមកមុស្សដោយស្រុំ៖
- ២-ពុទ្ធដែលឱ្យមកបុសិ និងប្រាបុណ្ឌីដោយស្ថាផិ-សិទ្ធិ ។
- ៣-ពុទ្ធដែលជាអត្ថាជិប្បាយពន្លឺសំបុរសប្រាបុណ្ឌី ។

៤-ពួនិដែលពុកត្រាប្រុណីបានពិចារណាស្រាវជ្រាវដើមការទ្រួត ។

ជូនចេះ ពួនិទាំងអស់នៃមានពម្លេដាចីបំផុត ពុំអាចរកពួនិធម្មណាដែល សរើមចូវសង្គ័េស្ថេសច្បោះបានឡើយ ។ ជូនចេះហើយ គេត្រូវតែគោរពមួយវិញ្ញុ៖ ត្រាប្រុណីដ៏ដាច់ខាត ។

-មនុស្សណាក

-បាតដាល ប្រនរក

លោកទាំងនេះ មានចំនាយកចំនួនអាជីវកម្មចំណែកដោយត្រូវពិភាក្សាបានឡើយ ។ ឧបមាថា៖ មនុស្សអាជីវប្រើម្នាក់អាជីវកម្ម ពាក្យអប្បរករធ្វើដោយបានបើស្ថិតិថ្មី ។

ទេវអាចចួលមកអនុវត្តន៍ដោយក្នុងសង្គមមនុស្ស ដើម្បីចូលរួមដោលមិត្តភក់ ។ ជូនកាលមនុស្សអាជីវកម្មទីមីនឹងបាតដាលបាន ជូនចោចេះទៅ បានកុងម្នាក់ ប្រនរកឡើងទៅ លេងទីកន្លែងប៉ានមនុស្ស ។

លោកវាយ (ត្រីស្ទិទ័រីពណ៌) ៖

ក្នុងលទ្ធផល ត្រីស្ទិដែលពួរឱ្យលើការបង្កើតលោកមានពីរយ៉ាង៖

-ត្រីស្ទិសិទ្ធិនៅលើនៅទីយិមិយម ។

-ត្រីស្ទិនេះទីយិមិយម ។ លោកកើតឡើងដោយមានពេរដាម្នាក់បង្កើត ។ នៅរៀង៖ មានលេខាងនៃក្នុងត្រាបាមការឯធម្មក្នុងសម្រាប់មិនមែនយុទ្ធសាស្ត្រ ។

១-ក្នុងសម្រាប់បិតា គេចាត់មានអាជីវពេលយ៉ាវ៖ បុរសេះ បានបង្កើត ឲ្យបាកដោយធ្វើពិធីបុជាបាយពួរ គិតាប់ដែលដើរបុរសការ ហើយទម្ងាក់មួយភាពបួន ចុះមកត្រាមបង្កើតដ៏ទិន្នន័យ និង ក្នុង ខ្សោះ មនុស្ស សព្វ ... ។

២-ក្នុងសម្រាប់ត្រាប្រុណី៖ គិតានិទេព្រជាប់តិ ដាម្នាក់បង្កើតដោយ ជូនកំដោនូន ។

៣-ក្នុងសម្រាយឧបនិសទេ : គេចាប់ព្រហ្មដាចោកបង្កើតលោក មនុស្ស ស្ត្រ ធម្មជាតិ ។ ព្រហ្មដាសភាគរោះដើម ហើយបែងការកើតជាលោកក្រុបបែងយ៉ាងទាំងអស់ ។ ផ្ទៃច្រះ លោកជាសភាគរោះកើតឡើងដោយសារអាជីវិ៍ ជាចោកបង្កើត ។

ការបង្កើតគោលគិតសំខាន់៖ គេថែកព្រាយបញ្ជីជាពីរពុក៖

-គបាបពិព្រាយបញ្ជី

-សមណ្ឌព្រាយបញ្ជី

១-លទ្ធផ្លូវចាយ៖ សម្រាប់រាជធានីឱ្យពុកព្រាយបញ្ជីប្រព័ន្ធ ឱ្យឱ្យសាតបិសុទ្ធបិសុទ្ធបុចពុកព្រះព្រាយ ។

២-លទ្ធផាត់ម៉ោង៖ អប់រំមនុស្សឱ្យចេស់អិតសំអាយ អាត់ម ឱ្យសាតបិសុទ្ធប្រាសចាកសុវត្ថិសុខ (បរមសុខ) ។

៣-លទ្ធផិតិមិត្តិសទេ : អធិប្បាយអំពីការស្វែងរកវិធី ដែលឱ្យឱ្យព្រាណឱ្យជួរពីក្រុងសំបុរាណទំនាក់ទំនាក់ ប្រយោជន៍និងឈាមពេរកបរមសុខ ពាមរយៈធប់សិរោគវិធី ។

បញ្ហាការ៖ ក្នុងព្រាយបញ្ជីនិយម

អំពីលោក : ឱ្យឱ្យក្រុងសំបុរាណឱ្យអស់កម្មិះ ឱ្យម្យោទៅផ្ទៃប្រព័ន្ធនិងព្រាយបញ្ជី និយមនាមថែកលោកជាបីប្រភេទផ្ទុចដៃទីឱ្យម៉ោងដែរគឺ នៅលោក មនុស្សលោក និងបាតជាល ។

លោកសិមុយៗថែកជាបីថ្មី ទីបែងបន្ទាត់ថែកជាបីថ្មី ជម្លើថ្មី ហើយថែកជាបីថ្មី កណ្តាលជម្លើថ្មីបានក្នុងព្រះសុមេរី ។

អំពីទោះ : គេបានសង្គមយើរចានស្មោះទៅវិញ ក្នុងព្រាយបញ្ជីនិយម ពីបែកពិសម្រាយនៃនិយមទេ ត្រាន់តោយការប្រែប្រឈមទាំងក្នុងការលើកតម្លើង អាជីវិ៍ពាណិជ្ជកម្ម ។

ពេម្យទៅលើអាជីវិតជាពាមអ្នកមាន : ព្រះព្រៃណ ព្រះវិស្ស ព្រះសិរី (ពេញ) ។ ការអិយម លើកពម្លឹងអាជីវិតជាពាមអ្នកនេះ បានបង្កើត នស្សន៍ ចិត្តមួយទៀតហៅថា ត្រីមួត ។

១-ព្រះព្រៃណ : ជាអ្នកបង្កើត គុបចេងរោភកម្រិះ មានបានខ្លះខ្លែង នៅសម្រាប់ព្រះព្រៃណដោយមាន :

-មុខទៅ ដែល : កេរណឯកណ្ឌូ (អាជីវិតិសទាំងទៅ) ឱ្យដែល ប្រសាប្រាត ការពិធី ជាសមូលមួយខ្លួន ។

-មានកំណើត ពីសុភាសជាអ្វីរមួយ ហើយសុំមកខាងលើកើត ជារេប និង

-យានដិសី មានសត្វហង្ស មានមហ៌រីយោះ សរសើរ និង កូនបី ។

២-ព្រះវិស្ស ប្រព្រះនាករយណ៍ : ជាអ្នកគ្រប់គ្រង ដែររោភកម្រិះថា ឯករាជការ សុខសាន្តជារបៀបរៀបរាយ ។ ព្រះវិស្សមានឈ្មោះជាប្រើ នៅត្រីត គឺព្រះរាជវត្ថុ នាករយណ៍ ហើយអនុត្តិ ។ នៅសម្រាប់ព្រះវិស្សដោយ :

-ក្រាលមួយពាក់មួយកម្មុល

-មានអុំមុល យានដិសី សត្វគ្រឿង ប្រព័ន្ធដែលមហ៌រី នាមលក្ខិ តំណាងទ្រព្យសម្រិត នាមស្រី តំណាងសោរករាបាពមានករណីមួយ ។ កូនមុខខាងជាអ្នកគ្រប់គ្រងដែររោភកម្រិះ ព្រះវិស្ស តែងតែបែងការជាអវត្ថារ (អ្នកតំណាង) ។ ពេលក្រើងនេះ ករួម ចុះមកកើតក្នុងបាននរក ហើយចូលចូល ប្រជាបន្ទាក់អារក្ស ដែលតែងតែបែងបែងប៉ុណ្ណោះ បំផុតប៉ុណ្ណោះសេចក្តីសុខដែលអាជីវិតជាបាក់មក ។ កូនអវត្ថារមានជប់មុខបែងការជាប្រើ ចូលមកកូនសមុទ្រកុំឱ្យមានទីកន្លែងជាអរណីក ដើម្បីជួយរក្សាអីដែលមានខ្លួចចោរដ្ឋ ហើយទ្រក់ ។

៣-ព្រះសិរី ប្រព្រះសុំរោះ :

ព្រះសិរី៖ ជាអាមិទេបអ្នកលោកដែង បំផ្តាញព្យាល់ហាចែង ។ ព្រះសិរី៖ មានរយៈ
ត្រីនឹងបែបយាយ៖

-ព្រះអស្សែ៖	-ព្រះវ្វេះ
-ព្រះឧត្រ៖	-ព្រះអរបៀរ៖
-ព្រះវេរ៉ា៖	-ព្រះហារ៖
-ព្រះមហាផ្ទៃ៖	-ព្រះស្រីខវរស្សោ៖

ព្រះសិរី៖ មានកំណើនធម្មោះថាគិត្តកំណាក់យោម ដែលប្រកំឡុងពីចិត្តឱ្យ ព្រះព្រាយ ។
ខ្លួនឡើងត្រូវបានរាយការព្រះព្រាយ និងព្រមិនូ ជាសរសរ ក្រើងមួយជំហើយនៃ
រកធីបំផុតគ្នា គឺតិចម្បៃរាយរាយព្រះព្រាយ និងព្រមិនូ ជាសរសរ ក្រើងមួយជំហើយនៃ
រកធីបំផុតគ្នា ។ គោត្រីនឹងបែបងារ បុទ្ទានុភាពព្រះអស្សោ ជាលិង្ឋ (ជាសិរិលិង្ឋ) បុលិង្ឋព្រះអស្សោ
ហើយដែលគេទុកជារគ្រឹងសម្រាប់ គោរពបុជា ។ គោត្រីនឹងបានចិត្តពណិត បុប្រជះ ។
នៅសម្រាប់គ្នា គោត្រីនឹងប្រារព័ន្ធសាយឡើងអំពីកំណើន ដីដុត និងមាស ។ លិង្ឋខ្លះមាន
ភាក់មុខព្រះអស្សោរមានរយៈថាមុខលិង្ឋ ។

សម្រាប់គ្រាយឱមកឡើង គោមានសាយរូបព្រះសិរី៖ជាបុរាណដៃខែឆ្នាំ ដូចជាមុនស្សី
ដែលប្រុងសក់ ដែលមានលំអច់ដោយចំណុចព្រះថ្មនូវហើយមាន ត្រូវកើត មួយស្ថិតិយោថែកកំ
កណ្តាលជ្រាស ។

តំណាង៖ មានឡើងផ្តើ ឲ្យក ត្រីសុលិ ស្ថា ដីប ដូ ខ្សោ ខ្សោមួយច្បាយ ឈបោដីក្បាល ។
មានប្រពន្ធគី៖

មុគិ ឬមា គោរី កាលី ឡើ កុមារី ស្និ បវិតិ មហាថី ។

ព្រះសិរីមានកួន : ស្អែក ហាន់ អ្នកប្រសិទ្ធភាពសម្រាយ និងព្រះគណៈសេដ្ឋកិច្ច ដែលជាថែរតំណែងវិញ មានខ្លួនជាមុនស្សី ក្រោមជាតិ មានកកដៃមួយទេ ។ កូនទី២១៩៦ ជាក្នុងរបស់មហាផ្ទិទ្ធេ ។

ក្រោមពីរូបព័ត៌មានទាំងនេះ គេសរើអ្នករួមរាយបានព័ត៌មានព្រះសិរីដែល ព្រឹត្តិក្រុង ដែលមានឈ្មោះថា : ហាន់ហាន់ ។

នូងព្រះព្រាណពុទ្ធសាសនា មនុស្សអស្សារមាយ មនុ បុស្សី យោគិន ជីវិត្យ គុរូមហាត្វេ (មនុស្សដែលលីបង្ក្រប់យោងដែលជាល័ក្នុងភ្នានជាប់ជិតកែវិស័យ សម្បត្តិភាគិយ) ។ ម៉ោងទេរៀប គេកើតឡើងដែរនូវសង្គម មនុស្ស អារក្ស អស្សី នាត យក្ស កុព គោរីដែលមាននាមតិបន្ទាប់ខ្លួយ ។

ប្រាជ្ញិតិយប

ក-គំណើគ្រប់ព្រះព្រាណ និងការសារនៃលាករបេស់ព្រះព្រាណ

ពាមពេទ្ធី ព្រាណបារណាំគេឱយមថា ព្រះព្រាណគឺជាប្រព័ន្ធដីសុទ្ធមាស មួយចំអស្សារម រើបីយដែលអំណួននៅលើអាកាសអស់មួយមិនកម្រិះ ។ សុទ្ធដោយបេកជាលើផ្លូវការខាងលើជាមួយ ខាងក្រោមទៅជានី រើបីព្រះព្រាណបាន សារអំពើត្រប់ប្រការ ក្នុងទេរៀបលាកដែលកូលមនុស្សលោកដែង ។

នូងចំនួនមនុស្សលោក ព្រះព្រាណបានការណ៍ត្រូវបានបង្ហាញដោយជាបុងបង្ហាគ ដើម្បីបំផ្តាក បាបអកុសលិក្ខអស់ រួចទានបង្កើតិកមករលកតំភើរុងនៅ៖ ។ ពមកត្រូវតាមិបបង្កើត ព្រះអ្នក សិន សមុទ្រ រើបីបង្កើតិក្ខុមាយរក្សាទាតិ សង្គមនានា និងមនុស្ស ។

ខ-ជនប្រជាមួយនៃកូនការបេកិតិខ្សែជានៃព្រះព្រាណ :

ការដែលបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធមកនេះ ជាគាលកំនើនភាប់ប្រសិរីរាយសំ ប្រាជៈ
ឱ្យមានបចិនភ្នែក និងបណ្តាលឱ្យមានភាលោកស៊ែខាងក្រោម ទៅពីរុងលទ្ធផ្លាប្រុងហើយដោយ :

-ប្រព័ន្ធឌី ប្រព័ន្ធទាយ

-លទ្ធអាត្រូន

-លទ្ធបុរីសង្គម

១-សមូទ្ធអវិយសច្ចៃកុងប្រព័ន្ធសាសនា

ទុកដាការពិធី កើតឡើងដោយហេតុ និងប្រសិរីតិចប្រាកដ ។ ហេតុ ប្រសិរីជីថ៉ា
ដែលនាំឱ្យមានទុក គឺអិជ្ជា និងពណ្ឌា ។

-អិជ្ជា : គឺសេចក្តីលួងខ្សោ មិនដឹង មិនយល់ទូរបាលបុំដែលនាំឱ្យមានទុក ។
អិជ្ជានេះហើយ ដែលបង្កើតឱ្យមានពណ្ឌា ។

-ពណ្ឌា : គឺសេចក្តីប្រែកល្អាស សេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីលោក ឬម៉ោង អីគ្រប់បែប
យ៉ាងមិនផ្តល់ផ្តល់ ។ ពណ្ឌា ជាប្រសិរីចម្បាមដែលនាំឱ្យមានទុក មានបីយ៉ាងចុងគោរៈ :

១-កាមពណ្ឌា(កាមទាត់)

២-កវតពណ្ឌា(ចូលកុងរូបភាព បានសូគា)

៣-វិកវតពណ្ឌា(ចូលកុងរូបភាព គ្មានរូប បានសូគា)

៤-និរាងអវិយសច្ចៃ:

និរាង គឺការរួចស្របតាម ការរួចចាកទុក ។ និរាងអវិយសច្ចៃ គឺការរំលតទុក
ជាសេចក្តីពិធី ។ កន្លែងរំលតទុក គឺនូវប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីប៉ុណ្ណោះ សាបសុទ្ធសំ យើងត្រូវ
ប៉ុណ្ណោះអិជ្ជា និងរាយពណ្ឌា ។

៥-មគ្គអវិយសច្ចៃ:

គិត្យវេ បុមុជ្រាបាយនាំឱ្យដុកទុក ដែលព្រមទាំងលាករកយើងទូទៅដូរកណ្តាលដើម្បី
បំបាត់ទុករដ្ឋនេះហោចាំ : មជ្ឈិមបនិបតា ។ ដូរនេះមានសេរាយ គឺ :

ក-សម្ងាតិដី : ការដែលយល់យើងព្រៃវត្ថុ បំបាត់អវិជ្ជា
ឯងគណ្តាល ។

ខ-សម្ងាសម្បួញ : ការត្រិនិភ័ព្រឹមព្រៃវ រំដោះខ្លួនឱ្យបាកទុក
ដោយមិនព្យាយាទេបៀវតបៀវដល់មនុស្ស សង្គមទៅ ។ ការត្រិនិភ័ព្រឹមព្រៃវអាចបានជូនបីនេះ
សេចក្តីសុខដែលចំណាយ ។

គ-សម្ងាកាម្យរោគ : គឺសំដីព្រឹមព្រៃវ ។

ឃ-សម្ងាកមិន់ : ការនោរព្រឹមព្រៃវប្រព្រឹត្តុលូ រាជា អំពើដូរ
អារក្រក់ដោយជូនឲកាយ ប្រកបដោយទោសបីប្រការគឺ :

-បាយា (ឯងព្រៃវសំណាប់សង្គលាក)

-អទិត្តា (កំលួចប្រព្រឹត្តុអដីថែទាំ)

-ការមេ (កំប្រព្រឹត្តុកន្លែងប្រព័ណិតឱ្យក្នុងគេ)

ឃ-សម្ងាកាមិន់ : ការចិត្តឱ្យជិតព្រឹមព្រៃវ នូវរាជក ការលួចឆ្លង
ប្រព្រឹត្តុត្រូវដោយកំពើដីនូរាយចិត្ត (លក់មនុស្ស ថ្វាតុល លក់អាកុង) ។

ឃ-សម្ងាកាមាយ : ការព្យាយាមព្រឹមព្រៃវ ឱ្យបានលូត្រប់បែបយ៉ាង ។

ឃ-សម្ងាសមិន់ : មាយសតិព្រឹមព្រៃវ គីរិលីកនិកយើង ឯងដីអនុញ្ញាត
ប្រចាំនេះលូ ប្រចាំនោះអារក្រក់ជាផើម ។

ឃ-សម្ងាសម្ងាតិ : ការធ្វើសម្ងាតិព្រឹមព្រៃវ គិតមួល ិច្ចិយត្រីនេះ
កំពើរីរាយ កំពើរីរាយ កំពើរីរាយ កំពើរីរាយ កំពើរីរាយ ។

មិថ្នាក់យកចំណាំខាងលើនេះ បង្រីមបានជាសិលសម្បាជិបញ្ញា គឺ : (សម្បាក់រាជកម្មត្រូវ អាជីវ) = សិល ។

តែងទិន្នន័យនៃប្រព្រឹត្តិកធម្មុតិយប៊ិសនូវប៉ែនុកាណាន

ខុសពីសម្រួលបច្ចុប្បន្ន ក្នុងសម្រួលបុរាណ ជាតិសេសកុងសម្រួលករក់ សាសនា ព្រាស្តាប្រើប្រាស់ជាពិធីពេលយ៉ាងខ្លាំងភ្លាមទៅលើសម្បមន្ទូវ ដែលការ៉ែរបរកជាផិយម ផ្លូវជាឌានិសយសំខាន់ខាងក្រោមនេះ :

ក-ជំនួយ

-ជំនួយឈើទេវេះ ទេវការជាមួយកដ្ឋាល់សេចក្តីសុខ... មន្ទុអាគារមខាងស្តាំ ព្រៃសដាក់ស្អែហ៍ ធ្វើអំពើ ។ សូបជ្រួញជំនួយឈើទេវេះប្រព្រឹត្តិកធម្មុតិយប៊ិសនូវប៉ែនុកាណាន ពុំដែសននឹងខ្មែរ ។

ខ-ទំនួរមួលប្រព័ន្ធបី

-ពិធីឱ្យបម្បូលការ មើលរៀលា ចូលរក្សា ឯុទ្ធភាព ពិធីបច្ចុប្បន្ន ពិធីបុណ្យទាន ស្អាចមិ បាយសិ ។

-ពិធីបុណ្យសាធារណៈបានបានឯកអេក្រុង កិលិសព ព្យាគាលជម្រួល ពិធីសង្គែង និង ការងុក ។

គ-ខាងសិល្បៃ

គំនួរ បច្ចុប្បន្ន រូបព្រះអង្គភាព ព្រះអតិថិជន ព្រះព្រៃណ ព្រះសាសនា គឺជាបុណ្យឈើប្រព័ន្ធដែលសម្រាប់គោរពឱ្យអាជីវិតណាមកម្មុលចិត្តដែល ព្រះពិស្ងុ ព្រះនិស្ងុ ព្រះគេណែស ។

ឃ-អក្សរសិល្បៃ

មានអក្សរសិល្បៈបេបត្របុន្តិយម ដែលយកជំនួយដោយទាមរយៈពុក ត្រាបុណ្ណែមកិច្ចយកជាប្រើមនូវអាកម្មហេរោះហើរ ដើរលើអាកាស...មួចជា កុម្ភភ្លើងកម្រក់ និងមហាករោះ ។ វិនិសម្យាប្រាយលើក គេយើងការង្រឿង ទិន្នន័យ រីងដឹងខ្សោយជានិម ...។

ចំណុកនីៗ

សម្រួលរបុណ្ឌប្រព័ន្ធនឹងតិចបានយុទ្ធសាស្ត្រឡើង
ប្រុងចំណាំនាមីរបស់សាធារណៈនានានូវបានដាក់ឡើង
នានាប៉ុយបានប្រើប្រាស់ជាយោង

សម្រេចតុល្យប្រទេស

គ-តុល្យប្រទេស

ព្រះពួនជាក្សត្រពិធីយុទ្ធយ សិតក្នុងការដីឱ្យ នាយកោតម ។ ព្រះអង្គភាគជាបុត្រេនៅ
ព្រះទានសុទ្ធទេស និងព្រះនាមសិរិមហាមយា ។ វិញ្ញាគារធាយការ ព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គធ្លី
ជាបីឱ្យត្រូវឈានក្នុងខាងក្រោម ខាងក្រោមនាមបស់ព្រះអង្គ វិញ្ញា គឺជាព្រេចក្នុលជាប់ខ្លួនស្រែបាយទេសំខែៗ នៃករណីបិលពស្តុ ។ ព្រះអគ្គមហាផ្សេងបស់ព្រះពួនអង្គមាន
ព្រះនាមថា ព្រះនាមពិមាយសោរកដែលត្រូវជាបុត្រេបស់ស្អែចសុប្បត្តិ ហើយព្រះរាជបុត្រេ
បស់ព្រះអង្គ មានព្រះនាមថា រាបុលកុមារ ។

ព្រះពួនអង្គប្រសុទ្ធទេសកំបិលពស្តុនៅ នៅថ្ងៃទីឯករាយមួយណាយ៉ា លមិត្ត ។

វ-កំណើត

ជុំពួនកំណើតរបស់ព្រះពួនអង្គ គេយើត្រូមានរឿងអង្គិយេជាប្រើ ដែលប្រើឱ្យ
ត្រូវឱ្យជីវិកតាមឱ្យក្នុងនឹងបិទ្ធិទិន្នន័យបស់ព្រះអង្គ ។ មានសេចក្តីពេលណាគោះ ព្រះរាជបាល
បស់ព្រះអង្គ បានយល់សិរិមហាមសត្វជីសមួយ មានក្បាល់នា ភុក់ល ចុំពីទៅស្ថានមក
ហើយត្រូវបង្ហើលក្តុងដែរបស់ព្រះនាម ដែរកាមស្ថាន ។ ព្រះស្មើក៍អាណីត្រូបាកមកទាយទស្សន៍
ពិត្តការណ៍អស្សាយទេ ។ តាមទំនាក់ទំនង ព្រះនាមសិរិមហាមយា និងប្រសុទ្ធទេសបុត្រេ
ប្រសមួយ ប្រកបដោយបុណ្យទារី យ៉ាងលើសលូបជាមគ្គុងលោកយើងទេ ព្រះរាជបុត្រេ
និងក្បាយទៅជាអិយបុគ្គលិកប្រាជៈសត្វលោក ប្រសិទ្ធភាពបែនព្រះអង្គក្បាយទៅជាអអកបុស ។ ហើយ
និងក្បាយទៅជាអស្អែចចំព្រេត្តិ ប្រសិទ្ធភាពជាមិនសារព្រះដូស ពោលគឺសិតក្នុងលោកយើងទេ
ទេ ។ គឺជីជ្រាបដែរថា នៅមានរឿងឯកទីនួនខ្លះមែនពាល់ថា គឺទៅបុត្រសម្បត្តិការទេ
ដែល ស្អែចយាយពីស្ថានអុសិត មក ចាប់បងិសនឹងកុងព្រះគកព្រះនាមទៅវិញ្ញា ។

ព្រះពុទ្ធមន្តបសិទ្ធភាពវេច្ចុក្រ ១៥កើត ដែលពេញបុណ្យឯកីឡូ ខេតិសាខ ឆ្នាំ
៩០២៤ក្រោមដើមពេជ្រ ទីឱ្យរាយសុទ្ធសិរី ដែលស្ថិតនៅថ្ងៃកណ្តាលរវាង នគរកបិលពស្ត និង
នគរកន្លែវទៅហេះ ។

ផ្លូវការតែវិនិច្ឆ័យ គគន៍យើងពួច មានព្រឹត្តិការណ៍អស្សារជាប្រធិ៍ ដែលបានកើត
ឡើងមុនពេល និងក្រាយពេលដែលប្រព្រះពុទ្ធមន្តបសិទ្ធភាព មានជាអាណិច្ចជាតាំ ក្រាយពី
បសិទ្ធភាពត្រីមនេះដោយបុណ្យឯកីឡូ មានប្រាប់ប្រាប់ជំនាញ បានអភិវឌ្ឍមកច្បាយបង្កើតប្រពុមារ
ដោយបានការណ៍ឈ្មោះថាសិទ្ធិ ដែលមានអតិថិជន “អ្នកដែលសម្រេចប្រយោជន៍ គ្រប់ខែប
យ៉ាងនៅថ្ងៃពេលមនុស្សជាតិ” ។ ក្នុងខណ្ឌនេះមានប្រាប់ប្រាប់ឈ្មោះការណ៍ពួច មានអាយុ
ពិចជាមគេ បានលើកប្រាមដែលមួយរហូតូយទាយទស្សន៍ថា៖ ព្រះអង្គគេងជានិមបានប្រាសជាតាំ
ព្រះពុទ្ធមន្តបាតំខានឡើយ ។ គក់កត់សម្ងាត់ដែរថា ក្រាយពីព្រះពុទ្ធមន្តបសិទ្ធភាព
ព្រះពុទ្ធមន្តបសិទ្ធភាពមិនបានសម្រេចបាន ឈ្មោះមហាមនាបតិ គគន៍មិយកទៅថិកីម
បិទចំដោរក្បារ ។

២-ការក្រាស់ជីវិ៍

ជីវិកុមារសម្រួលបុរាណិភ័យ ព្រះពុទ្ធមន្តបនេចូលការអនុវត្តពីពុកប្រាប់ប្រាប់
ព្រះអង្គគេងជាមួយព្រះនាម ពិមាត នៅពេលដែលប្រព្រះពុទ្ធមន្តបាមាយុបានត្រីមនេះ
១៦ វិស្វាបុណ្យឯកីឡូ ។ ការដែលរៀបអភិសេកដោយមាយុពិច្ចិច្ចារោះ បណ្តុលមកពីធម្មោះ
ទៅរៀបឈ្មោះសម្រួលបុរាណិភ័យនៅក្នុងសម្ងាត់ ដែលមានលក្ខណៈជាសម្ងាត់ដែលប្រកាស់ទូទៅប្រព័ន្ធទិន្នន័យ ។

ដោយថ្មីករបាយពីថ្មីបានកិសក្សមក ព្រះបិតាទាលចាត់វិញមានការសងសង
ឱ្យមានឯធម៌ សំរាប់គុណ្យិកឃាយដោយព្រមទាំងធ្វើជាមួយ គីឡូ នាម និង វេហីយ ។
កំបុងផ្លែពុទ្ធមួយចំពោះព្រះរាជអ៊ុបាយខាងលើនេះបុន្ញាមទេ ។ មីរាណិត្យ
ថ្មីករបាយពីរាជព្រះអង្គរវេនដីទានសិល្បៈស្ថែសេស្យេះនៃក្នុកក្រោហ្មណីដែលប្រការនៅពីរិសម្បរ
បុ វិញ្ញារបស់ក្នុកក្រោហ្មណី ដែលចាត់ទុកចាមេរោគទៅដែលជាមួសុយអង់គេលើសភេ
លើសងង ហើយមានសិទ្ធិជីជាន់ដែលខ្សោតខ្សោយ ទៅទានជាងពុកខ្ពស់ ។ តើសពីនេះថ្មីតែ
ព្រះសម្បាលមួចមិនយល់ស្របលើចំណុចមួយ ដែលសំខាន់ជាមគ្គកុងលទ្ធផ្លាម្ពាសសនា
គឺការធ្វើ ធបោះបុសហេតុបណ្តាលឲ្យបរាជកាយទទួលខ្លួនឯុទ្ធផិតាក អាក្រក់ ពោលគីត្រជាក់
បាក់ ហើយមួយការ ក្នុងវគ្គបំណងទៅការនៃមេរី ឲ្យមាននាប់របៀបដូចត ។

၃- နေတန်ဖို့ကုသံ့သင်

ជីវិតក្នុងបរមាកដៃកំង គិតជីវិតនៅទីយោង ដើម្បីព្រះអង្គធាតុចុចប់សីរីយ លាយជាម្នាក់ ។
ជូនដែល ព្រះអង្គបានស្ថិតយោងទៅក្រសាលក្នុងអទ្ធផ្សាស ។ ពេល ដែលព្រះអង្គយាយទៅក្រសាល
ទាំងបូន្មាន ត្រង់បានយើងទៅទីមួយដោយដែរ ។ នៅលើកទី១ ព្រះអង្គទទួលយើងទូទៅសូស្សុ
ដែរ ថ្មីៗ មនុស្សយើងនឹងនៅបើក ទី៣ និងទី៤ ព្រះអង្គបានទទួលយើងទូទៅសូស្សុប៉ុណ្ណោះ និងចូលបូស ។

ក្រោយពីមាននរបាយចុះត្រូវរាយទិន្នន័យទាំងប្រចាំខែលើនេះ ព្រះពួកអង្គភ័ព្យកិច្ចក្រសួង កើតិយក្រោយពីយល់ច្បាស់ទូទៅដឹងពីរបស់មនុស្សលោក ព្រះអង្គភ័ព្យមានព្រះរាជប័ណ្ណធម្មាយមេឡើង ពាលិតិថាករចេញពី បញ្ហាលាកិយ ពារពេញទៅដោយពណ៌ខ្សោយ នៅសង្គមបានដឹងដូចខាងក្រោម៖

៤-ការសារព្រោះចិត្ត

ក្នុងព្រះជំនាញយុទ្ធផលព្រះវិស្សារ ព្រះពួមអង្គភាពឈប់ព្រះរាជវិហ្ម ហើយលូចរាត់ទាំង
អណ្ឌុលយប់ ចាកចោលព្រះរាជវិហ្មទៅសាយដូសនៅក្នុងព្រៃ ដើម្បីនឹងស្វែងរកនូវមាតិត្សូយ
ទេរីតដែលទាំងឯុទ្ធផលអង្គភាពឈប់ពីទុក ហើយ សម្រេចឡើវសម្បាសមេដិត្យាលាទាស្ថាតរ។

មានសេចក្តីដឹងលាបថា ព្រាយពិធីនៅព្រះពួមអង្គភាពឈប់សាយទៅសាយព្រះជំនាញក្នុង
អណ្ឌុលព្រៃទៅត្រូវកំងង ព្រាយឬណីកោណ្ឌាច្បាស់ និងក្នុងព្រាយឬណីកោណ្ឌាច្បាស់ ទេរីតនៅកំពីទាមទេរីបែង
ហើយបានមកឱ្យរសជាមួយព្រះសិទ្ធិ។ ឥឡូវ ការបែងប្រឈមព្រាយឬណីកោណ្ឌាច្បាស់ ដែលមាន
បុសនៅខាងលើនេះថា បញ្ជីគិតិយ ។ នៅក្នុងដឹងការកាលជូន ព្រាយការនឹកវារបស
ព្រាយឬណីកោណ្ឌាច្បាស់ និង ព្រាយឬណីកោណ្ឌាច្បាស់ ព្រះសិទ្ធិបានប្រព្រឹត្តិតុប៊ាកម្ពសរដា
ដើម្បីឯុទ្ធផាយ ប្រើពេលវេណារសំនួន ឬផ្លូវព្រះអង្គតំបន់ប្រទេសនូវលទ្ធផល ដែលបង
ប្រចាំ និងសេចក្តីសម្រេចឡើវមាក្សែនទៅទេរីយទេ ។ ប្រយោមមុខនិងលទ្ធផល និងគម្រោងដែង
ព្រះសិទ្ធិកោណ្ឌាច្បាស់ទៅទេរីត ដើម្បីស្វែងរកសង្គ័េះ ដើម្បីដោយ ខ្លួនព្រះអង្គតំបន់ទៅវិញ ។

ជាបន្ទូទេរីត ព្រះអង្គកោណ្ឌាច្បាស់ជាប់ ដើម្បីរដោះទុកឯុទ្ធផលជាស្ថាតរ ព្រះអង្គតំបន់ការ
យកដូសនឹងអណ្ឌុល ពោលគឺព្រះអង្គកោណ្ឌាច្បាស់ព្រាយការណាលិខិកការពណ្ឌ សេចក្តីសហរដ្ឋបាន ហើយកំ
មិនធ្វើបាបកាយឯុទ្ធផលការណាល់បាកពេកដែរ ។

៥-ការព្រាយសំខើស

ព្រាយពិធីទុកឯុទ្ធផលសំរាយ៖ ពេលវេណាបែងប្រឈមព្រះសិទ្ធិបានប្រព្រឹត្តិការណានី ដូ
មគុណៈ ដែលមានឈ្មោះថា រាជគ្រឿន ហើយព្រះអង្គភាពឈប់សេចយាយមកដល់ស្រុក ពោជិកយា
ដែលស្ថិត ក្នុងមួយគុណៈដែលខាងលើនេះ ។ ព្រះពួមអង្គតំបន់តំបន់មេដិត្យាច្បាស់ទៅព្រាយនឹម
ពេជិត្តិក្ស កែរុដែលសិទ្ធិយ ដោយប្រើប្រាស់ពាណិជ្ជកម្ម ហើយបន្ទាប់មកទេរីត កំពីព្រាយសំ
ខើសជាប្រះពួម នៅថ្ងៃពួម និងម៉ោង ពេលវិហ្ម ដែលបានដាក់រាជការ ក្នុងព្រះជំនាញព្រះវិស្សារ ។

ចំពោះការត្រាស់ដឹងថ្មានសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលបណ្តាលសិរីមានទុក និង វិធីស្រាប់ប័ណ្ណតែទុកទៅក្នុងខ្សោយ នៅពេលនៃសិរីមាន ការត្រាស់ដឹង ។

៦-ការសៀវភៅនៃ ប្រចាំឆ្នាំនៃនាំ

មុនដីបុង ក្រោយពីបានត្រាស់ ព្រះសិទ្ធិមិនមានព្រះជាប័ណ្ណអនុញ្ញាត សម្រាប់ប័ណ្ណ ពេលគឺការបាប្រើប្រាស់មួយតួនាទី នៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីស្វែងរកទុកទៅមួល គឺការប័ណ្ណតែទុក ។ ពេជ្យាយសារមានសំណូនធនាគិតិមានជាប័ណ្ណចិត្ត ព្រះពួកកំសម្រេច ព្រះម៉ែយចាប់ព្រះអង្គភាពឱ្យលើចិត្តទាំងលាភទុក ចាប់ពួកដោយពុំប្រការនៅលើ ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ព្រះពួកអង្គប្រជាបាលុប ប័ណ្ណតែទុកទៅលើក្នុងសង្គមកិច្ចដែលចែកជាគៅ គឺក្សោតិយ៍ ប្រសើច ក្រោហ្មណ៍ និងឈុ ប្រអុករកសុ និងសុទ្រ ប្រអុកបំរើគេ ។ តាមចិត្តក្រោហ្មណ៍នៃលើក្នុងសង្គមកិច្ចដែលសង្គមទុក នាក់សម្រាប់ប័ណ្ណតែទុក ។

សូមដីប្រាប់ ព្រះពួកអង្គបាលសម្រាប់ប័ណ្ណទៅលើក្នុងសង្គមកិច្ចដែលបង្ហាញសំខាន់ក្នុងទូរសព្ទ និងក្រោមពីក្រោមពាការណ៍ ។ ក្រោយពីស្អាប់ព្រះដិរីចិត្តហើយ ដោយប្រកបទុកទៅក្នុងកិច្ចដែលបង្ហាញ គេយើងារមានសុជាប្រើបានសុម បុស ហើយជាកំខ្នួនជាសិស្ស នៅព្រះសង្គមកិច្ចដែលបង្ហាញ ។

ក្រោយមកទៀត ព្រះអង្គកំបាននិមួនទៅថែសភាប្រព័ន្ធដើម្បីផ្តល់ជំនួយទៅក្នុងប្រទេសអណ្តោ ហើយគេកំយើងារមានបុគ្គលជាប្រើបានសុម បុសតាមព្រះអង្គភាពទៅ ។ ការបូសជាក្រុមនេះហើយ ជាបីមកកំណើនទៅ “ ស្ថាប័នព្រះសង្គ ” ដែលមានជីវិតរបុណ្យមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ។

សូមរីករាជ ព្រះពួកអង្គបាលប៉ែពេញទុកទៅពួកកិច្ចចាប់មកប្រការ អស់រយៈ ពេលខេត្តដោយដែលមានអ្នកនៅទៅ ។

ទី១-នៅពេលព្រឹក បានដិជនុបិណ្ឌុបាត្រ

ទី២-នៅពេលរស្សីល សម្រេចចុចខេសតា

ទី៣-នៅពេលព្រលប់ ប្រទាយព្រះនិវាទនិងកិរុសង្ស័ំង្មាយ

ទី៤-នៅពេលអារ្រាត ព្រះអង្គដោះស្រាយនូវបញ្ហាទាក់ទិន្នន័យ បរម វិធាន

ទី៥-នៅពេលជិតភិ ប្រះអង្គប្រើមិនមែននូវបានស្តីពីស្តីពីរួមគ្រាប់ដែលមានកត្ត និងមិន
មានកត្ត ។

៨-ព្រះមិនិព្យាន

នៅថ្ងៃអង្គរ ១៥កើត ពេលបុណ្ណិ ខេតិសាខ ឆ្នាំម្ភារ៉ា ដែលព្រះនិង ឆ្នាំ៤៩
មួនគ្រឿសករណ ប្រះសម្រាលមួនចុលបិនិព្យាននៅវេទ្យ ក្នុងព្រះ ដំនូយដំព្រះស្ត្រា ។
ចំពោះពីមានស្តិតបិនិព្យាន ពួមប្រើតិបានបញ្ហាក់ថា ព្រោយពីព្រះពួមអង្គបានទិន្នន័យ
ខាងលើនេះកាលណា ប្រះអង្គក់បាន យាមចុលទៅការសោលឡើង រួចកំបានព្រាសសុវត្ថិភាព
អនុវិញ្ញុបច្ចេក្រោមប្រះអង្គដុ ។ ព្រះអង្គដុដូច្នេះខាងស្តាំ ប្រះបាននៅប្រព័ន្ធដើ
ប្រះបានស្តាំ ។ ពេលបើកិច្ចនោះ ប្រះអង្គបរមព្រះ បានដូច្នេះកិរុសង្ស័ំពុងមូន ព្រះពួម
និការុចរាល់៖

“និ ម្នាលកិរុសង្ស័ំង្មាយ អីដែលកើតឡើងហើយ ដែលមានហើយ ដែលដូច្នេះហើយ
ដែលដែមានជម្រើសរិលត់ឡើងឱ្យជាមួក” ។

“អ្នកទំងម្មាយ ម្នាក់ព្រះពេលក្នុងជានិពិមួន កំយកណាមកបង្គិត បង្គិតិសារ៖” ។

៩-ក្នុងសាន្តរាល់ជួនិចនោះ

ព្រោយពីព្រះពួមអង្គបានចុលបិនិព្យានហើយ ប្រះកិរុសង្ស័ំង្មាយកំបានបែក
បាក់ត្រាមុខត្រាមុខអស់ ដោយយល់ឱ្យជាតា ប្រចាំការប្រែកប្រែដោយ ពាក្យពេចនីរបស់ប្រះអង្គ

អាចិនរលព័ត៌មាយទៅបាន ដូច្នេះហើយបានជាព្រះសង្ឃសំខាន់ៗដូចជា មហាកស្សជានឹម
បានសរបច្បាប់ទៅខ្លួន ត្រូវតែបើកអង្គប្រជុំដូចមួយរាយព្រះកិរុសង្ឃទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើឱ្យ
សូត្រវិលិកឡើងវិញ្ញុវិញ្ញុទុកដាក់ ហើយវិនិច្ឆ័យប្រាក់ខ្លួនខ្លួនគឺវិញ្ញុទាំងអស់ ។
ចំពោះការប្រជុំព្រះកិរុសង្ឃនេះ តុចសាសនិកបានវិញ្ញុណ៍ សំគិត សំគិត បុសនាយក
ដែលមាននឹង ថា “សូត្រទាំងកម្មជាប្រុម់” ។

ធម្មីជប្រាប់ថា នៅពេលដីបុងបង្គស់ព្រះពុទ្ធគម្ពុជ្រង់សម្រេចមួយទេសនា ព្រះអង្គប្រើ
ជាការសាយ ដែលអនុវត្តនេះគិនិញ្ញុណ៍ ការសារណី ពេលគឺពីពីពានប្រើ សំស្តីត សុទ្ធតី
ការសារណីនេះហើយដែលព្រះកិរុសង្ឃនេះនិយមប្រើប្រាកដដល់សព្វថ្មីនេះ ។

ការសិក្សាពុទ្ធប្រវត្តិ បានឱ្យដឹងទៀតថា ការប្រជុំសង្ឃទាំងមូលបាន ធ្វើឡើងប្រើឯក
លើកប្រើឯកត្រា បុំនៅអង្គប្រជុំបុងជាមួយគេបង្គស់មានដូចពេទាំ : លើកទី១ នៅក្នុងគ្រឿង
ដែលបានធ្វើឡើងប្រាយបន្ទីចបន្ទាប់ពីពេលដែលព្រះអង្គបានចូលបិនិត្យ ។ លើកទី២នៅ
ផែសារី រាយន្ទាំ១០០ លើកទី៣ នៅបានជិបុគ្គ រាយន្ទាំ៣៨០មុនគ.ស. និងលើកទី៤
នៅបានជិបុគ្គដែល ក្នុងរដ្ឋកាលរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះបានអសោក ។

គេកំណតនិវិជ្ជាទៀតថា បាប់ពីសន្តាយនាលើកទី២ទៅ ព្រះកិរុសង្ឃពំសូវិច្ឆិះសម្រេ
និងគ្នា ហើយទាស់ទែងគ្នាយកណ្តុះយកចាត់រឿងទូទៅ ។ ចិត្តិត ពេត្រះបានអសោកប្រង់
បានដាក់កម្រិតឱ្យប្រុមភ្នា បុំនៅពីកិរុសង្ឃនេះដែលជាបុគ្គលព្រះសណ្ឋាប់ឡើយ ។ ដូច្នេះបាប់ពី
ពេលនោះពេទោនូវឱ្យមកពុកកិរុសង្ឃកំបានដោយប្រើឯកត្រាដូចជាប្រើឯកត្រាបែង
បានដោរក្សាប្រះនិកវត្ថុ ប្រុងមិយាមហិសសុទ្ធដាមេត ត្រូវគេការិនិញ្ញុណ៍ គោរៈចេរវាទ ។
ពាក្សត្រនេះមាននឹង ថា “អូកការនៃពាក្សត្រប្រជុំបានសុទ្ធដាមេត” ។

ដោយសារីរិយចាស់ដីម្ខូនខាងលើ លទ្ធផ័រវាទីកច្ចេក្រៅមុំជាលូយ៉ាង្វាប់
របស់ផ្តុំ ដើម្បីទានជួញដូរយុទ្ធឌីសមាយកើតពន្លាថ្មីបិតិអិល ហើយទានផ្លូវសម្រួល
ដល់គោះស្រីលក្ខាធិមទ្រពេដី ដោយប្រើភាសាចាល់ជាយាន ហើយជាមូលដ្ឋានទៅ
គឺនឹងត្រូវបានបិទក គឺត្រូវសូត្រ ត្រូវីរិយ និងព្រៃអភិធ្មុ ។

ពេទ្យ នាវិមសវរក្សីទី១ ដែលគឺជាការងារបច្ចុប្បន្ន និងប្រព័ន្ធអាសយុប្បរណ៍
កំពុងរាល់មកទិសខាងកើត នៅលីមអីអីស្ទើសុំ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ នាមមួយបុរាណ
កាលនៅក្នុងការងារបច្ចុប្បន្នដែលជាក្សោតប្រព័ន្ធដែលចំណាំកិច្ចការនឹងដឹងបានចំណេះអនុក
ប្រចាំឆ្នាំ និងបញ្ចូលប្រព័ន្ធដែល ខ្សោយក្នុងការងារបច្ចុប្បន្ន និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ
ប្រព័ន្ធដែលបានបង្ហាញពីការងារបច្ចុប្បន្ន និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ
ប្រព័ន្ធដែលបានបង្ហាញពីការងារបច្ចុប្បន្ន និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធផ្លូវការ

ធម្មលីកនៅត្រង់នេះដែរថា ជនជាតិខ្មែរយើងបានទទួលប្រហុញ្ញសាសនា និង
ព្រះពុទ្ធសាសនា ភូមិពាណិជ្ជកម្មភាពឱ្យជាតិភីធម្ម ហើយសាសនាដំឡើងទៅខាងលើនេះ
បានប្រើបាសាស្ត្រីអង្គុទ្ទេ។ ម្រោងទៀត នាសមិយនគរក្តា គេសង្គមយើងព្រះពុទ្ធសាសនា
នៅក្នុងប្រទេសណាត្វានេះនៅក្នុង បានបើងចេកចេញជាតិរគារ៖ គឺមាយនានា និងហិរញ្ញាន ឬ
ថែរកទៅ ដែលប្រើបាសាស្ត្រី និងបានឯង ការប្រើបាសាបាលិ គ្រែបានសម្រាប់យើងព្រះនៅ
សពវត្យីរិ៍-ពេះគ្រឿសុលករណ៍ ពាយរយៈសិលាថារីកដែលយើងធ្វើបារក យើងព្រះនៅត្រង់
ទេនៅមួននេះ។ គេអាចយើងព្រះការប្រើបាសាបាលិនេះ ពាយរយៈ គម្ពុរព្រះតែបិងក
ប្រាមទាំងអង្គភាព និងជាតិករដ្ឋមុខជាតិប្រើបានទៀត។

ଶ୍ରୀମତୀ ଜୀବାକଳାତ୍ମିକାଙ୍କାଳି

ត្រូវសម្ងាត់ថា មួលជាន់នេះលទ្ធផលរបស់ក្រុងពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ គឺស្ថិតនៅតំបន់ប្រើប្រាស់ណាក់ ។ តាមលទ្ធផលនេះ ពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនបានស្ថិត បានមនុស្ស បុរាណដី និងបាននរក ។ ចំពោះការបែងចែកជាបាន់ច្បាក់នៅពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ គេអាចយើងឲ្យបានសំណុំតម្លៃ តែត្រូវមិនបានស្ថិត ។ បានមនុស្សគឺ " ដី " ត្រូវចែក ជាប្រជាពលរដ្ឋដែលមានឈ្មោះថា ចក្រវាម្យ ។ ចំពោះ ចក្រវាម្យមានការជាប់ចំណេះដឹង នៅជីវិតក្នុងព្រៃនសុខរួម ដែលជាកំខុសជាមុនគេបំផុតក្នុងពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ ។ សូមបញ្ជាក់ត្រូវប់នេះថា នៅលើចក្រវាម្យនេះ គេយើងឲ្យមានមនុស្ស សត្វ និងទៅតាតូចចំរស់នៅយ៉ាងកុំករ ។ វិញត្រូវមិនឲ្យ គេយើងឲ្យពិភពនាគ បុរាណជាល ដែលច្រូចចំ ដោយក្នុងព្រៃនសុខរួម ហើយមានការប្រគល់ប្រការ ដែលពេលនេះរស់មិនធានប្រជុំបិតិតាមគន្លឹនដីព្រៃន ។ ពីព្រោះបានប្រព្រឹត្តិភាពកម្ម ។ អីដែលសំខាន់នៅទីនេះ គឺស្ថានការបស់ពួក មនុស្ស បុរាណ ដែលអាចជាសំបុរីពីបានមួយឡើងទៅតាម តាមកម្មរបស់ខ្លួនដែលបានប្រព្រឹត្តិភាព ។ ឧទាហរណ៍៖ ឡើងពាក្យជាកំទៅក្នុងនរក បុរាណកំពង់ជាមនុស្សក្នុងបានមនុស្ស ក្នុងរយៈពេលវិន បុន្ឌី ។ ការជាសំបុរីនាយករាជ ខាងលើនេះ ផ្តល់បញ្ជាក់យើងឲ្យបានស្ថិតនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ ។

ចំណុចមួយដែលសំខាន់ឡើង ក្នុងលទ្ធផលរបស់ក្រុងពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ គឺការនិយម ប្រការគោរព បុជាលូវកែវតាត សំខាន់ទៅព្រៃប្រព្រឹត្តិភាសា ដែលបានចាប់បិនិសន្ទិតិយកសារពេតិសម្រួលិយម៉ែនម៉ែន ។ ក្នុងលទ្ធផលនេះ ពួកបិនិសន្ទិយកសារពេតិសម្រួលិយកបំរកព្រៃន ព្រៃប្រព្រឹត្តិភាសា ព្រៃប្រព្រឹត្តិភាសា ឬព្រៃនភាគយ៍ ។

ក្នុងការបែងចែកជាបានស្ថិតជាបាន់ច្បាក់នេះ យើងអាចយើងឲ្យមានបាន ណាក់បានចាប់ ទិន្នន័យដែលស្ថិតនៅត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋ ។ តាមតម្លៃតែត្រូវមិនបានស្ថិត ស្ថានលោកលាង មានឈ្មោះចុងពីរភេទនៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋ ។ នៅលើបានមនុស្សនេះមានបានតែត្រូវត្រួតពិនិត្យ ដែលមានព្រោះប្រព្រឹត្តិភាសា ព្រៃប្រព្រឹត្តិភាសា ។

ហើយនៅលើបាននេះហើយ ដែលគេយើព្យាពាមតីអូរខ្ញុវុរបុរាណ នូវវិរបតេជ្រ លោកទ្រង់
ធិយោងសុចំស្បែម ។ កូនទស្សនីថ្វា ទៅរាជអាមេរោះ មានអូនីចម្បួលបំផុតគឺ ដែរក្រោ
លោកយើងនេះគុម្ភមានសែរភាព ពោលគីឡូម៉ែត់រៀងមិនសាបសុស្សជាម៉ោចខាត ។ តាមអនុវ
ត្រកូមិខាងលើនេះ ព្រះព្រៃដឹងជ្រោមជិរបស់ព្រះសម្បាលមួញ ជាប្រព័ន្ធដែលយើង
មែកុងគំណាក់មួយមានឈ្មោះថា ពេជ្រមាន ។ ទ្រង់ប្រចាំប់នៅលីមានអាកាសមួយដែល
មានក្បាប់ក្បាប់រួមឱ្យយោងឈ្មោះប្រជិត ហើយជិត្ត ិមាននេះ គេយើព្យាមាននៅទ្វាច្រោនដែលជាទទ្រការ
ប្រកបដោយបុញ្ញ ដើម្បី តួចចំ វិកសុះស្អាយ ។ មិនតែបុះឆ្លាត់សោរ គក់យើព្យាមាន
ទិប្រជុំមួយដែលមានឈ្មោះថា ធមូសកា ដែលជាសកាដែពួកទេវ ដើម្បីកាត់ ឬបិទជាកី
ពោលគីឡូម៉ែត់ម៉ោងសុគារ៉ាត្រព្រៃទីឱ្យ ជាស្ថានសុគារ៉ាដែលប្រកបដោយភាពវិកាយសហ្មាយ គក់មែន
តែងគូរឃើញទៅកញ្ចប់ និងទទួល ដែលមានទេពការសល្បៈ ថ្វីករំ ប្រុង ជិត្តិមានរបស់
ព្រះព្រៃ ។ យោងណាមិត្ត គក់យើព្យាចំងងដែរអូរវិត្តមានរបស់ ព្រះនិស្សកម្ម ដែលជាស្ថានឯករាជ
ពុំកែខាងសងិមាន ប្រព័ន្ធដែលជានៅវិសាសប្រាប់ពួកទេវ ។

សូមរីករាជីមិត្តថ្វា តាមខ្លួនតាមច័យដើមគេជិត្ត ប្រព័ន្ធ អនុវត្តន៍យត្តិវិត្ត
សាមេរីមិនដោយនិស្សកម្ម ដែលជានិស្សករដីចំណេះរបស់ព្រះព្រៃ ដោយមានយកត្រាលក់
របស់ព្រះព្រៃមកធ្វើជាក្តុរំ ។ ការដែលប្រើបាយដែរនេះ បានបង្ហាញឱ្យយើងយើព្យាចោ
ប្រព័ន្ធគ្នូរក្នុង ជានៅស្ថានរបស់ អាជីវេតយោងពិតប្រាកដ ដែលលើវិចត្រូនិភីប្រើបាយដីម
បានរីយៈ លើកដែលនៅិមាន ប្រព័ន្ធដែលស្ថានរបស់ព្រះព្រៃនៅសុគារ៉ា ។ ហើយប្រព័ន្ធ
អនុវត្តជានៅប្រើបាយពិតប្រាកដ និងប្រើបាយពិតប្រាកដ ។

ឡើង? ដោយឡើករួមកំអាចសម្រាប់ដោចា ប្រព័លជាមេឡាន់នៃ ត្រាសាទាយ៉ា គិត ថាគ្នុងព្រះសាទ់ពេជ្រីយ៉ា ដែលទីប៊ូរាល់នៅខាងលើ ឡើង?

ភូមិព្រះពុទ្ធសាសនាបេរវាទ គូរកត់សម្រាប់ចា ព្រះពេជ្រីមាននាទី ដូយសត្រាងដែល សម្រាប់នាក់ នៅពេលណាផីលមនុស្សមានទុកនៅទា ដោយអំពើអីតិចមិ ភាពមិនប្រភពិ មិនសម្របបាមកនូនុងធិត្រេពុទ្ធគង់ ។ ដូច្នេះហើយ កាលបីមានរឿងហេតុអិត្តឡើង ដោយប្រការណាមួយដែលមិនសម្រប បណ្ឌុងរបស់ព្រះពេជ្រីជាកំភ្លើង ហើយ ព្រះអង្គកំបើកដ្ឋានទិញ “ មកូទិញ ” សម្រួលចុះទៅប្រាម ។ បន្ទាប់ពីឱ្យហេតុការណ៍ ពិត សិតនៅឱ្យណាយឃាមច្បាស់លាស់រួច ព្រះពេជ្រីកំហៈពីបានសុគារកការបានមនុស្សណាក ដើម្បីជួយសម្រាប់ ប្រុងចេញដឹតមនុស្សនោះប្រាម ។ តាមកសាងគីឡូត្រូវបានកូច្ចិះ នៅព្រះពុទ្ធដី គឺជាបានសុគារ ពុសិត ដែលជាបានមួយសំខាន់ជាងនៅ ដោយហេតុចា នៅបាននេះ ព្រះពុទ្ធដីសង្គមបំផុត ចាប់បិសនូវឡើង មុននឹងចុះមកប្រាស់ដីនៅ បានមនុស្សណាករួម នេះ ។ បើយើងនិយាយអំពីបិរិយាកាសនៃសុគារតុសិតិញ្ញ គេអាចដឹង ថាបាននេះ មិនខុសពីបានសុគារឡើងទេ ឡើងបុន្ណាន ដែលជាសាន្តរំពេជ្រីមួយជានិម ដែលពេររពញ្ជូនដោយភាពមនោរម្យ សុខមួល សុខរម្យក្នុង ។

ហូសពីបានសុគារតុសិតិនេះ គឺជាបានប្រពុលុយណាក ។ តាមគីឡូត្រូវបានប្រពុលុយណាក មាន១០ជាន់ ប្រចាំកំ ។ តាមសេចក្តីអងិយ្យរបស់គីឡូត្រូវនេះ គេយើងចា ព្រះពុទ្ធដី ចេកចេញជាតិរបស់នៅស្អានដាច់ពីគ្នា ។ លំនៅស្អានទី១ ដែលមានមេឡាន់ កែវ្យាស មាន១៦ជាន់ ហើយដែលជាលំនៅស្អាន របស់ពួកព្រះពុទ្ធមានរូប ។ លំនៅស្អានទី២ ដែលសិត ពីលី កែលាស មាន៨ជាន់ សម្រាប់ព្រះពុទ្ធភុរី បុគ្គលូរបស់នៅហូសពីព្រះពុទ្ធដី និងចេញ ដែលជាធិរោងទុកទាំងម្នាក់របស់មនុស្សណាក ហើយដែលសិតនៅខ្លួនជានេងរោបអ្នល់ ។

គុរីលីកឡើយនិញ្ញចា នាសម័យអង្គភូមិព្រះពួនសាសនាថេរវាទ គេកាប់ចាមានព្រះពួនទា
ត្វាមកដល់ព្រះសក្សមីនៅអង្គ ។ ចំពោះវិត្តមានរបស់ព្រះចំណួនឱោអង្គនេះ យើងអាចយក
ព្រះបងិមាកម្ពុជាដោត្រឹមធីអំពីសិទ្ធិ បុជិមុត មកជាលក្ខិកម្ពុ បុរកសុពាល ។ វិងសម្រេចការ
អង្គ ខ្លួនយើងកាប់ចាមានពេទ អង្គបុរិណ្ឌារេទ គិត ១-ព្រះកុពេសឆ្នា (មាន) ២-ព្រះរាជ
នាមទាំង (នាគ) ៣-ព្រះកស្សិទ្ធនា (អណ្តិក) ៤-ព្រះសមណាកាតម (គោ) ឯណិតិ៥-
ព្រះស្រីអាណ្យមេត្រី (រាជសី) ។ ព្រះពោធិសត្វដែលវិឃចុះពីហានសុគិតុសិទ ក្រាយនេះ
គិតព្រះស្រីអាណ្យមេត្រី ។ ចំពោះប្រជាប្រើយភាពដីខ្លាំងការបស់ព្រះស្រីអាណ្យមេត្រី យើងអាច
សង្គមតាមគម្ពិនការណានៅព្រះពួនសាសនា ហើយកុងករណីនេះហើយដែល ព្រះកុពេសម្បី
ខ្លាងគ្រប់ព្រះអង្គប្រចាំថ្ងៃក៏ដើរតិខាយមុខជាប្រះស្រីអាណ្យមេត្រី ។ ត្រូវបំណងចុងក្រាយ
ដែដិករបស់សង្ស័េខា ត្រូវប្រទេសជានិច្ចកាលនៅលើសនិកសាស្ត្រាចុងក្រាយបង្គស់នៅគម្ពិ
បុរកមំផ្រុងដែលព្រះអង្គបាយចារ ពោលគិតិឃីម៉ោងព្រះកុពេសម្បីបានបំពេញទាំងបុរាណកុង
លោកយើងនេះ ក៏សម្រាប់បុរាណកុងដីអតុអតុអតុម៉ោង ។

ព្រះពួនសាសនាចាយាន

លទ្ធផលបាយការពិជាយាយចា ។ គេដើរចា យាយនេះអាចជួរកម្ពុជាស្សីរោគបានព្រឹនជាម
ហិរញ្ញាន ដើម្បីនោះទៅការអំពេលដោត្រីម៉ោងព្រះពោធិសត្វមិនាន់ដែលព្រះដិរ្ឋាននៅ
ឡើយ ។ មហាយាយ ជាលទ្ធផិត្តិប្រកបដោយវិវិឌ្ឍ បុរិចិ ធម្មរោល ិនិមេនតិងផែមចំពោះ
ដូចហិរញ្ញាន ។

កុងលទ្ធផិត្តិនេះ គេគោរពប្រពិបត្តិតាមលទ្ធផិត្តិអច្ចិនយវាទ គិតាមត្រូវការបស់ខ្លួនគ្នា
ដែលមានព្រះពោធិសត្វ ដូចជាប្រពេលលោកស្រែជានិមិត្ត ។

១-ប្រភពនៃនគរបាយព្រះពួនសាសនាចាយាន

នៅចុងសព្ទក្រឹមទី១ និងដើមសព្ទក្រឹមទី២នៃគ្រឿងសកការ ប្រធែសណ្ឌាតាន
ស្ថាល់នូវការបិទគ្នាដើរកម្មភាពមានសាសនា ដូចដែលហើយបានជាយើង យើងមានការលេចខ្លា
មីរីនូវប្រព័ន្ធគំពិត ប្រចិត្តសាសនាថី។ ពន្លកនៃទស្សនីជាសាសនាថាំងខ្លោះបានដោ
ពីប្រសគល់ទៅមួយគិតលទ្ធផ្លែតុចំសាសនាបើយាយ ហើយបានលើតាមសំបែកថែកដែកសាខា
រហូតក្នុងយោទេជាត្រី ដើម្បីសម្រាប់សង្គមរបស់មនុស្សជាតិ ។

ទ - សាលាអាទម្យម្រ

ផ្ទុចបានដែលបានលើ នាល់ម៉យនោះនៅយើងមានព្រះភីអូម្បូយ ព្រះអង្គព្រះនាម
ថា នាក់ជួន ដែលបានធ្វើពីជ្រាយនូវលទ្ធផ្លែតុចំសាសនាមួយ ហើយ ថា មាតិកណ្ឌាល ប្រ
មហាយាយ ឬ លទ្ធផ្លែតុសាសនាឝោះ សង្គត់ទម្ងន់ទៅលើប្រចិត្តសុស្សគា ដែលមានន័យថា ភាពទេទ
ប្រសុព្ភារភាព ឬ មូលដ្ឋានដែលទិន្នន័យនោះ ត្រូវបានគេដិច្ឆាយកុម្ភគិរិយាយ ប្រជុល
រមិតា ដែលមានឈ្មោះទោសលើមួងយោងនាយ ឬ វិវត្ថសង្ឃឹមដែលមានឥឡិតល ខ្សោះក្នាល់ជាមួយ
គេព្រះភីអូ អាណរទៅ ដែលជាសិស្សរបស់ព្រះភីអូតិចិន ព្រះភីអូសានិទៃ ឬ ព្រះភីអូ
អាណរទៅ បានរស់នៅក្នុងអមុនសព្ទក្រឹមទី៣ នៅគ.ស. ហើយបានបញ្ចូលទុកនូវកែវិ
រិយាយដើម្បីឈ្មោះ។

ទ - សាលាអ្រម្យម្រ

រក្សាតីព្រះបរមាធ្យូជីសំខាន់ចាន់ពីព្រះអង្គខាងលើនេះ គោរោះយើងមានការណាយ
មហាយាយ ឈ្មោះប្រជុលសិកិ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការដិកវារបស់ព្រះរាជ ពួមបានិត
រាយឆ្នាំ ៤០០៩៨៥០ នៅគ.ស និងព្រះភីអូច្បត្តិកែវិ រាយបុន្តានឆ្នាំ៦០០៩គ.ស. ឬ
ចំពោះលទ្ធផ្លែតុប្រជុលសិកិ សូមបញ្ចូកចំណាំក្នុងការសង្គត់ទម្ងន់ទៅលើការព្រឹកនីង

ហើយម៉ោងទ្រព្រឹស្តីមួលដានរបស់សាធារណៈ គឺការចាត់ទុកប្រហែលប្រជែងរបស់ខ្លួនថា
ជាប្រសង្គមបាត់អីយ៉ា ។

ទ - សាលាស្រែត្រួតយោតាទាយ

ការវិវត្ថីផែមនោរមិនបាន បានប្រព័ន្ធដោម្បីបានបំដាក់កុងហិរញ្ញាកាសមិនយល់ស្រប
បុច្ចេះស្រមួនគឺតិចឡើងទៅ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយទស្សនីទូទាត់លើ ឬ ដូច្នេះ
ប្រសិទ្ធភីយើងពិនិត្យបិស្តាលសង្គម និងសាសនាឌៃនាន់នៅក្រោមនៅក្នុងប្រព័ន្ធដោយ
យើងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយពេលវិលីនិភ័យ ហើយត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ
ពេលវិលីនិភ័យ ពេលវិលីនិភ័យ ការវិវត្ថី ។ ព្រមទាំងបានបង្កើតឡើងដោយ
ពេលវិលីនិភ័យ ។

តាមពិធីសព្វិទ្ធស័យរបស់សាលា ដីកន្លែងដោយព្រះពុទ្ធបាទិតដែលវិយមការវិវត្ថីនៃ
ស្ថាមភាពដុំយក្សីនេះ បានដ្ឋានបន្ទីរដីលោកស្រាយដោយសារពេងអកដី ម្នាក់ការ និងស្អែក
ការ ដោគជាលករណីចម្លៃ មួយវិញ្ញាបន្ទី ដីលោកស្រាយបញ្ហាចំងារយក្សីព្រះមានលក្ខណៈ
ស្ថាបន្ទី ពេលវិលីនិភ័យ ព្រះពុទ្ធបាទិតដែលបានបង្កើតឡើងដោយព្រះពុទ្ធបាទិត ។

កុងសាធារណមហាយោនស្រាបត្រិកយោតាទាយដែលសំខាន់នេះ តែយើង មានព្រះពុទ្ធបាទិត
សម្រាប់ព្រះអង្គភ័ណីលោកស្រាយដោយព្រះពុទ្ធបាទិត រាយការណ៍ ៩៥០ ផែក.ស. និងផ្លា
៨០០ ផែក.ស. គឺព្រះពុទ្ធបាទិត និងសិស្សរបស់ព្រះ អង្គ គឺពុទ្ធបាទិត និងជាតិទីបេត់ ។

យ - សាលាស្រែត្រួតយោតាទាយ

គិជានេស្សន៍វិជ្ជាសាសនា ខុសចែកពិសាសាប្រជុំទារមិត្តា ភាគីនេះមានផែលាងនៃ
ស្ថិតិនៅលើកម្ពុជាទារសូវត្រ ដែលជាមួលដ្ឋានមេរួម ហើយដែលគេចាត់ចាត់វិញ្ញាបាល
របស់ខ្លាត់ ឬបានការផែលទីនេះ ។

ច្រើនឯណែនាយបាប់បិសនីទីឡើង នៅក្នុងអម្ចុមពាក់កណ្តាលសំរាប់ព្រះមិនៅក.ស.
ហើយជាស្ថាប្រហស្ថរបស់ព្រះកិត្តិវត្ថុដែលអង្គ គិត្រនេស្សន៍ និងមេគ្រែយន្តា ឬ សូមជាប្រាប់ថា
ព្រះនាមវេរព្រៃយន្តា សំដៅព្រះសម្រាតមួចដាច់ ដែលបានត្រាស់ដឹងកុងមេស្សន៍ វេដនៃ
ជាតិទីបេត់ ។

ឥឡូលអ្នកធារសូវត្រដែលទិន្នន័យឡើងដោយព្រះកិត្តិវត្ថុប្រព្រៃយ ព្រះគេឱយមជាទុទៅទៅ
នៅសម្រាប់រាជក្រឹងក្រុងព្រៃយដែលជីវិកធម្មបានរៀបចំ គិត្ររីលីកនៅត្រូវដែលដែរជា
ដើមព្រះកិត្តិវត្ថុអស់បុរីនិងបុរីបស់ព្រះអង្គព្រះនាម វិសុទនុ ដើមឡើយការណែនាំលទ្ធផ្លែត្រៃពុទ្ធបុ
សាសនាបីនយាយ ។ ហើយស្ថាប្រះបាលដីកិត្តិវត្ថុបស់ព្រះកិត្តិ វិសុទនុ គិការចេងក្រោមគិត្តិ
ឲ្យបាប់ ព្រះអភិធមិរកាស ដែលមានភ័ម្ធសកលកុងលទ្ធផ្លែត្រៃពុទ្ធសាសនាដាមបាយាយ ។

មួយនាទីព្រៃយកម្មរបស់ព្រះអង្គនេះក៏ជាមរតកវិប្បុជមិនិងសំខាន់មួយ សម្រាប់ពុទ្ធបុ
សាសនិកដែលកើតឡើងដោយលក្ខណៈសំយោគនៃទីស្សន៍ស្ថិតិលោកជូន លោកអ៊ីកាយ
ហើយមាននិមិត្តបាយាយ ។ កំរួចជាមួចដែលពាល់ខាងលើ ដើមឡើយព្រះអស់បុរីស្ថិតិនៅកុង
សាលានេស្សន៍វិជ្ជាមឺនសក ហើយវិញព្រះវិសុទនុវិញ ព្រះអង្គឱយមសាលាស៊ិវស្សិទ
ទៅវិញ ។ ប្រាយពីនេះព្រះអស់បុរីតាមបានុបានុលិកិត្តិវត្ថុវិសុទនុ ឱ្យឱយមសាលានិជ្ជាបាល
ការណិតវិញ ។

ចំពោះសាលានេស្សន៍វិជ្ជាមឺនបាយាយនេះ គួយកគិត្តិវត្ថុព្រះអភិធមិរកម្មជាមួយដោយយក
ច្រើនិងបិត្តិមាប្រាតាងវិត្រិសយ ដើម្បីអប់រំសិសម្បញ្ញះរបស់ពុទ្ធសាសនិក ។ គេស្វិត្តិនៅថា

អីដែលសំខាន់ជាមួយបង្ហាញយើងនេះគឺជាកំនិត បុជាសមិទ្ធផលវត្ថុ សពិសម្បញ្ញា
ទាំងអស់ ដែលអាចប្រោចប្រែងមនុស្សឱ្យចាកចុះពីទូក ។ ពាយរយៈទស្សន៍សាសនាលោន
គេកំពង់យើងពារណ៍លើថ្វាមួយឱ្យអ្នកប្រព័ន្ធកំនិតមួយរលូយ៉ាង អាលីយ វិជ្ជាយ បុសពិ
សម្បញ្ញា: ផ្តុកការព្រឹកនៃទាំងឡាយ ។

ចំពោះសាធារណរដ្ឋបានកិច្ចការខាងលើនេះ គោរពឲ្យមានអតិថិជន ក៏បុន្ថែមអីវាដែល
សំខាន់ជាមួយគេ គឺគិតិរយាងភាគាស្សាក្សិសាស្ត្រ ដែលបានអនុញ្ញាត ដោយព្រះគិត្តអសង្គ ។

ចំពោជ្រើនិស្សាសាស្ត្រទាំងថា ត្រីស្ទះពួកសាសនាមាយបាយៗនេះទានីរដ្ឋចំនឹងយីហុ
ខ្លះក្បាស់ដីក្រោមនាមត្រូវ ដែលបានស្ថាបនាក្រឹមនៅពាក់កណ្តាលនៃស.វ.ទី៨ នៃគ.ស.
ដោយមានព្រះសង្ឃសំខាន់ៗ ដែលជាប្រព័ន្ធបាយ ផ្ទុចជា ព្រះគ្រួចគោមិន ដែលជា
ដំយក្សករិទ្យីដីចំណាយមួយរូប ។ ព្រះអង្គភាពប្រឈមប្រជែងនឹងព្រះពិភុទ្វក្រុងដែល
យើងបានពិពណ៌នាសោចាយលើ រូចមកហើយ ។ តែនៅយើងព្រះពិភុទ្វយុប្រះអង្គទៀត
ដែលមានកេរីល្អាតដែលឱ្យល្អាតឡើង តីព្រះពិភុទ្វិត្តាត ដែលជាសិស្សរបស់ព្រះសុពិធីជាតាល់
ដើមឡើយ នៅក្នុងឯកាយធម្មកេរី នាសពីក្រុងទីណានៃគ.ស. ដែលជាអ្នកពិន្ទោរ ។

၁၂ - ရှားလုပ်ဆွဲစံပါနီနှင့်ရှားမျွှေး ပို့ဆောင်ရေး သူ့တွေ့ကြမ်း

၁ - ပြေးစုစုပွဲနှင့်ပြေးဆွဲ

មិន	អណ្ឌូល	គីរិ	ក្បាង	លិច	បើង
ត្រៃសារ.ប្រគល	ធម្មាន	វិថ្នា	រដ្ឋា	បម្លម ប្រធិុ	កម្ដិ
ព្រះពុទ្ធសាស្ត្រ	ជំរាប់	អរក្រក្យ	រន្តែសម្អាត	សមិភាក	អរមាណតុ សិទ្ធិ
ពាណិ	ស	ឈរិ	លើវិះ	ប្រហម	បែកង
សក្តានិិទ្ធិក	ធម្មក្រ	វិថ្នេ	រដ្ឋ	ផ្ទាយុក	លំពេង

អុប្រ	ខេសនាទម្ធ	យកដីជាសាក្សី	ទាន	ស្ថាគិ (បច្ចុប្បន្ន)	អភិយ
លក្ខណៈ វិត្យុរាយ	បរិសុទ្ធផែមិ ធាតុថ្វារាយា	ផ្លូវកញ្ចប់	ការស្អាល់ ខុសត្រូវ	ការរាយ ពេលវេលាការ	សម្រួល
លក្ខណៈ ភណ្ឌ	មោហៈ	ប្រាជ	អភិមាយ	យោរយោកគ	ប្រស្បរ
លក្ខណៈ សម្រួល	រុប	វិត្យុរាយ	នៅទា	សម្រោះ	សម្រាប់

ទ - ព្រឹកុល ប្រព្រៃសនាចាំប៊ែង

ព្រឹកុល ប្រព្រៃសនា	ពួន
ពច្ឆាគត	វិរាជារា
បច្ចម	អមិតាក
វត្ថា	អរក្សាក្ស
រពន	រពនសម្បិ
ប្រស្បរ (ធើឱីវិរិក.ខ្ញាំងឡើង)	អមោត្តុលិចិ
ប្រស្បរ (ធើឱីវិរិក.ខ្ញាំងឡើង)	ទេវតា និងអាមុរ

ទ - ការចំណាត់ថ្នាក់នៃព្រៃន

គោលបំណងនេះ ត្រូវបានចាប់ធ្វើឡើងនៅប្រទេសឥណ្ឌាត នាសម័យបុរាណម៉ែន។ ដូច្នេះបានជាគម្រប់ដៃប្រចាំថ្ងៃមានការចាត់ថ្នាក់ និងថែចំពេះព្រមទៀតប្រាប់ប្រាប់បាន នៅបុរាណការ នៃប្រពេលការ ប្រពេលកិន្នោះបានឈានសិទ្ធិដល់ លម្អិតនៃពួនុសាសនាដែមទៀតជាមួយអ្នកឈោះ។

ជាបច្ចេកទេស ក្នុងព្រៃនបែបប្រាប់ប្រាប់បាន គឺយើងមានការចាត់ ថ្នាក់ព្រម ដូច ទៅធ្វើថ្នាក់ វិញ្ញាត (អំពីរូបមន្ត្រិតិច្ច) ក្រិក្សាយាតត និង ចោរាត (អំពីអាកបុរីយា) ។

ការចាត់ចំណាត់ថ្នាក់ទាំងលើនេះ ត្រូវគេដឹងប្រចាំខែមុនចិត្តព្រមទាំងសាសនាមហាយានទៅប្រាកេសទីបេតុដោយកេដឹង សាលានស្បែនដើម្បីត្រូវរាយការណ៍ដោយក្រុម យោគត និងអនុញ្ញាណយោគត (យោគ ដើម្បីអនុញ្ញាណ)ជានឹម។ ម៉ោងទៀតទៅនៅពេកលទ្ធឌិត្តព្រមទាំងសាសនាមហាយានទីបេតុ ទៅជាផោះយោរ បុន្ញីកាយ និងនៅព្រៃនចំណេះដឹង។

សូមជូនបានថា ការចាត់ជាប្នាក់ទៅផ្តោត ព្រមទាំងកម្រិតនៃការចេះដឹងរបស់សិស្ស តាមរយៈការបង្ហាញព្រៃនដោយអាជីវិះទៅដល់សិស្ស តាមការប្រាកោតចិត្តិធិបុជាសាសនាលើកដីបុងបុងតាមមិន្ទាយបច្ចេកទេស និង មិន្ទាយចិត្តិនិងការយើលគេហទេនឹងអនុវត្តដីមីវិតុបំណងពេមួយគត់ គឺការសម្រេចភាពមិន្ទាយបានឡើងឡើង បុរាយនិញ្ញាយដោយផ្តល់ការពេញវិវិតិដែលគេហោកិយយើងនេះ។

១- **ក្រុមត្រូវ** : សង្គត់ទម្លៃទៅលើការវិឃិយមវិតុជីនូយខាងក្រោមឱ្យជាតំនុះនិងមណ្ឌល ការសូត្រជិត និងពិធីការដោង។ គឺក្នុងករណីនេះហើយ ដែលយើងបានដឹងប្រចាំខែមុនអាគារម៉ាកាតាតិសិន្ទដែលយើងសូត្រដីមីកំចាត់ ខ្ញុំសង្គរ ទៅដោសត្វមនុស្សប្រុខាថិសាធ សកម្មភាពនៃព្រៃនទាំងនេះ មាន៥ប្រភេទ គឺ៥១ -ការចិត្តិឃិរោយ ៥២-ការបង្កើន ៥៣-ការដ្ឋានក្នុង ៥៤-ការដ្ឋានក្នុងដោយឥតិតល។ នៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ព្រៃននេះ គោនោរីយើព្រឹមមាន ព្រៃនបច្ចេកទេសមួយដែលក្រោមពេលបានបញ្ចប់ក្នុងពិធីសាលាសង្គមវិតុអាកាមប្រុ កសាយមណ្ឌល។

២- **ចាយព្រៃន** : សង្គត់ទម្លៃទៅលើវិតុជីនូយខាងក្រោម និងខាយក្តុង ពាលិគិតិត្តិនិងសតិវាមូលី ត្រូវគូបង្កើនិងការអង្គូយយោគត។ តាមបុគ្គលិតិវិធីនេះនិងខុសពិធីនេះ ខាយលើបុក្រាសដែរ កំបុងនឹងដែលសំខាន់ គឺអាទិទេត គឺជាមួយការបង្ហាញវិតុវិត្សទៅចំពោះសិស្ស។

៣- យោគត្រូ: ការបង់ទួនវាំងទីទេបុមណ្ឌលដោយប្រើសតិបុ សមត្ថភាពខាងបាត់បាន ដូចជាអំពីអំពីរបាយបច្ចេកទេស និងចិត្តការយ។

៤- អត្ថបទយាតព្រឹ ការធ្វើអត្ថសញ្ញាយខ្លះថា អាមិះទេរូបចំណាក់ការពី ជុបមគឺ ការដិតការធ្វើសកម្មភាព (អគ្គភីប្រម) និងការបំបាត់វេសកម្មភាព (និស្សុលនប្រម) ។

អាជីវេត	គុបដិបក្ស (រូបចម្លាក់ប្រសស្រីរមរក្សា)
មធ្យាបាយ ឧបាយ	ប្រថ្នា
យោគិន	មុទ្ទា (គុបដិបក្សជាសិ)
ប្រស	ស្រី

គេយើងនូវមានការបែងចែកផែព្រៃ ជាំងនោះទៅតាមភ្លុយទី ដូចជា ព្រៃសិរី ឯធម៌
ឯធម៌ត្រូវបាយអតិថិជនដែលគួរឱ្យបានចំពោះឈាយ បុណ្ណោះ ។

ଶାରୀରିକ :

ពាមពិន័យទៅនេះ ពាក្យសាលាតុដែលមានអត្ថន័យចូចសាលារៀនៅទៅកីឡាដែលមាន
អត្ថន័យចូចស្បែកវិញ្ញា មណ្ឌលវប្បធម៌ ត្រីស្ទឹមចស្បែក ។ ដើម្បីសម្រេចការអធិរាយ យើង
ប្រើពាក្យសាលាតុដែលមានអត្ថន័យចូចដោយ គេយើងពាក្យសាលាតុដែលមានអត្ថន័យចូចដោយ :

-សាធារណ៍ជ្រាវយោទ (នគែលេខ ៩២) ដែលជាសិទ្ធិបរបស់ភាពម៉ាមុត ភាពមិនកៅប្រើ
ពេលគិតការពិនិច្ឆ័ន់ នៅប្រទេសចិន ជបុន្តែ គោគរាល សក្តារៈព្រះបរមង្គ ដែលត្រូវបាន
មហាផ្ទៃកៅចេន (ព្រះពួនអង្គ) ។ យើងកំណត់ជូនបាយនេះនៅប្រទេសកម្ពុជាឣីយធម៌
សម្រាប់អង្គភាព និងអង្គរ ។

-សហដីយយាយ បុង្គវវ៉ាទោការការពាទិនិត្យ ជាយានដែលគិតឡើង ដោយឯករាជ្យ ។
គិតឡើងទីនឹងនេះ គឺជូនិតបំផុត គិតគិតឡើងដោយចម្បាតិ ហើយការដែលដឹង
ពីជាតុពិតនេះ គឺនៅមកនូវការប្រាសដី នៅប្រទេសអណ្តាត់សាធារណ៍ ឬនូវ
នូវកែវិលូយនិលូវីវីនី ដោយសារថ្វីសាសនាបស់ពួកខ្លួន ដែលមានឈ្មោះថា ទោក ។
បានរយៈបច្ចុប្បន្នទាំងនេះ ពួកគេបង្ហាញពីដំឡើសាសនាដែលមានពាតិសស អារម្មណ៍
ឱកកាយសប្តាយរបស់ខ្លួន ។ នៅប្រទេសចិនគឺបានយើងឲ្យសាងបញ្ជីដោយ ឯកជំនួយ
លើសង្គម និងវប្បធម៌ដូចជាយ៉ាងខំកាត់ការសំដើរ ។

សាធារណការលច្ចក្រ ដែលជាតម្លៃចុងក្រោយ ត្រូវបានយើក្បានឯកមានរបស់វាទាំងពី សព្វរឿងទី១០ នៃក.ស.។ សាធារណស្ថានវិជ្ជាមេះ បាននាំមកនូវគោលគំនិតថ្មី។ ស្ថិតិយាករ

ទូរលខ្លឹមសាសនា ព្រមទាំងបន្ថែមទូវព្រោះទួអអុយចិត្តទៀត គឺព្រះអាណិជ្ជ
ដែលជាពួកទួអអុយដើមបន្ទូល ។

គូនាគីសស់សាសនាគ្នុងដែលទូទៅនាសម្បថយកប្បញ្ញតិចាយៈ

គ. អំពីវិកាយគូនាគីសស់សាសនាគ្នុងជាមុន

ការស្រាវជ្រាវអំពីវប្បធម៌ អាយុចមិនខ្លួនបានមិនដឹងថា លទ្ធផ្លែតុចសាសនា
ដែលបានបញ្ចូលពីប្រវេសតណ្ហ ចូលមកនៅក្នុងប្រវេសកម្ពុជាបុរាណ ព្រះបាយដែកចេញ
ជាមិនកាយជីវិតយាយ គេសង្គត់លើការរំដោះ ខ្លួនចេញពីទុក ដោយខ្លួនឯងជាលំ ការយក
ព្រះពុទ្ធប្រជមិន និងព្រះសង្ឃរៀងម្រក និងការយកឱ្យវារបស់ព្រះពុទ្ធអង្គ ដើម្បីបង្កាត់
បង្រៀនជំនួយ ។

ក្នុងវិកាយមហាយាយ ដែលមានការយុទ្ធភាពពីត្រីសិទ្ធិបុរាណ ការប្រែកប្រែដោយបង្កាត់
បង្រៀនមូលដ្ឋានរបស់សម្បាលមុន គេយើងឲ្យដើរក្នុងចំណែក ការរំដោះមនុស្សណាក
ដែលជាសការ៖ទាំងអស់ដោយព្រះពេជ្ជិត ការមានផែត្រី ប្រមេត្តាករុណាចិចំពោះខ្លួន
ឯង ។ ជីវិតប្រជាត្រា បុប្រោះ ដែលដោះសោះឱ្យមានលើការ លើសុវត្ថភាពទេ ។
ទីនឹងនឹងនេះ គេកំយើងឲ្យមានវិកាយមួយចំនួនទៀត ដែលចេកចេញពីនេះដូចជា វិកាយមទ្វិក
និងយោគចារៈជាដើម ។

ក្នុងលទ្ធផិមាយមាយ វិកាយវប្បធម៌ដែលប្រការនៅក្នុងការគំនិតសំខាន់គឺ សេចក្តី
បាន សេចក្តីរករាយពាមដ្ឋរិត្តប្រព្រះ និងតួនាទិសំខាន់របស់គ្របាម្បរាយក្នុងពិធីវេដោះទុក ។

២. អំពីលក្ខណិតទៅការនៃគ្មានប្រជុំនៃកម្ពុជា

នៅក្នុងប្រព័ន្ធបាត់ប្រកម្មដោយប្រចាំថ្ងៃ ដែលប្រព័ន្ធដឹកសាខាបាត់បានរបស់វា មានចំណាំកំណត់ខ្លួនដើម្បីត្រូវបានប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ ។ ការប្រព័ន្ធដែលបានប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ នឹងបានប្រកាសជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ ។ ការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ នឹងបានប្រកាសជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ ។ ប្រព័ន្ធដីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ នឹងបានប្រកាសជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ ។ ប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ នឹងបានប្រកាសជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីការប្រគល់ដោយជាពិនិត្យ ។

ពីអ្នកទៅចាបទិន្នន័យពុំសាសនាបែវកម្ម ? តើយើងអាចបង្ហាញផ្តល់ប្រភពបាន
សាសនាលេខ្លួនប្រចាំសប្តាហ៍រយើងបានដឹងប្រចាំ ហើយពីយើងមានឯកសារអ្នកដែលដើម្បីមក
សំអាយមគិរបស់យើង ?

និកាយចំរាប់ដែល . . មានអង្គភាពធនកាយថាសំខ្លួន បទបញ្ជាផីតិចនូវ
សេវប្រជុំ លទ្ធផល៖ ព្រះបាលគុណបញ្ចក់ពាមប្រភ្លិនដែនដី ឱ្យបានឱ្យ និងមហាវិញ្ញ
ផែងដោយព្រះចំរមហាឌាម ។ ក្រោពីនេះ គឺយើងមានឯកសារមួយចំនួន ដែលជានិចរាល់
កងាតា នាសកក្លឹមទីមួយក.ស.របស់ព្រះពុទ្ធយោស់ ព្រមទាំងកំណត់ពេករបស់អ្នកធ្វើដើរ
ចិនឈ្មោះ ហ្មាប់ន. សូន សាង និង អី ឬនិង ជាជីម ។ វិស័យបុរាណនិងក្រុង និងសិតាចាតីក
សាស្ត្រ កំភាពចំពោះបន្ទីមិនមែនខ្លួនយើងឡើងដែរ ។

លទ្ធផីនយាយ ប្រចំរវាទ នាមចាប់ដើមអង់ដាស ហើយចាកក្តីជំងឺអម្ចាល់ នៅក្នុងរដ្ឋកាល របស់ត្រាគម្ពុជា អធិកជនអសក នៅក្នុងវិមាយមេរោះ (២៥២-២៣៦ ម.គ.គ.ស) ។ ក្នុងសម្រាយ នៅក្នុង ព្រះអង្គភាពបញ្ហាមហាថែរមហិន្ត និងឱម្យទៅទេសនាន់លាស្សិប ។ ពីពីការណ៍នេះ

ព្រះបាលប្រព័ន្ធអីមេសពវិក្សរិទាមុយ គ.ស ហើយជាមុលហេតុផែកដ្ឋានជាប្រជាពលរដ្ឋ ឯ

- ដូចនេះ វិបីជិត្រពេទ្យសាសនាបើនយាមប្រចាំរាជបាលហុងមុខនគរក្នុងរដ្ឋបាលបែងព្រះអាសក អុងសភវិធីបានឯកត.ស ក្រាយពិព្រះអង្គភាពធ្វើ សង្គមយក្សាច ។ បានម្រកចងកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ យើងដឹងថាទាំង ព្រះមោគលិបុគ្គលពិស្សុត្រ ដែលជាមេព្រះសង្គម ឬនាទាត់ព្រះចែរពីព្រះអង្គតិ សោរកចេរ ឬឱមឧត្តរភ្នា ដើម្បីឱ្យទៅជួរព្រះពុទ្ធសាសនាលោកដ្ឋាយសុវណ្ណកិចិយើងនេះ ។ ដូច្នេះអតិថិកនឹងខ្លា មុនការបង្កើតរដ្ឋក្រោមនឹម សភវិធីទី១នៃក.ស ពិនិត្យនូវទីតាំងនូវធម្មលិត្តព្រះពុទ្ធសាសនាបើនយាមចែររាជ បន្ទាប់ពីសន្តិបាត សង្គមនោះមែន តំណាងនឹងប្រទេសកុមារដែលជាប់កុមិរបងជាមួយនឹងថិកនឹងខ្លាបុរាណ ពោល គិមុនការបង្កើតរដ្ឋដែល នៅសព្វវិធីទី ១នៃក.ស. នៅថិកនឹងខ្លាបុរាណសកម្មជាបុរាណ ។ នេះជាកស្សុបានខាងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលអាចបែកិចិយើងឱ្យយើរពី លទ្ធផ្រះពុទ្ធសាសនាបែររាជ នេះប្រហែលជាសង្គរបានជួរព្រះពុទ្ធដោយកុងហេតុលសិមាន៉ែដែលនឹងខ្លា ពាយថែពិសពវិធីទី២ មុនក.ស ដូចមានពិរបសព្រះពិរុ ឬនាទាត់ កំបុងផ្លូវការពុម្ពរីងជូនីម ១ នៃព្រះពុទ្ធសាសនាលោកគិរូនេះ ការពិនិត្យមេរី ពិនិត្យនោះដើម្បីសពវិធីទី២ នៅថិកនឹងខ្លាបុរាណ និងប្រទេសកុមារដែលមានលទ្ធផ្រះពុទ្ធសាសនាលោកគិរូនេះ ។

សូមរៀបចា និកាយថែរាជ ត្រូវបានដាក់ជាលម្អិតគេហុសំខាន់ថ្មី ព្រមទាំងអនុការណ៍
ដែលនៅទីនោះមានអាកាសមួយយ៉ាងចំណេះមហាផ្ទៃរីបារា ដែលជាសាលាសង្គ្រែ បុម្គុមណូល
របុញ្ញិបែបទឹកិយម ដែលបានការយកជានិមិត្តរបស់វិស័យខាងនិកាយថែរាជ ។

ទៅនៅក្នុងណែនវិញ ទីតួនាទីចិត្តពិលផែកកិច្ចមហាផ្ទៃ យើងក៏យើង
មានសាលាដែលពីមេនជាមហាផ្ទៃដែរ ដែលបានដើរត្រូវយ៉ាងសំខាន់ក្នុងសម្បុមប្រាកោ

ដូចជាមណ្ឌលសាស្ត្រដែលមានយោះថា អក្សយគិរ ដែលមានវត្ថុយោះ កិច្ចុទេវត្ថុអក្សយគិរ ។
សាលាទាំងពីនេះប្រភេមនឹងភាពជាប្រើប្រាស់សរុបសរុប ។

សូមដំឡាតាំ ស្ថានមានអភិវឌ្ឍន៍ ដែលនៅក្រុងប្រជាជននៃក្រុងសិរី
ថ្មីកសហ្មាបដែលត្រូវបានចារចើងនៅឆ្នាំ១០៦៦គ.ស ក្នុងខេត្តនៃករាជសិរីមាបុរីបុរី
សរស់ដោយការសារខ្លួន និងសំត្ថិត ហើយសិរីថ្មីកនេះពាក់ព័ន្ធទៅខ្លួនឯការយើងដោយ
ប្រុមហាយាយ ។ កំបុងផ្លូវទៅនេះអភិវឌ្ឍន៍ដែលស្ថិតនៅលើខេត្តនៃករាជសិរី ដែលការ
ដោយកំពុងរបស់ខ្ញុំនៅក្នុងប្រជាជននៃក្រុងសិរី ។

ពាយពិត ការស្វែងជាក់ខាងបនិមាសាស្ត្ររបស់យើង នៃខ្សែដឹងថា វិច្ឆិកយោនបានចាប់
កំណើនមួយគេ បាយការរួចរាល់អង្គរបីចាប់តាំងពី ស.វ.ទី៥-៦ម៉ោះ ។

និយោយអំពីប្រាជសាសនាថែរវាទេ នៅក្នុងប្រជែងកម្ពុជា គេកំពើគិតដល់គម្រោង ព្រះចែតីយ និងប្រះសង្ឃ ហើយឯណូច្បាប់ទូទឹសាសនាយេស៊ុប្តិមានជីវិតរស់កន្លែង ដល់សព្វថ្មីនៅទេ ។ គឺបីឡើអីដែលយើងប្រជិយាយបញ្ចក់ឡើងវិញ គីវាសារៈនៅលិច្ឆិ៍ ខាងបីនេះសំស្តីពីប្រាជី ?

ចំពោះការរកប្រសត់ថាប់ដើមឡើង គេប្រវិធានដឹងថា បញ្ហាយនេះជាមិភាពចម្លោះ
ដែលយើងត្រូវស្រាវជ្រាវទាំងពុទ្ធសាសនាទៅក្នុងខ្លួន ទាំងពុទ្ធសាសនាទៅក្នុងចំណែកពេទ្យ
សាស្ត្រយប់រអម្ចារ និងអង្គ។

ជាសិទ្ធិកាលភាសា
យោងប្រាកដ ។

គីជាកត្តាសម្រាប់សម្បាល់នូវវិធាយរបស់លិច្ឆិត្រពុទ្ធសាសនា

ជូចនេះ ដើម្បីយោងសំខាន់ ដែលត្រូវបញ្ចាក់ឡើងវិញទៅល្វែងប្រើគិតុទ្ធសាសនាដែល
កម្ពុជា ដោយសង្គម គីជាកាយចេរវាទមានប្រភពមកពីសាលាមហាថ្ឋារបារិបារ ដែលសុទ្ធសើស់នៅ
ប្រើគិត្តី ក្បួនខ្មែរ ជាការណា ជូចនេះលើអ្នកទីប ហើយម៉ារីកិច្ចិក ពាយខ្លឹមសារអនុបទ
សិណាជារីកខាងលើ យើងកើងឡើងឡើងថា ទីនឹមនីមមានវត្ថុមានរបស់សាលាមហាថ្ឋារ ក៏មាន
សាលាដែលពីរម៉ោងបារិបារនៅកម្ពុជាយើងដើរ ។ វិកាយវិច្ឆិក ខាងលើនេះ ដែល
តំណាងដោយចម្លាក់របស់ព្រះវិច្ឆិក ឬនរស់រៀងមានជីវិតរហូតដល់ជំរឿកាលរបស់ព្រះបាយ
ដីយូរូវទិន្នន័យ នាមឯកសាររៀងម៉ោង និងសរុបរៀងម៉ោង ១៣៩គ.ស. ។

ម៉ារីកិច្ចិក ហើយឱ្យស្រាវជ្រាវអំពីព្រះពុទ្ធសាសនាដែលណា យើងអាចដឹង
ឡើងថា ដើម្បីយេ នៅក្នុងអតិថជាល គេសង្គមយើកិច្ចិក កិច្ចិក ឬមុនុយដែលបួនបុន្ណោះ
គីសវាស្តីវាមិន ដែលប្រើការសាស្ត្រិត មហាសម្បិក ប្រើការសាកល្បង
សម្បិយប្រើការណាម៉ោងសាប្តុមានទិន្នន័យ នៅលើការណាមិន ។

ផ្លូវការអំពីសុពាល់ខាងលើ យើងយើកិច្ចិក នៅក្នុងក្នុងរីស បុរោះ ទៅ ដោយប្រើការណា
បានឱ្យតាំងពេតិដើម្បីរៀងម៉ោង ១៣៩គ.ស ក្នុងតំបន់ក្នុងធនាគារអាសីប៊ីការណាត្រូវយើង នៅដែល
ក្នុងនោះមានច្រកពកពកដែលជាអ្នកខ្សោយបុរីបុរីស ស្តីពីក្រោមសទ្ធសិទ្ធិលីវិច្ឆិក សុទ្ធសើស់នៅ
ដូច្នោះបាន ជំនាញជាតិថែរីអាមេរិក ការណាមិនជាតិនៃការប្រាក់ជំនាញជាតិ នៅក្នុងជាតិជាតិ
ពីក្រោមការងារចុងឆ្នាំ១៩៩០ គ.ស ត្រូវបានសរសារពាយលំនាំអក្សរខ្លួនសុទ្ធសាសនា ខុសពីអក្សរកិរូត្រូវថែ ។
ក្រោតឱ្យ យើងកើងអាចដឹងឡើងឡើងថា គីសវាស្តីមិន តែងដោយខ្សោយបុរីបុរីស នៅសរុបរៀងម៉ោង

ទី២នៃគ.ស ត្រូវបានដឹងថាគរក្ជំនៅឆ្នាំ១៩៣២ ដោយកិច្ចុខ្លួនដូចម្រោង ហើយត្រូវបាន
ប្រជាការណាចិនចំណោមពាណិជ្ជកម្មនៅឆ្នាំ១៩៣៨ នៅគ.ស ។ វិញតម្លៃសម្រាប់វិញ កំត្រូវបានប្រ
ដោយព្រះកិច្ចុខ្លួនដូច ដែលបានទិន្នន័យគរក្ជំ ហើយអង់នោកុង ការិយាល័យនេះចិន
ដើម្បីបកប្រែ ។

ដូចនេះភូមិអមុុងពីក្រុងទី២ ដល់ទី៥នៃគ.ស ភូមិក្រកពន្លឺគរក្ជំ និងកាយចំរាជទ
ប្រើការណាទី ត្រូវបានប្រារព្យាពាមលំនាំនៅពួកមហាវិហារវាសិន បុន្ញេត្តិត្រួតពិនិត្យនេះ កំមាន
វិនិច្ឆ័យរបស់ក្រុមកិច្ចុខ្លួយ ដែលមិនមែនជាមហាវិហារវាសិនដែរ ដែលប្រើការសំស្រីពជា
យាន ដូចជាយិងបានដ្ឋានបានប្រាប់ពីខាងលើរួចរាល់ ។

ភូមិសម្រាប់មនុស្សខ្លួនបុរាណកំបានកប់អាមេរិកឱ្យបានប្រើប្រាស់បែបពួកមួយការពិនិត្យណាមូល
របីប្រចាំថ្ងៃស្រុកត្រូវបានដែរ ដែលខ្ពស់ចាត់ទុកចា ជាយូវការបញ្ចូនខ្លួនដើម្បីមិនមែនជាផុំអត្ថមុខបំផុត ។
ចំពោះបញ្ហានេះ យើងមានសេចក្តីសោមនស្សែនីមិនលើកមកសំអាយមតិរបស់យើង នូវចំណាត់កំ
ខាងតើនូវព្រះពួកអាមេរិកបែបណូ - ប្រិចក - រូមាំង មួយចំនួនដែលយើងបានរកដើរ នៅទីក្រុង
អង្គរបូរី ។ ដូច្នេះយើងយកលំស្របពាមារាណីការចូលរួមរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដូចមួយចំនួន ដែលចាំ
ខ្លួនយើងបានមានចំនាក់ចំនួនខាងនិស័យសិរី ជាមួយយើងក្នុងធនការនៃប្រទេសណ្ឌូ ខាងដើម
បុគ្គលោះ យ៉ាងប្រាកដ នៅភូមិត្រូវបានប្រើប្រាស់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ខ្លួន ។ គឺភូមិករណីនេះ ហើយ
ដែលប្រះពួកអង្គខ្លួននាសម្រាប់យើងត្រូវបានការពិនិត្យនៅក្នុងប្រទេសណ្ឌូ ដែលមានលក្ខណៈជំងឺ ។

សញ្ញាណការដឹងសំខាន់មួយទៀតដែលបញ្ជាក់នូវចំនាក់ចំនួនខាងរបីប្រចាំថ្ងៃនិងបែបពួកមួយ
នៅភូមិករណីគរក្ជំ វិនិច្ឆ័យនៅគ.ស ឬមិនមែន ដែលជាប្រព័ន្ធដែលក្នុងប្រព័ន្ធប្រុងមួយអង្គ
ដែលបានគ្រប់គ្រងប្រទេសណ្ឌូនេះទិន្នន័យ ខាងលិចឈើយឱ្យខាងដើម ដោយបានតាំងព្រះរាជ ជាតិនៅក្នុងប្រព័ន្ធ និងប្រព័ន្ធដែល
នៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលបានប្រើប្រាស់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ខ្លួន ។ ហើយតាមពាណិជ្ជកម្មនេះ ដើម្បីបានប្រើប្រាស់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ខ្លួន ។

និងសញ្ញាតីថែមទៀតជាមួយ ។ ក្រោយមក ស្អែចកវិសេះ នៅនគរក សាលា ដែលប្រចាំខែនអ្នកប្រជុំ
ខាងពួកសាសនាទាក់ដើម្បី និងអស្រយោសេះ នៅក្រោមប៊ែន្តារ ព្រះអង្គភ័យប្រចាំការៗ
និកាយសាធារណៈ ។ គូវីរសិកចា គម្ពីរព្រះមិលិន្ទ ខាងលើនេះត្រូវបានដាក់ខ្សោរយើង
ថែរក្រារហូដដល់ស្ត្រីថ្វ ដោយបានចម្លាយពីសម្រាយមុនឡាសម្រាយមួយទៀត នៅលើសារ្យា
សិក្សាកិរី ។

សូមរាលីកចាត់សិលាថីកសរសរជាការសាលាឯ នាសម្រាយបុរអង្គរ ជាប្រធិនជូនៗ
ពាក់ព័ន្ធឌីនិងលទ្ធផលបានរាយខ្លួន ពាយលំនៅស្រីលង្ហាផ្ទៃទានបន្ទូលទុកគិសិលាថីក Ka 110
នៅខេត្តបច្ចុប្បន្នបុរីនៅប្រទេសថែបច្ចុប្បន្ន ដែលដើម្បីយជាណិកដើម្បី សិលាថីក Ka 259
នៅខេត្តបានរាយខ្លួនកំពង់សិក្សា សិលាថីក Ka260 និង Ka56 ដែលយើងបាន
រកដើរនៅអង្គរបុរី ខេត្តតាអំរៅ ។ ក្នុងសម្រាយព្រះបានដើរ វ្វ្រឹនិត និងក្រោយសម្រាយបន្ទិច
កំមាយការប្រើបានសាលាយឱ្យ ដូចជាសិលាថីក Ka261 . Ka 262 ឬ Ka144 ហូកសិនស
និង Ka 263 ដែលដើរជាសក្តីកម្មប្រាប់ ។

ពួកមានរបស់ព្រះកិត្តិសង្ឃ និកាយដែររាយ កំព្រឹងឯកសារព្រះបានរាយខ្លួនកំពង់សិលាថីក
កម្មយុទ្ធផលនៅពីរ នៅថ្ងៃទី១០២២ ពាក្យុមរដ្ឋកាលរបស់ព្រះបានសូរីវ្វីនិត នៅថ្ងៃទី
១០២២នៃគ.ស ដែលយើងព្រះសម្រាយស្ថាបិសដើរ ។

ម្យារាជវិញ្ញាប្រើបានរឿងបាន ដើម្បីយើងបានប្រាប់ព្រះសម្រាប់ព្រះអង្គ គិកកុ
ត្រូករីន និងព្រះនគរបានសិក្សាកម្មនិកាយដែររាយ ។ វិនិកុមរដ្ឋកាលព្រះបានសិរីយាក្រុង
ទីនីពុំ នៅសាធនិកុមរដ្ឋទី១១ គេកំណែយើងបានរួមបានដើម្បីយើងនៅថ្ងៃទី១០២២
ដូចជាសិលាថីកសិក្សាកម្មល្អ បុណ្យបុរី ព្រះគាត់ យេងម្នាក់ហេតុបកវា គាត់ពេលការបារោង បុខ់ប្រែង
ដែលពេងទៀតឱ្យមេដោយព្រះកិត្តិសង្ឃស្រីលង្ហាផ្ទៃទាន ខាងវិសេយសិល្បោះវិញ្ញា យើងយើងបានរបស់

គ. តែស្រួលចាប់អាំពីថ្ងៃសាធារណកម្មសង្គមខ្លួនទៅតីខ្លួន នាសម្ព័យកម្រិតបាយ៉ា

យើងមានដឹងចាមអ្នកពេញចិត្តទៅ១០២ ដែលមានឈ្មោះថាអារករសាលា បុសុខសាលា (បុសុខសាលា បុសំណាក់ចម្លិ) ស្រាប់អ្នកដឹងរក្សាទាមព្រមទាំងជីវិតសាងសង់ទីផ្សារ នៅក្នុងអាណាពាហេខត្តភាគាន់ច្រកពាណូរ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ សាសនា និងសង្គមជាតិ ។

យោងលើឯកសារសិណាចិកភាសម៉ែន យើងមានដឹងថា នៅក្នុងបុជីយដ្ឋាន ទាំងនេះមានការពួកលេចម្ចាត់ព្រមទាំងបុគ្គលិក ដែលគឺឈ្មោះថាបុគ្គលិក បុវេជ្ជជា ។ ស្រាប់ជារត្រីមសង្គារៈបុជា ពីសំណាក់ពួកសាសនិកគ្រប់មដ្ឋាន ។ បុត្រូតែតុបានដឹងថាគីឡេត្រៃពួកសាសនាបុរុបកងកាយយ៉ាងចុះម្រោចដើរ ។

ការរករដឹងពួកម្ចាត់បុរាណលើទីផ្សារនិងចុះជាប្រចាំថ្ងៃ ពីសេសចម្ចាត់នៅក្នុងប្រជាសាស្ត្រនាមការ ស្តិតនៅខេត្តនរាជរដីម៉ាម៉ែនប្រទេសថែ ដែលស្វែងច្រៀងពាន់គេយកទៅពួកលេចម្ចាត់នៅសារមន្ត្រីជាតិពិមាយ ដោះស្រាយឡើងអាចិកបានទៅនេះ ។ លក្ខណៈពីសេសនៃចម្ចាត់ពីរបាយព្រមទាំងបុវេជ្ជជានេះ គឺព្រមបានស្រួលចាប់ពីរបស់ព្រះបិមាណូនការអំពីប្រជាធិបតេយ្យ និងម្ចារនេះត្រូវការអំពីរបស់ព្រះអង្គិមព្រះនេះ ដោយមានទីកម្មបានពីរបស់ព្រះអង្គិម និងម្ចារនេះត្រូវការអំពីរបស់ព្រះអង្គិមដូចជាដែលជាការជាត់ស្រាវជ្រាវ ធម្មជាតិជានិម ។ វិញព្រមក្នុងរបស់ព្រះអង្គិមដូចជាដែលជាការជាត់ស្រាវជ្រាវ និងរបស់ព្រះអង្គិមដូចជាដែលជាការជាត់ស្រាវជ្រាវ ។

តាមរយៈចម្ចាត់ទាំងអស់នេះ យើងអាចដឹងបានថា ព្រមទាំងសាលាសាស្ត្រយុប្បជមិតាយ៉ា ដែលប្រជាផន្លឹងយើងគោរពឱ្យជាតិ និងប្រជាផន្លឹងយើងគោរពឱ្យជាតិ និងប្រជាផន្លឹងយើងគោរពឱ្យជាតិ ។ ចំពោះយើងព្រមទាំងសាលាសាស្ត្រ ដែលនេះគឺជាលម្អិតសាសនាមហាយោ មានប្រកាសចេញពីប្រទេស ទិន្នន័យយ៉ាងប្រាកដ ។ កសិកាមានឱ្យបុរាណរឿងរាយជាបុគ្គលិកមិត្តមានបន្ថែមទៀតជាតិ កំមានការ

ការពួកជាព្រះពេធិស្ត្រ អមិពាករ ដែលសរបត្រោះមនុស្សលោក ព្រះសីអាយ្ចម្រតី
និងព្រះមន្ត្រីជំងឺ ។

១. ចំណាត់មួយនៃខោត្រូវស៊ិទ និងភាគ

ហេរវាង ប្រហែរជំងឺ ជាតាំងរាយមិញលទ្ធផ្លែត្រោះពួកជាព្រះពេធិស្ត្រ ។ ក្រោពី ព្រះពេធិស្ត្រ
ដែលប្រសិទ្ធភាពពីខ្សែត្រូវបានបានការពួកជាព្រះពេធិស្ត្រ ក្នុងនេះមានព្រះនាមទៅ ព្រះយេមរាជ ព្រះហេរវាង
ប្រហែរជំងឺ និងពិសេសទៀតិចិកាយសិរិយម ដែលចម្លាក់សម្រាប់តាំងរាយមិញលទ្ធផ្លែត្រោះទាំងបុរាណ
នៃរដ្ឋនាប់ខ្លួនបុរាណទាំងនេះ ត្រូវសិតនៅប្រទេសជិតខាងទៅវិញ ។

ចម្លាក់បុរាណខ្លួនរួមយ ដែលសិរីពីឡូនុងមិនស្ថាល់ជីវិ៍នោះ គឺចម្លាក់ហេរវាង
ដែលតាំងរាយព្រះសិរី ក្នុងលទ្ធផ្លែត្រោះពួកជាព្រះពេធិស្ត្រ ។ ចម្លាក់ព្រះហេរវាងនេះ មានផ្លូវការ
មុខដែលចំណាំ និងចំណែះ ។ ពាមចម្លាក់ព្រះហេរវាងដែលជាប់រាយបច្ចុប្បន្ន ដូរដែលស្ថាល់របស់ព្រះ
អង្គភាគទំពុកស្ត្រ និងជូនដែលខាងការ ពាមុកទៅវាត្រូច ។

ពិរិយាបច្ចេកវិកកំណែ និងព្រះហេរវាងខាងលើនេះ អាចបញ្ជាក់ពាមឃើម ចម្លាក់សិរិយុទ្ធយ
ចំនួនដែលតែបានរកបានយើត្រូនៅតំបន់អង្គភាគទំពុក និងក្នុងខេត្តនគរាល់សិមាត ប្រទេសថែបច្ចុប្បន្ន ។

ព្រះបុរាណ ពេលសំមួលការរំកំមួលទៅ ត្រូវបានគេគោរពតំខុកចាញាមុខពិទិន្ទិប្លទ្ធិ
ហាមិកម្លាក់ខ្លួនបិសាច និងរាល់កាតីករឿនទាំងមូរាយទាំងពីរ ទៀតជំងឺ ។ ការសំមួលរំកំ
ដើមួលរបស់ព្រះហេរវាងប្រឈមខ្លួន ចំណែកដើមួលយើត្រូនុយលើកុងសំជុំតិចិតិ ដែលមិន
ទៅក្នុងស្ថាល់ដែលបានបុរាណទៅ ពេលខ្លះ ការសំមួលរំកំនោះមានការគិតប៉ុរាណរាយព្រះរាជនឹង ប្រពាក
ជាមួយព្រះហេរវាងទៀត ។

នៅសម្រាយប្បីជិតាយ៉ាងអុបសុប្បាមខ្លួចទាំងមូល វិស័យសិរី បានបង្ហាញពីរដឹកនាំ
របស់លទ្ធផ្សេទោ ពុទ្ធសាសនាគ្រោះយ៉ាងខ្លាំងក្រា : នៅក្នុងនោះនៅក្នុងសាសនាគ្រោះនាសម្រេ
បុរាណ ប្រធែសកម្មជាក់បានទម្រង់លទ្ធផលដូចមួយគ្នាដែលសាសនាគណ្តាល និងទីតាំងដែរ។
នៅក្នុងនោះនៅក្នុងក្រោះប្រជាធិបតេយ្យ និងអណ្តាល មានការងារភាពខ្សោចអ្នកដែរ ៤ ។

កាលសិល្បៈខ្សោតបំយុទ្ធសម្ព័យ សុទ្ធតែប្រសុព្រមេញពីមូលដ្ឋានសាសនាទាំងអស់ ។
បើយើងចង់ស្វែងរកដែលពីការអភិវឌ្ឍនឹងយសអូមកិច្ច ឯធម៌ប្រជុំ គេត្រូវពេសក្រាយឱ្យបាន
ច្បាស់អំពីគ្រឿងទេសាសនាដាមួនសិន ។

ၢ~ ရွှေးဖောင်းစာနဲ့မောင် ရှာဖို့ဖြတ်ဖျော်ပါဘယ်လဲ

ស្ថានភាពខាងសាសនាបស់ព្រៃកពអង្គរ ក្នុងសម្រាយវប្បជិថយៈ គឺជាសម្រាយ
មានការផ្តល់បន្ទាន់ខាងសាសនាដាមូលដ្ឋាន ។ ព្រៃកក្នុងសម្រាយនេះ ជនជាតិខ្លួន ព្រាយការ
ដឹកនាំបស់ព្រៃកទីនៅក្នុងខេត្ត មានសាសនាដារ៉ូច្រើន ។

សាសនាដែលត្រូវបានដោតិខ្លួនមួយរបៀបមិចាយនគរាល រួមមានលទ្ធផ្លែត្រូវ
សាសនាមហាយោម លទ្ធផ្លូវការយកត្រូវបានដោតិយោង ដែលគុងនៅព្រះអាណិជ្ជកម្មនាន់
ដែល ទេរាមួយនៃបានបំពេញត្រូវនាទីមួយយ៉ាងសំខាន់ជាងគេគឺ បន្ទាប់ពីព្រះពេជ្ជសត្វ
អវរណ៍នៅក្នុង ពីសេសគ្រាយពីព្រះបានសាសនាត្រូវបានបង់ការនិយមនៃជាតិខ្លួនទៅ។

ព្រះហ៌រៀង បុព្រះសីវិនិកុមាលិទ្ធប្រពេទទួលសាសនាព្យៃនេះ មានដែល របូណិតលំទៅ ហើយដែលខាងឆ្វេង មានពេល និងដែលស្អែមមានពី។ នៅលើព្រះសិរីវ៉ាន់ ហ៌រៀងបុព្រះសីវិនិកុមាលិទ្ធ មានរឿងចំណាត់ជាប់លើដោយពាណិករួមឱ្យលើ។ សរុបប្រពេទភេសទាំងពាណាមេះ មានឡើង ដែលប្រពេទសិរីនូវខ្លួនមាន៥ ជូរទីមាន៥ និងជូរទីបាយលើជូរមាន៥ ។

ចំណោកដែលទាំងទីនាមបានរកដួង ឬត្រូវបានស្វែងរកដោយមិត្តភក ដើម្បីបញ្ជាក់ថា គឺជាអ្នកបានរកដួងទាំងនេះ។

ក្នុងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាយ៉ាង រាជរដ្ឋប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនទូទៅ ប្រធែសម្រាប់
អនុវត្តពាមមនោគមនឹងជាន់ដោយការគោរពសក្តារ: ព្រះហេរកង់ ។ មនោគមនឹងជាន់ដោយការគោរពសក្តារ:
ព្រះហេរកង់ ដូចនេះជាការបង្ហាញពិភពភាពសំយោគតិយម នាយកសាសនាបាយមានបាន: ស្រី
រារាំងព្រះនៅរាជរដ្ឋប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនទូទៅ ប្រធែសម្រាប់

ពាយឱកសារខ្លះ បានបង្ហាញឱ្យដឹងថា ព្រះហេរកដីមទាំងមានអទិតលសិស្សជាអស្សុរម្យែងដោយ ដោយហេរុចា ព្រះសិរី និងដែរសំព្រះហេរកដីនេះមានចំណួនត្រួតពាណិជ្ជកម្ម ដែលធ្វើឱ្យអាជីវការបរស់ព្រះអង្គនេះការំពោមានមហិរិទ្ធិភីសទៅកាត់ ទាំងពីរ ។

លទ្ធផលសាសនាត្រូវ នាន់នាន់នៅ ព្រះបាយកេត្ញាបាយដើម្បីលើមួលដារនៃនិត្យការ
សង្គម ដែលមានលក្ខណៈពិសេស ទាក់ទិនឡានឱងការបង្រួចបង្រួចជាតិ បន្ទាប់ពីកើងសម្រាប់
បាយករម្រចប្រទេសជាតិរចមក ។

ការវិយមព្រះពុទ្ធសាសនាត្រឡប់ ដែលប្រកបដោយមនុអាណមតាតា បែបនេះដោយ
សារព្រះរាជចំណែកនៃព្រះបាយក្រឹងទីនេះ ចង់បំបាត់សូវភាពបានឯក រាងព្រះសាសនា និង
ព្រហ្មព្រះសាសនា ។ មួយវិញ្ញាច្រោត ព្រះបាយក្រឹងទីនេះ បានចែងច្រើនខ្លួនឱ្យបានឯក រាងព្រះសាសនា
របស់ខ្លួនខ្សោយឯក ។

៣. ឥណទានប្រជាធិបតេយ្យនិងប្រជាធិបតេយ្យ

នៅសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងរដ្ឋបាលរបស់ព្រះបាយក្រឹងទីនេះ គេយើងមានវិត្តុ
ពាមជាក់លាក់ជាប្រធូនដែលបង្ហាញឲ្យដឹងថា លទ្ធផលបាយក្រឹង ឬវិធានបាយក្រឹង ឬបេតិ៍
ត្រូវបានគេយកមកការពេន្យាល់លើវិកីវិនិត្ត ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដឹងដែរ ។

ការគោរពសាសនាដោយប្រជាធិបតេយ្យ នាថ្ងៃសក៍ត្រូវទី១២ និងដីម សក៍ត្រូវទី១៣
នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តីព្រះបាយក្រឹងទីនេះ ចង់ឲ្យជួយជាតិខ្លួនមានចំនួនឯកជាតិខ្លួន
ឱង ដើម្បីផ្សេងៗសម្រាប់ខ្លួន ដែលទិន្នន័យបែក ដោយសារស្រាវជ្រាវនិមិយរបស់
ប្រជែលជិតខាង ។

សាសនាទាំងនេះរួមមានព្រះពុទ្ធសាសនាមានបាយក្រឹងមានប្រភពពីវិបេតិ៍ដែលប្រព័ន្ធនា
ព្រះមហាក្សត្រខ្លួនការព ប្រតិបត្តិ ។ វគ្គតាមដែលទិន្នន័យ មហាយាននេះ ព្រះសម្បែកជែង
ប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ដោយប្រជាធិបតេយ្យ មានជាអាជីវ សញ្ញារបែក ប្រព័ន្ធដែលជានិមិត្តរបៀប
ការនេះ ប្រជែកបន្ទាន់មានមហិត្តប្រុទ្ទិអស្សារ ក្នុងមនោគសាសនាបុរាណ ។

គ្របញ្ជាក់ដើរថា ពាមទស្សន៍ខ្លួនបុរាណមានដំឡើចា ត្រានអីមានព័ម្យជាង និង
ខ្សោយក្រាលាមពេញដោយនៅទេ ។ ព្រះប្រជាធិបតេយ្យដែលទិន្នន័យបានឯក កាប់មិនមុត ជុំតមិននេះ ។
មួយអនុញ្ញាត ព្យូមពេញកំណើនិមិត្តរបៀបនេះចិត្តក្រោរ របៀបសរុប ប្រើប្រាស់ជាដឹងការពេន្យា
ដឹងដែរ ។

វិធីសង្គមរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនាមហាយោង គឺសង្គមព្រៃដែលជារបស់មានមហិត្តិ បុទ្ធឌី
ដែលអាចបារេញវិសទូទៅត្រូវបានបង្កើតឡើងអស់ ។ វិធីមានវិត្តិភាពអំពីព្រះពុទ្ធសាសនា
មហាយោងដែលត្រូវបានកែងការជាប្រាកំរើយឱ្យពួកខ្លួន ដាការបង្ហាញឱ្យដឹងថា នាមុនសព្វរឿងទី១២
និងដឹងសព្វរឿងទី១៣ ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ដែលជាប្រមុនខែដែនជាតិខ្មែរទាំងពួក ពីពាណិជ្ជការ
មានការទៅការទៅខាងមុខ និងការសារជាមួយជំនាញជាតិទីបេរិច្ឆេទ ។

ដោយហេតុថា ទម្រង់និកាយពេជ្រយាមបូមហាយនទេមានលក្ខណៈ ប្រហាប់ប្រើបាលសាសនាដែលប្រឡងទីបេតីដោ ចិត្តឯកតែលិចិទ្ធនេះបានមានភាពចេញពីសរុកកំដោយ ។

៥. ចំណាំរំព្រះពាណិជ្ជកម្មសាមុខរដ្ឋបាន

យើងមានដីឡើងហើយចា ចំពោះខ្មែរបុរាណ រូបសំណាក់ផែត្រនេទ្ទរូបទាំងឡាយ
ត្រូវមកស្បែកខ្មែរបុរាណមាត់ទុកចា ជាអអ្នកជួយដោយ ហេតុចា ទាំងលទ្ធផ្លាមុន្តែសាសនា
ទាំងពួនុសាសនា រូបបិទមាបុរាណសុទ្ធសិន្ណតែជាកូរបំណាយឱ្យព្រះអាណិទេ បុព្រះពួនុអអ្ន បុក់
បុគ្គលិកជាអំពួកសង្គម ដែលអេឡិចិនអស់បាយាយុបភាពនៅរបច្ឆាប់ទាំងអស់ ។

សូមជំរាបថា បន្ទាប់ពីធ្វើពិធីបើកត្រោះយោទេស្សរូប (សីកអេក) ដើម្បីយកទៅ
ដឹងលំនៅពាមបុគ្គលិយតាមនានា រូបសំណាកទាំងនេះបានភាយជាភិស័សិកិត្តិ ពេលគឺមាន
វិញ្ញាបណ្ឌ ដោយហេតុចាត្រលិខិរបស់ព្រះពួនអង្គ បុកិបុត្តាការិជន ដែលជាសារជាតិពិសិដ្ឋ
របស់ព្រះអាមិរោត បានមកស្ថិតនៅក្នុងប្រទេស្សរូបទាំងនេះ ហើយរូបទាំងនេះក៏បានភាយទៅជា
អង្គរដៃយករបស់ព្រះអាមិរោត។

ដូចនេះ បញ្ចាញិមិត្តរបស់អង្គភាពនៅជិសនុ ដែលខ្សោយឱ្យបង្ការ ក្នុងសម្រាយវប្បធម៌
បាយក កំពង់អគ្គន៍យុទ្ធភាព មិនខ្សោយឱ្យកនឹងទស្សន៍ ប្រព័ណិកជាទូទៅដែលធ្វាប់មានក្នុង
ប្រព័ន្ធដែលឈ្មោះសារបស់ខ្លួនរាយការពីសម្រាយបន្ថែមរាយការហើយដែរ ។

គិតុងករណីដែលរួចម្នាក់ពំណេញព្រះទទួលអនុ ព្រះគោត្តមប្បច្ចោះពោធិ៍សត្វអវរោះ
ហេស្សរៈក្នុងផ្ទៃកាលនៃព្រះបានដឹងរក្សាផីត ត្រូវបានគេចាត់ប្រជុំថែមព្រៃយបង្ហាញរបស់
ព្រះមហាក្សត្រពិឃើយ ពីព្រោះស្អុចអនុនេះបានភាយទៅជាតុកដែឡើយ ហើយមានលើ
ទស្សន៍ជាប្រព័ណិខាងលើដើម ឆ្លាប់មានមកចាំងពេសម៉យបុរាណអនុ ។

ម្បាមិត្តឡៀត ទាំងអស់នេះយើងអាចដឹងពាយនិមិត្តបន្ទិយមរបស់ ព្រះពោធិ៍សត្វ
អវរោះហេស្សរៈដែលប្រកបដោយភាពសិកិដ្ឋិ ដែលគឺឱ្យរាយ្យារ៉ា អនុដឹងសាយការស្តី ។

ក្នុងសម័យអនុ គេបានបើកឲ្យមានម្នាក់ព្រះពោធិ៍សត្វអវរោះហេស្សរៈមួយចំនួន
ដែលមានព្រះរាជក្រឹត្តិម ដែល ហើយនៅលើដីមខ្លួន រាយក្រឹត្តិម ដល់ថ្មីមតិមដោះ បុរី
ពីបំពេញកិលប់ជើរដោយខ្លួន មានម្នាក់ព្រះទទួលអនុកូចំជាប្រើប្រាស់ ន្ថរក៏ជាង្លោរព្រៃពាណិជ្ជា មានការ
សណ្ឌាមខ្ពស់ ។

ទន្លឹមនិងនេះ នៅថ្ងៃកណ្តាលដើមថ្ងៃមរបស់ព្រះពោធិ៍សត្វ គេយើកឲ្យមានម្នាក់ព្រះ
ពាយក្រុងបរិទម្ភួយសិតក្នុងកិរាបចំអនុយ នៅខាងព្រោះមបន្ទិច គេយើកឲ្យម្នាក់ព្រះពាយី
ឡៀត មួយសិទ្ធិនៅថ្ងៃកណ្តាលជើរ ហើយពីរឡៀត អមនៅសងខាង ដោយនៅដែលមានការ
ជ្លាយកម្មយុទ្ធជាមុន ។ យើងដឹងថានៅថ្ងៃនេះ ព្រះពោធិ៍សត្វសិតក្នុងកិរាបចំបចបនិ
(ការជ្លាយកម្ម) ។

ពាយគិតុងករណីរបស់ព្រះពោធិ៍សត្វ យើងកើនដឹងថែមឡៀតថា នៅលើអនុដឹងរបស់ព្រះ
ពោធិ៍សត្វបច្ចុបន្ទិខាងលើនេះ មានព្រះអាណិជ្ជព័ទ្ដូនទៅព្រះអនុគង់នៅដីមួយចំបាច់ ថែរក្សា
ជូនជាប្រះព្រហ្មនៅលើស្អាមុខ ព្រះវាយុនៅលើមាត់ ព្រះអាណិជ្ជនិងព្រះថ្មនៅលើព្រះរាជក្រឹត្ត
ព្រះពាយសុរាសិទ្ធិ នៅលើប្រុង ព្រះវិរុណានៅលើពោះ ព្រះពាយលក្ខិណីលើក្រោ ព្រះអមិត្ត
នៅលើជើរ ព្រះន្រោនិងពុកទៅរៀបានៅលើសក់ និងក្រាល ។

អីដែលទើបអធិប្បាយត្រូវកុសបញ្ចាក់ដោយគម្ពុរាមិនយុទ្ធសម្បត្តិ ដែលបាន
ឱ្យដឹងថា នៅពេលសិរីរបស់ព្រះពេជិសត្វ ដែលមានជងខ្លួនសាយ ដោយការសិរីភ្លើស្សាយ
មានព្រះពុទ្ធគម្ពុជំនួយ៥០០ព្រះអង្គប្រចាំឆ្នាំ ហើយមរ្យាយវិញ្ញាមេរោគ ចំពោះព្រះពុទ្ធគម្ពុ
ិមួយៗក៏មានទៅរាជចំនួយ៥០០អង្គមេរោគដោយការពារដែលមេរោគដែរ។

សូមជំរាបចា ព្រះពុទ្ធគម្ពុជំនួយ ដែលគោន្លាក់តែលីព្រះកាយរបស់ព្រះពេជិសត្វ
អវរណៈកេស្សរោគ មានឈ្មោះថា ព្រះអមិត្ត៖ សិតកុងវិរាយបច្ចុប្បន្ន។

ពាមខ្លឹមសារទៅគឺ យើងដឹងថ្មីមេរោគ ឡើងប្រើប្រើបីមពីទេការស្ទើ ដែល
ថែមចំនួយដោយព្រះកាយទៅព្រះពេជិសត្វអវរណៈកេស្សរោគ ព្រឹលឯងទៅច្រកទៅច្រករាយ
ដែលប្រកបដោយព្រះករុណាងមិមេត្តា ត្រូវឱ្យបារិយិ ត្រាមព្រឹត្តិយត្រាមដល់សព្វពេលការទាំងពីរ
ដោយផ្តល់ ដីមុតមានមួយរបស់ព្រះពេជិសត្វ គឺការរៀបចំមនុស្សរោគពីសម្រួលក្នុង
ដោយព្រឹប្បុរិបារ ធមិ ឯធម៌ដោយមានការរប្បោះចិត្តដីរឹងបុរិចិត្តដែលរាក់ពុទ្ធសាសនិកជាមួយ។

៥~ គ្រោះគុទ្ទនៃសល្ប័ន្ទ គ្មានឲ្យការិយត្រូវនិតិ

ពាមប្រភពសិលាថារីករើយឱ្យដឹងថា នៅក្នុងមនឹត្តរពទេរិមួយៗ របស់ព្រះប្រាសារ
ជួយរីនិតិ មានការពារពុជាប្រះកេសជុំគ្នា ប្រើកេសជុំព្រះ ដោយមានអ្នកជួយការ
ពីរភាគ ឬ មួយវិញ្ញាមេរោគ រូបសំណាក់របស់ព្រះកេសជុំព្រះគេពម្លែលនៅក្នុងប្រាមអណ្តាល
នៃមនឹត្តរពទេរិមួយៗនៅ ដែលមានចំនួយទាំងអស់១០២ ឬ តើព្រះពុទ្ធកេសជុំព្រះមានគុណ
សម្បត្តិអីខ្លះ ហើយមានរូបការយ៉ាងអូចមេច ?

ព្រះពុទ្ធកេសជុំព្រះ ដែលគេជូបក្នុងលិទ្ធផល ក្នុងនិកាយមហាយោរ នៅប្រទេស
ធម៌ប៊ែក ជាប្រើប្រាយដីសក្តិសិទ្ធិ ដែលថែរក្សាបាមនុស្ស ព្រមទាំងអ្នកជីលីរមការនៃមនឹត្តរពទេរិមួយៗ
ទាំងពីរ ដោយព្រះករុណាងមិមេត្តា ។

វិត្តមានរបស់ព្រះពុទ្ធគេកសង្គម្រួច ព្រះបាយជូនដ្ឋាកាលរបស់ព្រះបាយជីយវិរីទិន ពីព្រះព្រះអង្គប្រាសាទពុទ្ធសាសនាមហាយារ មួចឡើប្រចេសទីបេតិ និងប្រចេសចិន ។

គេបាយរកយើប្បុចម្នាក់ដែលបានព្រះពុទ្ធគេកសង្គម្រួចបាយជីន ក្នុងពំល់សំរួមភាបអង្គ និងឡើប្រាសាទពីមាយ ក្នុងខេត្តនគរការជីសារ នៃប្រចេសថែបចុប្បន្ទ ។ ជាថ្មីទៅ ព្រះអង្គ សិតនោសមាជិកឯកសារិយាបទទីប្រឈស ដោយឡើដែលមានការខ្សោចចូលឱ្យមួយជំនួយ ។

ដូចនេះយើងបាយរកយើប្បុចម្នាក់ទាំងបែកមួយ នៃព្រះពុទ្ធគេកសង្គម្រួច នៅប្រាសាទជាមួយ ខេត្តសុវណ្ណ ។

៦. ព្រះគំយកុដ្ឋិចហានាថីតិការគោរពនាគ្នាំនៅក្នុងប្រភពអង្គរ ។

ទីកន្លឹមផែចក្រកពអង្គរក្នុងកាលរបស់ព្រះបាយជីយវិរីទិន មានទំហំដែលអស្សាយ ។ ជាមួយនឹងភាពជំង់ដែលជីមហាសាលនៃទីកន្លឹម វិស័យសាសនាក៏បាយដើរឯកទានីយ៉ាងសំខាន់បំផុតដោយ ដូចជាការបូជាប្រពេជយពុទ្ធមហាវាបជាដើម ។ មានព្រះជីយពុទ្ធមហាវាបដើល ឬនិងឯកទានីសម្រាប់ការគ្រោះព្រោះពីសំណាក់មហានៅ ដើម្បីជាសិរិយអូណបរស់ទីក្រុង នាយានិងដោយ ។

ពាយាយេះការកំណត់ហេតុចិន យើងអាចជីងយ៉ាងរួមម៉ោងបាន ក្រោពីក្នុមភាពខាងដីនៃទីក្រុងរឿងចិននៅប្រចេសលានសព្វថ្មីនេះ នៅមានស្រុក សាយជុំ និងប្រជាយម្ញាការ ដែលជីមិនម៉ោយនាសមិយោនករវិត្ត សិតនោសព្រះបាយការគ្រប់គ្រងរបស់ព្រះបាយក្សោត្រូវខ្លួនដោយ ។

ជាមួយនេះព្រះបាយជីយវិរីទិន ក៏បាយព្រំប្រើប្រាស់ដែនខ្លួនខ្លួនដោយ និងប្រចេសមនុយ៉ាងឱ្យបិះបំផុត ដោយហេតុបាន ក្នុងភាពនេះ ជាប់ឯងនគរមេ ដែលបចុប្បន្ទ ជាថីកនិរបស់ប្រចេសថែនោះ ដើម្បីរួមឱ្យជាថីកនិនោះអាមោរព្រះខេត្តរបស់នគរភ្លើងនិងប្រចេសទីរាជ ទាំងអស់ដោយ ។ ការសំអាមេរិកនៃពីកន្លឹមផែចក្រកពអង្គរដែលបែកមួយ នៅមកពីលទ្ធផលនៃការ

វិភាគនៃបុរាណវត្ថុចងារិសយ បដិមាសាល្អូលាបព្យកម្ម និងសិលាច៉ីកសាល្អូជាជីម
ដែលគទ្ធផើរអរយើពួកអុប់មួយនេះ ២០ឆ្នាំចុងក្រោយ នេះ ។

កុមសម្រួលព្រករពាណីរ នៃវគ្គកាលរបស់ព្រះទានជីវិតនេះនេះ ព្រះរាជាជ្មាន
ត្រង់ឈ្មោះយល់ថា ដើម្បីថែរក្សាទីកដីខ្មែរបាន ឬប្រាក់ធែលុមខ្មែរ ខេត្តខ្មែរចំណេញ
ត្រូវបូរីម ប្រជាធិបាលត្រាតាតុចុងមួយ ដោយវិស័យជីវិត សាសនា ។ កុមគោលបំណងខាងតើ
នេះហើយ ព្រះអង្គភាពប្រាក់បង្កើតឱ្យមានការរោងចាយឡើងទុក្ខវត្ថុមហាក្សត់ នៅ
ទូទៅព្រះរាជាជ្មានការប្រកុមជាបុរាណ ដើម្បីទូរជាទីការពេលការ ពីសំណងកំមហានេះ ។
ព្រះព្រះជីវិតត្រូវមហាក្សត់អង្គភាពនេះត្រូវបានគោលបំណងឡើងសិក្សាដឹកសុខ
ក្រោមក្រុងព្រមទាំងភាពុម្ភរឿងដល់ប្រជាតិនៅខ្មែរដើមឡើងពេល ។

៣. ក្រុងក្រាមសាសនានេះក្នុងសាលាថាម

យើងឱ្យបើយថា ចាប់ពីសម្រាប់របុណ្ឌដល់សម្រាប់ក្រោយទៅមកឡើត ជំជាតិ
ខ្មែរយើងសុទ្ធសិលសិក្សានៅត្រូវបានអនុវត្តតាមទស្សន៍សាសនា ដូចនេះហើយបានសិល្បៈ ជាតិសស
វិស័យចម្លាក់បុរាណត្រូវបានអនុវត្តតាមទស្សន៍សាសនា ។ ពាយពិតទៅ និត្តាការសាសនា
ព្រមទាំងការឱ្យខំពិស់រាក់សិល្បៈរាក់សិល្បៈរាក់សិល្បៈរាក់សិល្បៈរាក់សិល្បៈ ប្រកំព្រះពុទ្ធគុង ។

ដោយរោងចោះពាមពេចការពេលមួយ ព្រះទានជីវិតនេះ បានស្ថាបនាទុក្ខវបុរិចមិ
តិចមួយដែលជាបច្ចុប្បន្នដែលនៅក្រុមសង្គមរាជបាយព្រះពុទ្ធសាសនា និងព្រះពុទ្ធសាសនា គីរូបមន្ត្រ
ប្រជាធិបាលយ៉ាង ។ ដោយហេតុនេះហើយបានជាប្រជាធិបាលយ៉ាង ព្រះបានសាយសង្គមឡើង
សម្រាប់បំពេញត្រួតខ្សោចិជ្យេះជ្រាតាតិ ប៉ុណ្ណោះការវិខ្ជោនគីរូបមន្ត្រ ក្នុង
ប្រទេស រាយការពុកការំព្រះពុទ្ធសាសនា និងពុទ្ធសាសនា ។

ពាមរយៈរបច្ឆាត់នៅក្រោមទាយៗ ឬនិងដីជាតា ក្រោមទាយៗ ឬនៅលើផ្លូវ
សម្រាប់ខ្សែសមិទ្ធផ្លែតុសនាមហាយារ ព្រះពេជិសត្វអវិណាកស្រែ៖ ក្រាមរូបភាពនៃ
ព្រះព្រហ្មដឹកញញ៉ាយព្រះក្រុងព្រះទានដីយវិនិច្ឆ័ន់ ស្ថាបីកនៅបុគ្គលិយត្រាមនេះ ។
ជាការធ្វើតារាជដែលទ្រួតព្រះព្រឹត្តិសាសនាគ្រោះត្រូវឱ្យមានគារពួកវិធីសាសនាបែបពួកនិយម
នៅក្នុងព្រះព្រាសន៍ បើត្រូវការបុគ្គលិយត្រាមនៅក្នុងព្រះព្រាសន៍ សិរីយិត្តនូវភាពច្រើនបែបដឹងចិ
នាសម្រាប់នៅក្នុងព្រះព្រាសន៍ ។

តើគិតថ្លែព្រះសិរីចាំនេះ នៅព្រះពេជិសត្វអវិណាកកស្រែ៖ មានភាពពួកមិត្តធម្មិត្តិយុ
អ្នកទស្សនាមានភាពសប្តាយីកកាយនូវអារម្មណ៍ កំបុងដែលមានភាពពួកមិត្តិយុ
ព្រហ្មពួកនិយមនៅក្នុងព្រះព្រាសន៍ ។

សុបុសច្បាស់កុង បងិទាសាស្ត្រដែលមាននៅលើក្រោមទាយៗនេះ ជាបុរាណនូវភាព
សំយោទ នៅវិបុរិចមិត្តាំនីមួយៗ ពេអ្នកធ្វើតាមរឿងយិត្តនូវអារម្មណ៍នេះទេ ។

៤. ចម្លាក់ស្រួលគូសមុទ្ិិតិកដោះនៅក្នុងសាខាទាយៗ

ក្រោពីជាតិមេចម្លាក់ស្តីពីមុន្ឌាបាយ - ខ្លួនដែលមានលក្ខណៈជាប្រវត្តិសាស្ត្រ និងជីវិភាគ
សំនៅរបស់ម្នាស់ស្រុក គោនៅយិត្តិម្លាក់សំខាន់មួយទៀតពាក់ព័ន្ធនិងប្រវត្តិសាស្ត្រទី
ចម្លាក់កំណែក្នុងក្នុងសមុទ្ិិតិកដោះ ។ ចម្លាក់នេះស្តីពីនៅដែលមានក្រោពីជាតិមេ
ក្រោមទាយៗដែលជាក្រោមទាយៗមុន្តិសចំពោះអវិណាកស្រែ៖ ។
កំបុងដែលម្លាក់នេះជ្រើនបានកំបុងយ៉ាងដី និង មានជុំស្អែកនៅលើយ៉ាងក្រាស់យើក ធិនិយុ
ក្រោរិមិនុវត្តបំអារម្មណ៍ឡើយ សូមើតែដែលជាតិខ្លួនកំបុងដែលមានក្រោពីជាតិ នៅក្រោមទាយៗ
នៅចម្លាក់ក្នុងសមុទ្ិិតិកដោះនេះ ។

ជ្វាំងមិញម្នាក់នេះ មិនត្រាន់ពេលដែរកំអនុវត្តបិទប្រសប់កុងការសាយសងម់ទេមិញម្នាក់
បុណ្ណាលេខ កំបុងនៅការបង្ហាញដែរកំអនុវត្តដែលមានប្រភពបានច្បាស់ ដីវកាពប្រចាំថ្ងៃ ប្រព័ន្ធប្រចាំថ្ងៃរបស់
ជ្វាមានរឿងទេ។

វគ្គមាននៅជ្វាំងមិញម្នាក់ការកូរសម្បូច្ចឹកដោយ ដែលមានប្រភពបានច្បាស់តិចបានច្បាស់
កំបុងនៅស្រីយការនេះត្រូវបានបង្ហាញកុងហិរញ្ញវប្បធម៌បែបតួចសាយសារិយមេឡើង ។
ទាំងនេះសរបញ្ជាក់កំអនុវត្តការសំយោគរវាងសាយសារពីរដែល ។

នៅលើជ្វាំងមិញម្នាក់ គេយើងបានប្រកួតប្រលក់ប្រជែងរវាងក្រុមយក្ស និងពួក
ទេវតា ដើម្បីដាក់ឈើមិញមិញមេឡើង ដែលជាធិកម្ចុអមតេះ ដោយមានត្រូវឲ្យស្តីរក្សាទៀតែ
កណ្តាល ដើម្បីធានាដែលសរតែឈាមគោរកយើងនេះ ។

វគ្គមានរបស់ពួកទេបអប្បរកំពុងឱ្យបានដើរដែលតុកទេវតា និងព្រះនាកយណីដែល
មានបុណ្យ ហើយនៅដើរដើម្បីវិស្សាអង់ គេយើងបានចូលរាងកំឈើមិញមិញមេឡើង ដែលទាំងយក្ស
ទេវតា ប្រាប់ចំណែកដើម្បីចូលរាងការយើងជាអ្នកមានជិតអមតេះ ។

ជ្វាំងមិញម្នាក់កូរសម្បូច្ចឹកដោយនេះ កំជាកសុំបានបញ្ជាក់កំអនុវត្តដើរក្នាលបញ្ចូ
កម្មរវាងប្រាសាខេអ្នរ ដែលសាយទ្រឹមដោយព្រះបានសិរីយាក្សែនទី និងប្រាសាទាយ៉ា
ដែលសាយទ្រឹមដោយព្រះបានដើរក្សែនទី ទិន្នន័យបែងចែកជំនួយមានគោរដៅ ។

គុរអភិវឌ្ឍន៍ជាមួយអ្នរ ដុំលាយសំស្បែដែលរាប់ពួកជ្វាំងមិញម្នាក់ទាំងនេះចេញឱ្យសារ អ្នកទេសចារ
ពិតជាតាមប្រចាំថ្ងៃដែលកំណើនកំប្បែកមិនខាយ ហើយប្រជាដែនខ្លួនពិតជាតាមស្នាល់កំអនុវត្តសារបស់
បុរាណស្ថាននេះដែលមិញមេឡើង ។

សុខសេចក្តី មួលហេតុទេការនាក់សុំបានដើរក្សែនទី ពាក់ពួកទេវតានឹងការកូរសម្បូច្ចឹកដោយ
ខាយលើនេះ បណ្តាលពីសិល្បៈករដ្ឋខ្លែងចំប្រចាំថ្ងៃដើរក្សែនទី ដែលជាប្រះមហាក្សត្រ

ដ៏ធ្វើមទៅនឹងព្រះពិស្ស ដែលជាអ្នកបានឱ្យ និងថែរក្បាល់ហាយឱ្យនេះ ឯុសិតកុងភាព សម្រាប់សប្តាយអុម្ភីរិ៍មួយចុះឡើងជាបរិយាយបុត ។ កំភ្លែងថា ចំពោះមនុស្សខ្លួនបុរាណ ព្រះមហាក្សត្រជាប្រភពនៅស្ថាការពីខ្លួនភាព និងវិវឌ្ឍន៍ភាពនៅជាតិ សាសន៍ខ្លួន ។

៦. គារប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលទៅលើពាណិជ្ជកម្មនៃខ្លួនឈាមម៉ែន

ខ្លួនបុរាណមានជូនតែគឺព័ត៌មាន ទីកន្លែប្រភពនៅជីវិត និងជាប្រភពនៅអំណោច បុត្រិពល ជូនត្រូវបានបង្ហាញ នៅត្រូវបានបង្ហាញ ទីកន្លែបំពេញត្រូវនាទី យ៉ាងសំខាន់មិនអំពេះសាសនាទៅ បុត្រិនៅក្នុងខ្លួនរបស់បុរាណដែលជាតិខ្លួនទីកន្លែបង្ហាញក្នុងពេណ៌ដែលឈរម៉ែនដែន ។

ទូទៅការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបានបង្ហាញក្នុងមួយនាទី ហានិងឱ្យ ក្នុងការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី ក្នុងបំណងសុំសេចក្តី សុខសប្តាយចម្លងចម្រៀន ព្រជាក់ព្រជុំ សម្រាប់បុគ្គលប្រព្រមប្រសាធិមុយ ទៅលើពេណ៌ខ្លួន ហានិងឱ្យបង្ហាញក្នុងមួយនាទី ហានិងឱ្យ ក្នុងការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី ។

ទៅលើពេណ៌បានបង្ហាញក្នុងមួយនាទី ក្នុងការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី ជាដីជាតិថែមទីមួយ ដែលជាតិថែមទីមួយ នៅក្នុងមួយនាទី ក្នុងការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី ។

ជាតិខ្លួនបុរាណនៅពេលបានបង្ហាញក្នុងមួយនាទី អិយបុគ្គលបំណាយព្រះអាណិជ្ជកម្មពិសិដ្ឋ អាចបូន្មានសុំសិរិមួល ភាពព្រជាក់ព្រជុំ សេចក្តីសុខសប្តាយ ផ្តល់ជូនជាលំសាសនិកជាន់ ពាមវិក្សបំណងរបស់ពួកគេ ។ ការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី កំរើមឱងជូនសាសនិកបានពាមវិក្ស បំណងរបស់ពួកគេ ។ ការប្រាជ្ញិតិកយន្តកូលបំពេញត្រូវនាទី កំរើមឱងជូនសាសនិកឯុជ័យជូនពិតិ ឧប្បជ្ជនៃប្រជាសាជនដែរ ។

សក្តីភាពនៅទំឡ៾មទម្រង់ប្រព័ន្ធកុងការប្រជាមុន វិធីធានាបន្ទីរ
សេចក្តីផ្តល់នូវការរបស់ដែលជាតិខ្លួនជាប្រជាជាតិនឹងការអនុវត្តន៍
នៅលើដំឡើងប្រព័ន្ធសាស្ត្រាយ៉ាងក្នុងការប្រជាមុន សក្តីភាពនេះ ស្រាប់
យើងបានប្រើបាយក្នុងការប្រជាមុន និងការប្រជាជាតិ ។

ទៅលើមន្ទាប់របស់ខ្ញុំរហូតដល់ប្រព័ន្ធនេះ គឺមានទាយឱ្យយើងត្រូវដោយការពារដែរក្នុង
ឯកចានឈួនរវិស័យនីមួយៗដើម្បីយើង ឯកចានឈួននេះជាបន្ទូនទៅអនាគេតទេរួច ។

១០. ពិធីប្រជាពលរដ្ឋនគរបាលសង្គមប្រចាំឆ្នាំនៅខេត្ត

នៅពាណិជ្ជកម្មប្រាសាទាយ៉ា គឺយើត្រូវមានច្បាក់ដារថ្វី ទាំងមិនទៅនឹងលទ្ធផល
សាសនាប្រជុំ ប្រពេទបញ្ហាសាសនាដែលជាសាសនាបនបស់ពួកប្រពេទ ហើយសាសនាជោះមាន
គម្រោះនៅជាមុនជាមួយ។

ក្នុងចំណោមថ្មាក់បុរាណជាតិ នគរូបរាយមានចំណោមពួក ត្រាបេណ្ឌ ដើម្បី
ដែលស្ថិតក្នុងវិយាយបច្ចុប្បន្ន ដូចជាលីអង្គយាអាមេរិកនឹងខ្លួនកំពុងប្រែកប្រែង និងខ្លួន
ទ្វាត់កំពុងភាគវិធីជានិមួយ ហើយតាមរយៈរបច្ឆាណាក់ទាំងនេះ យើងមានអារម្មណ៍ដោយ

ទេវានិច្ចមាកពួក ត្រាបុណ្យណ៍ ដែលគេហោចាតាពាលសតសិរីអូយ ក្នុងរឿងដោយ ដែមានសកម្មភាពហាក់បីជីថកំពងមនុស្សយើងគិចកំពងរាបនេះ ។

ការស្វែងយល់អត្ថនីយសិទ្ធិថ្វារីនូចម្នាក់បុរាណខាងលើនេះ គឺជាយើងត្រួតពិនិត្យបច្ចុប្បន្នអត្ថនីថ្វារីនេះ និងសារៈសំខាន់របស់លទ្ធផ្លាម្ពាស់ ពួកសង្គមខ្លួនបុរាណដាមុនសិន ។ ពួកលទ្ធផ្លាម្ពាស់នៅក្នុងគោរព និងវត្ថុទាំងពុំ ដែលមានកុំណោរការជាតុយនេះអ្នកដារ ទីក ដី ឱ្យល់ ភ្លើង សូន្យសិន់ធោមាយទៅតាមនៅប្រចាំរក្សាទំងអស់ ។ ហេតុផ្ទុចនេះហើយ បើត្រូវការធ្វើឱ្យឱ្យយ មនុស្សលោកត្រូវពេបុងសុខបស់ប្រជាធិបាស់ទៅតាមទាំងនេះ ។ ការប្រើប្រាស់សុម្របសិទ្ធភាពនៃយុវជានេសប្រចុងសេចក្តីប៉ុងប្រចាំរដ្ឋបាន ការប្រជាយើង បុរាណដែលជាតិធិតិសិទ្ធិមួយដែលខាងតុលាទុលាទ ។

ពាយរៀះ ត្រីស្តីឡេះ យើងអាចដឹងថាអ្និទានអស់គឺត្រង់ជាម្លាស់ ឬ ព្រះអាណិទេ
ផ្ទុចជា ត្រេះត្របុ ព្រះនាកាយណី ព្រះពេស្គុ និងព្រះអ្នល់ គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវព្រៃងរាសនា
បុត្របញ្ញិត្រូវបស់មនុស្សលោក ។ ព្រះនៅវាតាមចំណោមនេះគឺជាអ្នក កំណត់សកម្មភាព
និងកិច្ចការរបស់មនុស្សលោកចំណោម ។ គេអាចនិយាយថា ព្រះនេះមេរោគ សុភម្ភុណ ឬ
សេចក្តីសម្រេចបាប្បីគឺទេវាតាមអ្នកដូល ឬ បុកំណត់ឱ្យ ។

ដើម្បីសារម្រោចទូវរក្សាបំណងនេះ គេត្រូវបំពេញកិច្ចកម្មប្រហុញញានៅ ដែលមានបី
ចំណុចអូអិធីបូឌាសុខ និងបុជាថ្មោះអាទិថែទាំ ។ គឺទី១ ការបុជាយត្តដោយភ្លើង ទី២
ការបំពេញធម្មតាមការការយោះយោះមានវិញ្ញាបច្ចេកទេរ ជាជីវិះជីវិះ ធិនិត្រ
ជុំប្រមូលបកម្មកម្មគម្ពារ ។

ពាមការសិក្សាប្រចាំបីឆ្នាំ រួមចោរកំបុរាណនិងលទ្ធផលត្រូវសាលាថ្មី។ អាជីវការ
និងជាតិដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង និងបានបង្កើតឡើង និងបានបង្កើតឡើង ។

ចំពោះរូបថតម្នាក់នៅពីពាបន្ទាត់ថា ពួកគ្រាប់ហុណីកំពុងអុទិន្យភីនឹងវិភាគឱ្យមួយ
ដូចជា 'ត្រី សាច់ ខ្សោះ ក្រោម បុងចុះដាក់' ។ លើវា ដើម្បីច្បាយចំពោះប្រាជីអតិថិជ្ជមួយដែលត្រួរ
ឈ្មោះថា ពិធីសាយលេកដី ដោយចិន្ទិកជាសារបាត់អិន ។

၁၁။ ကာမြုလှေားအိတ်ပဏ္ဍားဆီးသွေးစီးယူဘဏ်၏

តើប្រព័ន្ធសិរីបញ្ជាផ្ទៃទូទៅនៅក្នុងបណ្តាញខ្លួន ?

ព្រះសីវបញ្ញានេះ គឺជាប្រព័ន្ធសិរីដែលមានប្រព័ន្ធសិរីទាំងលំប់ ។ ចំពោះខ្លួនបុរាណណា
ប្រព័ន្ធគម្ពុជាដើរក្នុងពេលវេលាទៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្លូវការ ក៏ដូចតែបានដោយមួលហេតុផ្ទៃចាប់ខាងក្រោមនេះ ។

ម្បៃអិត្តឡេរ៉ា យើងក៏មានជូលប្រចាំថ្ងៃយើត្តិត្រែះសិវិបញ្ញា៖នឹងដាចម្លាក់ មានត្រោះសិវិទម្យយសិតិ៍នៅក្រោមត្រោះសិវិដែលមានមុខទាំងមីនាទី ដោយសារកត្តានេះហើយ ទីបាយើងអាមេរិក សម្រាប់ថា អិកាយសិវិធម្មប្រព័ន្ធដែនឡើងថែក យ៉ាងហេរាបណាស់ក៏ជាតិវិកាយត្រួចទាំងអស់។

អត្ថន័យដំបាលរបៀប និងឧត្តមភាពដីមហិរាបស់ព្រះសីវិ:បញ្ហា៖ នឹងលើពពុកទៅការ
ចាប់ឡើយ អាចធ្វើបញ្ចប់នាមខ្លួនសារ នៅអត្ថបទសិលាថីកម្មុលប្រាសានៅដែលត្រូវចាប់ឡើង
នៅថ្ងៃ ១០០៣ នៃគ.ស ក្នុងរដ្ឋការបាលបស់ព្រះ នាទិនយក្រឹម (IC II)

“ សូមមនុសការដំបាលព្រះសីវិ:ជំមហាចំនួន ! ដែលព្រះប្រហិន្យិនិងពពុកទៅការដី
ចាប់ឡើយ សំរាប់មានជីវិតនៅលើដែលដឹងឱ្យនេះជាកិរការតម្លៃយរបស់ត្រង់ ប្រចុះបន្ទីមទៅ
និងឱ្យបាកេងកាយជាតុលារបស់ត្រង់ ទៅបីត្រូវបានជាតិ ចេញពីព្រះកាយរបស់ត្រង់ ដែលប្រកប
ដោយលក្ខណៈសម្បត្តិតិសេសក៏ដោយ កំបុះឡើមានសារជាតិមិនខុសត្រាមីយ ផុចព្រះអាណិធី
នៅក្នុងព្រះគ្នា ” ។

ផុចនេះព្រះសីវិ:បញ្ហា៖ ជាប្រកតនៃព្រះអាណិធីទៅដោងទាំងឡាយៗ ដែលគឺពារេ
ពីព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គ ដោយមានសារជាតិពិសិដ្ឋ ផុចព្រះកាយព្រះអង្គ មិនបានព្រះប្រហិ
ប្រព្រះនាកេយណីទេ ។

វិវាអត្ថបទសិលាថីកម្មុលប្រាសានៅប្រុយបន្ទាន់ សពវគ្គរឹទិក ដែលចាប់ឡើយមុន
នេះបន្ទិច ក៏ហែលបញ្ចក់ប៉ូលមីឡូមីឡូវ៉ែតចាំ :

“ ថែពេសមូ (សូយមូ) ដែលធែងចំងារី ប៉ូកីតំបន់ព្រះនឹមុនាមរយៈ ប្រកដោយ
ការកាយពាយនៅកម្ពុជានូវ នៅទីសមាជិកស្ថាបន្ទាន់ យុទ្ធសាស្ត្រ ដែលបាកេងក៏ដោយព្រះពាយ
ដែលនៅទីសមាជិកស្ថាបន្ទាន់ សាមសិទ្ធិ ដែលប៉ូកីដោយកម្រិះនៅការស្ថិតិនៃព្រះនឹមុនាមបន្ទិច
ព្រះកុប់ខាង (ដើមដោយព្រះទៅការ ចាប់ពី សូមឯកមនុសការ ច្បាយព្រះអង្គ ! ” ។

សារៈសំខាន់នៅខ្លួនអត្ថបទ (K 806, IC I) គឺស្ថិតិនៅព្រះចំណោម ដែលបានព្រះសីវិ:
ព្រះកាយព្រះអង្គជាតុលារបស់ជាតិព្រះប្រហិ ដោយហេតុចាតិវិវារិន៍ ដែលព្រះអង្គសូត្រនោះនៅ
ទីសមិមូយ៉ាន់លោក ។ ម៉ាយណាមិត្ត យើងក៏យើងពីដែលចាប់ពាយព្រះសីវិ:បញ្ហា៖

និងមានមុខចាប់បុន្តែ ដែលស្ថិតនៅលើក្រោល ដែលមានមុខពេមូយ ដែលព្រះអង្គភាពជាអ្នកបង្កើតឡើងដោយ ហើយសូត្រគីឡូវិករវៈទាំង៤ ជាបោតុដែលធ្វើឱ្យព្រះអង្គមានមហាសន្យាទាំងមួយ បុរាណដែល កើតដោយខ្លួន ។

ផ្សេងការពារការរឿករាលនេះទីបាយដើម្បីដឹងថា ព្រះសីវិ:បញ្ញា: និងមិនត្រាន់តែអ្នកបង្កើតព្រះព្រប្បុទេបុណ្យការទេព្រះអង្គកិច្ចាប្រជាធិបាយ ហើយម្ខារិក្សាមួយទីព្រះអង្គនេះហើយ ។

ក្រោពីនេះនៅសម្រាប់ប្រើប្រាស់បាយទី ៣៦សព្វរីក្សវិទ្យាដី ដើម្បីសព្វរីក្សវិទ្យាដី ទី១៣ នៃគ.ស. ដើម្បីជួយដែលការ់ព្រះពួកសាសនាលិមបាយការ គេបានឡើងតុលាប្រជាធិបាយ ។ បញ្ញានូវសិទ្ធិកិច្ចព្រះវិស្សុ បុព្រះនាកាយណី តាមរយៈចម្លាក់ដែនរោនព្រះសាន់បន្ទាយឆ្នាត់ ។ ជូនដែល ការគោរពបុជាប្រជាធិបាយ:បញ្ញា: និងនៅពេញវិបាយគេប្រាកពួកប្រពិបត្តិដែល ។ កើតបីនេះ នៅក្នុងសម្រាប់គេយើក្សាប្រជាធិបាយដើម្បីជួយបានប្រជាធិបាយ ។ ដែលជីវេស តាមរយៈបង្កើតិច យើងយើងបានប្រជាធិបាយ ។ បានបកប្រាយលទ្ធផ្សព្វផ្តើម ព្រះព្រឹត្តិ តាមទស្សន៍ ព្រះពួកសាសនា ដោយត្រាន់តែបង្ហាញនូវលក្ខណៈជាជីវិះរបស់ព្រះព្រប្បុទេ ដែលកើតចេញពីព្រះការឃុំរបស់ព្រះវិស្សុ បុព្រះនាកាយណីពេលណូន្តែ ។

សូមបានចិត្តឯក តាមរយៈប្រកតសិលាទាកិកយើងអាចដឹងថា ហេតុជូនមេូចបានជាប្រជាធិបាយ:បញ្ញា: និងមានមុខចូលចិត្តការទៅវាតាមចាប់បុន្តែ ឡើងលែងនៅលើក្រោល ដែរ ហើយជូនមេូចបានជាក្រោលរបស់ព្រះព្រប្បុទេ ឬតិច ពេញវិបាយដើម្បីបង្កើត បុមុខ របស់ព្រះអង្គ កើតបីនេះមានបានសិទ្ធិកិច្ចព្រះអង្គ ។

១២- ឯកអប្បិតគុណចម្លាក់ប្រាសាគារយ៉ាន តើតំណាងទិន្នន័យ ?

ទីកន្លែងបានសារិកជនខ្មែរក្រោមបីលីយ៉ែពុច្ញាមានអត្ថឃីយ ដើម្បីលីមុណ្ឌុណាយ
និងសិជ្ជមេរា ហើយថែមទាំងមានសារ៖ សំខាន់ស្រាប់ការរួរករពួកវាការមួយតែ ដែដីវិត សម្រេច
លាក់យើងទេ ។ ទីកន្លែងដែលមនុស្សគ្រប់រូបប៊ែងប្រាញ៉ាចង់បាននៅកែវ កើតឡើងដោយ
មនោគមិនឱ្យបានសារា គួរឱ្យប្រើប្រាស់ដែលមានលក្ខណៈ សំយោគរាងព្រាយុព្រឹកសារ
និងពេទ្យសារនាមហាយោ ។

ទីកន្លែងតាមរបស់ខ្លួន ដែលជាប្រភពនៃជិតផ្សេវនៅឯណី
យើងនេះ ។ ភ្នំឱ្យយោនេហើយ ដែលទីកន្លែងបានរកដើរយើងចាំ ជាថ្វីទូមានសារជាតិ
សក្ខិសិទ្ធិ ខ្លែងខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។ ទីកន្លែងអាចជួយប្រាជិតស្របតាមស្ថាបនិតិយោប៉ាត់ បុត្រិ
សេចក្តីសាប់កំពង់ ។

ព្រៃបត្រានឹងគុណសម្បទិន្នន័យឱសសវិសាលេខោះ ទីកអច្ចិទកំដាមដោរបាយនាំសព្វលោក
ឡាភារការការពារវិញ មិនចេះយើ ថាស់ ស្អាប់កុងរដូសង្គរយើងខោះ។ មួចចេះមិនត្រឹមពេតពុក
យក្សទេដែលចង់បាន សូម្រីពេតពុករវិញ និងមនុស្សលោកកំចង់បានផ្ទៃដោរ។ ដោយសារ
ការសក្តិសិទ្ធិបសិទ្ធភាព បានជាមួយលេហត្បេងម្បៀនរាងគុបិចកុ គឺពិនាយនៅក្នុង
ភើមុក្តុសម្បុទ្ធជីកដោះ ដើម្បីជាភិភ័យឱកទិន្នន័យ៖ បុគ្គលិកដែលចម្លួលបានទីកអច្ចិទ
បគ្គលិកនៅឯធមានសម្បទិន្នន័យ។

ក្នុងអ៊យក្តុសម្រចំទីកដោះនេះ ដើម្បីបានឱ្យពាណាករើង ដែលមួនស្សែងត្រប់រុបមាយ
ទិសជៈថែមទាំង ដើម្បីជាមិនឃុំបានការពារមួយទៅ ដែលជីវិតរបស់ខ្លួន។ ពេជ្ជាយថ្វោក ចំពោះ
ពុទ្ធសាសនិកជនខ្មែរបុរាណុញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម ដែលជាប្រជាក់បិសុទ្ធ គឺដែល
សំដែលទៅដែលប្រជាក់បិសុទ្ធ ដែលបានការពារសំខាន់ខាងក្រោម ដូចជាប្រជាក់បិសុទ្ធ ក្នុង
មានអ៊យក្តុសម្រចំទីក អ្នករារាំងដោះមួនស្សែងពាណាក ពីការពារឱ្យជាប្រជាក់បិសុទ្ធ ។

អត្ថម៉យសំខាន់មួយទៀត ទស្សនីយភាពទៅការក្បរសមុទ្រិកដោះលើប្រាសាទាយន ព្រៃប
បានឱងការស្ថាបនាដាតិរបស់ព្រះមហាផ្ទៃយវិនិច្ឆិត ព្រាយពីមហាមកាយទេសជ្រាម ដើម្បីនាំ
មនុស្សខ្សោរភាពទៅការសំខ្លែនភាព និងសុភម្លេល ។

៣៣. ចំណូនធនីអសុរយគ្រឹះ និងភាគិតខ្សោច

ព្រាណិសត្វអធិរិយៈដែលយើងមិនយកមកអធិប្បាយនៅទីនេះ តែយើងព្យាមានជោរី
លើពួកអសុរយក្ស ដែលពំណែងនូវសការ៖ អារក្រក់ ។

អត្ថបទអក្សរសិល្បៈដែលមានលក្ខណៈជាប្រពេន្ធនីយម និងប្រនៃពួកអសុរយដោយត្រឹម^១
បង្ហាញនូវវិត្តមាននៅពួកអសុរយក្សដែលនឹងបញ្ចប់ពួកទទួលវិភាគ បុមុនស្សេរាង ។

មក្សីយើងព្យាយេត ជោរីលើអសុរយក្សហួយដ្ឋានប្រាបយ៉ាងប្រាកុងនិស័យសិល្បៈជាឌីម ។

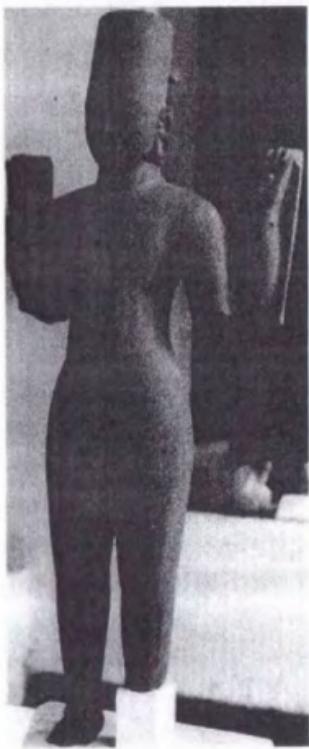
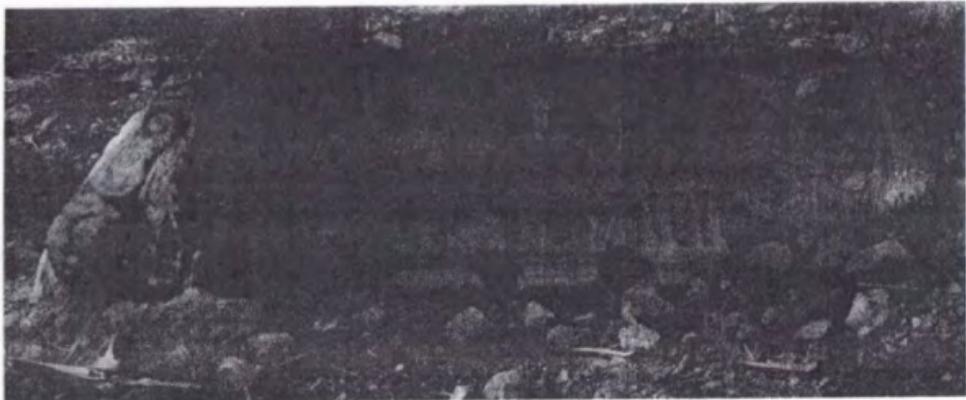
ដើម្បីពីនិត្យចំណេះ ក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ បុក្សក្នុងកិច្ចជាប្រពេណី គក់យើងព្យាយេត្តមានអស់ពួក
ទទួលវិភាគ នូវសការ៖ ឬ ដែលរួមចំណែកដែលបុរាណ បុច្ចែងត្រា ។

ទីនូមនិងនេះ យើងកំព្យូវបញ្ជាក់ជីមដែរថា ពីសម្រួលិកអនុករណីដល់បច្ចុប្បន្ន ខ្លួន
យើងនៅវិត្យជីវិតបុណ្យបាប នរក បានស្ថិតដែលកិច្ចចំពោះពីសាសនាអណ្តូវខ្លួន ។

វិវាទជោរីលើខ្សោចបិសាចិត្ត ជោរីនេះដែលជាដោរីសំខ្លែនសំអូកស្រុកអាយ អាចឲ្យស
បញ្ជាក់ពាមរយៈវិត្តមាននៅត្រាងដីមនុស្សដែលគេបានបិទចិត្តមួយក្នុងអូអ
ស.វិចិត្យនិងមិនមែនត្រូវបានដឹងទៅ នៅក្នុងអនុរាបី នេះជាដោរីសំខ្លែនសំអូកនៅ
ក្នុងប្រទេសកម្មជាបច្ចុប្បន្នដែលយើងបានរកយើង ។

ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ରମଣିକଣଠ

ដែលរាប់ទី ១

រូបភាពទី ១-៣

ជាមួយបន្ទី ២

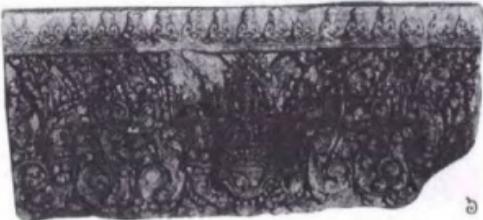
៤

៥

៦

៧

រូបភាពទី ៤-៧

ប្រាស់បិន្ទារ: បុរីអង្គរ, ការគ្រប់គ្រងឈើមកពិប្រាក់សំខែ, កំណែល ៣៨៩១, ស.វីមេ-៦, លក់ខោលូរឃីមួយ; ប្រាស់បិន្ទារ: មកពិសុ្ពរលីវ្រោតុក, ស.វីមេ-៨, ក.ស (សារមន្ទីរជាតិ); ក្រុងដីផ្លូវកំណែងប្រុងបិន្ទុនីងច្បាស, សារមន្ទីរជាតិខាយ និង ប្រាសីសុ នៅសារមន្ទីរបុរី។

៤

៥

៩០

៩៩

រូបភាពទី ៤-១១

ប្រាសាខ្លែក: ពាក់ចិនខោវត្ថុកោះ អង្គរបូរី, កំណត់ទី ១៧៦១, ស.វីម-៦ ន.ស សារមីនីរាត្រាធិ; ប្រាសាទិនប្រាសាប្រាបុ, នគរបាលបានឃ៊ែខ, ទុនស.វិម និងស.វិម១០ ប្រាសាខ្លែកបុរិ និង ប្រាសាទិនប្រាសាប្រាបុ (សារមីនីរាត្រាធិ). និង ប្រាសាខ្លែក មកពីគ្មាន់ស.វិម-៦ (EFEQ)។

នំនួរបទទី ៤

១៤

១៥

១៦

១៧

របាយការទី ១៨-១៧

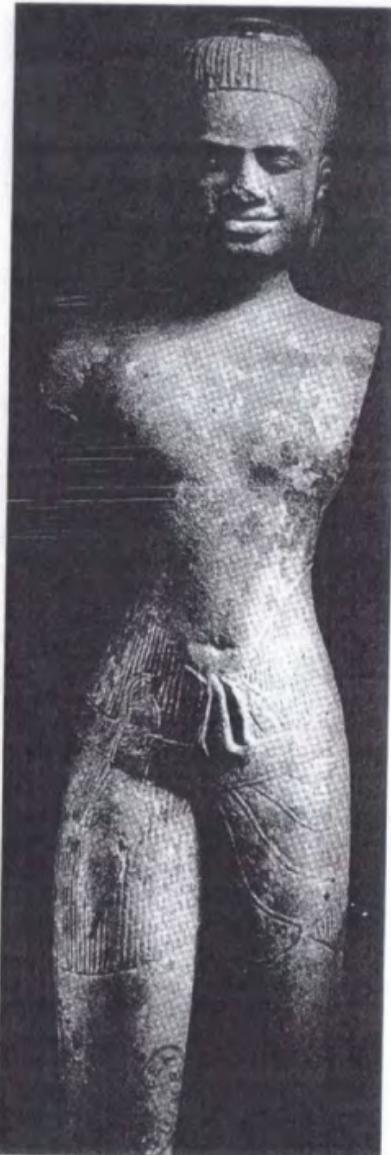
ព្រះនិលូ បុ នាកាយលើមកដីគុណឈុំ ស.វីត់ព.ស. សារមីន្ទាតាតិ (ចាត់?); ព្រះនិលូនេខាប់ថានឹង.សារមីន្ទាតាតិ (ចាត់?); ព្រះនិលូ
អប្បយ. ត្រាសាគបិនមាលា. នេខាប់អប្បយរក្ត. ស.វិ ១៩-១០. អភិវឌ្ឍន៍នៅអប្បយ ឬម ព្រះនិលូនិឡូ ក្នុងនឹង សសុឃុំយអប្បយ.
ឱ្យុំតោកពេជ្រ. ស្រុកបុរីជំលសា. តាកែវ / សារមីន្ទាតាតិ០០៣) ។

១៩

២០

២១

រូបភាពទី ១៩-២១

ប្រពេលវិរាសានា: ខេត្តបាសាទូលេខោ, សាសនាមីនាក្រុង, មកជីថ្លូចឈើមេដ្ឋាន ប្រពេលវិរាសានា: ស.វិ.អ.គ.ស (សាសនាមីនាក្រុង) និង ក្រុង
ខេត្តបាសាទូលេខោ, ស.វិ.អ.គ.ស (នៅ Nelson Gallery, Atkins Museum, USA).

វិធាយបច្ចី ៦

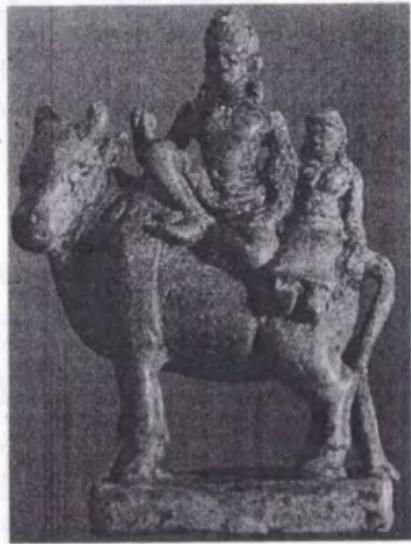
៩៥

៩៦

៩៧

៩៨

របកទី ៩៥-៩៨

គ្រោះសីវិនិដ្ឋន៍ សិវា; រដមាបច្ចុប្បន្ន កម្មិតូទេកជំន៉ែវ៉ាថ់ (៩៥៩៦); ក្បាត់រហង់ចាមនៅត្រាលាមបន្ទាយប្រើ; ស.វ.ទី១០៩.ស;
គ្រោះសីវិនិដ្ឋន៍ក្បាត់ខ្លួន; ប្រាសាការមេរោង បុ តិខាងក្រុង; រដមាបច្ចុប្បន្ន; ខេត្តសុវិណ្ឌ; បារាណប្រាសាការដ្ឋីខ្លួន; រដមាបច្ចុប្បន្ន;
ខេត្តបុរីរម្យ (សម្រួលិតុងកជំន៉ែវ៉ាថ់) ។

និងរូបថី ៩

លេខ ៩

លេខ

លេខ

រូបភាពទី ១០-១៤

ព្រៃសក្រុមដីសំរីរក្សាលីបី. នគរបាលជាការអារក្ស. កំណែលេខ៨.៤ គីឡូ (Nelson Gallery, USA); ប្រាសច្ចូល: ខេត្តកោតការជីយ៖ ក្បាន់ខ្មែរ ឬ ក្រោមការរំភ្លើងប្រាសាទាតិមាយ. ការរួមឱ្យជាតិមាយ (ប្រែប្រើប្រាស់បច្ចុប្បន្ន) ។

ជំនួយបច្ចី ៤

លេខ

លេខ

លេខ

រាជធី ២៦-២៧

ប្រាសាយក្បរុយណិ, រាជាណមិត្តិថា ស.វិចិន-១ (សារមួនដាកិ); ប្រាសុឃុយាន់អុរ៉ែក់ ស.វិចិន-១៨.ស សារមួនវិភាគ បុ ធម្ពកម្មបុជិធម្ព; ព័ទ្រំលាក់ប្រាសុឃុយាន់ ខ្សោតែនិញ្ញ សារមួនធម្ពកម្មបុជិធម្ព។

ផ្លូវបច្ចេក

២៩

៣០

៣១

របាយការ ២៩-៣១

ព្រះនោមអិមាត, លក្ខ្យី បុរុគិត, ស.វិទិ៍ នេខាបច្ចេកដែលបង្ហាញ (លាករមួយរាជាណ); ព្រះនោមអិមាត នេខាបច្ចេកថ្មី ស.វិទិ៍ ១១, កំពង់ ២៦, ដីកីឡា (Collection Nathan Hammer USA) និង លក្ខ្យីអភិវឌ្ឍន៍ ក្បាល់ដែនរោងព្រះនោមបន្ទាយស្រី ស.វិទិ៍ ១០ ។

ដែលមានបច្ចុប្បន្ន ១០

៣៤.

៣៥

៣៦

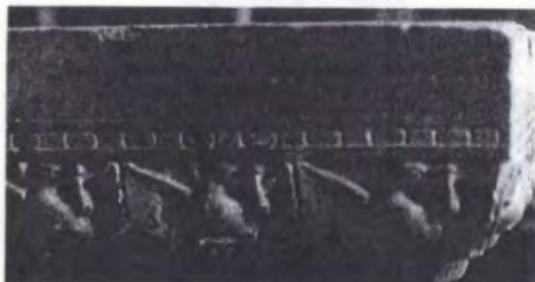
៣៧

របៀបរាយ ៣៤-៣៧

ប្រពេទកដ្ឋាន បុណ្ណោះ ស.វ.ខេត្ត. រចនាបន្លំសម្បាយណីប្រគលក. នាយកដ្ឋានប្រពេទរបៀប ឬ វិចិត្រនិយោះ នៅខេត្តកំពង់ចំ; កណ្តូន រចនាបន្លំប្រគល. ស.វ.ខេត្ត១០ ក្រុមប្រាសាសម្បាយណីប្រគលក កំណែ ១.៩៦ ដែល (សារមន្ទីរបីឱ្យ); ក្រុមកដ្ឋាននៃសារមន្ទីរ ទីក្រុងបុន្ញដើម្បី (Cf. Malleret) ។

ពាល់

ពារ់

ពាក់

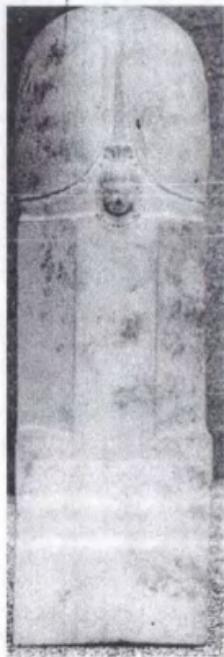

ពាទ

របភាពទី ពាល់-ពាក់

ចម្បកកំដុង, រចនាបច្ចុប្បន្នយុត្តិ, ស.វិទេះ, ប្រាសាទបន្ទាយយុត្តិ; ទម្រូវបន្ទើ: ឈុម្ភ (ស្អាមរោគាយុត្តិ) នូវ អម្ចារូ, ឈុម្ភ:បុណ្ណម្ចារ, នករកំ, ស.វិទេះ-នាគ.ស (សារមួនជាតិ); ប្រាសាទធមិនហ្វាគ, អម្ចារូ, ស.វិទេះ-៦ ន.ស សារមួនជាតិ និង ត្រួន, ការកែក, គំណែល, ៩.៣ ដីត្រួន, ប្រាសាទី, សារមួនជាតិ ។

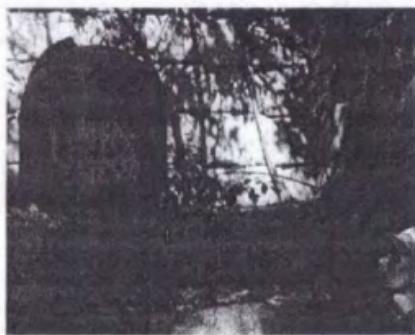
ផែនក្រោមបច្ចី ១២

ឈុំ (៩)

ឈុំ (១០)

ឈុំ (១១)

ឈុំ (១២)

រូបភាពឈុំ ៤០-៤១ (១.២)

ព្រះសិរិទិន្ទុ ក្នុងថ្មីទាម ស្រុកដើម្បី ខេត្តកណ្តាល សារមន្ទីរជាតិ ឬ សិរិទិន្ទុដឹងមិនបិយាយទៅក្រោមត្រសាកលិច្ឆ្រឡប់កោះកោះ; ទម្ងាក់ក្រោច្ចិន្ទ សិល្បៈក្នុង ស.វ.ខេត្ត ន.ស (សារមន្ទីរជាតិ); ក្នុងថ្មីទាម ត្រសាកលិច្ឆ្រឡប់កោះកោះ និងក្រោច្ចិន្ទ សិល្បៈក្នុង ក្នុងថ្មីទាម ស.វ.ខេត្ត ន.ស (សារមន្ទីរជាតិ) ។

ផ្លូវបនី ១៣

៤២

៤៣

៤៤

៤៥

របកពី ៤៦-៤៧

ប្រាសាគារនាគម (EFEFO); ក្បាត់ដៀរប្រាសាគារនាគម ស.រើ ១១ ភ.ស.; ចម្លាក់ត្រជាកេស សម្រាយបុរអង្គរទៅមួររបួចចិ ឬបិទិកសិល្បៈរហូតកំណើច ឬន ប្រាជពាណិជ្ជ សិរីទូ ឡើសារមិនចាត់ពីក្នុងពេញ។

ផែងក្រុងមិ. ១៤

៤៩

៤៩

៥០

៥១

រូបភាព ៤៩-៥១

ការបុគ្គលិតនៅក្រសាងអម្ចារក្នុង និង ក្រុងក្រព្យីកដែលមានការបន្ទាយឆ្លាត់; ពាបសបូល ត្រឡប់ឈើក្នុងរៀល (២០០៦) និង ចម្លាក់បុរីក្នុងការបន្ទាយឆ្លាត់ បុគ្គលិត ប្រាក់បុរីក្នុង ត្រឡប់ឈើក្នុងរៀល។

ដំណឹងបច្ចី ១៨

ផែទ

ផែទ

ផែទ

ផែទ

រូបភាពទី ៤០-៤៣

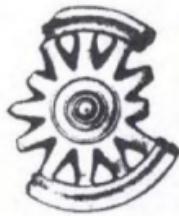
ចម្លាក់ទាំងនាក់នៅក្រោមលាយស្អួចកម្មឃើន និង ក្បាច់ខ្លួនរមកពីត្រាលាយការក្រុង ឱងស.វីទេជ និមស.វីទេជនឹងអង្គភាពក្រោមក្នុងក្រសួងការពារជាតិនៅពេលបុណ្យអ៊ូក (២០០០)។

ឈុំ

ឈុំ

ឈុំ

ឈុំ

រូបភាពទី ៤៤-៤៥

ប្រាសិវប្រព័ន្ធគម្ពុជា, ថ. អង្គរបូរី, សិរីប្រេងគារក្នុង ស.វិចិ - ៦ ន.ស (សម្បត្តិធម៌); ប្រាសិវអន្តូនីខេត្តកណ្តាលនៃការមីនីជាតិ ភ្នំពេញ; ប្រាសិវអន្តូនីសិល្បៈនគរក្នុង ស.វិចិ ន.ស ខេត្តបាសាយមានជើយ (ឬតា) (Cf. Bull. des Et. de la Faculté d'Archéologie, n° 6-7, 1973); បំណែកចម្បុចក្រោមឱ្យកែវ (Cf. Malleret) ។

ផ្លូវបច្ចុប្បន្ន ១៧

រូប (១)

រូប (២)

រូប (៣)

រូប (៤)

រូបភាគទី ៩២ (១.២)-៩៣ (១.៤)

ម្នាក់ព្រំដើមិយតុមហាមាត់ ឬសារមួកឱ្យកើយ នៅបច្ចាស់ នភាកេវសិល្បៈ ឯធម៌អភិវឌ្ឍន៍អម្ពុសស្វ័យកប; ប្រាកេសស្វ័យកប ការមួលដូចខ្លឹមិត្ត. មកប្រើដែលបានប្រើប្រាស់ និងមួលដូចខ្លឹមិត្ត. ម្នាក់កំណើនិត្ត. ម្នាក់កំណើនិត្ត. កំណើនិត្ត. កំណើនិត្ត. (សារមួកឱ្យកើយ. ៥០០៣) ។

និងរបទ ១៨

៦០

៦១

៦២

របកទី ៦០-៦២

ប្រាសាត្វូអម្ចារេលាកេស្យា៖ សិវា៖ ព្រមក្រប់កុណដើម ខេត្តបឹងយ្យេ៖ ប្រាស់នឹងបុច្ចុប្បន្ន ស.វិតែត.ស; ចម្ងាក់ដើរជាកំង់ប្រាសាទ
គំលាមប្រាសាទការិស្សអវិលាកេស្យា៖ ប្រាសាទបន្ទាយបន្ទាយ ឯងស.វិទេត.ស. ឯងស.វិទេត.ស. ឯងស.វិទេត.ស.

ដំណឹងបច្ចី ១៤

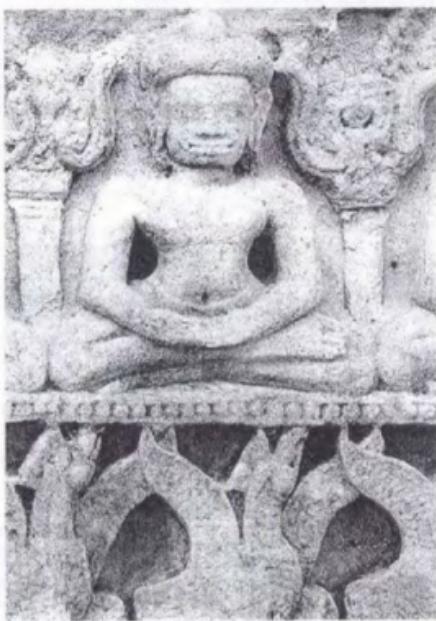
៦៣

៦៤

៦៥

៦៦

រូបភាព ៦៣-៦៦

ព្រៃសង្ស័យហាយាមទីបេតិ; ប្រាស់ប្រឈបាតិ (សារមីនុវិកិាយ); ម៉ូកាកំសាសនេប្រឈប់ជ្រាវាមជិកាយ និង ប្រាប់ប្រឈប់អង្គម្រោះ
ស្អាតិឱ្យក្រោដ្ឋាយហាយ ក្នុងខ្លួនរបស់សារមីនុវិកិាយ ខេត្តនគរាភីម៉ា។

វិនិយោបសិ ៦០

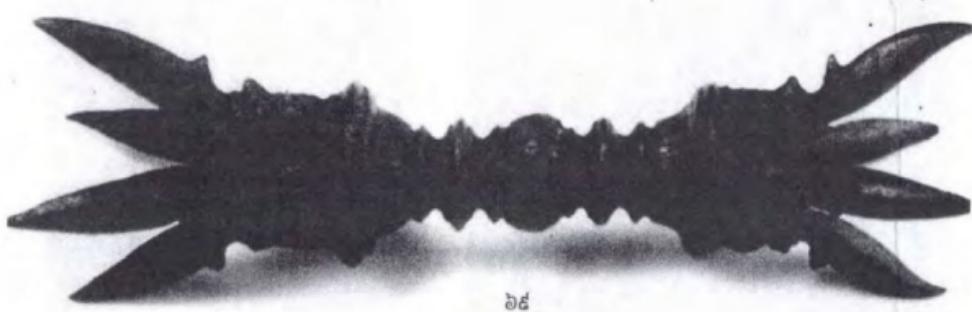
៦១

៦២

៦៣

៦៤

របាយពី ៦១-៦៤

ជុំងលិកទូ សម្បត្តិថងកជែង ឬម សត្វារ៉ាប្ប ដោយសារមួរជាសិក្សាចេញ ប្រាមកំងើបាបហក្សរក្សុមុរក្សុមុយនាមិមាប្រឈមនៃខ្លួន។

រៀះ

រៀះ

រៀះ

របៀបទី ៤១-៤៣

ធម្មាកសិវិត្តព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃអង្គ ត្រឹមដល់ សម្បត្តិថែកជំនាញបស់ជំនាញជាតិខ្លួន ឱ្យ ធម្មាកសិវិត្តព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃអង្គនេះនៅក្នុងរឿងយុទ្ធសាស្ត្រ។ នៅក្នុង រឿងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រុបាណណ្ឌកម្មកតិ៍ខែន្ទូលស្រីរៀប។

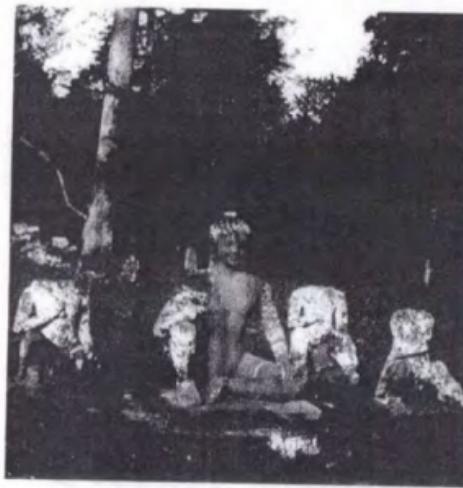
ជំនួយបច្ចុប្បន្ន ២៤

ព័ត៌មាន (១)

ព័ត៌មាន

ព័ត៌មាន (២)

បរាក់ព័ត៌មាន (១,២)-ព័ត៌មាន

គ្រឿងមាសក្លែងត្រូវបានប្រព័ន្ធដោយប្រព័ន្ធដែល មានចំណាំស្រី ១៩៣៦ និង ចម្លាក់តំណាងប្រព័ន្ធដោយឯករាជ្យ បានប្រព័ន្ធដែល មានចំណាំស្រី ១៩៣៧ ។

ផែលក្របខេត្ត

ពេល

ពេល

ពេល

រូបភាព ពេល-ពេល

គំនួរក្នុងបុរាណ; ប្រាប់បុរាណដើរក្នុងកិរិយា ម៉ោងក្នុងសុណាការី ខេត្តក្រចេះ ឯធម្មមួយបាត្រាសប្រាសប់សិរិភាព ទៅកំណត់
(រូបភាពក្រសួង ទេសចរណ៍) ។

ប្រភពនៃរូបសាត់

- ផែនរូបទី១: រូបមិតា ចេញពី Khmer Sculpture, The Cleverland of Art, USA..
- ផែនរូបទី២: រូបមិតិៗសៀវភៅកោលកំរតុបុរាណនៅ ឲ្យងងុន រូបទី៤, ឯកសារសារមន្ទីរជាតិ ភ្នំពេញ, រូបមិតិប្រជុំរបស់សារមន្ទីរជាតិ (RMN) នៃប្រយោសាទាកំង. រូបថតរបស់លោក Olivier ។
- ផែនរូបទី៣: រូបមិដ និះ១១របស់សារមន្ទីរជាតិភ្នំពេញ, រូបទី១០របស់ប្រជុំសារមន្ទីរជាតិនៃប្រយោសាទាកំង ។
- ផែនរូបទី៤: រូបទី១៥របស់មន្ទីរជាតិភ្នំពេញ ។
- ផែនរូបទី៥: រូបទី១៦និង១៧ របស់សារមន្ទីរជាតិនៃប្រយោសាទាកំង ។
- ផែនរូបទី៦: រូបទី១៩, ឯកសាររបស់ក្រុមសិល្បៈករថែ (នាយកដ្ឋាន) ។
- ផែនរូបទី៧: រូបមិះ៣ពី Khmer Sculpture, The Cleverland of Art.
- ផែនរូបទី៨: រូបមិះ១ពី និង ២សេរបស់ Louis Malleret, Archéologie du Delta du Mékong, Publ.E.F.E.O.
- ផែនរូបទី៩: រូបមិោះ៣ពី Khmer Sculpture.
- ផែនរូបទី១០: រូបមិោះ១៥របស់ Louis Malleret, Archéologie du Delta du Mékong.
- ផែនរូបទី១១: រូបមិោះ១៥របស់សារមន្ទីរជាតិភ្នំពេញ ។
- ផែនរូបទី១២: រូបមិះ១ (១) របស់សារមន្ទីរជាតិភ្នំពេញ ។
- ផែនរូបទី១៣: រូបមិះ១៥របស់ Ecole-Française-d'Extrême-Orient.
- ផែនរូបទី១៤: រូបមិះ១៥របស់មន្ទីរជាតិភ្នំពេញ; រូបភាពពី របស់ Louis Malleret.
- ផែនរូបទី១៥: រូបភាពអេមាមិកពីសារមន្ទីរជាតិប្រុះមប្រយោសាទាកំង ។
- ផែនរូបទី១៦: រូបមិះ១៣ពីឯកសារពាកំង ។
- ផែនរូបទី១៧: រូបមិះ១៩ពីសារមន្ទីរជាតិភ្នំពេញ ។
- ផែនរូបទី១៨: រូបមិះ៣ ពីប្រពិមិនថែ ។
- ផែនរូបទី១៩: រូបមិះ១៩ (១.២) របស់ឯកឧត្តម អគ្គរដ្ឋមូត Plion-Bernier.
- ផែនរូបទី២០: ពីប្រពិមិនប្រចាំឆ្នាំនៃក្រសួងនេះចាប់រហូតដល់ថ្ងៃរាជរាជកម្មដារ ។